

Ami m2

THAI NATIONAL ASSEMBLY LIBRARY

3961105476

ON. 17

วันที่	8 / 10 / 108
เลขทะเบียน	1019
เลขหมู่	๒๗
	๕๙๓๒๓
	๒๕๒๖

กระจกการเมือง

โดย ไหล่ ศวิตชาติ

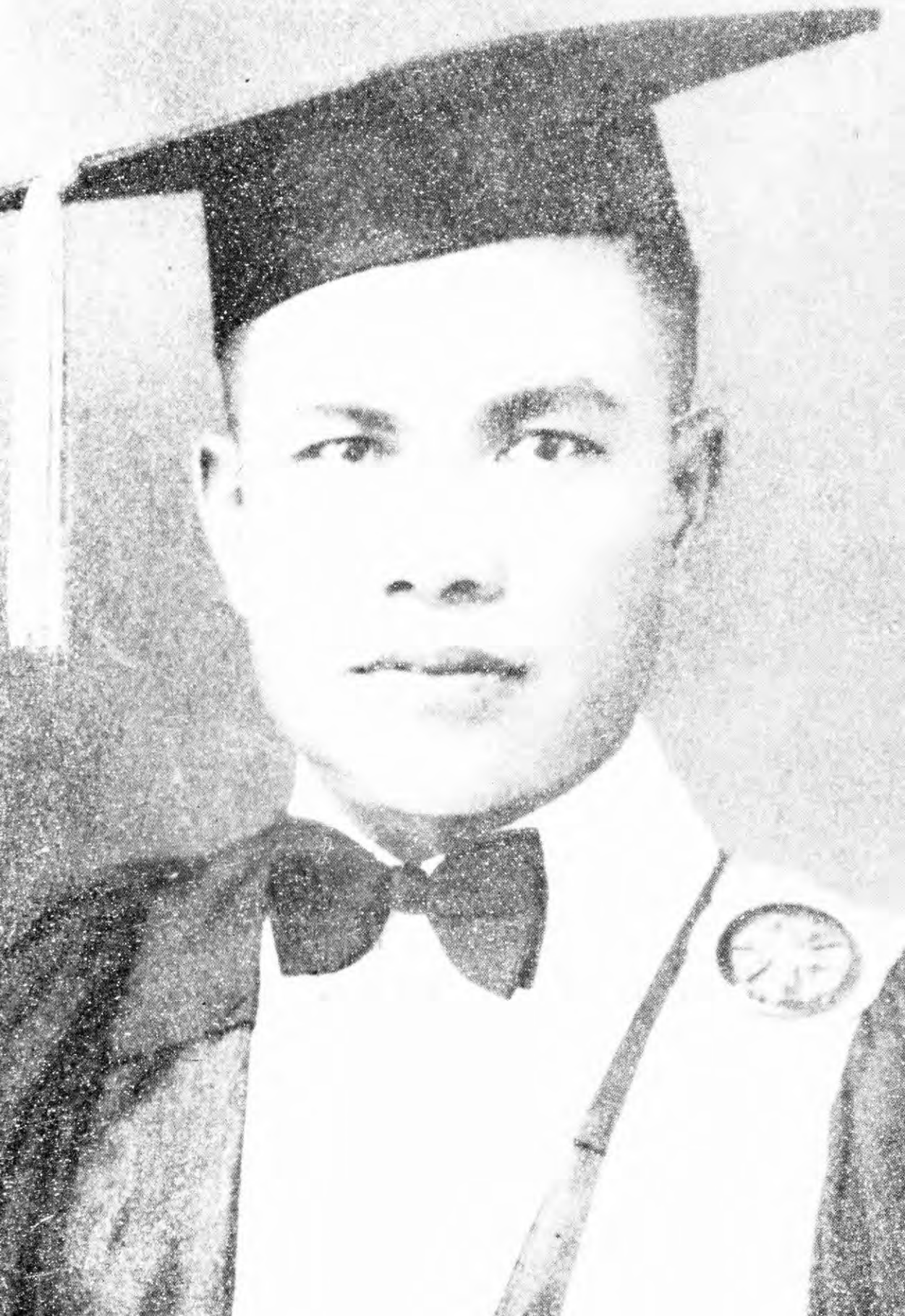
พิมพ์เพื่อเป็นอนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ

นาย ไหล่ ศวิตชาติ ป.ช.

ณ แร่จตุรทิศ

วันเสาร์ที่ 4 มิถุนายน 2526

สงวนลิขสิทธิ์

(แนบ ข.)

สำนักพระราชวัง

หมายรับสั่งที่ ๑ ๕๙๗

21 กุมภาพันธ์ 2526

พระราชทานเพลิงศพ นายใหญ่ ศรีวิชาติ ป.ช. อดีตที่ปรึกษาประจำรัฐสภา
สังกัดสำนักงานเลขาธิการรัฐสภา ณ เมรุวัดธาตุทอง กรุงเทพมหานคร

วันศุกร์ ที่ 3 มิถุนายน 2526 เวลา 14.00 น. เชิญที่ศพตั้งบำเพ็ญกุศล ณ ศาลาวิฑูธาตุทอง
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานเทีบทองลายสลักประกอบศพ ฉัตรเบญจาตั้งประดับ

วันเสาร์ ที่ 4 มิถุนายน 2526 เวลา 14.30 น. เชิญที่ศพแห่เวียนเมรุ
แล้วเชิญขึ้นตั้งบนจิตกาธาน

เวลา 17.00 น. พระราชทานผ้าไตร 5 ไตรทอดถวายพระสงฆ์บังสุกุล
แล้วพระราชทานเพลิง.

บุญส่ง งามเพ็
๖๕๕ ทาน.

วัน	หน้าที่
	พนักงานพระราชพิธี
	นำหมายเรียน เจ้าภาพศพ นายใหญ่ ศรีวิชาติ
	เผื่อนทราบ
	เครื่องประกอบเกียรติยศที่พระราชทานมานี้และเจ้าพนักงาน
	นิยามปฏิบัติ เจ้าภาพไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายอย่างใดทั้งสิ้น.

ทั้งนี้ให้จัดการตามหน้าที่และกำหนดวันตามรับสั่งอย่าให้ขาดเหลือ ถ้าสงสัยก็ให้ถามผู้รับรับสั่ง

โดยหน้าที่ราชการ

ผู้รับรับสั่ง

หมายกำหนดการ

วันศุกร์ที่ 3 มิถุนายน 2526

- เวลา 14.00 น. เชิญเทียบศพตั้งบำเพ็ญกุศล
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานทิวทองลายสลักประกอบศพ
ฉัตร เบญจางตั้งประดับ
- เวลา 19.00 น. แสดงพระธรรมเทศนา
- เวลา 19.30 น. สวดพระอภิธรรม

วันเสาร์ที่ 4 มิถุนายน 2526

- เวลา 10.30 น. พระสงฆ์ 10 รูป สวดพระพุทธมนต์
- เวลา 11.00 น. ถวายภัตตาหารเพล
- เวลา 14.00 น. พระสงฆ์ 10 รูป สวดมาติกา-บังสกุล
- เวลา 14.30 น. เชิญเทียบศพ แท้เวียนเมรุ
- เวลา 7.00 น. พระราชทานผ้าไตรทอดถวายพระสงฆ์ บังสกุล
แล้วพระราชทานเพลิง

จึงขอประทานกราบทูล ทูล กราบเรียน และเรียนเชิญมาด้วยความเคารพ

นางเจริญใจ ศวิตชาติ เจ้าภาพ

บุตร-ธิดา

ขอขอบพระคุณ

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์นายแพทย์ธีระ ลิ้มศิลา นายแพทย์ นิตย์ กองสุวรรณ แพทย์หญิงรัตนา แจ้งยอดสุข แพทย์หญิงจริยา เลขยานนท์ และคณะพยาบาลโรงพยาบาล ศิริราชและโรงพยาบาลสุ่มวิท ที่ได้เอาใจใส่ดูแลรักษาคุณใหญ่ ศวิตชาติ เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณท่านผู้มีเกียรติที่เคารพนับถือ รวมทั้งญาติมิตรทุกท่านที่ได้กรุณาให้ความช่วยเหลือ และให้เกียรติมาในงานศพของคุณใหญ่ ศวิตชาติ นับตั้งแต่การรดน้ำศพ การรับเป็นเจ้าภาพ ในการสวดพระอภิธรรม การร่วมบำเพ็ญกุศล การบรรจุศพ ตลอดจนมาร่วมในงานพระราชทานเพลิงศพในวันนี้

ขอขอบพระคุณคณะกรรมการศาสตร์ มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ที่ได้กรุณาช่วยเหลือ จัดอาหารว่างในวันสวดพระอภิธรรม

รายนามผู้ให้เกียรติเป็น เจ้าภาพสวดพระอภิธรรมมีดังต่อไปนี้

วันอังคารที่	12	มกราคม	2525	ภรรยา บุตร-ธิดา
วันพุธที่	13	มกราคม	2525	คณะกรรมการ รัฐบาล
วันพฤหัสบดีที่	14	มกราคม	2525	พรรคกิจสังคม และคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ศิลปศาสตร์รุ่น 06)
วันศุกร์ที่	15	มกราคม	2525	คุณพระริน ทงสกุล ประธานรัฐบาล ลานโพธิ์ มธ.
วันเสาร์ที่	16	มกราคม	2525	พรรคประชากรไทย
วันอาทิตย์ที่	17	มกราคม	2525	ภรรยา บุตร-ธิดา และญาติ
วันจันทร์ที่	18	มกราคม	2525	พรรคชาติไทย

หากมีสิ่งใดขาดตกบกพร่อง ขอให้โปรดกรุณาให้อภัยด้วย

นาง เจริญใจ ศวิตชาติ และบุตร-ธิดา

4 มิถุนายน 2526

สำนักงานนายความ ใหญ่ ศวิตชาติ

44 ถนนเพชรบุรี
กรุงเทพมหานคร
โทร. 821480

สาขา 162/5 ถนนมาตุลี
ปากน้ำโพ นครสวรรค์
โทร. 62095

พ.อ.อ. รุ่งโรจน์

เมื่อ ๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๐
ที่แม่ขี้เหล็ก จ.นครราชสีมา
๑๖ (๑๖/๑๖) พ.ศ. ๒๕๕๐
อ. รุ่งโรจน์ อ. รุ่งโรจน์ อ. รุ่งโรจน์

อ. รุ่งโรจน์ อ. รุ่งโรจน์

พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๖ อ. รุ่งโรจน์ อ. รุ่งโรจน์

พ.ศ. ๒๕๕๖

พ.ศ. ๒๕๕๖ อ. รุ่งโรจน์ อ. รุ่งโรจน์

พ.ศ. ๒๕๕๖ อ. รุ่งโรจน์ อ. รุ่งโรจน์

พ.ศ. ๒๕๕๖ อ. รุ่งโรจน์ อ. รุ่งโรจน์

พ.ศ. ๒๕๕๖ อ. รุ่งโรจน์ อ. รุ่งโรจน์

พ.ศ. ๒๕๕๖

พ.ศ. ๒๕๕๖ อ. รุ่งโรจน์ อ. รุ่งโรจน์

พ.ศ. ๒๕๕๖

พ.ศ. ๒๕๕๖ อ. รุ่งโรจน์ อ. รุ่งโรจน์

พ.ศ. ๒๕๕๖

๐

10/12/2011

2487 12/12/2011

12/12/2011

12/12/2011

2488 12/12/2011

12/12/2011

2490 12/12/2011

12/12/2011

2491 12/12/2011

12/12/2011

2518 12/12/2011

12/12/2011

12/12/2011

12/12/2011

2. 1922/23 1000/1000 1000/1000 1000/1000
1000/1000 1000/1000 1000/1000
1000/1000 1000/1000 1000/1000

1. 1000/1000 1000/1000 1000/1000
2. 1000/1000 1000/1000 1000/1000

1000/1000 1000/1000 1000/1000
1000/1000 1000/1000 1000/1000

1000/1000 1000/1000 1000/1000

1000/1000 1000/1000 1000/1000

1000/1000 1000/1000 1000/1000

1000/1000 1000/1000 1000/1000

1000/1000 1000/1000 1000/1000

1000/1000 1000/1000 1000/1000

ਮਾਮਲਾ ਨੰਬਰ ੧੦੫੫/੧੯੯੯

ਮਾਮਲਾ ਨੰਬਰ ੧੦੫੫/੧੯੯੯

ਮਾਮਲਾ ਨੰਬਰ ੧੦੫੫/੧੯੯੯

ਮਾਮਲਾ ਨੰਬਰ ੨੪੯

ਮਾਮਲਾ ਨੰਬਰ ੨੫੧੨

ਮਾਮਲਾ ਨੰਬਰ ੧੦੫੫/੧੯੯੯

ਮਾਮਲਾ ਨੰਬਰ ੧੦੫੫/੧੯੯੯

ਮਾਮਲਾ ਨੰਬਰ ੧੦੫੫/੧੯੯੯

ਮਾਮਲਾ ਨੰਬਰ ੧੦੫੫/੧੯੯੯

ਮਾਮਲਾ ਨੰਬਰ ੧੦੫੫/੧੯੯੯

ਮਾਮਲਾ ਨੰਬਰ ੧੦੫੫/੧੯੯੯

ਮਾਮਲਾ ਨੰਬਰ ੧੦੫੫/੧੯੯੯

1910-11

12th 10/10/11
25/12

24/8 12th 10/10/11
11/10/11
25/17. 25/8
25/15

24/8
11/10/11

ਮਾਮ ਸੇਵਕ ਕਮਲ ਮਨੋਮੋਹਨ ਸਿੰਘ
ਕਮਲ ਮਨੋਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਸੇਵਕ
ਮਾਮ ਸੇਵਕ ਕਮਲ ਮਨੋਮੋਹਨ ਸਿੰਘ
ਕਮਲ ਮਨੋਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਸੇਵਕ
ਮਾਮ ਸੇਵਕ ਕਮਲ ਮਨੋਮੋਹਨ ਸਿੰਘ
ਕਮਲ ਮਨੋਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਸੇਵਕ

ਮਾਮ ਸੇਵਕ ਕਮਲ ਮਨੋਮੋਹਨ ਸਿੰਘ

ਮਾਮ ਸੇਵਕ

ਮਾਮ ਸੇਵਕ ਕਮਲ ਮਨੋਮੋਹਨ ਸਿੰਘ

ਮਾਮ ਸੇਵਕ ਕਮਲ ਮਨੋਮੋਹਨ ਸਿੰਘ
ਕਮਲ ਮਨੋਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਸੇਵਕ

6th Nov

1. $\frac{1}{2} \times \frac{3}{4} = \frac{3}{8}$
 $\frac{1}{2} \times \frac{3}{4} = \frac{3}{8}$
 $\frac{1}{2} \times \frac{3}{4} = \frac{3}{8}$
 $\frac{1}{2} \times \frac{3}{4} = \frac{3}{8}$
 $\frac{1}{2} \times \frac{3}{4} = \frac{3}{8}$

2. $\frac{1}{2} \times \frac{3}{4} = \frac{3}{8}$
 $\frac{1}{2} \times \frac{3}{4} = \frac{3}{8}$
 $\frac{1}{2} \times \frac{3}{4} = \frac{3}{8}$
 $\frac{1}{2} \times \frac{3}{4} = \frac{3}{8}$
 $\frac{1}{2} \times \frac{3}{4} = \frac{3}{8}$

ପଠନୀକ୍ରମ

କାଞ୍ଚ: ଏହି କ୍ରମରେ ନିମ୍ନ ଲିଖିତ କାର୍ଯ୍ୟ
କ୍ରମରେ ପଢ଼ାଯିବ, ଯଦି କିଛି ଅସମ୍ଭବ ହୁଏ ତେବେ
ପଢ଼ାଯିବ ନାହିଁ।

କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ: ଉପରୋକ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ, ଯଦି କିଛି
ଅସମ୍ଭବ ହୁଏ ତେବେ ପଢ଼ାଯିବ ନାହିଁ।

ଉପରୋକ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇ
ନାହିଁ କିନ୍ତୁ ଉପରୋକ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ
ପଢ଼ାଯିବ ନାହିଁ।

ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ

ประวัติของข้าพเจ้า

เกิด 7 ตุลาคม พ.ศ. 2450 ที่หมู่ 2 ตำบลหนองนางนวล อำเภออุไทยเก่า
(อ.หนองฉางขณะนี้) จังหวัดอุทัยธานี อาชีพบิดามารดาทำนา

อาชีพ รับราชการ

- พ.ศ. 2475 เป็นปลัดอำเภอลาดยาวนครสวรรค์
- พ.ศ. 2476 เป็นปลัดอำเภอเมืองนครสวรรค์
- พ.ศ. 2481 เป็นนายตำรวจกองตำรวจภูธร อำเภอเมืองพิษณุโลก
- พ.ศ. 2482 เป็นนายอำเภอลาดยาว นครสวรรค์
- พ.ศ. 2484 เป็นนายอำเภอท่าตะโก จังหวัดนครสวรรค์
- พ.ศ. 2486 เป็นนายอำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

เข้าเล่นการเมือง

- พ.ศ. 2487 เป็นผู้แทนราษฎร จังหวัดนครสวรรค์ เป็นเลขานุการรัฐมนตรี
กระทรวงสาธารณสุข 3 ครั้ง
- พ.ศ. 2488 เป็นรัฐมนตรีสั่งราชการกระทรวงคมนาคม
- พ.ศ. 2490 เป็นรัฐมนตรีสั่งราชการกระทรวงพาณิชย์
- พ.ศ. 2491 เป็นรัฐมนตรีสั่งราชการกระทรวงพาณิชย์
- พ.ศ. 2518 เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

งานในสภาผู้แทนราษฎร

1. เป็นกรรมาธิการร่างรัฐธรรมนูญ 2 ครั้ง ร่างกฎหมายต่างๆหลายฉบับ
2. ได้รับเลือกตั้งให้เป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติ พ.ศ. 2516 ในสภานิติบัญญัติ
ได้รับเลือกให้เป็นกรรมาธิการ

1. ร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2517

2. เป็นประธานกรรมาธิการร่างกฎหมาย ฮีตทรัพย์ 2 นายพล 1 พันเอก
และภรรยา เป็นประธานกรรมการร่างพระราชบัญญัติ ข้าราชการฝ่ายรัฐสภา
ข้าราชการการเมือง ข้าราชการพลเรือน ซึ่งใช้อยู่ขณะนี้ เป็นประธาน
กรรมาธิการ เปิดเผยความลับในการประชุมสภา เป็นนายกสโมสรรัฐสภา

การดูงานต่างประเทศ

ไปดูงานสถานะการณ์ได้รับ เอกราชประเทศพม่า อินเดีย กัลลัตตัดา ในวันอินเดียได้เอกราช
เมื่อ พ.ศ. 2491

พ.ศ. 2512 ไปดูงานบริหารสภาและพรรคการเมืองของประเทศฟิลิปปิน เกาหลีใต้
ไต้หวัน สหรัฐอเมริกา ดูการประชุมองค์การโลกที่นิวยอร์ก การประชุมสหภาพรัฐสภาที่เซิสเซาส์
กรุงลอนดอนประเทศอังกฤษ ดูมหาวิทยาลัยแซนนาเบอร์ ที่สหรัฐอเมริกา

เกี่ยวข้องกับพรรคการเมือง

เป็นที่ปรึกษาร่างพระราชบัญญัติพรรคการเมืองของกระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2512
ตั้งพรรคประชาธิปไตย เมื่อ พ.ศ. 2488 ได้รับเลือกเป็นกรรมการพรรคนับแต่วันตั้ง ครั้งสุดท้าย
เป็นเลขาธิการพรรค ลาออกจากเลขาธิการพรรค พ.ศ. 2517 พ.ศ. 2518 เข้าเป็นสมาชิก

พรรคกิจสังคม ได้รับแต่งตั้งเป็นรองหัวหน้าพรรค จนถึงวันกบฏ 6 ตุลาคม พ.ศ. 2519

การศึกษาขั้นสูงสุด

พ.ศ. 2481 ได้รับปริญญาตรี ธรรมศาสตร์บัณฑิต จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และ
การเมืองศึกษาปริญญาโททางรัฐศาสตร์จนจบหลักสูตร ไม่ได้ทำวิทยานิพนธ์ เพราะเมื่อสอบไล่ได้นั้น
เป็นรัฐมนตรีครั้งแรก ขณะนี้เป็นหมายความได้รับ เบี้ยบำนาญ ขณะที่รับราชการได้รับ เครื่องราชอิสริยาภรณ์
ปฐมภรณ์ช้างเผือก

งานพิเศษ

1. ได้รับเชิญจากคณะรัฐศาสตร์จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยให้เป็นกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์
ของนักศึกษาปริญญาโททางรัฐศาสตร์ 3 ครั้ง
2. เป็นผู้อำนวยการหนังสือพิมพ์รายวัน 4 ฉบับ คือ ลิเบอร์ตี ศรีกรุง ไทยราษฎร์ เกียรติศักดิ์
กิตติศัพท์ เป็นบรรณาธิการหนังสือพิมพ์รายบิษัชื่อสารพรรคประชาธิปัตย์
3. เป็นประธานกรรมการคณะกรรมการเรื่องการร้องทุกข์ ใน พ.ศ. 2488
4. เป็นประธานสภาจังหวัดนครสวรรค์ เป็นนายกเทศมนตรีเมืองนครสวรรค์
5. เป็นกรรมการเงินสะสมของเทศบาล
6. เป็นผู้ริเริ่มรับการศึกษาประชาชนมาให้เทศบาลจัด จัดตั้งโรงเรียนอาชีวศึกษาของเทศบาล
ขึ้นเป็นแห่งแรกในประเทศไทย จัดตั้งโรงเรียนจ่านำโดยเทศบาลขึ้นเป็นแห่งแรกในเทศบาล
จังหวัดนครสวรรค์ เป็นแห่งแรกในประเทศไทย

ประวัติข้างต้นเป็นประวัติโดยย่อ ซึ่งคุณใหญ่ได้เขียนเมื่อคราวสมัครเลือกตั้งที่จังหวัดนครสวรรค์ เมื่อปี พ.ศ. 2518 ต่อไปจะขอกล่าวถึงประวัติชีวิตส่วนตัวเพิ่มเติมอีกเล็กน้อย

บิดาชื่อ ขาว มารดาชื่อ เปี่ยม นามสกุลเดิมคือ ขามเทศ ต่อมาได้เปลี่ยนนามสกุล เป็นศวิตชาติ ซึ่งมาจากชื่อบิดา คือ "ขาว" คำสันสกฤตของขาว คือ ศวิต ชาติ หรือ ชาติะ แปลว่า "เกิดแล้ว" เมื่อนำมารวมกันเป็นศวิตชาติ ก็หมายความว่าเกิดจากนายขาว มีพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน 6 คน คือ

1. นายถม ขามเทศ
2. นางสาวบัว พิมพานวัฒน์
3. นายใหญ่ ศวิตชาติ
4. นางลมัย ลิขิต
5. นายธนิศ ศวิตชาติ
6. นายลักขณ์ ศวิตชาติ

สมรสกับนางสาวเจริญใจ ดิษกร ธิดาขุนเปลื้อง ประศาสน์ กับนางทับ ดิษกร เมื่อปี พ.ศ. 2485 มีบุตรธิดาด้วยกัน 6 คน คือ

1. นายจรรย์ศ ศวิตชาติ
2. นายจรรย์ยุ ศวิตชาติ
3. นางจรรย์ยา ไอสถศิโร
4. นางเยื่อนใจ พุกภักดี
5. นายจรรย์ธศ ศวิตชาติ
6. นางเยี่ยมจิต แสงเย็นพันธุ์

คุณใหญ่เริ่มเรียนหนังสือที่วัดหนองกระทุ่ม อำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี และศึกษาต่อที่โรงเรียนฝึกหัดครู จังหวัดนครสวรรค์ จนจบวิชาครูมูลสิกกรรม เมื่ออายุ 20 ปี ได้รับบรรจุเป็นครูที่โรงเรียนประจำอำเภอหนองฉางประชาชนูทิศ ต่อมาสอบบรรจุเป็นปลัดอำเภอและได้รับการบรรจุเป็นปลัดอำเภอที่อำเภอลาดยาว จังหวัดนครสวรรค์เป็นครั้งแรก ต่อมาย้ายไปเป็นปลัดอำเภอเมืองนครสวรรค์ เมื่ออายุ 26 ปี ในระหว่างนี้ได้ศึกษาค้นคว้าวิทยาลัทธิธรรมศาสตร์ และการเมือง จนจบปริญญาตรีทางกฎหมายและได้ออนไปเป็นตำรวจมียศเป็นร้อยตรีที่อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก เมื่ออายุ 32 ปี ได้ออนกลับมาเป็นนายอำเภอลาดยาว จังหวัดนครสวรรค์ 2 ปีต่อมา

ย้ายไปเป็นนายอำเภอท่าตะโก จังหวัดนครสวรรค์ รับราชการอยู่อำเภอท่าตะโกประมาณ 3 ปี ได้ย้ายไปเป็นนายอำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม และรับราชการอยู่จนลาออกมาสมัครผู้แทนราษฎร จังหวัดนครสวรรค์ ในระหว่างที่ดำรงตำแหน่งนายอำเภอทั้ง 3 แห่งนั้น คุณใหญ่ได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างดีเยี่ยม เอาใจใส่ดูแลทุกข์สุขของราษฎรอย่างทั่วถึง ออกเยี่ยมเยียนราษฎร วิตวาอาราม ในเขตอำเภอทุกแห่ง ประกอบกับคุณใหญ่เป็นคนชื่อสัตย์สุจริตมีอัธยาศัยดี โอบอ้อมอารี และเป็นคนมีวาจาไพเราะ จึงเป็นที่รักใคร่ของราษฎรทุกอำเภอที่ได้รับราชการอยู่ จึงยังผลส่งให้คุณใหญ่ มีบารมีทางการเมืองอย่างมากมาย เมื่อสมัครผู้แทนครั้งแรกๆ นั้น คุณใหญ่แทบจะไม่ต้องหาเสียง เพียงทราบว่านายใหญ่ ศรีดชาต สมัครเท่านั้นก็พากันไปเลือกตั้งกันทุกคน หรือบางครั้งเมื่อไปหาเสียงก็จะมีประชาชนมาฟังกันอย่างล้นหลาม

คุณใหญ่ได้ใช้ชีวิตอยู่ในแวดวงการเมืองมาตั้งแต่อายุ 36 จนกระทั่งสิ้นชีวิตเมื่ออายุ 75 ปี ขณะดำรงตำแหน่งที่ปรึกษาประธานสภาผู้แทนราษฎร คุณใหญ่สิ้นใจด้วยอาการสงบ เมื่อวันที่ 12 มกราคม พ.ศ. 2525 ด้วยโรคมะเร็งปอด เวลา 1.23 น.

ถ่ายเมื่อ พ.ศ. 2491
กับภรรยาและลูก-จिराय
จริยา

ภรรยาลูกและหลาน วันสวดพระอภิธรรม

คุณใหญ่ ศวิตชาติ

เกิด-ตาย หากคนรู้จักคิด ก็เป็นประโยชน์ เพราะชวนให้ระลึกถึงความจริง ซึ่งคนจะต้องประสบด้วยกันทุกคน เกิดมาจากไหน? ไม่รู้ จะไปไหน? ไม่รู้ ยังไม่ต้องรู้ก็ได้ เพราะเกิดมาแล้วก็แสดงให้เห็นชัดว่า ภาพภูมิเดิมเป็นอย่างไร เป็นผลที่ชัดเจนว่า กรรมเป็นเครื่องจำแนกคนให้ต่างกัน ทรมานบ้าง ปรานีบ้าง จะไปไหน? ก็สามารถทราบได้จากกรรมที่ได้กระทำไว้

ระหว่างที่มีชีวิตอยู่ จึงไม่ใช่แค่เพียงรอความตาย เพราะทุกอย่างกำลังรอคอยคน ผู้จะคิดสร้าง ค้นคว้า แก้ไข เพื่อให้สภาพของชีวิตดำรงอยู่ และมีความสุขตามควร

คนจึงต้องมีความรู้ ความสามารถ มีศีลธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต เป็นพื้นฐาน เพื่อปรับระดับของชีวิต ซึ่งมีแต่ความทุกข์ ให้คลายจากทุกข์ได้บ้าง ด้วยความเห็นใจในระหว่างกันและกัน ไม่ใช่แต่พอกพูนความเห็นแก่ตัว ออกเขาออกเรา ใจเขาใจเรา ให้มีกระแสพอที่จะเชื่อมโยงด้วยเมตตาธรรมบ้าง ใจยั้ง ใจมาร ใจคน ใจเทวดา ก็ควรแก้ไขให้เป็นใจที่อ่อนโยน อยู่สูงให้มองต่ำ อยู่ต่ำให้มองสูง ก็พบกันพอดี จะครึ่งทางค่อนทาง ไม่สำคัญอะไร

โลกมีปัญหาประจำโลก ต้องวุ่นวายสับสนกันอย่างนี้แหละ จึงเป็นโลก หากมีแต่ความบริสุทธิ์ ผ่องใสไม่ต้องเบียดเบียนทำลายกันก็ไม่เป็นโลก เพราะเหนือโลก สภาพของโลกก็ไม่แปรเปลี่ยน ไม่ต้องเป็นพวกเราพวกเขา ไม่ต้องเถียงกันว่า อะไรดีกว่าอะไร หรือใครจะดีกว่าใคร เนื่องจากรู้เท่าทันต่อคติของธรรมดา กำจัดความหลง ความมืดให้หมดสิ้นไปแล้ว

คนมากเกินไปก็เป็นปัญหา คนน้อยเกินไปก็เป็นปัญหา คนตายมากก็ไม่ดี เพราะไม่มีคนทำงาน คนตายน้อยก็ไม่ดี เพราะต้องแย่งงานกันทำงาน ล้วนเป็นแนวทางให้กิเลสเกิดขึ้นทั้งนั้น จะให้โลกมีความพอดีก็ไม่ได้ ความพอดี หรือสายกลาง จึงอยู่ที่คน เป็นผู้สร้างขึ้น ทำทั่วทั้งโลกไม่ได้ ก็ทำเพียงบางแห่ง ปลาย ๆ แห่งเข้า ความพอดีก็มีทางเกิดขึ้น

ใครจะสามารถกวาดฝุ่นในพื้นดินให้สะอาดได้บ้าง ยิ่งกวาดเท่าไร ก็ยิ่งฟุ้งกระจายเท่านั้น กวาดกันตั้งแต่เกิดจนตายฝุ่นก็ไม่ได้ลดน้อยลง จึงควรเห็นใจคนกวาดถนนว่าไม่ใช่คนต่ำ เพราะช่วยกันกวาดไม่ให้สกปรกเลอะเทอะ ต้องกวาดกันทุกวันพอให้มีความสะอาดบ้าง คำขวัญที่มีอยู่มากมาย ช่วยให้เห็นหนทาง และคนดีขึ้นบ้างไหม? จึงต้องช่วยกันหาหน้าพรมอย่าให้ฝุ่นฟุ้ง บัดกวาดชนไปเก็บไว้ให้ห่างไกล

มุ่งใจที่มีอยู่ภายในนั้นแหละควรกวาดก่อน หากยังชำระสุทธิละของภายในยังไม่ได้ ก็

เหมือนมุ่งในพื้นดิน ความเจริญกับกิเลส ซึ่งเกิดติดตามกันมา จึงไม่ควรจะมองเฉพาะส่วนใดส่วนหนึ่ง แต่ต้องมองพร้อมกันทั้ง 2 อย่าง เพื่อจะได้ไม่หลงเพลิดเพลिनในความเจริญ ซึ่งเป็นตัวกิเลส

มุ่งในพื้นแผ่นดิน แม้ได้รับการกวาดเช็ดถูทุกวัน ก็ยังเประอะเปื้อนได้ทุกวัน ดีที่ว่ามีการชำระกวาดมุ่งใจที่อยู่ในภายใน ซึ่งเกรอะกรังมาตลอดกาลนาน ไม่ได้รับการกวาดจะเประอะเปื้อนหมักหมมสักเท่าไร ก็ไม่มีใครทราบ ช่วยกันชำระมุ่งกิเลส กวาดชำระดูแลเอาใจใส่ ชัดใจให้สะอาดจากโลก ไภรธ หลง คัดทามาณะ ความถือตัว ทิฐิ ความหลงผิด

เพราะหมั่นพิจารณาร่างกาย ซึ่งจะต้องแก่ เจ็บ ตาย เป็นธรรมดาอยู่แล้ว อย่าให้ต้องแก่ เจ็บ ตาย ต่อไป ควรแสวงหาของที่ไม่แก่ เจ็บ ตาย จิตใจที่มีแต่กิเลส ความเศร้าหมองมุ่งมัวเป็นประจำ ยังต้องการกิเลสและความเศร้าหมองให้เพิ่มขึ้นอีก ควรแสวงหาความสิ้นกิเลส คือ ความดับทุกข์ ความดับทุกข์เป็นข้อธรรมที่ควรพิจารณาเป็นประจำ เพื่อให้เห็นคุณค่าของชีวิต

แม้เพียงการทำให้ผู้อื่นเชื่อใจ ให้ความเคารพ

การทำตนให้เสมอต้น เสมอปลาย

มุ่งบำเพ็ญประโยชน์ด้วยความจริงใจ

สิ่งใดที่เป็นความเสียหาย อย่าได้กระทำสิ่งนั้น

ยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริต

เมื่อเป็นคนคืออยู่แล้ว อย่าทำให้ผู้อื่นผิดหวัง

เมื่อเห็นผู้อื่นล้มลุกคลุกคลาน อย่าดูหมิ่นเหยียดหยาม

สมควรบำเพ็ญให้เป็นนิสัย และต้องวางหลักจิตใจไว้ว่า ความเป็นคนดี ต้องมีความอดทนประกอบด้วย จึงจะดีได้นาน

คุณใหญ่ ศวิตชาต ได้ดำรงชีวิตมาตั้งแต่ต้นจนอวสานของชีวิต ได้ผ่านเหตุการณ์ทั้งร้ายและดีมามากนับว่าเป็นชีวิตที่โชกโชก สมกับที่เป็นลูกชาวนครสวรรค์คนหนึ่ง ซึ่งมีผู้รู้จักและคุ้นเคย ให้ความเคารพนับถือในน้ำใจและกิจการ เป็นที่น่าเสียดายที่ต้องด่วนจากโลกนี้ไป ทั้งที่ยังแสดงละครของชีวิตยังไม่จบ เรื่องก็ต้องพักการแสดง แต่น้ำใจยังไม่ได้สูญหายไปไหน? ยังคงอยู่กับครอบครัวและญาติมิตรสหายชาติประเทศ

ขออำนาจกุศลบุญราศี ที่คณะเจ้าภาพและญาติมิตรได้บำเพ็ญไว้ จงเป็นพลวปัจจัย
คล้มันตาลให้วิญญาณของคุณใหญ่ ศวิตชาติ ประสพแต่วิบากสุขสมบัติ ตามควรแก่คติภพนั้นๆ
จงทุกประการ.

พระธรรมปาโมกข์

วัดธาตุทอง

ไว้อภัยคุณใหญ่ สวิตชาติ

คุณใหญ่กับผมรู้จักกันมานานหลายสิบปี จนเกือบจะจำไม่ได้ว่านานเท่าไรแล้ว แต่ตลอดเวลาที่ได้รู้จักกันมานั้น ผมมีแต่ความเคารพนับถือคุณใหญ่ในฐานะที่ท่านเป็นนักการเมืองที่เจตน์เจตต่อการเมืองเมืองไทยอย่างลึกซึ้งประการหนึ่ง และในฐานะที่ท่านเป็นมิตรผู้ใหญ่ซึ่งผมสามารถเรียกท่านว่าที่ด้วยความจริงใจอีกประการหนึ่ง

ที่ว่าคุณใหญ่ สวิตชาติ เป็นผู้เจตน์เจตในทางการเมืองเมืองไทยนั้นก็เพราะว่าคุณใหญ่ สวิตชาติ เป็นผู้ที่มีความรู้อันลึกซึ้งเกี่ยวกับการเมืองในเมืองไทย คือรู้ทั้งดีทั้งชั่ว ตลอดไปจนถึงเล่ห์กลทางการเมืองต่างๆ รอมดัว แต่ความรู้ที่รู้ชั่วนี้มิได้หมายความว่า คุณใหญ่ ประพฤติทั้งดีทั้งชั่ว แต่เป็นความรู้ที่คุณใหญ่ได้ถ่ายทอดให้แก่มิตรสหายและนักการเมืองรุ่นต่อๆ มา เพื่อให้ละเว้นทางที่ชั่ว และเลือกประพฤติแต่ทางที่ดี ส่วนเล่ห์กลทางการเมืองต่างๆ นั้น คุณใหญ่ รู้ได้ด้วยประสบการณ์อันยาวนาน และเมื่อรู้แล้วก็ใช้ความรู้นั้น เป็นประจุกเกราะป้องกันตัวให้แก่ตัวคุณใหญ่เอง และมิตรสหายทางการเมือง ตลอดจนพรรคการเมืองที่คุณใหญ่สังกัดอยู่ มิให้เดินไปในทางที่ผิดเพราะหลงเล่ห์กลผู้อื่น ที่มีเจตนาทุจริตแอบแฝงอยู่ เพื่อจะได้มีความสุขรอบคอบ มิให้พลาดพลั้งเสียให้แก่ผู้ที่ไม่หวังดีได้

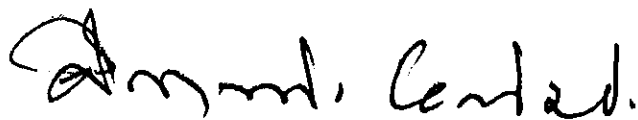
ความรู้ทางการเมืองของคุณใหญ่จึง เป็นความรู้ที่มีประโยชน์ยิ่งต่อมิตรสหายและผู้เคารพนับถือคุณใหญ่ ซึ่งอยู่ในวงการเมือง

ผมได้กล่าวมาแล้วว่าทั้งที่คุณใหญ่ สวิตชาติ มีความรู้ทางการเมืองทั้งดีและทั้งชั่ว แต่เลือกประพฤติแต่ทางที่ดีนั้น เป็นความจริง พิสูจน์ได้ด้วยชีวิตของคุณใหญ่เอง คุณใหญ่เคยมีตำแหน่งทางการเมืองชั้นรัฐมนตรีมาหลายครั้งหลายหน และอยู่ในตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นเวลาอันยาวนาน แต่คุณใหญ่มิได้เคยอาศัยตำแหน่งเหล่านั้น เพื่อหาประโยชน์คนแคบแคบของคุณใหญ่จึงไม่เคยอยู่ในสภาพที่ร่ำรวยจนตลอดชีวิต จนบางครั้งก็อดตกอยู่ในฐานะที่ล่อแหลมในทางเศรษฐกิจ แต่ก็ได้อาศัยความซื่อสัตย์สุจริตคุ้มครองตนมาได้ ตั้งแต่ผมได้รู้จักกันเคยกับคุณใหญ่มาก่อนไม่เคยเห็นคุณใหญ่อยู่ในสภาพที่ร่ำรวยมีความสุขสมบูรณ์อย่างเหลือเฟือเลย เห็นแต่อยู่ในสภาพที่ปกติธรรมดา พอมีพอใช้เช่นเดียวกับคนธรรมดาสามัญทั่วไป ซึ่งคุณใหญ่ก็พอใจ มีความสุขในชีวิตเพียงแค่นั้น

ในทางส่วนตัว คุณใหญ่ ศวิตชาติ เป็นผู้ที่รักครอบครัว และมีตรสหาย ไม่เคยทำการใดๆ ให้ผู้ที่ เป็นมิตรต้องผิดหวังหรือสงสัยในความจริงใจ คุณใหญ่เป็นผู้ที่ดังอยู่ในพรทมิวิหารธรรมอย่าง พร้อมมูล มีเมตตาต่อผู้ที่ประสบทุกข์ พร้อมทั้งจะช่วยเหลือ มีมุทิตา คือยินดีคือความสุขหรือโชคดีของ ผู้อื่น ไม่มีความริษยา มีความกรุณาต่อเพื่อนมนุษย์โดยทั่วไป ไม่เลือกที่รักมักที่ชัง และมีอุเบกขา คือวางเฉยได้แม้ในยามที่ตนเองต้องประสบทุกข์หรือความไม่สมปรารถนาทั้งปวง

คุณใหญ่ ศวิตชาติ เป็นพี่ที่ดี เป็นสามีที่ดี เป็นเพื่อนที่ดี และเป็นนักการเมืองที่เห็นแก่ ประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนเป็นที่ตั้ง กิจทั้งหลายที่คุณใหญ่ได้บำเพ็ญมาในชีวิตจึงเป็น กุศล ซึ่งแปลได้ว่ากิจของคนฉลาด

ผมจึงขอตั้งจิตอธิษฐานขอให้กุศลทั้งปวงที่คุณใหญ่ ศวิตชาติ ได้กระทำไว้ในชาตินี้ จงส่งผล ให้เป็นความสุขแก่คุณใหญ่ ในสัมปรายภพทุกประการ

บ.บ.ว. ศิกฤทธิ ปราโยช

ท่านที่ปรึกษาใหญ่

คุณใหญ่ ศวิตชาติ เป็นนักการเมืองรุ่นเก่าที่มีชื่อเสียงมาก ทั้งในเวลาที่ เป็นผู้แทนราษฎร และเวลาที่ เป็นรัฐมนตรี เมื่อเอ่ยชื่อคุณใหญ่ในวงการเมืองหรือในรัฐสภา ย่อมเป็นที่รู้จักกันดีกันว่า เสือ สิงห์ กระต๊อง แรค ไม่กล้าแหยม ผมเคยทำงานร่วมกับคุณใหญ่มากมาย แต่เราอยู่กันคนละสภา คือคุณใหญ่ เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผมเป็นสมาชิกวุฒิสภา จะได้มีโอกาสใกล้ชิดซิดกันก็ต่อเมื่อมีการประชุมร่วมของรัฐสภาหรือตอนที่คุณใหญ่เป็นรัฐมนตรี ผมก็ชอบกระซำ เข้าเข้าแหยในสภาตอนรัฐบาล เสนอร่างพระราชบัญญัติงบประมาณ

เมื่อตอนที่ผมได้รับ เลือก เป็นประธานวุฒิสภาและต้องทำหน้าที่ ประธานรัฐสภาด้วย ท่านรองประธานทั้งสองสภา เสนอว่ารัฐบาลตั้งที่ปรึกษาไว้เยอะแยะทางรัฐสภาควรจะต้องตั้งที่ปรึกษาเอาไว้ช่วยทำงานผมก็ขอให้ท่านประธานสภาผู้แทนฯ และรองประธานของทั้งสองสภา เสนอรายชื่อที่ปรึกษามาท่านละคน

ท่านประธานฯ บุญเท่ง ทองสวัสดิ์ เสนอชื่อ คุณใหญ่ ศวิตชาติ ซึ่งผมรู้จักคืออยู่ แล้วจึงไม่ปัญหาอะไรและโดยที่คุณใหญ่เป็นผู้มีอาวุโสสูง คือ เคยเป็นรัฐมนตรีมาแล้ว ทั้งอายุก็สูงด้วย ผมจึงจัดให้อยู่ในอันดับหนึ่งของคณะที่ปรึกษา ผมมักจะเรียกท่านว่า "ที่ปรึกษาใหญ่" เพราะใหญ่ทั้งตัว ใหญ่ทั้งเสียง และใหญ่ในสังคมของสมาชิกสภา

คุณใหญ่ขยันมาทำงาน ภายในไม่กี่วัน เข้ากับที่ปรึกษาท่านอื่น ๆ ตลอดจนข้าราชการรัฐสภาได้เป็นอย่างดี ภายในห้องที่ปรึกษา มีสมาชิกสภาผู้แทนและวุฒิสมาชิก เดินเข้าเดินออกไม่ ได้หยุด เพราะมาคุยมาหาหรือกับคุณใหญ่ แทนที่คุณใหญ่จะเป็นที่ปรึกษาของผม หรือของท่านประธาน บุญเท่ง คุณใหญ่กลับ เป็นที่ปรึกษาของสมาชิกทั้งสภา ผมก็พลอยได้รับประโยชน์ ด้วย เพราะสมาชิกแต่ละท่านที่เข้ามาคุย ต่างก็เอานโยบายของพรรค ความต้องการหรือข้อขัดข้อง ความพอใจไม่พอใจ ความดีนลิกหนายางหรือ เบื้องหลังของแต่ละปัญหา ตลอดจนข่าวลือ มาพูดกัน บางทีก็ เป็นข่าวภายใน บางวงการซึ่งไม่มีทางจะทราบได้จากแหล่งข่าวอื่น ๆ ผมก็ได้ข่าวกรองมาประกอบการพิจารณา และการทำงานโดยที่ "แหล่งข่าว" เดินเข้ามาหาเอง

นอกจากประสบการณ์ในทางการเมืองที่ทำให้คุณใหญ่มั่นตั้งทางทฤษฎีและทางปฏิบัติ แล้วคุณใหญ่ยังเป็นคนมีอารมณ์ขัน ใจเย็น พูดเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่าย และระงับการขัดแย้งได้

เป็นอย่างดีคุณใหญ่เคยเตือนผมเสมอว่า "ท่านประธาน ไม่เคยสมัครรับเลือกตั้งไม่เคยเป็นผู้แทน
ราษฎร ท่านประธานไม่รู้หรอกว่ากมล เม็ดมันส์ลับซบซ้อนแค่ไหน ในทางการเมืองสองบวกสอง
มันไม่เป็นสี่เสมอไปหรอกครับ"

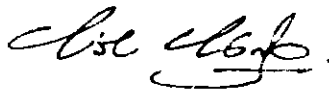
ผมจึงได้คิดว่า ถ้าเราต้องการผลลัพธ์เป็นสี่ และไม่ต้องการเอาสองมาบวกกับสอง
เราอาจเอาหนึ่งบวกกับสามหรือ เอาห้าลบเสียหนึ่งก็ยังได้

เราทำงานร่วมกันด้วยความสบายใจ เหมือนอยู่ในครอบครัวเดียวกัน เมื่อคุณใหญ่
เจ็บผมไป เข็มที่โรงพยาบาลก็ยังพูดกันถึงเรื่องการแต่งงานลูก ซึ่งคุณใหญ่เน้นหนักเน้นหนาให้ผมไป
สวมมงคลหลานให้ได้ ซึ่งผมก็รับปากด้วยความเต็มใจ แต่พอผมไปงานแต่งงานกลับไม่ได้พบคุณใหญ่
ผมไม่คิดว่าจะเจ็บมากขนาดนั้น เพราะเมื่อพบกันที่โรงพยาบาลก็บอกว่าไม่เป็นอะไรมาก และยังคง
กันสนุกครึกครื้นดี

พอได้รับข่าวคุณใหญ่ถึงแก่กรรม ผมจึงตกใจและเสียใจมาก ถึงคุณใหญ่จะอายุมาก
ก็ยังไม่มากพอที่ควรจะตายในเวลาี่ ในวันสวดศพที่วัดพวกเรามาชิกิริฐสภาและข้าราชการ
ยังพูดกันด้วยความอาลัยว่าคุณใหญ่น่าจะได้อยู่ทำประโยชน์ให้ประเทศชาติได้อีกมาก

คุณใหญ่ ศรีราชาได้เกิดมาด้วยดี ทำงานด้วยความสุจริต เป็นนักการเมืองที่มีคุณ
ภาพและมีความสามารถ เป็นสามีที่ดีของภรรยา เป็นบิดาที่ดีของบุตรและเป็นเพื่อนที่ดีของทุกคน ผม
เชื่อว่าความดีที่คุณใหญ่ได้บำเพ็ญมา จะเป็นพลวปัจจัยส่งให้วิญญาณของคุณใหญ่ไปสู่สุคติตามควร
แก่วิสัยในสัมปรายภพ

ผมเสียตายและอาลัยอย่างยิ่งในการจากไปก่อนถึงเวลาอันสมควรของ "ท่านที่ปรึกษาใหญ่"
ของผมและของทุกคน

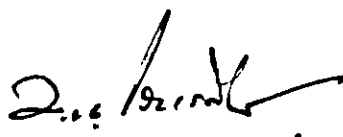
พลอากาศเอก หะริน หงสกุล

อาลัยคุณใหญ่ ศรีตชาติ

ก่อนที่จะมาร่วมกันก่อตั้งพรรคกิจสังคม ผมก็ได้ยินกิตติศัพท์และศรัทธาในบทบาททางการเมืองของคุณใหญ่ ศรีตชาติ อยู่ก่อนแล้ว เพราะคุณใหญ่ เป็นนักการเมืองระดับแนวหน้าคนหนึ่งของประเทศ และเป็นที่ยอมรับกันว่า คุณใหญ่เป็นดาวรุ่งของรัฐสภาไทย ซึ่งจรัสแสงตั้งแต่ต้นจนวาระสุดท้าย

เมื่อได้มาร่วมชಾಯคาเดียวกันในพรรคกิจสังคมแล้ว คุณใหญ่ ศรีตชาติ ก็เป็น "พี่ใหญ่" ที่เคารพรักของทุกคนในพรรค สำหรับตัวผมนั้น ได้ร่วมงานใกล้ชิดกับพี่ใหญ่เรื่อยมา พี่ใหญ่เป็นเสาเอกต้นหนึ่งของพรรค และได้ทำหน้าที่เป็น "อาจารย์ทางการเมือง" ให้พวกเราชาวกิจสังคมจนถึงวาระสุดท้ายของชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประสพการณ์ด้านรัฐสภาของพี่ใหญ่ ได้กลายเป็นขุมทรัพย์ของพรรค ที่สมาชิกทุกระดับชั้นได้ใช้เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ในรัฐสภาตลอดมา

ในงานพระราชทานเพลิงศพ ซึ่งเป็นวาระแห่งความอาลัยรักของเพื่อนร่วมพรรคครั้งสุดท้าย ขอให้ผลานิสงค์แห่งกรณียกิจที่คุณใหญ่ ได้บำเพ็ญเพื่อชาติบ้าน เมืองมาโดยตลอด จงเป็นพลวปัจจัยให้ดวงวิญญาณของคุณใหญ่ ศรีตชาติ ได้เสวยอิฏฐวิมุขในสัมปรายภพตลอดไป

(บุญชู โรจนเสถียร)

คำไว้อาลัย

การจากไปของ คุณใหญ่ ศวิตชาติ อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม นักการเมืองอาวุโสได้นำความเศร้าสลดมาสู่บรรดานักการเมืองทุกรุ่น รวมทั้งบุคคลทั่วไป เป็นอย่างยิ่ง

คุณใหญ่ ศวิตชาติ ได้ทุ่มเทชีวิตและจิตใจ ทำประโยชน์ในทางการเมืองให้กับประเทศชาติมาเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 40 ปี นักการเมืองหลายรุ่นได้ยึดถือแบบฉบับที่ดีในทางการเมืองของคุณใหญ่ ศวิตชาติ ในด้านความสามารถในการค้นคว้าข้อเท็จจริงของบ้านเมือง ลีลาในการอภิปรายในสภามาเป็นแบบอย่างของคน จนประสบความสำเร็จมีชื่อเสียงไปแล้วหลายคน

ในฐานะเป็นนักกฎหมายอาวุโส คุณใหญ่ ศวิตชาติ ได้เป็นแบบอย่างที่ดีของนักการเมืองซึ่งถืออุดมการณ์แห่งความยุติธรรม โดยการยึดถือหลักนิติธรรมตลอดมา แต่ชีวิตทางการเมืองของคุณใหญ่ นั้น คุณใหญ่ ศวิตชาติ ได้เป็นหลังอันสำคัญในการแก้ไขกฎหมายที่ไม่เป็นธรรมมากมายหลายฉบับ ร่วมกับนักการเมืองอื่นจนประสบความสำเร็จมาหลายยุคหลายสมัยแล้ว

ในวงการทางการเมืองนั้น ได้ยอมรับนับถือว่า คุณใหญ่ ศวิตชาติ เป็นปรมาจารย์ทางการเมืองที่ได้ให้ความรู้ และประสบการณ์แก่นักการเมืองรุ่นหลังอย่าง เอนกประการ

การสูญเสียคุณใหญ่ ศวิตชาติ ในครั้งนี้ จึงถือได้ว่าเป็นการสูญเสียเพชรอันล้ำค่าในทางการเมืองไปอย่างน่าเสียดายยิ่ง

ในฐานะที่กระผม เป็นผู้หนึ่งที่มีความเคารพนับถือคุณใหญ่ ศวิตชาติ ทั้งในทางส่วนตัวและในทางการเมืองมาอย่างแน่นแฟ้น เป็นเวลานาน ขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัย ได้โปรดคุ้มครองดวงวิญญาณอันสูงจิตของท่านนักการเมืองอาวุโสผู้นี้ ได้มีโอกาสสิงสถิตย์อยู่ในสัมปรายภพอันประเสริฐชั่วนิรันดร์

มารุต บุณนาค

รองหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม รักษาการ

อาลัยป่าใหญ่

ป่าใหญ่ ศรีวิเศษ เป็นผู้ที่ผมให้ความเคารพ รัก และนับถือเสมือนญาติผู้ใหญ่ของผมท่านหนึ่ง ผมได้มีโอกาสสนิทสนม และมีความผูกพันทางการเมืองกับท่านมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2512 ตลอดระยะเวลาที่ผมได้คลุกคลีอยู่ในวงการเมือง ท่านเป็นผู้หนึ่งที่ได้เมตตาให้ความรู้ ให้ประสบการณ์ และสนับสนุนผมทุกครั้ง เมื่อมีโอกาส และเมื่อมีการเลือกตั้งซ่อมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุกครั้ง ผมก็ได้ไปช่วยพรรค ทหาเสียงพร้อมกับป่าใหญ่เสมอ ซึ่งทำให้ผมได้เรียนรู้ และได้ประสบการณ์ในการปราศรัยหาเสียง อันเป็น ประโยชน์แก่ผมอย่างมาก นอกจากนั้น ป่าใหญ่ท่านได้กรุณาให้ค่าปรึกษาแนะนำหลักการ วิธีการต่าง ๆ พร้อมทั้งข้อคิด แง่คิดที่เป็นประโยชน์ทางการเมืองแก่ผมอยู่เสมอ และผมก็ได้ถือปฏิบัติในการเล่น การเมืองมาจนทุกวันนี้ ซึ่งกล่าวได้ว่า ความก้าวหน้าในชีวิตด้านการเมืองของผม ป่าได้มีส่วนชี้ทาง แนะนำแนวทางแก่ผม และผมจะไม่มีวันที่จะลืมพระคุณของท่านได้เลย

พระพุทธองค์ทรงตรัสไว้ว่า...สิ่งใดเกิดแล้ว มีแล้ว บังคับปรุงแต่งแล้ว ย่อมมีความทำลายไป เป็นธรรมดา... ป่าใหญ่และเราทุกคนจะหลีกเลี่ยงสังขารมดังกล่าวไม่ได้

ผมขออน้อมจิตอธิษฐาน ขอสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย ตลอดจนกุศลกรรมดีที่ป่าใหญ่ได้ปฏิบัติมาแล้ว จงดลบันดาลให้ดวงวิญญาณของป่า ไปสู่สุคติยังสัมปรายภพ เทอญ

อ่านวย ยศสุข

13 พฤษภาคม 2526

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง

คำไว้อาลัย

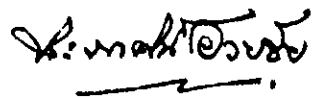
เนื่องในการพระราชทานเพลิงศพท่านใหญ่ ศวิตชาติ อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม คุณเจริญใจ ศวิตชาติ ภริยาซึ่งเป็นเจ้าภาพได้ขอให้ผมเขียนคำไว้อาลัย โดยที่ผมได้รู้จักและเคารพรักและนับถือท่านใหญ่มากมาเป็นเวลานาน และในสมัยที่ท่านมาดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ซึ่งขณะนั้นผมดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงยุติธรรม ได้ร่วมปฏิบัติหน้าที่ราชการกับท่านอย่างใกล้ชิด และเมื่อพ้นตำแหน่งไปแล้ว ท่านก็ยังได้ให้ความเมตตากรุณาแก่ผมตลอดมา ผมจึงรู้สึก เป็นเกียรติและมีความเต็มใจที่จะขอสนองพระคุณและคุณงามความดีของท่าน ในวาระสุดท้ายนี้เป็นอย่างยิ่ง

ท่านใหญ่ ศวิตชาติ เป็นข้าราชการการเมืองชั้นผู้ใหญ่มาแล้วในอดีต ท่านเคยเป็นรัฐมนตรีมาถึง 4 ครั้ง ครั้งหลังสุดท่านเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ท่านเป็นนักการเมืองอาวุโสที่มีประสบการณ์ทางการเมืองอันยาวนานตลอดมา ท่านได้รับการยกย่องสรรเสริญจากบุคคลทั่วไปว่าเป็นนักการเมืองที่มีความรอบรู้แตกฉานในวิชานิติศาสตร์การเมืองการปกครอง และความรู้รอบตัว กอปรทั้งมีความปรีชาสามารถ เป็นนักพูดที่มีวาทศิลป์ชั้นเยี่ยม สามารถอภิปรายในรัฐสภาได้ดีที่สุดมีเหตุมีผลและมีความคมคาย ประกอบทั้งท่านเป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่มในทางสร้างสรรค์ ชื่อสัตย์สุจริต มีเมตตาธรรม เยือกเย็นสุขุมและหนักแน่นมั่นคง เป็นคนตรงไปตรงมา โอบอ้อมอารี และมีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนาและสถาบันพระมหากษัตริย์อย่างแน่นแฟ้น มั่นคงตลอดมาในชีวิตของท่าน ประกอบทั้งท่านเป็นผู้ที่รักงาน ขยันขันแข็งและเอาใจใส่ต่อการทำงานในหน้าที่ อุทิศกำลังกายกำลังใจและสติปัญญาให้แก่สังคมและประเทศชาติ ท่านจึงได้ปฏิบัติหน้าที่ราชการการเมือง เป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติตลอดมา ชื่อเสียงเกียรติคุณของท่านไม่เคยมัวหมองหรือมีมลทินต่างพร้อยแม้แต่น้อย และในสมัยที่ท่านดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ท่านก็มีความคิดในการสร้างสรรค์ เป็นผู้ริเริ่มให้จัดตั้งศาลเคลื่อนที่ขึ้น เป็นท่านแรกและพยายามแสวงหาที่ดินมาสร้างศาลและบ้านพักผู้พิพากษาจำศาล และพนักงานเจ้าหน้าที่ของศาลอยู่ตลอดเวลา และโดยที่ผมได้มีโอกาสร่วมงานกับท่านอย่างใกล้ชิด จึงยิ่งทำให้ประจักษ์ในคุณงามความดีและน้ำใจอันน่าสรรเสริญของท่านตลอดมา ท่านใหญ่เป็น

ผู้ที่มีจิตใจใสสะอาด ยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริตมุ่งที่จะกระทำแต่ความดี ท่านเป็นผู้ที่เข้มแข็งมากในการต่อสู้เพื่อให้การเป็นไปในทางที่ท่านเห็นว่าเป็นการถูกต้อง แต่ก็ยอมตามความเห็นของผู้อื่นที่ท่านเห็นว่ามิใช่เหตุผลดีกว่า โดยไม่มีทิฐิใดๆ คุณธรรมของท่านในข้อนี้เป็นที่ประทับใจผมอย่างยิ่ง

ในด้านส่วนตัว ท่านใหญ่ ศวิตชาติ ก็เป็นสุภาพบุรุษเป็นผู้ใหญ่ที่ตั้งอยู่ในคุณธรรม มีอัธยาศัยใจคอดีมาก มีใบหน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใสและโอภาปราศรัย เพราะท่านเป็นคนมีอารมณ์ดีอยู่เสมอ และเข้าถึงธรรมะอย่างแท้จริง ท่านเป็นผู้ใหญ่ที่ตั้งอยู่ในพรหมวิหารสี่ มีเมตตาธรรมพร้อมที่จะช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยากอยู่เสมอ ท่านเป็นสามีที่ดีและเป็นบิดาที่เป็นตัวอย่างควรแก่ความเคารพรักและบูชาของบุตรธิดา ประกอบทั้งท่านเป็นผู้ที่มีกบฏน้อย ไม่ยึดมั่นถือมั่นในสิ่งทั้งหลายทั้งปวง และประพฤติปฏิบัติธรรมอยู่เป็นนิจ จึงทำให้เป็นที่เลื่อมใสศรัทธาแก่ผู้ที่ได้พบได้เห็น และเป็นที่เคารพรักและนับถือของบรรดาญาติมิตรสหาย และผู้ที่รู้จักคุ้นเคยกับท่านโดยทั่วไป ผมจึงเชื่อว่าการจากไปของท่านเป็นแต่สรีระร่างกายเท่านั้น แต่ชื่อเสียงเกียรติคุณและคุณงามความดีของท่านที่ได้บำเพ็ญมาจะต้องสถิตย์อยู่ตลอดไปชั่วกาลนาน

ที่สุดนี้ ขออนุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสากลโลกพร้อมทั้งกุศลผลบุญและคุณงามความดีทั้งหลายที่ท่านใหญ่ ศวิตชาติ ได้บำเพ็ญสร้างสมไว้ รวมทั้งบุญกุศลที่ครอบครัวญาติมิตรสหายได้บำเพ็ญกุศลให้ จงเป็นผลดลบันดาลให้ดวงวิญญาณอันบริสุทธิ์ของท่านใหญ่ ศวิตชาติ สถิตย์ในทิพย์วิมาน ประสพแต่สันติสุขในสัมปรายภพเทอญ

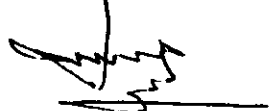
(ศาสตราจารย์ประภาศน์ อวยชัย)

รองประธานศาลฎีกา

คำไว้อาลัย

กระผมขอขอบพระคุณท่าน เจ้าภาพที่ให้เกียรติเขียนคำไว้อาลัยในหนังสืออนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพท่านใหญ่ ศรีวิชาต อธิการมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม กระผมได้รู้จักคุ้นเคยกับท่านเมื่อครั้งรับราชการเป็นผู้พิพากษาศาลจังหวัดนครสวรรค์ในปี พ.ศ. 2497 ซึ่งขณะนั้นท่านประกอบอาชีพเป็นทนายความและเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครสวรรค์ ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2518 ท่านได้มาดำรงตำแหน่งเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม กระผมก็ได้มีโอกาสพบปะกับท่านอีกครั้งหนึ่งโดยกระผมได้ถูกทางราชการโอนไปรับราชการที่กรมบังคับคดี กระทรวงยุติธรรม ภายใต้การบังคับบัญชาของท่าน จากการปฏิบัติหน้าที่ราชการและส่วนตัวโดยใกล้ชิด กระผมเห็นว่าท่านเป็นผู้ใหญ่ที่เพียบพร้อมด้วยวิญญู ฤทธิ และคุณธรรม แม้ท่านจะเป็นทนายความและขณะเดียวกันที่มีตำแหน่งหน้าที่ในทางการเมือง แต่ท่านก็ไม่เคยได้ใช้อิทธิพลในตำแหน่งหน้าที่ด้านการเมืองเข้าแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิพากษาทำให้เสื่อมเสียความยุติธรรม ตรงกันข้ามท่านกลับให้การสนับสนุน ให้เกียรติยกย่องผู้พิพากษาทั้งต่อหน้าและลับหลัง เมื่อท่านดำรงตำแหน่งเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม แม้จะชั่วระยะเวลาอันสั้นแต่ท่านก็ได้ทำคุณประโยชน์ให้แก่ทางราชการศาลยุติธรรมเป็นเนืองนิจประการ อาทิ เช่น เป็นผู้จัดตั้งศาลเคลื่อนที่ขึ้นในท้องที่อำเภอแก่งคันธารท่าทางไกลสถานที่ตั้งของศาลจังหวัด เพื่ออำนวยความสะดวกและนำความยุติธรรมไปสู่ประชาชนจนถึงที่เป็นครั้งแรก ได้ขอเงินงบประมาณจัดสร้างศาลจังหวัดขึ้นใหม่อีกหลายศาลแทนศาลเดิมที่เก่าแก่ชำรุดทรุดโทรม ส่งเสริมฐานะความเป็นอยู่ของผู้พิพากษาและข้าราชการตุลาการให้ดีขึ้น สนับสนุนและยึดมั่นในความเป็นอิสระของผู้พิพากษาเกี่ยวกับการพิจารณาพิพากษาคดี จากคุณงามความดีอันเพียบพร้อมด้วยคุณธรรมของท่านดังกล่าว ท่านจึงเป็นผู้ที่ควรเคารพนับถือของบรรดาผู้ที่เกี่ยวข้องกับท่านโดยทั่วไปในการจากไปด้วยการสิ้นอายุขัยของท่านในครั้งนี้จึงยังไว้ซึ่งความรักและอาลัยของบรรดาญาติมิตรสหายไม่มีวันลืม ขออาภิสงค์ผลบุญ และคุณงามความดีของท่านที่ประกอบมาตราบจนสิ้นชีวิต จงเป็นผลส่งให้ท่านประสบแต่ความสุขทุกประการในสัปดาห์ภพนั้น เทอญ.

ด้วยความเคารพรักและอาลัยยิ่ง

(นายพิศิษฐ์ เทศะบำรุง)

ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกา

ท่านใหญ่ ศวิตชาติ

ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 สงบประมาณหนึ่งปี ขณะนั้นผมกำลังเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ท่านอาจารย์ ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช ท่านอาจารย์ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช ได้นำสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ไป เปิดการปราศรัยทางการเมืองในตัวเมืองจังหวัดพัทลุง มีประชาชนไปฟังการปราศรัยอย่างมากมาย ผมได้ร่วมไปฟังด้วยความอยากรู้อยากเห็นตามประสาเด็ก ในวันนั้นนอกจากผมจะได้รู้จักตัวท่านอาจารย์ ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช ท่านอาจารย์ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช แล้วผมยังได้รู้จักนักการเมืองคนสำคัญของพรรคประชาธิปัตย์อีกหลายท่าน ท่านหนึ่งซึ่งต่อมาอีก 31 ปี ผมมีโอกาสร่วมทำงานใกล้ชิดกับท่านคือท่านใหญ่ ศวิตชาติ

ในปี พ.ศ. 2490 ผมเข้ามาศึกษาต่อในกรุงเทพมหานคร จึงมีโอกาสทราบข่าวทางการเมืองเมืองใกล้ชิด รัชนีนั้น เหตุการณ์ทางการเมืองกำลังดำเนินไปอย่างเข้มข้น บทบาททางการเมืองของท่านใหญ่ ศวิตชาติ เป็นข่าวทางหน้าหนังสือพิมพ์ไม่เว้นแต่ละวัน ถึงวันที่ 8 พฤศจิกายน 2490 เกิดรัฐประหารท่านควง อภัยวงศ์ เป็นนายกรัฐมนตรี เป็นผู้จัดตั้งคณะรัฐบาล ท่านใหญ่ ศวิตชาติ ได้ร่วมคณะรัฐบาลด้วย หลังจากท่านควง อภัยวงศ์ ลาออกจากนายกรัฐมนตรี การปกครองระบอบสภานี้มาจากการเลือกตั้งโดยประชาชนก็ได้ชะงักงันไปบางครั้งบางคราว แต่ทุกครั้งนี้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ท่านใหญ่ ศวิตชาติ ก็ได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนจังหวัดนครสวรรค์ตลอดมา

ภายหลังเหตุการณ์วันมหาวิปโยค รัฐบาลนี้ท่านอาจารย์ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช เป็นนายกรัฐมนตรี ท่านใหญ่ ศวิตชาติ ได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ผมได้รับแต่งตั้งให้ทำหน้าที่ในตำแหน่งรองอธิบดีกรมบังคับคดี จึงได้ทำงานใกล้ชิดกับท่านในฐานะท่านเป็นผู้บังคับบัญชาโดยตรง ตลอดระยะเวลาที่ผมร่วมงานกับท่าน ผมมีความประทับใจในความเป็นคนเปิดเผยตรงไปตรงมา มีความเมตตากรุณาต่อผู้น้อย ตั้งอยู่ในพรหมวิหารสี่ มีความจริงใจต่อบุคคลทั่วไปมีอัธยาศัยดีงาม ท่านเป็นผู้ใหญ่ที่นำเคารพเลื่อมใส ท่านมีความรักกระทรวงยุติธรรมให้ความเคารพนับถือผู้พิพากษาดูแลการด้วยความจริงใจ มีเจตนาอันแรงกล้าที่จะเห็นกระทรวงยุติธรรมเจริญก้าวหน้าอย่างไม่หยุดยั้ง ท่านได้ริเริ่มจัดให้มีศาลเคลื่อนที่ขึ้นในหลายท้องที่ของประเทศ เพื่ออำนวยความสะดวกในด้านความยุติธรรมให้แก่ประชาชน เป็นแนวความคิดที่จะให้ความยุติธรรมไปหาประชาชน โดยประชาชนไม่ต้องมาหาความยุติธรรม ท่านได้จัดหาที่ดินให้กระทรวงยุติธรรมไว้

ใช้ในกิจการของกระทรวงและศาล เป็นจำนวนมากหลายแห่งหลายจังหวัด ท่าน เป็นรัฐมนตรีว่าการ-
กระทรวงยุติธรรมที่ท่าคุณประโยชน์ให้แก่กระทรวงยุติธรรมและศาลอย่างมากคุณงามความดีของท่าน
เป็นที่ซาบซึ้งในวงการศาลและกระทรวงยุติธรรม เป็นอย่างยิ่งตลอดมา

เมื่อท่านพ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมแล้ว ทุกครั้งที่ผมพบท่าน ท่าน
จะถามถึงความเคลื่อนไหวในวงการศาลและโครงการใหม่ๆ ของกระทรวงยุติธรรมด้วยความสนใจ
และห่วงใย ท่านได้พูดถึงการต่อสู้ในทางการเมืองของท่าน เพื่อให้ประเทศไทยมีการปกครองในระบอบ
ประชาธิปไตยอย่างสมบูรณ์ ท่านได้อุทิศชีวิตให้แก่การเมืองโดยยึดมั่นในระบอบการปกครองประชาธิปไตย
ที่มาจาก การเลือกตั้งของราษฎรอย่างมั่นคงแน่นแฟ้น ท่านวิเคราะห์เหตุการณ์การเมืองที่จะบังเกิดขึ้นใน
อนาคตได้อย่างถูกต้องแม่นยำ ท่านเชี่ยวชาญรอบรู้การเมืองทั้งของไทยและของต่างประเทศ ขณะท่าน
ป่วยเจ็บท่านก็พูดคุยแต่ในเรื่องการเมือง และพรรคการเมืองที่ท่านสังกัด ท่านบอกผมว่าท่านจะเลิก
เล่นการเมือง แต่จะรับใช้พรรคกิจสังคมจนตลอดชีวิต นับว่าท่านเกิดมาเพื่อเป็นนักการเมืองอย่างแท้จริง
จนวาระสุดท้ายของชีวิต

ท่านใหญ่ ศวิตชาติ เป็นนักการเมืองอาวุโสคนสำคัญของประเทศ เคยดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี
มาหลายครั้งหลายกระทรวง ตลอดชีวิตในทางการเมือง ไม่เคยมีข่าวปรากฏว่าท่านได้ประพฤติปฏิบัติ
ส่อไปในทางไม่สุจริต หรือคิดแสวงหาผลประโยชน์ ท่านไม่เคยมี "ลาภนอก" จากการดำรงตำแหน่ง
ในทางการเมืองในทางตรงกันข้ามท่านต้องสูญเสียทรัพย์สินอันเป็นมรดกตกทอดมาแต่บรรพบุรุษทั้งของ
ตัวท่านเองและครอบครัวไปมิใช่น้อย แม้บ้านพักอาศัยในกรุงเทพมหานครก็ต้องขายชำระหนี้อื่น เกิดจาก
การเป็นนักการเมืองของท่านให้กับธนาคาร ท่านเป็นนักการเมืองที่ชาวระบอบวิสุทธิ

การจากไปของท่านใหญ่ ศวิตชาติ ย่อม เป็นไปตามสภาวะสังขารของมนุษย์ที่จะเกิดขึ้นแก่ทุก
รูปทุกนาม แต่คุณงามความดีที่ท่านใหญ่ ศวิตชาติได้ประกอบไว้ให้แก่ประเทศชาติและวงการเมือง
หาได้ดับสูญสิ้นไปพร้อมกับสังขารร่างกายของท่านไม่ คงทิ้งไว้เป็นอนุสรณ์ให้อนุชนและนักการเมือง
รุ่นหลังได้ศึกษาและระลึกถึงตลอดชั่วกาลนาน

ขออนุภาพแห่งคุณงามความดีและบุญกุศลที่ท่านใหญ่ ศวิตชาติ ได้สร้างสมไว้ในขณะที่
มีชีวิตอยู่ และท่านที่เคารพนับถือ ญาติมิตรผู้ใกล้ชิดได้ร่วมกันบำเพ็ญ จงเป็นปัจจัยส่งเสริมให้
ดวงวิญญาณของท่านใหญ่ ศวิตชาติ สู่สุคติในสัมปรายภพ เบื้องหน้าเทอญ.

สวัสดิ์ ไชติพานิช

กรมบังคับคดี

25 เมษายน 2526

คิดถึงใหญ่เพื่อนรัก

เมื่อราวปี พ.ศ. 2477 ขณะนั้นผมประจำทำงานอยู่ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และ

การเมืองในระยะ เริ่มต้น เพราะ เป็นปีแรกที่มหาวิทยาลัยแห่งนี้จัดตั้งขึ้นและ เปิดรับสมัครนักศึกษา

ในการรับสมัครนักศึกษาจะต้องพิจารณาคุณสมบัติ เสร็จแล้วก็ต้องประกาศโดย เปิด เผยและแจ้ง

ให้เจ้าตัวทราบ เพื่อให้จัดการชำระ เงินค่าสมัครและค่าเล่าเรียน ในระหว่างปฏิบัติหน้าที่ ก็ปรากฏว่า

มีผู้สมัครรายหนึ่ง ชื่อว่า ร.ต.ต.ใหญ่ ขามเทศ ก็เป็น เรื่องที่พวกเราซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่เข้าชั้นกัน

เพราะนามสกุลพิลึกและน่ากลัว

ครั้นต่อมาผมก็ได้พบใหญ่ตัวจริง เพราะใหญ่ได้ เดินทางเข้ามาสอบไล่และ เริ่มรู้จักมักคุ้น

กันนับแต่นั้น

หลังจากนั้น เมื่อใหญ่ลงมากงูเพหา คราวไร ก็มาพักอยู่กับผม ซึ่งเป็นบ้านที่ผมและเพื่อน

เช่าอยู่อาศัย เป็นประจำ จน เรียกได้ว่ากินด้วยกันนอนด้วยกัน ซ้ำยังเรียนหนังสือและดูตำหรับตำรา

กฎหมายด้วยกัน

ผลสุดท้าย เราทั้งสองคนก็สอบไล่ได้ เป็นธรรมศาสตร์บัณฑิตพร้อมกัน และมีเพื่อนร่วมรุ่น

ธรรมศาสตร์บัณฑิต ปี 2481 อีกหลายสิบคน

ในสมัยนั้น ทางมหาวิทยาลัยได้จัดให้มีระบบการอบรมผู้ที่สำเร็จหลักสูตรแล้วด้วย โดยจะ

ต้องมาอยู่ร่วมกันที่มหาวิทยาลัยเป็นเวลา 15 วัน ทั้งนี้ก็โดยที่ผู้ประสานการมหาวิทยาลัยในขณะนั้น

คืออาจารย์ทลวงประดิษฐมนูธรรม พิจารณาเห็นว่านักศึกษาของมหาวิทยาลัยไม่มีโอกาสได้เข้ามาอยู่

ร่วมฟังคำสอนหรือประกอบกิจกรรมอื่นๆ กันโดยใกล้ชิด จึงจัดให้มีการอบรม ซึ่งนอกจากจะให้นักศึกษา

ที่สำเร็จแล้วได้มีโอกาสรู้จักและใกล้ชิดสนิทสนมกันตั้งกล่าแล้ว ในระหว่างอบรมยังจัดให้มีกิจกรรมต่างๆ

เริ่มตั้งแต่การแบ่งผู้เข้าอบรมออกเป็นกลุ่ม ๆ และให้ผู้ที่อยู่ในกลุ่ม เลือกหัวหน้า เพื่อทำหน้าที่ควบคุมดูแล

สมาชิกของกลุ่มด้วย ในระหว่างอบรมซึ่งนอนร่วมกันในตึกแล้ว ยังมีกิจกรรมอื่นๆ เช่นการแบ่งหน้าที่กัน

ในการควบคุมการครัว และการจัดให้มีกิจกรรมอื่นๆ นอกเหนือจากการจัดให้มีการปราศรัยของอาจารย์

และบุคคลสำคัญๆ เป็นประจำ เช่นการกีฬา การไปดูกิจการของสถาบันและกิจการอุตสาหกรรมต่างๆ

ตลอดจนการฝึกอบรมเกี่ยวกับการเข้าสังคม เช่นวิธีการจัดเลี้ยงทางการทูต การรับประทานอาหาร
ในงานเลี้ยงที่เรียกว่าแบนเคเวต เป็นต้น

แม้ว่าระยะเวลาการอยู่ร่วมกันเพียง 15 วัน แต่ก็สามารถทำให้เรามีความสนิทสนม
และสร้างสามัคคีธรรมขึ้นอย่างมากมาย และธรรมศาสตร์บัณฑิตรุ่นนี้ยังคงมีการร่วมสังสรรค์และ
รับประทานอาหารกันเป็นประจำ ปีละ 2 ครั้งจนกระทั่งทุกวันนี้

หลังจากสำเร็จการศึกษาและรับปริญญาแล้ว เราต่างก็แยกย้ายกันไป สำหรับใหญ่คงไป
ดำรงตำแหน่งนายอำเภอจังหวัดโนนจังหวัดนี้ตามระเบียบของกระทรวงมหาดไทย และมาได้ทราบ
ตอนหลังว่าใหญ่ได้เปลี่ยนนามสกุล เป็น ศวิตชาติ ไปเสียแล้ว

จนกระทั่งภายหลังสงครามมหาเอเซียบูรพาเสร็จสิ้นลง และมีการเลือกตั้งทั่วไปขึ้น
เมื่อวันที่ 6 มกราคม 2489 ใหญ่ได้สมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้แทนที่จังหวัดนครสวรรค์และได้รับเลือกตั้ง
หลังจากนั้นก็ได้เป็นรัฐมนตรีในสมัยที่นายควง อภัยวงศ์ เป็นนายกรัฐมนตรี ซึ่งในที่สุดก็ได้ลาออกเมื่อ
วันที่ 18 มีนาคม ปีเดียวกันนั่นเอง ใหญ่จึงต้องพ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีหลังจากเป็นได้เพียงเดือนเศษๆ
แต่ก็ยังคงเป็นผู้แทนต่อไป

ในระหว่างนั้นผมและใหญ่ได้ร่วมกันตั้งสำนักงานทนายความขึ้นที่ถนนสีลม มีลูกความพอสมควร
แต่ก็ไม่ค่อยได้ค่าว่าความ เพราะเป็นเพื่อนกันเสียบ้าง ลูกความยากจนไม่มีเงินเสียบ้าง ในที่สุดก็ต้อง
เลิกไป เพราะเจ้าของสถานที่เขาเรียกดิ๊กคืนและเราไม่มีเงินเสียค่าแม่เจียะให้

ตอนนั้นใหญ่มีบ้านพักซึ่งเช่าจากสำนักงานทรัพย์สินอยู่ที่ถนนเพชรบุรี ตอนเช้าระหว่างไป
ทำงานผมก็แวะเยี่ยมคุยกันเสมอเป็นประจำ จนกระทั่งวันหนึ่งระหว่างที่แวะเยี่ยมคุยกันอยู่ตามปกติ
ผมเกิดปวดท้องอย่างแสนสาหัส ใหญ่ต้องขับรถพาไปหาหมอแห่งหนึ่งที่แถวนางเลิ้ง หมอตรวจดูเกรงว่า
กระเพาะจะรั่วและไม่สามารถจะทำการรักษาได้ ใหญ่จึงต้องพาไปที่โรงพยาบาลกลางและขอให้
คุณหลวงนิจย์ เวชวิศิษฐ์ ช่วยรักษาพยาบาล ซึ่งผมต้องพักรักษาตัวอยู่จนกระทั่งหาย นอกจากนั้นแล้ว
ใหญ่ยังให้ความช่วยเหลือให้ผมได้ใช้บ้านที่ถนนเพชรบุรีพักอาศัยชั่วคราวหลายเดือนอยู่ เนื่องจากผม
กำลังย้ายบ้านไปปลูกใหม่ยังไม่เสร็จ

ความสัมพันธ์ระหว่างผมกับใหญ่สนิทสนมจนเกือบ เรียกได้ว่าพี่น้องกัน ขาดเหลือเงินทองก็หยิบยืมใช้กันได้ แม้กระทั่งเมื่อใหญ่เดินทางไปสหรัฐอเมริกากับกระบวนการ MRA. ซึ่งระหว่างนั้นผมเรียนหนังสืออยู่ที่อินเดียน่า ใหญ่ก็โทรศัพท์ให้ผมไปหา เพราะขาดเงินและให้ช่วยพาเที่ยว ผมก็ไปพบและพากันเที่ยวเตร่จนกระทั่งพาไปส่งที่วอชิงตัน ดี.ซี. ซึ่งใหญ่จะเดินทางต่อไปยังยุโรป

ความสัมพันธ์ของเราห่างเหินไป เมื่อผมต้องไปประจำรับราชการอยู่ที่กรุงลอนดอน เสีย 13 ปี เมื่อกลับมาได้มีโอกาสใกล้ชิดสนิทสนมกันอีก และได้ช่วยเหลือใหญ่ในกิจการบางอย่าง ให้เป็นผลสำเร็จ แต่แล้วก็เป็นที่น่าเสียดายที่ใหญ่เตรียมงานไว้ไม่พร้อม โครงการนั้นจึงต้องเลิกกลับไป นั่นคือ โครงการสร้างสถานีขนส่งสายเหนือและตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งใหญ่เตรียมไว้ว่าจะสร้างที่รังสิต

ความเป็นนักการเมืองที่เจเนจิดและมีชื่อเสียง ความเป็นนักกฎหมายที่เฉียบแหลม และความเป็นนักพูดที่ชำชอง รวมอยู่ในตัวใหญ่อย่างยากที่จะหาผู้ใดมาเปรียบได้ เพื่อนได้สร้างชื่อเสียงไว้แก่ครอบครัวและวงศ์ตระกูล ตลอดจนชาติบ้านเมืองไว้ไม่น้อย การที่เพื่อนต้องจากไปเพราะภรรยาติดย่อมยังความเสียใจมาสู่พรรคพวกเพื่อนฝูง เป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะผมและครอบครัว ซึ่งเรารู้จักและซอบบอกกันมานานับด้วย 40 ปีเศษ

ขอให้เพื่อนจงไปสู่สุคติในสัมปรายภพนั้น เทอญ

สงัด ศรีวณิช

22 มีนาคม 2526

เมื่อผม เริ่มโตขึ้นและ เข้ามา เรียนต่อที่กรุง เทพท์ เริ่ม เข้าใจการ เมืองมากขึ้นแต่ ความ เข้าใจของผมในตอนนั้น เป็นไปในด้านลบ เนื่องจากบางครั้งมีชาวบ้านมาหาพ่อ เข้ามายกมือไหว้และบอกว่า "ท่านครับมีคนจ้างผมให้มายิงท่านจึงมาบอกให้ท่านไว้ว่ามีคนปองร้ายท่านส่วนตัวผมเอง เมื่อ เอา เรื่องนี้มาบอกท่านแล้วก็ต้องรีบหลบหนีเอาชีวิตรอดแล้วครับ" จึงทำให้ผมคิดว่าไม่ยุติธรรม เลยที่พ่อทำความเข้าใจมาตลอดแต่กับมีคนจะมาลอบทำร้ายพ่อ

ในเรื่องความสามารถในการทำงานของพ่อนั้นผม เชื่อว่าพ่อ เป็นผู้มีความรู้ความสามารถสูงในแทบจะทุกด้าน พ่อเป็นคนอ่านหนังสือเร็ว เขียนเร็ว และคิดได้เร็ว สมัยที่ผมเป็น นายความทำงานในสำนักงานกับพ่อ เวลาพ่อจะไปว่าความบางครั้งพ่อก็ไม่มีเวลาต้องนั่งอ่านสำนวน ในระหว่างนั่งรถจากสำนักงานไปศาล ใจผมยังคิดว่าพ่อดีเยี่ยมคดีทันหรือแต่ เมื่อผม เข้าไป เป็น ลูกมือให้พ่อในศาลฟังพ่อซักถาม ทั้งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายได้ชนิดที่ผม เองยังงงว่า เป็นไปได้อย่างไร สำหรับผมถ้าจะให้ผมว่าความ ได้ขนาดนั้นจะต้องใช้เวลา เตรียมตัว เป็นอาทิตย์และคดีนั้นพ่อชนะ ความไปอย่างขาวสะอาด นอกจากพ่อดีได้รวดเร็วและปราศัญเปรีื่องแล้วพ่อยังยังมีตัวคิดที่ก้าว หน้าอยู่เสมอจะ เห็นได้จากในจังหวัดนครสวรรค์พ่อได้คิดทำสิ่งแปลกใหม่อยู่เสมอซึ่งในระยะแรกจะมีคนไม่เห็นด้วยแต่หลังจากนั้น เป็น เวลาหลาย ๆ ปี คนก็เริ่ม เห็นประโยชน์ในสิ่งที่พ่อทำ เช่น พ่อมีความคิดริเริ่มสร้างสวนสาธารณะและสนามกีฬาบริเวณ เขากบซึ่งในระยะนั้นคนพากันคัดค้านว่าไม่มีประโยชน์ แต่ภายหลัง เมื่อ เมืองเริ่มแออัดสวนสาธารณะและสนามกีฬาก็บริเวณ เขากบก็ เป็นสิ่งจำเป็นแก่ชาวนครสวรรค์ และยังเป็นสถานที่ เชิดหน้าชูตาของชาวนครสวรรค์

ในสมัยที่ผม เป็น เลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมซึ่งพ่อ เป็น รัฐมนตรีอยู่ในขณะนั้น ผมเห็นพ่อทำงานหนักมากเมื่อพ่อ เข้ารับตำแหน่งพ่อก็ เริ่มจับงานที่มีอยู่ในกฎหมายนานแล้วแต่ไม่เคยมีการปฏิบัติกัน เลยคือ เรื่องศาล เคลื่อนที่พ่อได้จัดตั้งศาล เคลื่อนที่แห่งแรกขึ้นที่อำเภอดงหลวง จังหวัด เชียงใหม่ นับ เป็นงานชิ้นแรกที่พ่อทำ ต่อมาพ่อก็ยังมีโครงการสร้างแฟลตให้ผู้พิพากษาและข้าราชการตุลาการโดยตั้งใจจะให้มีทุก ๆ แห่งที่มีศาลตั้งอยู่ พ่อมีโครงการจะโอนกรมราชทัณฑ์และกรมอัยการมาไว้กับกระทรวงยุติธรรม มีโครงการจะเพิ่มผู้พิพากษาให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้เพื่อให้พ่อแก้ความต้องการ มีโครงการจัดตั้งศาลแรงงาน ศาลภาษีอากร ศาลจราจร และโครงการอื่นอีกมากแต่พ่อก็มี เวลาอยู่ในตำแหน่งน้อยกว่า โครงการที่คิดจะทำมากจึงไม่ทันได้ลงมือทำโครงการเหล่านี้ด้วยตนเอง

ในบั้นปลายของชีวิตพ่อหลังจากที่พ่อพลาดหวังจากการสมัครรับ เลือกตั้งครั้งสุดท้าย

ซึ่งพ่อไม่ได้รับ เลือกตั้ง เป็นสมาชิกสภาผู้แทนประจำจังหวัดนครสวรรค์ พวกเราแม่และลูก ๆ ต่าง
ดีใจกันมาก พ่อยังถามว่าพวกนี้ดีใจอะไรกันพ่อไม่ได้รับ เลือก เป็นผู้แทนแล้วยังดีใจกันอีกที่แม่และ
พวกผมดีใจกัน เพราะคิดว่าต่อไปนี่พ่อจะได้สบายแล้ว พ่อคงไม่ต้องลำบากอีก พ่อจะไม่ต้องเหนื่อย
พ่อจะได้ไม่ถูกโจมตีจากฝ่ายตรงกันข้ามโดยไม่ เป็นธรรม และในบั้นปลายของชีวิตพ่อก็มีความสุข
จริง ๆ พ่อมีเวลาอยู่กับแม่อย่างสงบที่บ้านนครสวรรค์ ปลูกต้นไม้ดอกไม้โดยไม่มีใครทวง ลูกทุกคน
ก็มีครอบครัวกันหมดแล้ว ถ้าพ่อคิดถึงลูกคนไหนพ่อก็ไปหาลูกคนนั้นอยู่กับลูกบ้านละ 2-3 วัน เพื่อเล่น
กับหลาน และนั่งเล่าให้ผมฟังถึงประสบการณ์ต่าง ๆ ที่พ่อผ่านมา ช่วงนี้ เป็นช่วงที่พ่อมีความสุขที่สุด
ในชีวิตของพ่อแถมมันช่างไม่ยุติธรรม เสียเลย เพราะช่วง เวลาที่ความสุขของพ่อมีช่วงระยะเวลาไม่
ถึงปีพ่อก็จากพวกผมไป มันไม่ยุติธรรม เลยสำหรับคนที่อุทิศชีวิตให้ทุกคนมาตลอดชีวิต แต่ได้มีความ
สุขในบั้นปลายชีวิตกับลูกกับหลานได้เพียงชั่วครู่ก็ต้องตายจากไป พวกลูก ๆ ถามผมว่า "คุณไป
นครสวรรค์เที่ยวก็กลับใช้ไหมคะ ผมก็ได้แค่ตอบ เพียงว่า "ใช้คุณไปนครสวรรค์แค่ 2-3 วัน
ก็กลับ" และในใจผมก็รู้สึกอย่างนั้นและคิดว่าแล้วพ่อก็คงกลับมาหาพวกเรา

จิรายุ ศวิตชาติ

อาลัยพ่อ

วันที่ 12 มกราคม 2525 เป็นวันที่เศร้าที่สุดในชีวิตของลูก ลูกทุกคนตระหนักดีว่าพ่อต้องจากพวกเราไปไม่ช้าเมื่อเราทราบข่าวพ่อป่วยเป็นโรคมะเร็งในปอด และอยู่ในขั้นที่ไม่อาจเยียวยาได้แล้ว แต่ลูกก็ยังทำใจไม่ได้กับการจากไปของพ่อ เวลา 2 เดือนที่พ่อป่วยอยู่ในโรงพยาบาลช่วง เป็นเวลาที่ทุกข์ทรมานใจเหลือเกิน เพราะลูกรู้ว่าพ่อเป็นโรคร้ายแต่พ่อไม่ทราบ พ่อเข้าโรงพยาบาลเพียงเพื่อหาสาเหตุของการไม่ยอมรับประทานอาหารเท่านั้น พ่อเฝ้าแต่ถามลูกๆ และคุณหมอบอกว่าพ่อเป็นโรคระยะไหน และเมื่อไรพ่อจะกลับบ้านได้เสียที จนในที่สุดพ่อก็ เป็นคนตามคุณหมอบอกด้วยตนเองว่าพ่อ เป็นเนื้องอกไข้หรือไม่ว่า หลังจากที่คุณหมอบอกว่าพ่อเป็นมะเร็ง พ่อก็ไม่ได้แสดงอาการตกใจหรือตกกังวลใดๆ ทั้งสิ้น ลูกถึงกับน้ำตาซึม เมื่อพ่อบอกคุณหมอบอกว่าพ่อไม่เคยกลัวเลยกับความตาย แต่พ่อไม่ต้องการให้ใครปิดบังหรือหลอกหลวงพ่อ ลูกเสียใจที่ไม่ได้ เป็นคนบอกพ่อด้วยตนเอง เพราะเกรงว่าจะทำให้พ่อหมดกำลังใจและไม่ต้องการการรักษายาพยาบาลใดๆ ลูกคาดคิดถึงจิตใจอันเข้มแข็งแกร่งของพ่อ พ่อสามารถควบคุมจิตใจ สติ สัมผัสปัญญาได้ตลอดเวลา แม้ในวาระสุดท้ายของชีวิต พ่อไม่เคยแสดงอาการทรมานใดๆ ให้ลูกได้เห็นเลย ทั้งๆ ที่ลูกทราบดีว่าคนที่ เป็นโรคร้ายนี้ จะเจ็บปวดทุกข์ทรมานมาก พ่อจากเราไปอย่างสงบ เมื่อเวลา 1.23 น. ณ วันที่ 12 มกราคม 2525

แม้ว่าพ่อจากเราไปแล้ว แต่ลูกก็รู้สึกเหมือนกับว่าพ่อเพียงแต่จากพวกเราไปต่างจังหวัดชั่วคราว เหมือนกับที่พ่อจากไปบ่อยๆ เมื่อครั้งยังมีชีวิตอยู่ การ เป็นนักการเมืองของพ่อทำให้พ่อไม่ค่อยมีเวลาอยู่กับลูกๆ มากนัก พ่อต้องเดินทางไปโน่นไปนี่ตลอดเวลา พ่อเคยบ่นว่าพ่อเสียใจที่ชีวิตการเมืองทำให้พ่อห่างจากลูกๆ และไม่มีเวลาอบรมสั่งสอนลูกได้เพียงพอ แต่ลูกคิดว่าสิ่งที่พ่อเพียรปฏิบัติมาตลอดชีวิตของพ่อ เป็นตัวอย่างที่ดีให้ลูกได้ปฏิบัติตาม พ่อเป็นนักการเมืองมือสะอาดไม่เคยโกงกินใคร ไม่เคยทำสิ่งใดให้เสื่อม เสียชื่อเสียงและวงศ์ตระกูลที่พ่อเป็นผู้สร้างขึ้นมา พ่อก่อสร้างตัวจากชาวนาในชนบทจนสามารถได้ เค้าขึ้นมา เป็นรัฐมนตรีหลายยุคหลายสมัย เป็นที่รู้จักของคนทั่วประเทศ ลูกทุกคนภูมิใจในตัวพ่อ เมื่อใครก็ตามถามว่าลูก เป็นอะไรกับนายใหญ่ นายใหญ่ ศวิตชาติ ลูกก็สามารถยึดอกรับได้อย่างภาคภูมิใจว่าเป็นลูก ลูกภูมิใจที่พ่อ เป็นคนดี เป็นนักการเมืองที่แท้จริงตลอดชีวิตของพ่ออุทิศให้กับชาติบ้านเมือง ไม่เคยนึกถึงประโยชน์ส่วนตัวใดๆ ทั้งสิ้น

ขอความดีงามที่พ่อ เพียรปฏิบัติมาตลอดชีวิตของพ่อจงส่งผลให้พ่อไปสู่สุคติภาพ เทอญ.

พงศาวดารการเมือง

ฉบับ "ทหารเก่า"

"พงศาวดารการเมือง"
ในฉบับวันนี้ ผมเห็นจะต้อง
เขียนถึงนักการเมืองคนหนึ่ง
ที่ผมเคารพนับถือ และรักใคร่
ชอบพอกันมาเป็นเวลาช้านาน
ไม่น้อยกว่า 40 ปี

นักการเมืองผู้นั้น
คือ นายใหญ่ ศวิตชาติ
อดีตรัฐมนตรีสภาผู้แทน
ราษฎร จังหวัดนคร
สวรรค์หลายสมัย และ
อดีตรัฐมนตรีหลายรัฐบาล

นายใหญ่ ศวิตชาติ ถึงแก่กรรม
ด้วยโรคมะเร็งในปอด (ในขณะที่
มีอายุ 74 ขวบ) เมื่อวันที่ 12 มกราคม
2525

นายใหญ่ ศวิตชาติ เป็น
นักการเมืองของไทย ที่คนไทย
ไม่ลืม เพราะในชีวิตของการ
เข้าสู่สนามการเมืองนั้น น้อยคน
นักหนาที่จะมีประวัติและพฤติ
การณ์ทางการเมืองเหมือนบุคคล
ผู้นี้

ดังนั้น ผมจึงจะเขียนเรื่องราว
ส่วนน้อยเกี่ยวกับนายใหญ่ ศวิตชาติ
ผู้ล่วงลับไปแล้ว ซึ่งผมได้เคยรู้มา
เมื่อวันที่ 12 มกราคม พ.ศ.
2487

ในสมัยนั้น ประเทศไทยอยู่
ในภาวะสงคราม ประเทศไทยได้
ประกาศสงครามกับสหรัฐอเมริกา
อังกฤษ และฝรั่งเศส ฉะนั้นประเทศ
ไทย เฉพาะอย่างยิ่ง กรุงเทพมหานครจึง
ได้ถูกโจมตีทางอากาศ โดยเครื่องบิน
ทิ้งระเบิด มาทิ้งระเบิดในกรุงเทพ
มหานครอยู่เนื่อง ๆ

คืนวันที่ 12 มกราคม 2487
กรุงเทพฯ ปรากฏไฟมีดติดต่อหัวไป
หมดทั้งกรุง ขบวนการไฟนครสวรรค์
กรุงเทพฯ ได้เข้าเทียบชานชาลาสถานี
หัวลำโพง เมื่อเวลา 21.30 น. ซึ่งเป็น
การผิดเวลาตามปกติไปหลาย
ชั่วโมง เพราะรถไฟไทยในสมัย
สงครามกำหนดเวลาแน่นอนไม่ได้
พอรถไฟเทียบสถานีหัวลำโพง
เสียงหวออันเป็นสัญญาณภัยทาง
อากาศก็ดังขึ้นทันที แสดงว่าเครื่องบิน
ของต่างชาติได้เข้าโจมตีทิ้งระเบิด
กรุงเทพฯ ๑ แล้ว

คืนวันนั้นเครื่องบิน
ทิ้งระเบิดกรุงเทพฯ โดย
กำหนด สถานีหัวลำโพง
เป็นเป้าหมาย

ผู้โดยสารรถไฟขบวนนั้น
เมื่อได้ยินเสียงสัญญาณภัย ต่างก็
วิ่งหนีหลบภัยทางอากาศกันอย่าง
อูตลุต

หนึ่งในจำนวนของผู้โดยสาร
ขบวนนั้น คือ ขุนอนุกุลประชากร
(วงศ์ อนุกุล) สมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎร จังหวัดนครสวรรค์ ซึ่ง
กำลังลงจากรถไฟขบวนนั้นเพื่อ
มาประชุมสภาผู้แทนราษฎรตามหน้าที่
ท่านขุนอนุกุล ๑ พอลงจาก
รถก็ก้าวกระเปาะเดินทางวิ่งออกจาก
สถานีหัวลำโพง เพื่อหาที่หลบภัย
จากเครื่องบินที่ใกล้ที่สุด ซึ่งที่หน้า
สถานีรถไฟหัวลำโพงนั่นเอง มี
หลุมหลบภัยอยู่แห่งหนึ่ง สร้างเป็น
รูปกะทะครอบอยู่หน้าสถานี

ท่านขุนอนุกุล ๑ วิ่งเข้า
หลุมหลบภัยนั้นพร้อมกับคนอื่น
แต่เข้าไปเสียแล้ว ลูกระเบิดหล่น
ตูมลงมาในบริเวณนั้นพอดี
สะเก็ดระเบิดตัดแขนตัดขา และ
ตัดช่องท้องของท่านขุนอนุกุล ๑
แขนไปทาง ขาไปทาง ใส่กอง
อยู่หน้าหลุม พร้อมกับร่างของ
ท่านขุน ๑ และอยู่ตรงนั้นเอง
จังหวัดนครสวรรค์ ต้องมีการ

เลือกตั้งซ่อมสมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎรแทน ขุนอนุกุลประชากรที่
ถึงแก่กรรม

ในการเลือกตั้งซ่อมครั้งนั้น
ใครจะสมัครรับเลือกตั้ง (ซ่อม)
กันบ้างผมจำไม่ได้ แต่ผมจำได้ว่า
คน ๆ หนึ่งที่สมัครรับเลือกตั้งซ่อม
ในครั้งนั้น คือ

ร้อยตำรวจตรีใหญ่
ขามเทศ
(ซึ่งต่อมาได้เปลี่ยนนาม

สกุลเป็น ศวิตชาติ)

ร้อยตำรวจตรีใหญ่ มีศักดิ์ เป็นนายอำเภออำเภอหนึ่งใน จังหวัดนครสวรรค์ ดูเหมือนจะเป็น อำเภอชุมแสง (หรือลาดยาว) ผมจำไม่ได้แน่บัด

วันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2487 กระทรวงมหาดไทยประกาศ ว่า ร้อยตำรวจตรีใหญ่ ศวิตชาติ ได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครสวรรค์แทน ขุนอนุกุลประชากร ที่ถึงแก่กรรม วันที่ 20 กรกฎาคม พ.ศ. 2487 สภาผู้แทนราษฎรเปิดประชุม เพื่อพิจารณาอนุมัติร่างพระราชกำหนดระเบียบบริหารนครบาล เพชรบูรณ์

บัดนั้น นายใหญ่ ศวิตชาติ สมาชิกคนใหม่มาประชุมสภา ผู้แทนราษฎรเป็นครั้งแรก และ พอสถาบันตัวเสร็จ ก็เปิดฉาก อภิปรายโจมตีรัฐบาลจอมพล แปลก พิบูลสงคราม ด้วยกรรม อันคมคายของเขาทันที

สมาชิกเก่า ๆ ในสภาผู้แทนราษฎรตลิ่งต่อคำอภิปรายของ สมาชิกหน้าใหม่ นายใหญ่ ศวิตชาติ เพราะด้วยคำที่อภิปราย ครั้งแรกของการเป็นผู้แทนราษฎร เป็นด้วยคำที่อยู่ในอันดับสมาชิก แนวหน้า และเป็นคำอภิปราย ต่อความจริงของภาพพจน์ในการ สร้างนครบาลเพชรบูรณ์ด้วยความโหดร้ายทารุณ เสรีาสลุด ต่อการล้มตายของราษฎรที่ถูก เกณฑ์แรงงานไป

เมื่ออภิปรายจนแล้วสมาชิกลงมติ (ลับ) ไม่เห็นชอบในการอนุมัติ พระราชกำหนดนครบาลเพชรบูรณ์ และในวันต่อมาเมื่อมีการพิจารณา อนุมัติร่างพระราชกำหนด พุทธบุริมณฑล สมาชิกหน้าใหม่ น้องใหม่ นายใหญ่ ศวิตชาติ ก็อภิปราย ขั้พลโทประยูร ภมรมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการสมัยนั้น เสียเข้าไปอีกคนหนึ่ง

เป็นผลให้คณะรัฐ บาลของจอมพลแปลก พิบูลสงคราม ลาออก เมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2487

ชื่อเสียงของ นายใหญ่ ศวิตชาติ จึงติดประวัติศาสตร์ของนักการเมือง ไทยคนหนึ่งว่า พอเป็น ส.ส.ไปบ ถีโล่รัฐบาลออกไป

บทบาทของ นายใหญ่ ศวิต ชาติ ต่อมาเขาได้รับแต่งตั้งเป็น เลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวง สาธารณสุขในคณะรัฐบาลต่อมา คือ รัฐบาลของนายควง อภัยวงศ์

ในปี พ.ศ. 2489 เขาสมัคร รับเลือกตั้งเป็น ส.ส.จังหวัดนครสวรรค์ และได้เป็นผู้แทนราษฎรมาตลอด สมัย จนกระทั่ง พ.ศ. 2522 เขาแก่ เกินกว่าจะเป็นผู้แทนราษฎร จึง สอบตก ซึ่งเป็นครั้งแรกและครั้ง สุดท้ายในชีวิต

และจากการเป็นส.ส.ใน พ.ศ. 2489 นี้เอง เขาได้รับแต่งตั้งให้เป็น รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ เมื่อวันที่ 31 มกราคม พ.ศ. 2489 โดยมี นายควง อภัยวงศ์ เป็นนายกรัฐมนตรี และเป็นรัฐมนตรีต่อมาอีก หลายครั้ง

และในปีนั้นเอง เมื่อพ้นตำแหน่ง รัฐมนตรีโดยนายควง อภัยวงศ์ ลาออก กลางสภาผู้แทนราษฎร นายใหญ่ ศวิตชาติ ได้ร่วมมือกับ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช นายบุญแห่ง ทองสวัสดิ์ จัดตั้งพรรคประชาธิปัตย์ ขึ้น และเป็นพรรคที่ขึ้นยิงคณาน ครานท่าทุกวันนี้ โดยไม่มีนายใหญ่ ศวิตชาติ เป็นสมาชิกของพรรค ก่อน ถึงแก่กรรม เพราะเขาได้มาร่วมกับ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ในพรรค กิจสังคม จนถึงวาระสุดท้ายของชีวิต ในตำแหน่งรองหัวหน้าพรรค

เขาเป็นเลขานุการพรรค ประชาธิปัตย์ (คนที่ 5) อยู่นานที่ สุด ก็เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 20 ปี ทั้งที่เป็นพรรคตามกฎหมาย และ

พรรคนอกกฎหมาย

ในปี พ.ศ. 2495 จอมพลแปลก พิบูลสงคราม กลับมาเป็นนายกรัฐมนตรี พรรคประชาธิปัตย์โดย นายควง อภัยวงศ์ หัวหน้าพรรค ประท้วงการปกครองระบอบรัฐ ศำรวจของจอมพลแปลก ด้วยการงดไม่สมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้แทนราษฎร นายใหญ่จึงไม่ได้สมัครรับเลือกตั้ง แต่ไปทำงานเป็นนักหนังสือพิมพ์ที่อยู่ระยะหนึ่ง จนกระทั่ง พ.ศ. 2500 เขาจึงสมัครรับเลือกตั้ง ในจังหวัดนครสวรรค์อีกครั้งหนึ่งในนามพรรคประชาธิปัตย์ และได้รับเลือกมาเป็น ส.ส.ในจังหวัดนั้น และอีก 3 ครั้งในปีพ.ศ. 2512 และพ.ศ. 2517 และ 2518 และในปี พ.ศ. 2518 นั้นเอง เขาได้เป็นรองหัวหน้าพรรคกิจสังคม และได้รับตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมในคณะรัฐบาลของ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช

นายใหญ่ สวิตชาติ เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอ่าวโต ซึ่งมีบทบาทสำคัญในสภาผู้แทนราษฎรหลายครั้งหลายหนทั้งในด้านที่เป็นพรรคฝ่ายค้าน และสนับสนุนรัฐบาล นายใหญ่เป็น ส.ส.ที่มีฝีปากเป็นเอกในการอภิปราย แหม่นยำในข้อบังคับ และตัวบทกฎหมาย รู้ชั้นเชิง เล่ห์เหลี่ยมในทางการเมืองทั้งทางหน้าที่ได้

และที่สำคัญที่สุด นายใหญ่ เป็นนักการเมืองประเภทคิดก่อนพูด ไม่ใช่พูดก่อนคิด

สมัยที่เขายังเป็นเลขาธิการพรรคประชาธิปัตย์ เมื่อปี พ.ศ. 2511 ก่อนที่อดีตหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ นายควง อภัยวงศ์ จะถึงอสัญกรรม เมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2511 นายควงได้เรียกนายใหญ่ไปพบเป็นครั้งสุดท้ายและเป็นคนสุดท้าย นายควงได้

ขอฝากพรรคประชาธิปัตย์ให้นายใหญ่ได้ช่วยกันรักษาเพื่อให้พรรคประชาธิปัตย์ดำรงอยู่

แต่นายใหญ่ไม่สามารถจะอยู่ในพรรคประชาธิปัตย์ต่อไปได้ เพราะในปี พ.ศ. 2518 เขาได้มาร่วมทีมกับเพื่อนเก่าของพรรคประชาธิปัตย์เดิม อันมี ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช นายบุญเท่ง ทองสวัสดิ์ จัดตั้งพรรคกิจ

สังคมขึ้นใหม่ ซึ่งทั้ง 2 คนก็ล้วนแต่เป็นประชาธิปัตย์เก่า ๆ ด้วยกัน

และเขาเป็นสมาชิกของพรรคกิจสังคมจนถึงวาระสุดท้ายของชีวิต ในตำแหน่งรองหัวหน้าพรรค และเป็นที่ปรึกษาของรัฐบาลปัจจุบันนี้

และถ้าจะว่ากันไปแล้ว นายใหญ่ สวิตชาติ เป็นคนหนึ่งที่ร่วมกับ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ตั้งพรรคประชาธิปัตย์ขึ้นมา แล้วจึงไปเชิญ นายควง อภัยวงศ์ มาเป็นหัวหน้าพรรค และม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช มาเป็นรองหัวหน้าพรรค

ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช เป็นเลขาธิการพรรคประชาธิปัตย์คนแรก นายใหญ่ สวิตชาติ เป็นเลขาธิการพรรคซึ่งต่อมาเป็นคนที่ 5

ขณะนี้ สมาชิกพรรคประชาธิปัตย์รุ่นเก่า ๆ อย่างที่เรียกว่า “โกฮับ” ตัวจริงที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอยู่นั้นยังมีเหลืออยู่เพียง 3 คนเท่านั้น

คือ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช หัวหน้าพรรคกิจสังคม ส.ส.กรุงเทพมหานครคนหนึ่ง นายบุญเท่ง ทองสวัสดิ์ ส.ส.ลำปาง ประธานสภาผู้แทนราษฎรอีกคนหนึ่ง และนายเทียม ไชยมันท์ ส.ส.จังหวัดตาก รองประธานสภาผู้แทนราษฎร

สมาชิกพรรคประชาธิปัตย์รุ่นปัจจุบันนี้ เป็น “โกฮับ” ใหม่ ๆ ทั้งหมด

บัดนี้ นายใหญ่ สวิตชาติ ได้ถึงแก่กรรมไปแล้วหลังจากที่เขาได้มีบทบาทอันดีที่สุดในทางการเมืองมาอย่างโชกโชก

เขามลายสูญสิ้นแต่เพียงร่างกาย แต่ชื่อเสียงของเขานายใหญ่ สวิตชาติ ยังอยู่ในความทรงจำในวงการเมืองของไทย

เขาอาจจะเป็นนักการเมืองที่ชื่อเสียงของเขาจะกลายเป็นอมตะในสารบบการเมืองของเมืองไทย

และเขาเป็นคนที่ “พงศาวดารการเมือง” จะต้องบันทึกเรื่องราวของเขาเอาไว้ให้เป็นหลักฐานต่อไปในอนาคต

เท่าที่เคยได้ คุณใหญ่ท่านเป็นคุณในกลุ่มแรกๆที่เป็นผู้
ร่วมมือกันก่อตั้งพรรคประชาธิปัตย์

เมื่อตอน พ.ศ.90 กว่าๆที่พรรค ปชป.กำลังเริ่มมีชื่อเสียง ผมยังไม่เคยรู้จัก
คุณใหญ่ เพราะท่านเป็น ส.ส. สุราษฎร์ ท่านเป็น ส.ส. มาจากนครสวรรค์ แต่บทบาท
ทางการเมืองของท่านที่ต้องมาแสดงกันในรัฐสภานั้น ได้ปรากฏอยู่ในหน้าหนังสือพิมพ์
มาตลอด

นักการเมืองมีอันดับที่อยู่ในพรรค ปชป. นอกจากท่านหัวหน้าพรรคครบ
แรกๆมากับคุณใหญ่เท่าที่พอนึกออกก็ คุณบุญเท่ง ทองสวัสดิ์ คุณคล้าย ละอองมณี
แล้วรุ่นถัดมาก็เป็นรุ่นน้องของท่านน้อก็คงจะเป็นท่านมหาเกษม บุญศรี ท่านอาจารย์
คึกฤทธิ์ ปราโมช ดร.โชติ คัมพันธ์ คุณธรรมบุญ เกียรติเงิน คุณสมบุญ ศิริธร

**เมื่อผมโตขึ้นมาในกรุงเทพฯผมก็เฝ้าดูท่านเหล่านั้นแสดง
บทบาททางการเมืองกันในฐานะ**

เมื่อจะมีการเปิดอภิปรายซักฟอกรัฐบาลคุณหลวงธำรงนาวาสวัสดิ์กัน 7
วัน 7 คืน นั้นผมก็เฝ้าดูที่โต๊ะฟังการมคายของท่านเหล่านั้นที่แสดงกันในสภาได้โหม
พระที่นั่งอนันต ที่เขาถ่ายทอดออกทีวีกระจายเสียงให้ฟังกันมาแล้ว

จนกระทั่งถึงเมื่อคราวเลือกตั้งสกปรกที่ท่าน จอมพล ป. พิบูลสงคราม
ท่านขอให้เรียวกัวเลือกตั้งไม่เรียบร้อย เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2500 นั้น ท่านนัก
การเมืองเหล่านั้นท่านแสดงบทบาทต่อสู้กับควมสกปรกทางการเมืองคอนั้นกัน ให้ผม
ได้เห็นเห็นเป็นตัวอย่าง

เปิดหนังสือพิมพ์ฉบับที่ออกขายกันตอนบ่ายเห็น
เขาพาดหัวว่า คุณคึกฤทธิ์ ตายแล้ว ก็ยังนึกไม่ออกว่าใคร
หนอที่ท่านอาจารย์คึกฤทธิ์ท่านถือว่าเป็นคุณ

เปิดออกอ่านดูเนื้อหาข้างในถึงได้รู้ว่าคุณท่านอาจารย์คึกฤทธิ์คือ
คุณใหญ่ กวีตชาติ อภิศ ศ.ส. นครสวรรค์ อภิศเลขาธิการพรรคประ
ชาธิปัตย์ อภิศรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม และอภิศที่ปรึกษา
ประธานสภาผู้แทนราษฎร

อย่างนั้นจะพาดหัวว่า "นักการเมืองอาวุโสจากวงการ
เมืองไปอีกคน"

สำหรับท่านที่ไม่เคยได้สนใจผู้คนในแวดวงทางการเมืองของบ้านเรา ชื่อ
ใหญ่ กวีตชาติ คงจะไม่เป็นที่คุ้นหูคุ้นตาอะไรของท่านนัก

แต่สำหรับผู้คนที่อยู่ในวงการเมืองชื่อ คุณใหญ่ กวีตชาติ เป็นชื่อของนัก
การเมือง คึงได้อันดับที่ผู้คนในวงการนี้ทุกคนต้องรู้จัก

และสำหรับนักการเมืองรุ่นเด็กอย่างผมนั้น ผมรู้จักชื่อเสียงเรียงนามของคุณ
ใหญ่ในฐานะที่ท่านอยู่ในวงการเมืองตั้งแต่ พ.ศ. 2489 ที่เขาเริ่มก่อตั้งพรรคประชาธิ
ปัตย์กัน

จากปลายปี พ.ศ. 2500
ถึง พ.ศ. 2511 การเมือง
เรื่องเลือกตั้งหาย ไป จาก
บ้านเราพักหนึ่ง แล้วก็มี
ชีวิตชีวิตด้วย การเลือกตั้ง
เทศบาล กรุงเทพฯกันใหม่
เมื่อเดือนกันยายน พ.ศ.
2511 และด้วยรัฐธรรมนูญ
ที่ประกาศออก ใช้กัน เมื่อ
วันที่ 20 มิถุนายนปีเดียว
กันนั้น กำหนดให้มีการ
เลือกตั้งทั่วไปกันในเดือน
กุมภาพันธ์ปี 2512

ผมมีโอกาส เข้า
ไป เป็น สมาชิกชั้น
ปลายแถวของ ป.ช.ป.
ในเดือน กันยายน ปี
2511 นั้นเอง และ
ก็มีโอกาส ได้รู้จักตัว
จริง ของ บรรดานัก
การเมืองชั้นอาวุโส ที่
ผมเฝ้าดูบทบาททาง

มุมมองเงิน

.. สมิติกร สุพรรณเวช

การเมืองของท่านตลอดมา

ตอนที่ผมเข้าไปเป็นสมาชิก ป.ช.ป. นั้น คุณใหญ่ท่านเป็นเลขาธิการพรรค

เมื่อทางพรรค ป.ช.ป. เลือกตั้งได้ ส.ส. ไป 57 ที่นั่งในสภาเมื่อวันที่ 10 กุมภาพันธ์ ปี 2512 แล้ว ผมและพรรคพวกอีก 4-5 คน ก็ร่วมกันตั้งกลุ่มใหม่ประชาธิปไตย แล้วก็เปิดโครงการศึกษาการเมืองกันด้วยการจัดกลุ่มสัมมนาประชาธิปไตยขึ้น

คนที่มาเป็นผู้บรรยายในการสัมมนาถ้ายเลือกทางการเมืองที่เป็นหัวเรี่ยวหัวแรง นอกจากคุณหลวงประกอบนิติสารที่ท่านเป็นวุฒิสมาชิกแล้วก็มี คุณ ใหญ่ สวัสดิวัตน์ และที่ท่านทุ่มเทเอาใจใส่ในการอบรมถ้ายเลือกกันนี้

คนที่อยู่ในพรรคการเมืองอย่าง ป.ช.ป. เขาชอบนับญาติข้างพ้องกัน

เพราะฉะนั้นเมื่อบรรดาท่านนักการเมืองอาวุโสทั้งหลายท่านอายุอานามอ่อนกว่าคุณพ่อผมผมก็เรียกท่านว่าคุณอาทั้งนั้น

ใครๆก็ดูเหมือนจะเห็นกันว่าคุณอา นั้นพอเหมาะพอควรดี ไม่แก่มากนักในพรรคจึงมีแต่ญาติข้างพ้องที่เบีน้องพ้องกันเต็มไปหมด ไม่ว่าจะเบีน้อง

คุณอาใหญ่

คุณอาธรรมบุญ

คุณอาสมบุญ

คุณอาคล้าย

คุณอาบุญเท่ง

คุณอาเทียม

เมื่ออยู่ ป.ช.ป. ด้วยกันในฐานะเป็นเด็กผมเรียกคุณใหญ่ท่านว่าคุณอา แต่คุณอาใหญ่ท่านชอบเรียกคนอื่นที่อ่อนอาวุโสกว่าท่านว่า นาย เช่น นายบุญ นายบุญ

ในผู้ที่มีความรอบรู้ทางการเมือง เรื่องรัฐสภา และฝ่ายนิติบัญญัตินั้น ก็คุณ ใหญ่ สวัสดิวัตน์ นี่แหละที่ท่านจะลุกขึ้นยื่นบอกเล่าแก่สืบให้แนวความรู้ ความคิด และแสดงความเห็นของท่านต่อสภาตลอดเวลา เกือบปีครึ่งที่ท่านงานอยู่ด้วยกัน

ผมยังจำได้ว่าเมื่อตอนปลายสมัยของสภาชุดที่ว่าเราย้ายที่ประชุมจากพระที่นั่งอนันตสมาคมมาอยู่ที่ตึกประชุมใหม่ใหม่ๆ เมื่อปลายปี พ.ศ. 2517 เวลาที่คุณใหญ่ท่านลุกขึ้นอภิปรายมีคนที่นั่งข้างๆ ผมเคยออกความเห็นว่าคุณใหญ่ที่ท่านรู้ทุกอย่าง และเวลาท่านลุกขึ้นพูดท่านต้องอ้างอิงได้ว่าตอนที่ท่านเบีน้องนั้น ท่านเบีน้องนั้น ท่านเป็นโน้น แล้วก็มีคนกระเซ้าต่อท้ายว่าอย่างนี้ถ้าหากท่านตายไปเมื่อไหร่ก็น่าเสียดายควรจะทำหุ่นจำลองรูปคุณ ใหญ่ เอาไว้ที่หน้าห้องประชุม

ด้วยวิถีทางการเมือง ที่เล่นกันในพรรค ทำให้คุณใหญ่พ้นจากตำแหน่งเลขาธิการพรรค แล้วห้คุณใหญ่และคุณบุญเท่งก็เข้าไปร่วมงานกับพรรคกิจสังคม แล้วก็มีโอกาสได้ไปดำรงตำแหน่ง รมว. ยุติธรรม

ในการเลือกตั้งครั้งหลังๆที่ผมเข้าไปเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้น ถึงคุณ ใหญ่ท่านจะไม่ได้รับเลือกตั้งเข้ามาในสภาอีก แต่ผมก็ยังมมีโอกาสเจอท่านเสมอในสภา โดยท่านมานั่งทำงานในฐานะที่ปรึกษาประธานสภาผู้แทนราษฎร

ในช่วงหลังนี้ผมเจอคุณใหญ่ไม่บ่อยนัก นาน ๆ เจอท่านก็ก็เห็นท่านเปลี่ยนแปลงไปมาก

บุคลิกลักษณะของท่านร่วงโรยลงไป และผมที่เคยขานนิตหน่อยนั้นในตอนหลังนี้ขาวไปหมด

เมื่อไม่นานมานี้เองตอนที่สภาเบ็ดเตล็ดสมัยสามัญนี้ ผมยังแลเห็นคุณใหญ่ท่านเดินแวบๆ อยู่ตรงใต้ถุนหน้าสภาแต่ไม่ทันได้ทักทายท่าน เพราะอยู่ห่างกัน และท่านกำลังเดินออกไปทางสโมสร

ในสายตาของนักการเมืองรุ่นเด็กเล็กที่เพิ่งโผล่เข้าไปเป็นสมาชิก ผมเห็นว่าคุณใหญ่ท่านเป็นคนรอบรู้ และช่างพูดช่างคุยช่างถ่ายทอดความรู้และช่างแสดงความคิดเห็น เท่าๆ กับที่ทำงานยอมรับฟังความเห็นของคนอื่นที่จะแสดงให้ท่านฟัง

ข้อดีที่ผมสังเกตของผมตลอดที่ผมเคยได้รู้จักคุณใหญ่มา ก็คือท่านเองไม่ได้เอาความเห็นของท่านเป็นที่สุดหรือที่ยึด แต่ท่านจะบอกว่าท่านเคยเห็นมาอย่างนี้ เรื่องนี้เคยทำมาอย่างนี้ ท่านก็ขอแสดงความเห็นเอาไว้ให้รู้แนวกันอย่างน่อก่อน แล้วใครจะว่ากันอย่างไรก็ไป

เมื่อเดือนสิงหาคม 2514 ผมได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาเทศบาลนครกรุงเทพฯ ในการเลือกตั้งซ่อมแทนคุณผ่น เปรมมณี เป็น ส.ส. สภาเทศบาล ก็มีโอกาสดำเนินร่วมประชุมพรรคกับเขาด้วย ก็มีโอกาสได้ฟังความคิดเห็นของบรรดาท่าน นักการเมืองอาวุโส เหล่านี้กันมากขึ้น

เดือนตุลาคม 2516 มีความเปลี่ยนแปลงในบ้านเมือง พอต้นเดือนธันวาคม ก็มีการประกาศตั้งสมาชิกสมัชชาแห่งชาติ จำนวน 2,400 กว่าคน

เมื่อให้ไปเลือกกันเองเอามา 299 คน เพื่อโปรดเกล้าฯ ให้เป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาตินั้น มีนักการเมืองทั้งหน้าเก่าและหน้าใหม่ของ ป.ช.ป. ติดเข้าไป 7 คน รวมทั้งคุณใหญ่และผมด้วย

ผมเคยแสดงความเห็นเอาไว้ในที่หลายแห่งว่า ในบรรดาสภาทั้งหลายทั้งปวงที่เคยมีมาผมเห็นว่าสภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่กันอยู่เป็นเวลา 1 ปีกับ 4 เดือนเมื่อปี 16-18 นั้น เป็นสภาที่ดีที่สุดในประเทศไทย เราเคยมีรัฐสภามา เพราะสภานี้ประกอบด้วยผู้คนที่รอบรู้ ก็กิจการต่างๆ ก็ครบครันทุกชนิดทุกประเภทที่มีความจำเป็นต้องพูดถึงกัน

นั่นดูเหมือนจะเป็น ครั้งสุดท้ายที่ผมได้แต่เห็นนักการเมืองอาวุโสที่ชื่อคุณใหญ่ ศวิตชาติ เดินไปทางสโมสรสภาก่อนเป็นสถานที่โปรดปรานตลอดชีวิตในสภากันยาวนานของท่าน

บ่ายวันนั้นผมได้รู้ข่าวของนักการเมือง ผู้เคยเป็นศุภการเมืองท่านหนึ่งของผมได้จากวงการเมือง ของเมืองไทยเราไปเสียแล้ว

แม้จะมีรายการที่ ผมจะต้องออกไปปฏิบัติหน้าที่ของหน้าที่ตอนเมืองตอน 5 โมงเย็น แต่ผมก็ต้องรีบแต่งตัวออกไปรดน้ำศพท่านเสียก่อน

เมื่อตอน 4 โมงเย็น ที่ผมคุกเข่ารดน้ำของบองที่มีมือของนักการเมืองอาวุโส นั้น ผมบอกท่านว่า คุณอาไปสบายแล้ว แต่ผมยังต้องทำหน้าที่อย่างที่คุณอาเคยทำอยู่ต่อไป...ยังไม่รู้ว่าจะอีกนานสักเท่าไร...แต่เห็นจะเปลี่ยนแปลงอาชีพไม่ได้ เพราะผมถ่ายเลือดของความ เป็นนักการเมืองจากคุณอาเข้ามาไว้ในตัวผมมากเสียแล้ว

เมื่อตอนที่คุณใหญ่ไม่ได้รับเลือกตั้งกลับมาอีกใน ตอนหลังนั้น รัฐสภาของเมืองไทยเราก็ขาดนักพูดในสภาที่ดีที่สุดคนหนึ่งไป แต่ไม่ช้าไม่นานเราก็ได้คุณใหญ่ศวิตชาติผู้เชี่ยวชาญงานนิติบัญญัติมาเป็นที่ปรึกษารัฐสภา

แต่วันนั้นคุณอามาจากวงการเมืองที่คุณอาคลุกคลี มาเกือบ 40 ปีอย่างไม่มีวันกลับเสียแล้ว

ขอให้คุณอาไปดี มีความสุขในดัมพรายภพเกิด

หลานชายจะขออาสาทำหน้าที่ นักการเมืองในบ้านเมืองนี้ต่อไป.

กระจุกการเมือง

โดย

ไพฑูริ ศวิตธาต

สารบัญ

	หน้า
คนที่จะกลีบกลายเป็นคนชั่วไป เสียแล้วหรือ	1
การควบคุมกิจการ เมือง	2
เกียรติของบ้าน เมือง	4
พัฒนา เสียจน เกือบหมดตัว	5
จงทำดีอีกครั้ง	7
ตัวอย่างทางการ เมือง	8
งบดุลการค้า	10
จากไฮโดประเทศ	11
รายได้ของผู้เพิ่มผลผลิต	12
จดหมายถึงนายก	15
ควรวกที่ไทน	16
สัปดาห์แห่งความสิ้นสุด	18
ประหลาดกันอีกดีกว่า	20
ประวัติศาสตร์จะบันทึกไว้	21
เรื่องที่น่าทึ่งใจรัฐบาล	24
แผนการปรับปรุงงานบริหาร	26
ความดีกับความไม่ดี	30
เกี่ยวกันนโยบายของรัฐบาล	32
นำสรร เสริญ	33
เศรษฐกิจ-การรถไฟ	35
ทำไมญี่ปุ่นจึงมีความสำเร็จในการพัฒนา	39
นำโมทนา	41
การปรับปรุงระเบียบบริหารราชการ	43
แผนการณ	46
เตรียมช่วยตัวเอง	47

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
พระบารมีมากพันรำพัน	49
โรงเรียนไม่มีให้เด็กเรียน	51
โลกยุ่ง เพราะองค์การสหประชาชาติหรือ?	53
วันที่กระวนกระวาย	55
ภาษีจะขึ้นอีกไหม?	57
รถไฟไทย	58
โชคดียัง เป็นของเรา	60
เรื่องของป่าไม้	62
การพัฒนาคน	63
พัฒนาตัวบุคคล	65

หนังสือระจกการเมืองนี้ เคยจัดพิมพ์มาแล้ว 2 ครั้ง ครั้งแรกเพื่อ เป็นอนุสรณ์งานศพของนายขาว และ นางเปี่ยม ขามเทศ บิดามารดาของคุณใหญ่ ต่อมามีคนต้องการหนังสือเล่มนี้เพิ่มขึ้น คุณใหญ่จึงได้จัดพิมพ์ขึ้นอีก เป็นครั้งที่ 2 ในการจัดพิมพ์ครั้งที่ 3 นี้ จึงขอนำเอาคำนำของการจัดพิมพ์หนังสือทั้ง 2 ครั้ง รวมทั้งคำวิจารณ์ของ พระยาศรารักษ์พัฒน บิดาแห่งหนังสือพิมพ์เมืองไทย มาลงพิมพ์ไว้ เพื่อให้ท่านได้ทราบที่มาของหนังสือเล่มนี้.

คำนำในการพิมพ์ครั้งแรก

ข้าพเจ้าได้เริ่มเขียนบทความการเมืองลงในหนังสือพิมพ์ ตั้งแต่วันที่ 25 มิถุนายน 2475 ภายหลังจากคณะราษฎรผู้ยึดอำนาจจากพระมหากษัตริย์ได้ประกาศหลัก 6 ประการแล้วเพียงวันเดียว ในหลัก 6 ประการนั้น ให้มีสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น เรื่องแรกที่เขียนนั้นเขียนลงในหนังสือพิมพ์รายวันชื่อ "สยามราษฎร์" ให้ชื่อเรื่องว่า "ความหวังของราษฎร" ใช้นามปากกาว่า "ราษฎรลาคนยาว" เพราะขณะนั้นข้าพเจ้ารับราชการอยู่ที่อำเภอลาดยาว จังหวัดนครสวรรค์ ได้เขียนหนังสือพิมพ์ติดต่อกันเรื่อยมา แต่ไม่ค่อยบ่อยนัก จนต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2487 ข้าพเจ้าได้เข้าไปเป็นสมาชิกในสภาผู้แทนราษฎร การเขียนเรื่องลงในหนังสือพิมพ์ก็มากเข้า เด็กๆ ที่บ้านได้เคยเก็บเรื่องที่เขียนไว้เพื่อจะพิมพ์เป็นเล่ม เมื่อตัดสินใจแล้วเป็นหนังสือกว่า 100 ยก ก็เลยคิดว่าจะแยกประเภทเป็น ความเห็นทางเศรษฐกิจ ภาคหนึ่ง การเมือง ภาคหนึ่ง และความเห็นอื่นๆ อีกภาคหนึ่ง แม้แยกเป็นสามภาคแล้ว ก็รู้สึกว่ายังเป็นหนังสือเล่มโตอยู่ รอการพิมพ์มา 6 ปีแล้ว ต้นฉบับนั้นก็หายไปทั้งหมด

เมื่อราว พ.ศ. 2505 บิดาข้าพเจ้าถึงแก่กรรม เมื่อ พ.ศ. 2506 มารดาข้าพเจ้าถึงแก่กรรมลงอีกคนหนึ่ง จึงคิดว่าในการเผาศพของผู้ให้กำเนิดนั้น ควรจะได้ทำหนังสือแจกผู้ไปในงานศพ เพื่อเป็นที่ระลึกแก่ญาติมิตร และหากหนังสือนี้ก่อให้เกิดความคิด ความพึงใจแก่ผู้อ่านด้วยก็จะเป็นวิหยาทานไปในตัว โดยอุทิศส่วนกุศลแก่ผู้ให้กำเนิดข้าพเจ้าด้วย น้ำพักน้ำแรงของตัวเอง เป็นการสนองคุณผู้ให้กำเนิด ให้นิสสัยเมื่อเกิดและให้หนทางในการดำรงชีวิตเมื่อโต

หนังสือนี้อาจผิดพลาด แต่โดยมากเป็นความคิดเห็นในทางการเมืองเป็นส่วนมาก ข้าพเจ้าเขียนบทความลงหนังสือพิมพ์ อย่างเป็นงานอดิเรก มิใช่เป็นอาชีพ ในหนังสือเล่มนี้เอามาจากที่ได้ตีพิมพ์ลงในหนังสือพิมพ์ ประชาธิปไตยเท่านั้น ที่ทำได้เช่นนี้เพราะที่บ้านรับแต่หนังสือพิมพ์ประชาธิปไตยเป็นประจำ อาจมีการขาดตกบกพร่องบ้าง คือบางวันหนังสือหายไป ไม่ได้ตัด แต่โดยมากของเรื่องเปิดเผยความลับๆ ถ้าอ่านดูก็อาจมองเหตุการณ์ตามยุคสมัยของบ้านเมือง ในขณะหนึ่งได้บทความเหล่านี้ บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ประชาธิปไตยไปไล่ชื่อผู้เขียนให้ข้าพเจ้าเองบ้าง ข้าพเจ้าใส่ลงไปเองบ้าง นามผู้เขียนจึงมีมากเกือบ 10 ชื่อ ทั้งนี้ก็เป็นเหตุผลเฉพาะของบรรณาธิการเอง

เหตุที่ข้าพเจ้าเขียนบทความต่างๆ นี้มีมูลมาจาก 3 ประการคือ

1. เป็นห่วงใยบ้านเมือง เห็นรัฐบาลทำผิด ก็หักท้วงเพื่อให้ทำถูก แต่เมื่อเขียนไปแล้วรัฐบาลจะเชื่อหรือไม่เพียงใดเป็นเรื่องของรัฐบาล
2. ชักชวนประชาชนให้คิดถึงเรื่องที่เกิดขึ้นแล้ว กำลังจะเกิดขึ้นว่าถ้าเกิดหรือจะเกิดเรื่อง เช่นนั้นขึ้นแล้วจะดีร้ายแก่บ้านเมืองประการใดบ้าง
3. เขียนเพราะพักผ่อนสมอง เมื่อกำลังทำงานหนักชนิดหนึ่งอยู่ การเขียนบทความลงในหนังสือพิมพ์เป็นการเปลี่ยนแปลงการใช้สมองเพียงเขียนไปสัก 10 นาที ก็หายเหนื่อยแล้ว จึงงานทำต่อไปได้

เมื่อมูลเหตุการเขียน เป็นดังนี้ บทความจึงดีบ้าง เลวบ้าง เป็นธรรมดา เพราะการเขียนเพื่อพักผ่อนนั้นย่อมไม่ซื้อ ในเจตนาที่มุ่งหมายนัก

หากหนังสือนี้จะมีความดีอยู่บ้าง ก็ขออุทิศให้ บิดา มารดา ข้าพเจ้า ผู้ให้กำเนิดมา หากผิดพลาดประการใดก็ขอรับผิดทุกประการ.

ใหญ่ สวัสดิชาติ

14 พฤษภาคม 1507

44 ถนนเพชรบุรี พระนคร

คำนำในการพิมพ์ครั้งที่ 2

เมื่อ พ.ศ. 2475 ในวันที่ 24 มิถุนายน ได้มีคณะราษฎรทำการเปลี่ยนแปลงการปกครอง จากสมบูรณาญาสิทธิราชขึ้น เป็นประชาธิปไตย ประชาธิปไตยของคณะราษฎรนั้นได้รับรองสิทธิเสรีภาพไว้อย่างงดงาม โดยเฉพาะเสรีภาพในการพูด การพิมพ์ โฆษณา การออกความคิดเห็นของประชาชน ต่อมาอีก 3 วัน ก็จารึกลงไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว ข้าพเจ้าได้เขียนบทความทางการเมือง โดยอาศัยสิทธินั้นเป็น เรื่องแรกให้ชื่อเรื่องว่า "ความหวังของราษฎร" เรื่องนี้ได้ตีพิมพ์ลงในหนังสือพิมพ์สยามราษฎร์ หลังจากนั้นก็ได้เขียนลงในหนังสือพิมพ์ทั้งรายวัน รายบักษ์ และรายเดือนตลอดมา ถ้านับถึงปี พ.ศ. 2507 ซึ่งเป็นปีที่ตีพิมพ์หนังสือเล่มนี้ก็ 32 ปีพอดี บทความต่าง ๆ นั้นเดิมมาได้รวบรวมไว้เพื่อพิมพ์เป็นเล่ม แต่เป็นที่น่าเสียใจว่าบทความเหล่านั้นหายไปหมด ข้าพเจ้าเขียนหนังสือโดยไม่มีร่าง ฉะนั้นเหตุการณ์ทางการเมืองตามความคิดความเห็นของข้าพเจ้าได้หายไปเสียแล้ว

หลัง พ.ศ. 2501 ได้เกิดปฏิวัติในประเทศไทยขึ้นโดยคณะทหาร ซึ่งจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็นหัวหน้าปฏิวัติ ได้ริครองเสรีภาพในการพูด การชุมนุมสาธารณะการพิมพ์และทุกอย่างหมด สิทธิของราษฎรถูกจำกัด ประกาศกฎอัยการศึกตั้งแต่เริ่มปฏิวัติมาจนถึงวันพิมพ์หนังสือเล่มนี้ การเขียนหนังสือแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ในขณะที่อำนาจของราษฎรไม่มีเลยจึงมีแนวเขียนไม่เหมือนเมื่อมีเสรีภาพ เพราะเมื่อไม่มีรัฐธรรมนูญ ปกครองแผ่นดิน มีแต่รัฐธรรมนูญปกครองแผ่นดิน ซึ่งพวกปฏิวัติ เขียนขึ้นใช้บังคับตัวเอง ให้อำนาจนายกรัฐมนตรีนำคนไปประหารชีวิต เสียได้โดยไม่ต้องอาศัยอำนาจศาลนั้น เป็นอำนาจที่ยิ่งใหญ่ล้นพ้น ซึ่งผู้ปกครองในโลกนี้ไม่เคยมีใครมีเท่ากับผู้ปกครองประเทศที่เป็นจอมเผด็จการ เช่น สตาลิน ฮิตเลอร์ มุสโสลินี ฉะนั้นการเขียนบทความลงในหนังสือพิมพ์จึงดูออกจะกร่อยไป แต่ข้าพเจ้าก็ได้เขียนบทความลงในหนังสือพิมพ์ต่างๆ เสมอๆ ทั้งในนามจริงและนามปากกา รวบรวมข้อเขียนโดยตัดจากหนังสือพิมพ์ไว้แล้วรวมขึ้นจะตีพิมพ์ โดยเอาเหตุการณ์ใน พ.ศ. 2508 ย้อนไปถึง พ.ศ. 2501 ซึ่งเป็นปีที่ปฏิวัติครั้งนี้ เมื่อรวบรวมแล้วไม่สามารถจะตีพิมพ์เย็บ เป็น เล่ม เล่มเดียวได้ เพราะหนังสือหนาเกินไปจึงพิมพ์ได้เท่าที่ท่านอ่านอยู่ในขณะนี้ แต่ถ้าหากว่าหนังสือนี้ปีคนอ่านต้อนรับพอควรไปถึงกับจะทำให้ได้เงินทองมากมายก่ายกองอะไรหรอก เพียงไม่ให้อาตมาทุนค่าพิมพ์เท่านั้น ก็จะมีพิมพ์ต่อไปจนหมดบทความที่รวบรวมไว้

บทความนี้เป็นบทความการเมือง เป็นส่วนมาก การออกแบบปกเป็นความคิดเห็นของอาจารย์
แผนกสถาปัตยกรรมศาสตร์คนหนึ่ง ในมหาวิทยาลัยศิลปากร ซึ่งกรุณาออกให้เปล่าโดยไม่คิดค่าแบบเลย
นับว่าเป็นที่พอใจผู้เขียนเป็นอย่างยิ่ง เหตุที่พอใจก็เพราะเป็นความเห็นทางการเมือง และ ที่ชุมนุม
ทางการเมืองที่ใหญ่ยิ่งของเมืองไทยนั่นคือพระที่นั่งอนันตสมาคม การแยกสีที่เป็น เหลืองแดงนั้น คือ
สีของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมือง ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยแรกในประเทศไทยที่เริ่มส่งสอนวิชา
การเมืองตลอดมา จนถึงสมัยที่คนไม่มีความรู้ในทางการเมืองขึ้นปกครอง บ้านเมือง เป็นไรคกฉัวการเมือง
ขึ้นมา มหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์ และการเมือง เลยเลิกสอนวิชาการเมือง คงสอนแต่วิชาอื่น
และแม้ชื่อก็ตัดคำว่า การเมืองออก เสียด้วย ผู้เขียนได้ศึกษาวิชาการเมืองมาจากมหาวิทยาลัยวิชา
ธรรมศาสตร์และการเมือง ความคิดเห็นต่างๆ นี้ในส่วนที่เป็นคุณเป็นประโยชน์นั้น มีมูลมาจากผลแห่ง
การศึกษาจากมหาวิทยาลัยนี้ ขณะพิมพ์หนังสือเล่มนี้ไม่แน่นอนว่า มหาวิทยาลัยนี้จะ เป็นอย่างไรต่อไป
การให้ความหมายแม้สีปกของหนังสือ ก็เพื่อให้เป็นเครื่องระลึกถึงด้วยความกตัญญูว่าความรู้ความคิด
ในหนังสือนี้มาจากแหล่งไหน เพื่อ เป็นอนุสรณ์แก่สถาบันผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ไว้ไว้

ส่วนชื่อว่าระจกการเมืองนั้น เพราะว่าเรื่องราวต่างๆ ที่เขียนไว้จะส่งให้มองไปใน
อดีตว่าขณะใดได้มี เหตุการณ์ทางการเมืองอย่างไรเกิดขึ้น เสมือนเรามองดูระจกเงาส่องให้เห็น
ภาพ เช่นนั้น

หากหนังสือนี้จะ เป็นคุณประโยชน์แก่ผู้อ่านบ้างก็ขออน้อมอุทิศความดีทั้งหมดนั้นแต่ผู้ก่อตั้ง
มหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง ตลอดจนกรรมการคณะครูอาจารย์ ซึ่งอุทิศเวลาสั่ง
สอนกุลบุตรกุลธิดามา ตั้งแต่ต้นจนมหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมืองถูกเปลี่ยนแปลงไป
หากมีข้อ เสียไม่ว่าประการใดๆ ผู้เขียนขอรับผิดชอบแต่ผู้เดียวโดยสิ้นเชิง

ใหญ่ ศวิตชาติ

บ้านเลขที่ 44 ถนนเพชรบุรี จังหวัดพระนคร

1 ตุลาคม 2507

วิจารณ์ “กระจกการเมือง”

หนังสือ “กระจกการเมือง” นี้ รวบรวมจากบทความหนังสือพิมพ์รายวันที่เขียนโดยนายใหญ่ ศวิตชาติ ใน พ.ศ. 2506 - 2507 ข้าพเจ้าในฐานะเป็นนักศึกษากิจการโลกคนหนึ่งที่มีความยินดีเป็นอันมากที่มีผู้รวบรวมพิมพ์เป็นเล่มสมุดขึ้น เพราะกาลล่วงเลยมาท้ออ่านยาก และยังไม่ได้ติดตามอ่านมาก่อนทุกเรื่องแล้ว หรืออ่านแล้วแต่จำเรื่องและส่วนนวนโวหารไม่ได้หมด หนังสือเล่มนี้จึงกลายเป็นตำราได้เล่มหนึ่งในความคิดเห็นในทางการเมือง ทั้งเป็นโวหารนักการ เมืองอาวุโสผู้ เรืองนามคนหนึ่งในประเทศไทย

นอกจากท่านผู้เขียน เป็นธรรมชาติแล้ว ยังเคยเป็นนายอำเภอ ซึ่งเจนจัดในรัฐศาสตร์มาแล้วเป็นอย่างดี เคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครสวรรค์มาหลายสมัย เคยเป็นรัฐมนตรีมาก่อนข้าพเจ้า และมาเป็นรัฐมนตรีร่วมคณะกับข้าพเจ้าในรัฐบาล นายควง อภัยวงศ์ เมื่อ 2490 อีกด้วย คนเขาบางคน เขียนเก่งแต่พูดไม่ค่อยเก่ง หรือบางคนพูดคล่องเขียนไม่ค่อยได้ความ แต่ นายใหญ่ ศวิตชาติ เก่งทั้งการพูดและการเขียน ปฏิภาณก็แคล่วคล่องว่องไว สุขภาพอ่อนโยนไม่ก้าวร้าว ซึ่งข้าพเจ้าต้องยอมแพ้อย่างตู่ฎีกาภาพในคุณสมบัติเหล่านี้

ผู้วิจารณ์ไม่จำเป็นต้องมีความสามารถเหนือผู้เขียน แต่สำหรับข้าพเจ้า อาจเอื้อมวิจารณ์ นั้นก็ในฐานะ เป็นนักศึกษาคณะหนึ่งที่ชอบอ่านหนังสือที่ดีมีคุณประโยชน์แก่สาธารณชนและชาติบ้านเมือง เมื่อตนเห็นว่า หนังสือไหนดีก็อยากวิจารณ์ เพราะคิดว่าจะเป็นประโยชน์แก่นักศึกษาและผู้อ่านทั่วไปว่า หนังสือเล่มนั้นดีถึงขนาดที่ได้รับความยกย่องชมเชย ส่วนหนังสือใดที่ไม่ถูกอารมณ์ก็นิ่งเสีย เพราะถือคติจิตคารมประชาธิปไตยว่า เราจะต้องฟังความเห็นของผู้อื่นด้วย หากดีหรือไม่ดี เชื่อหรือไม่เชื่อ นั้น เป็นอีกปัญหาหนึ่ง แต่การชมคนดีหนังสือดีนี้ ข้าพเจ้าชอบกระทำ เพราะถือว่าเป็นเครื่องทำให้ใจสบาย

ในประเทศไทย อเมริกา และออสเตรเลีย มีผู้รวบรวมบทความในหนังสือพิมพ์ ปาฐกถา และสุนทรพจน์ ของผู้มีนามอุโฆษ ในทางการเมือง และหลักวิชานานาชนิดออกพิมพ์จำหน่าย และนิยมกันว่าเป็นตำราเรียนที่ดีมาก หนังสือ “กระจกการเมือง” จึงส่งเคราะห์เข้าอยู่ในจำพวกนั้น ซึ่งข้าพเจ้าขอเสนอความเห็นแต่สั้นๆ ว่า คารมของ นายใหญ่ ศวิตชาติ ในหนังสือ

เล่มนี้ดีนักหนา จะใช้เป็นแบบเรียนในการเขียนบทความก็ได้ ส่วนความคิดอ่านนั้นก็ เป็นคารมของ
นักการเมืองที่มีอุคมคติสูง น่าจดจำไว้เป็นแบบอย่าง และเครื่องพิจารณาบริหารการประเทศ
ซึ่งนักศึกษาทุกคนไม่ว่าผู้ใหญ่หรือยุวชนที่รักการเขียนหนังสือ หรือนักบริหารการประเทศ ทั้ง เศรษฐกิจ
และการเมือง ควรมีไว้ในตู้สมุดประเภทหนังสือคู่มือได้เป็นอย่างดี

พระยาศรราชย์พิพัฒน์

(เลื่อน ศรราชย์วานิช)

13 ซอย 10 ถนนสุขุมวิท

พระนคร

16 ตุลาคม 2507

คนดีจะกลับกลายเป็นคนชั่วไปเสียแล้วหรือ?

เมื่อเด็กๆ ผู้เขียนเคยฟังคำบรรยายเรื่องเศรษฐศาสตร์ อาจารย์ยกเอาเรื่องของฝรั่งมาสอนว่า เงินเลวจะไล่เงินดีออกไปจากวงการใช้เงิน ตั้งแต่เรียนจนผ่านการสอบมาถึงกว่า 20 ปี ก็ไม่เคยสนใจในกฎนั้นเลยมาเมื่อเร็วๆ นี้มาคิดดูถึงคนดีว่ามีลดลงไปทุกวันจะไปตรงกับกฎของเงินตราหรือแปลว่า คนเลวได้ไล่คนดีออกไปจากสังคมของการเมืองของประเทศ เพราะสังคมสังคมใหญ่ๆ ธรรมเสริญคนเลวกันมากขึ้น คนเลวถูกกราบไหว้บูชา คนดีไม่ปรากฏตัวในสังคมมากขึ้น มนุษย์ในสังคมนั้นยังต้องการสังคม เมื่อสังคมไม่ต้อนรับก็อาจเปลี่ยนใจกลายเป็นคนเลวไปเพื่อเข้าสังคม

ผู้เขียนรู้จักคนในวงราชการมากพอควร คนชั้นอธิบดีบางกรม เป็นคนดีมีความรู้ แต่ไม่โกงและไม่ค่อยจะยอมให้ใครโกงชาติบ้านเมือง ไปดูในงานรัฐพิธี พวกนั้นมีเหรียญตราที่นั้งดำ และกว่าจะได้เลื่อนขั้นก็ช่างานต่างๆ บางทีก็ไม่ได้รับเชิญ ตรงข้ามบางคนโกงเก่ง โกงแบ่งนาย และมีกิจกรรมบ้านช่องใหญ่โตมีเครื่องบำรุงบำเรอความสุขเพียงพร้อมถูกสังคมยกย่อง

คนนอกวงราชการที่ยังต้องเลี้ยงชีวิตด้วยการงาน ถ้าเคร่งค่ออุคคคิดว่าอย่าให้สินบนเพื่อความสำเร็จในงาน แล้วไปทำงานแข่งกับคู่แข่งโอกาส ให้สินบนเก่ง ก็ต้องพ่ายแพ้ ในที่สุดธุรกิจการงานก็ล้มลง ทำให้ขาดแคลนทรัพย์สิน แต่รายจ่ายมิได้ลดลงตามรายได้ ในที่สุดสิ่งที่ผูกมัดทางจิตใจของคนไทยคือลูก คนที่ไม่มีกิน ไม่มีใช้ มีการดำรงชีวิตอย่างยากเข็ญ ไม่มีโอกาสศึกษาเล่าเรียน สิ่งเหล่านี้จะบีบบังคับอย่างทรมาณให้คนดีๆ จำเป็นต้องทำชั่วเพียงเพื่อให้มีชีวิตรอดอยู่ สิ่งเหล่านี้ยังมีอยู่หรือเปล่า และถ้ามีและมีมากขึ้นทุกวันแล้ว คนเลวก็จะไล่คนดีออกจากสังคมการเมืองประเทศไทย แล้วเราจะอยู่กันได้อย่างไร? หมายถึงคนทั้งชาติที่คิดจะอยู่อย่างคนมีชาติ

ที่จริงก็ไม่ใช่ว่าสิ่งเหล่านี้จะแก้ ถ้าเราจะแก้เพียงเลี้ยงข้าราชการชื่อๆ ไว้แม้จะโง่ปลดคนเลวออกเสียให้หมดจากวงราชการ ดังหลักไว้ว่า คนสูงศักดิ์เท่านั้นควรได้รับความไว้วางใจ ควรแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสำคัญ อย่าปูนบำเหน็จคนชั่ว อย่าส่งเสริมคนในสังคมจนกว่าจะแน่ใจว่าเขาเป็นคนดี และวางหลักไว้ว่า คนดีนั้นต้องไม่โกงคนทั้งชาติ บางทีเราอาจยังไม่ถึงกาลพิพาศในเวลาอันเร็วนัก.

การควบคุมนักการเมือง

ประเทศที่เกิดที่หลังประเทศไทย แต่กลายเป็นครูประเทศไทยไปเกือบทั้งหมดนั่น คือ สหรัฐอเมริกา เพราะในโลกนี้เขาเป็นผู้นำหลายอย่างเป็นมหาเศรษฐี มีกำลังรบบมาก เป็นประชาธิปไตยโดยยอดเยี่ยม คนที่เข้าไปสู่วงการเมืองนั้น สังคมคุมเขาอยู่ ที่จริงเราเองก็เป็นลูกศิษย์มีครูแท้ๆ ทำไมจึงวิตกกังวลไป เรื่องไม่น่าวิตกกังวล

ทำไมสหรัฐฯตั้งแต่ตั้งประเทศมาจึงไม่มีข่าวว่าใครโอดเข้าไปเล่นการเมืองแล้ว ใช้อำนาจหน้าที่โกงประเทศเพื่อตน ประธานาธิบดีลินคอล์นนั้นดูจะเป็นผู้ที่จนที่สุด และเคยจนที่สุดเท่าที่คนสามารถจนได้ แต่เมื่อเป็นประธานาธิบดีแล้ว ก็ไม่เคยใช้อำนาจหน้าที่โกงประเทศเลย เกือบสองร้อยปีมาแล้วไม่เคยปรากฏจากข่าวเลยว่า ประธานาธิบดีสหรัฐฯโกงประชาชน

ตามธรรมดา ภรรยาประธานาธิบดีสหรัฐฯนั้น ต้องเป็นยอดหญิงของสหรัฐอเมริกา คนจะเป็นประธานาธิบดี ไม่มีกฎหมายควบคุมคุณสมบัติไว้ในรัฐธรรมนูญ แต่คนอเมริกาจะไม่ยอมส่งคนที่มีภรรยาที่ประชาชนโหว่ไม่ได้ หรือโหว่ไม่เต็มไม้เต็มมือ สิ่งที่เขาคุมนักการเมืองของเขาได้ไม่ต้องไปค้นหากฎหมายหรือตรากฎหมายอะไรเลย เขาทำดังนี้

1. ก่อนจะส่งใครเข้าสู่วงการเมือง จะต้องมีการคัดเลือกกันในระหว่างพรรคโดยเปิดเผย การคัดเลือกของพรรค จะต้องทำตามจุดต่างๆ เพื่อทดสอบ การสนับสนุน ของตัวแทนสาขาพรรคในที่ต่างๆ
2. จะไม่มีราษฎรอเมริกันสนับสนุนคนเข้าสู่วงการเมือง โดยไม่มีประวัติการทำงานของผู้สมัครรับเลือกตั้งเลย คนเข้าเป็นประธานาธิบดีจะต้องผ่านสมาชิกของรัฐสภาของชาติ เป็นข้าหลวงประจำรัฐ เป็นนายกเทศมนตรี อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างมาแล้ว
3. คนอเมริกัน ไม่ยอมรับรู้ คนที่เขาไม่ได้เลือกให้เข้าไปทำงานทางการเมืองเลย
4. เขาแยกงานการเมือง กับธุรกิจออกจากกัน คนที่เป็นนักธุรกิจ เช่น ฟอร์ด นั้น เขายกย่องว่าเป็นนักธุรกิจชั้นยอดคนหนึ่ง แต่เมื่อสมัครเข้ารับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาแห่งชาติ ราษฎรไม่เลือกก็เคยมี

5. สังคมคุมนักการเมือง เพราะสังคมยกย่อง แต่นักการเมืองที่แหลมคมฉลาด

ปราชญ์เปรี๊ยะ สังคมไม่ยอมรับรู้ความเป็น เศรษฐีของใครในเรื่องการเมือง ฉะนั้น คนไม่ดี จึงพลัดเข้าไปในวงการเมืองไม่ค่อยได้

ในการเลือกตั้งขึ้นต้น เพื่อเตรียมเลือกตั้งกันในเดือนพฤศจิกายนนี้ รอคเฟลเลอร์ข้าหลวงประจำรัฐนิวยอร์ก ได้เตรียมตัวไว้นานแล้ว

ในชั้นแรกก็คิดว่า ในพรรคนั้นคงจะไม่มีใคร ชัดขวางคนที่ความนิยมพรวัด เทียบกันก็คงเป็นบารี่ โกล วอเตอร์ ขณะกำลังหาพวกสนับสนุนกันอยู่ก็เกิดมีเรื่องว่า รอคเฟลเลอร์ หย่าเมีย และแต่งงานใหม่ คนที่แต่งงานใหม่นั้น เป็นเลขานุการของรอคเฟลเลอร์ และเป็นหญิงมีสามีมากแล้ว หลังจากรอคเฟลเลอร์แต่งงานใหม่ แม้ในพรรครีพับลิกันเองก็ลดเสียงสนับสนุนลง ผลจากการข่าวเสียงที่นิวแฮมป์เชียร์ แสดงออกว่าแคบอดลัจด์ ซึ่งไม่เคยคิดจะเข้าสมัครรับเลือก ใ้รับการสนับสนุนมากมายผิดคาด ซึ่งดูแล้วทำให้เห็นว่า ในที่สุดพรรครีพับลิกัน จะลดเสียงสนับสนุน รอคเฟลเลอร์ ที่เป็นเช่นนั้นไม่ใช่ว่ารอคเฟลเลอร์ ทำเสียหายในทางการเมือง แต่เป็นเรื่องที่คนอเมริกันยังไม่พร้อมที่จะ ทอดทูน "แฮปปี้" ภรรยาใหม่ของรอคเฟลเลอร์

ในความรู้ลึกของราษฎร สังคมต่างๆ จึงเป็นผู้คุมนักการเมืองอีกทางหนึ่ง

ในบ้านเรา มีสภา สมาคม องค์การ 108 อย่าง เกี้ยวแก่สตรึงจนจำชื่อไม่ค่อยได้

ในสหรัฐไม่มีมากเท่าเรา แต่เรื่องของรอคเฟลเลอร์แสดงว่าความประพฤติ เรื่องครอบครัวของคนสำคัญนั้น ไม่ต้องถึงสภา เซเนตจะควบคุม สังคม เขาคุมของเขาไว้เองอย่างดี คือไม่พร้อมจะสนับสนุน ถ้าเห็นว่าไม่เหมาะไม่ควร

รอคเฟลเลอร์ ไม่ใช่ว่าจะมีชื่อเสียงแต่ในสหรัฐฯ เขามีชื่อทั่วไปทั้งโลก เป็นมหาเศรษฐีมานานสืบต่อกัน ในวงการเมืองก็รุ่งโรจน์ เพียงหย่าเมียแล้วแต่งงานใหม่ก็อาจทำให้พลัดตำแหน่ง ประธานาธิบดีไปได้อย่างน่าเสียดาย คนอเมริกันหวังกันว่า ถ้าเข้าแข่งขันกับเคนเนดีผู้ล่วงลับไปแล้ว ยังพอคู่ที่ แต่ยังเป็นยอห์นสัน อาจชนะมากมาย แต่แล้วก็ถูกสังคมกันเข้าไว้เสีย ในเบื้องต้น นี้แสดงว่าเพียงสังคมเท่านั้นก็คุมนักการเมืองไว้ได้ แต่สังคมจะคุมการเมืองได้ก็ต้องเป็นไปตามร่องรอยของประชาธิปไตย

ไม่มีใครจะคุมครองสังคมได้ดี เท่าสังคม ไม่มีใครจะปกครองประชาชนดี เท่าประชาชน

เกียรติของบ้านเมือง

หากคนเราจะมีเกียรติยศ เกียรติยศนั้นก็จะมีเครื่องแสดง เครื่องแสดงนั้นมีหลายประการ คือ ในสมัยสมบูรณาญาสิทธิราช พระมหากษัตริย์ทรงแสดงออก การแสดงออกนั้นมีอยู่ว่าพระราชทานยศ บรรดาศักดิ์ เหยียดตราความชอบ ในอังกฤษเองแม้จะเป็นประชาธิปไตยมาหลายร้อยปี การแสดงออกของเกียรติยศก็ยังมีพระราชทานยศ บรรดาศักดิ์ และเหยียดตรา ในฝรั่งเศส สหรัฐอเมริกา ยศศักดิ์ เลิกให้กัน แต่ก็ยังให้เหยียดตรา ยศให้กัน เฉพาะทหารเท่านั้น

อดีตนายกรัฐมนตรีอังกฤษ เซอร์ แอนโทนี ฮีดิน เป็นเซอร์ เมื่อได้แสดงให้เห็นว่า ตลอดเวลาที่เป็นรัฐมนตรีต่างประเทศอังกฤษ ได้ทำงานให้ชาติอย่างดียิ่ง แต่มาห้าพลาด เมื่อเป็น นายกรัฐมนตรี ในเรื่องยึดคลองสุเอซไม่สำเร็จ เพราะวางแผนการเมืองไว้ไม่รอบคอบก็ลาออกไป การสืบต่อตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ของพรรคคอน เซอร์เวทิฟ ได้แก่แมคมิลแลนด် แมคมิลแลนด်ทำงาน ให้ประเทศด้วยดีแต่มีรัฐมนตรีกลาโหมที่ไปยุ่งกับผู้หญิงไม่ดี ก็เลยลาออกไป นายกรัฐมนตรีแมคมิลแลนด် เป็นนายกรัฐมนตรีมานาน แต่เมื่อออกแล้วไม่มีบ้านอยู่ ต้องไปอาศัยนิคมคนแก่เหมือนอย่างที่กรม- ประชาสงเคราะห์ของเราทำให้คนแก่อยู่ที่บางแค

นายกรัฐมนตรีในประเทศไทย และสำคัญเมื่อ เป็นไม่มีใครแสวงหาประโยชน์ใส่ตนเอง ทำงานเพื่อชื่อเสียงของวงศ์ตระกูล และชาติบ้าน เมือง เมื่อออกไปแล้วก็มีแต่คนเคารพนับชอบ ตระจะเคารพเพราะเขาเป็นด้วยการเสียสละแรงกายแรงความคิด เพื่อประชาชนในประเทศนี้ ในประเทศที่เจริญจึงไม่ค่อยมีข่าวว่า คนที่เป็นรัฐมนตรีใช้ตำแหน่งหน้าที่ในทางทุจริต เมื่อบุคคลที่ ประกอบกันเป็นรัฐบาล ล้วนแต่ชื่อสัตย์สุจริตประเทศก็เจริญ และจนบัดนี้เป็นประเพณีเสียแล้วว่า ใครเข้าไปเป็นรัฐบาลคนนั้น เป็นคนเสียสละ คนนั้น เป็นคนควรเคารพนับถือ เมื่อเป็นประเพณีเสียแล้ว ใครก็ไม่กล้าไปผินประเพณี คือจะเข้าไปหาความจ่ำราย เหยียดตราของอังกฤษ ยศศักดิ์ของอังกฤษ ก็ให้แก่เฉพาะคน เป็นประโยชน์แก่บ้าน เมือง คือดูตรากันก็ดูออกว่าเขา เป็นคนที่ควรเคารพ ยศศักดิ์ และเหยียดตราก็มีคุณค่า

มีหลายประเทศในเอเชีย คู่กันที่ยศศักดิ์ไม่ได้คู่กันที่เหรียญตราก็ไม่ได้ เพราะการให้
สิ่งเหล่านั้นมิได้เลือกเฟ้นคนรับกันนัก เมื่อเป็นเช่นนี้ สิ่งที่มีค่าที่คนทั้งโลกเขารู้จักกันกำลังไร้
ความหมายลงทุกที ในแถบเอเชียอาคเนย์นี้

เคน เนดี เป็นประธานาธิบดีที่โลกยกย่อง เคน เนดีไม่เคยรับเงินเดือนเอามาใช้ รัฐมนตรี
กล้าใหม่ของสหรัฐหลายคนมาแล้วเขาเอามาจากพ่อค้า แต่พ่อเป็น เขาต้องขายหุ้นการค้า เพื่อระวัง
มิให้เกิดครหาว่ากองทัพของเขาจะต้องซื้อของจากบริษัทที่เขาผลิตขึ้นขาย ทุกคนขาดประโยชน์เป็นเงิน
ไปมากมาย แต่ทุกคนก็เป็นด้วยการเสียสละตนและรายได้ของตนเพื่อเกียรติยศของบ้านเมือง เมื่อ
บ้านเมืองมีเกียรติคนในบ้านเมืองก็เป็นคนมีเกียรติไปด้วย.

17 มีนาคม 2507

พัฒนาเสียจนเกือบหมดตัว

คนทุกคนนั้นอยากมั่งมี แต่มั่งมีไม่ได้ก็ด้วยเหตุหลายประการ ชาวนาจะพูดถึงว่า ยากจน
เพราะฝนไม่ตกทำนาไม่ได้ข้าว ทำได้ข้าวก็ขายได้ราคาถูก ภู่นี้ยืมสินเขามากก็เพราะว่าจน พอทำได้
เขาก็หนีไปหมดก็ไม่มีกิน ไม่มีนุ่งห่ม แต่ทว่าส่วนมากยังพอมี "ริง" สำหรับหลบฝนหลบแดด ส่วนคน
ในกรุงนั้นว่ายากจนเพราะมีรายได้น้อยหรือไม่มีงานทำ ราคาอาหารแพง เครื่องนุ่งห่มแพง
ค่าเช่าบ้านราคาสูง สิ่งเหล่านี้ไม่เป็นผลดีแก่บ้านเมืองเลย เพราะถ้าพลเมืองจนมากก็ค้าขายไม่ได้
พ่อค้าก็จนลง รัฐบาลจะเก็บภาษีก็ได้น้อย เพราะคนไม่มีจะเสีย เลยประเทศจนลงไปในที่สุด ถ้าจน
กันมาก เข้าก็เลยถึงไม่มีจะกิน และอดตายกัน ในเมืองไทยยังไม่เคยถึงกันอดตาย แต่ถ้าเราจนกันคือ
ไปอีกไม่ช้าเราก็จะพากันอดตาย คืออดตายในเมืองก่อนแล้วการอดตายจะขยายออกไปถึงหัวเมืองแล้ว
ตามชนบท ถ้าภาวะเช่นนั้นมาถึงเราคิดว่าพวกเรารวยจะอยู่ได้หรือ?

คนในประเทศที่มั่งมีเศรษฐกิจได้คิดมั่งมีโดยวิธีขูดเลือด คนยากจน แต่มั่งมีด้วยอาศัยคนจน
เศรษฐกิจบ่อน้ำมันจะขยายงาน และจ้างคนงานที่กำลังจนให้มีเงินเพิ่มขึ้น พวกตั้งโรงงานอุตสาหกรรม
จะคิดขยายโรงงานเพิ่มขึ้น แล้วเลี้ยงคนงานให้อยู่เย็นเป็นสุข ประเทศที่มั่งมีนั้นพวกนักธุรกิจเป็น

พวกเขาช่วยเหลือสังคมเหมือนประเทศจรรยา ค่าเงินงานโดยรัฐบาล ประเทศมหาเศรษฐีจึงสนับสนุนพวก
โรงงานใหญ่ๆ เพราะโรงงานใหญ่ๆ เหล่านั้นคือกระดูกสันหลังประเทศ ประเทศเดนมาร์คมีบริษัท
อิสเอเซียติก ขนเงินเข้าประเทศด้วยการค้า เนเธอร์แลนด์ ร่ำรวยด้วยการขนส่งทางเรือ และ
เครื่องบิน บริษัทใหญ่ๆ เหล่านั้นจึงเป็นที่นับถือทั้งของรัฐบาลและประชาชน เมืองเราก่อน และ
มองหาโรงงานหรือธุรกิจที่จะช่วยคนจนให้พ้นจนนั้นมองไม่เห็น ชาวนาทานา พ่อค้าข้าวเป็นคนค้างตัว
ราคาข้าวอยู่ในกำมือพวกกรุงเตา โรงสีตามชนบท อยู่ได้อึ้งเห่าพวกโรงข้าวสารในกรุงเทพฯ
ดูทางราชการของประเทศไทยบางยุคบางสมัยก็เป็นเครื่องมือให้พ่อค้ากรุงเทพฯ เพื่อกดขี่ข่มเหงรีด
ชาวไทยด้วยกัน เพียงเงินเศษเงินเลย ซึ่งเขาเหลือกิน เหลือใช้แล้วยื่นโยนให้ เมื่อเราสลัดภาวะ
อันล่ำเคียดเช่นนี้ไปให้พ้นไม่ได้ เราจะยืนอยู่บนขาของเราได้สักกี่มากน้อย?

เมื่อ 4-5 ปีมานี้ รัฐบาลว่าจะช่วยพวกเราให้พ้นความจน โดยเร่งให้พวกเราทำงาน
รัฐบาลว่าจะเร่งรัดพัฒนาเศรษฐกิจของชาติเรา เชื้อและตามมาโดยสงบ จนถึงแก่หัวหน้ารัฐบาลตาย
ไปแล้ว เราจึงรู้ว่าเราเร่งพัฒนาตัวเองเกือบล้มเกือบตายแค่เงินไปอยู่เสียที่ไหน?

ทำไมเราต้องซื้อไม้ขีดแพง เพราะมีการผูกขาดการขาย และบวกกำไร ทำไมเราซื้อ
ไม้ขีดแพงทั้งๆ ที่ทุนโรงงานไม้ขีดของเราถือหุ้นของเราเอง ก็เพราะว่าการผูกขาดการขายมีอยู่
การผูกขาดการซื้อวัตถุดิบก็มีอยู่ สิ่งต่างๆ เหล่านี้ เรา รู้ว่าการพัฒนาและเติม คงไม่ช่วยให้เราพ้น
ความจนไปได้เป็นแน่ เราจะยังจนยิ่งขึ้น เมื่อเราเพิ่มหนี้สินขึ้นอีกเกือบหมื่นล้าน เราจะเอาเงินที่
ไหนมาเสียภาษี เพื่อใช้หนี้ ในเมื่อเรายังจนลง

มันไม่ใช่ความผิดของราษฎรแน่ที่ต้องจนลง เราคิดว่ามัน เป็นเพราะเราถูกเบียดบังเงิน
ของเรา เข้าบ้านกันมากกว่านำไปหนุนบ้านเมือง เราหวังว่าเรากำลังมีรัฐบาลใหม่ และรัฐบาล
นี้คงไม่ซ้ำเติมให้เราต้องจนยิ่งไปกว่านี้ เอาไม่ขอให้มันตาลอะไรเกินคนธรรมดา เราขอแต่อย่า
ให้ใครกวาดเงินของเราเข้าบ้านเท่านั้น.

จงทำดีอีกครั้ง

มีข้าราชการชั้นกลางในกระทรวงมหาดไทยคนหนึ่งกล่าวไว้ว่า "ผมเราชั้นชั้นมองไม่ได้ ผิดแปลกแตกต่างกันเท่าไร หากแต่โอกาสของคนเท่านั้นที่ไม่มีเลย" ใจกว้าง เช่นนี้ เพราะผลของการสอบไล่ของกรรมการปรากฏว่าเขาสอบไล่ได้ที่ 1 แต่กรรมการก็ไม่ได้เรียกให้ไปรับรางวัล เพราะคนที่ได้รอง ๆ ลงไป ถึงจะเป็นคำพูดของคนไม่ใหญ่โตอะไรก็มิใช่สิ่งที่ดี ที่เป็นโอกาสของจริงเพียงไร

โอกาสนั้น เป็นสิ่งประเสริฐสำหรับมนุษย์แต่ละคน สำหรับชาวโลกและสำหรับโลก บางคนมีโอกาสจะทำคุณงามความดีไว้แก่โลก แต่ไปทำชั่ว เสียชื่อเสียงแทนที่จะหอมถอบอวดอยู่ในโลก กลับคลุ้มไปด้วยความเหินอันน่ารังเกียจ ขยะแขยงของสาธุชน ทำไมโอกาสมิให้คนทำดี จึงไปทำชั่ว ทำไมคนปรารถนาดี จึงไม่มีโอกาสทำดี โลกนี้มีสิ่งหนึ่งซึ่งเป็นสิ่งประจำโลก สิ่งนั้นคือ "ตราสุวรรณชาติ" โอกาสกับคนดีจึงมักจะแยกกันอยู่ แคนานๆ ก็มีสักทีหนึ่ง ซึ่งคนดีได้มีโอกาสสร้างความดี

เจฟเฟอร์สันอดีตประธานาธิบดีของสหรัฐอเมริกา เขาเริ่มประกาศตัวเป็นเอกราชรุ่นๆเดียวกับบอร์ชวอชิงตัน เจฟเฟอร์สันทำงานหนัก เรื่องร่างรัฐธรรมนูญ เรื่องติดต่อกับมีการรับรองจากนานาประเทศ และแล้ว เจฟเฟอร์สันก็ได้มาเป็นประธานาธิบดีคนที่สาม นับเวลาที่เขาเป็นมาถึงบัดนี้ 163 ปีเข้าไปแล้ว แต่คนที่พอรู้เรื่องของโลกก็ยังไม่รู้จักเจฟเฟอร์สันในทางที่ดี เพราะเจฟเฟอร์สันก็เหอตุน เสรีภาพในการพูด เช่นเดียวกัน การประกาศเปิดเผยออกมาว่าเคารพเสรีภาพ นั้นก็คมคาย "ท่านจงพูดไป ถ้าท่านอยากพูดแต่ข้าพเจ้าก็มีสิทธิ์ที่จะไม่ฟังคำพูดของท่าน แต่ถ้าใครไปขัดขวางไม่ให้ท่านพูด ข้าพเจ้าจะเอาชีวิตข้าพเจ้าเป็นประกัน" เข้าใจว่า ข้อความก็คล้ายๆ กันนี้ ที่เจฟเฟอร์สันเคยประกาศเปิดเผย

คนไทยเราที่มีโอกาส แต่ไม่ใช่โอกาสแม้ประกันการพูด ไม่ใช่ไม่มี มีอยู่มากแต่ละเลย โอกาสเช่นนั้นไปเสียอย่างน่าเสียดาย ความจริงการทำความดีในเมืองไทยนั้นไม่ยาก หากแต่คนที่มีโอกาสแต่ไม่ใช่โอกาสนั้นทำความดี ถ้าจะมีใครสักคนที่ใช้โอกาสประกัน เสรีภาพในการพูดการเขียนของคน เขาคงไม่ตายไปจากโลก ไม่ถึงชีวิตก็ยังไม่มีคนใช้โอกาสนั้น เพื่อให้ชื่อเสียงอันอยู่คู่โลก

โลกเจริญเพราะการแข่งขัน การแข่งขันทำความดีทำให้มีสิ่งที่ดี ทำไมเราไม่แข่งขันกันทำความดี กลับไปแข่งขันทำความชั่ว ทำไมเราเห็นความชั่ว เป็นของดี ก็คงเป็นเพราะอริซา เข้าครอบงำ คนที่เห็นผิด เป็นชอบ พระท่านว่า เพราะโมหิเลสก็ถูกละซี เพราะคนมีอริซาเท่านั้นที่หนาไปด้วยโมหจริต และเมื่อหนาไปด้วยโมหจริตจะเห็นผิด เป็นผิดไปได้อย่างไร?"

30 เมษายน 2507

ตัวอย่างทางการเมือง

หลายปีมาแล้วที่โลกสิ้นสะเทือน อันเนื่องมาจากผู้หญิงที่เข้าไปพัวพันอยู่ในวงการเมือง เมื่อพระเจ้าเอ็ดเวิร์ดที่ 8 แห่งจักรภพอังกฤษขึ้นครองราชย์สมัยเมื่อยังเป็นมกุฎราชกุมารนั้น พระนามปรินซ์ออฟเวลลิสกระฉ่อนไปทั่วโลก พระองค์ส่ง่างาม เป็นเสน่ห์แก่ผู้เห็น เป็นที่ชื่นชมยินดีแก่ผู้เข้าเฝ้า ชาวอังกฤษจึงภาคภูมิใจ ในเมื่อได้ทรงเสวยราชย์เป็นพระมหากษัตริย์ แต่อังกฤษยังขาดราชินีคู่บารมีของพระองค์ ในเมื่อดำรงตำแหน่งนั้นเอง ก็ทรงพอพระราชหฤทัยแก่นางซิมป์สัน ซึ่งได้รู้จักในระยะเวลานั้น ช่างก็เกิดเกรี้ยวกราดขึ้นในวงรัฐบาลอังกฤษ ซึ่งมีหน้าที่จะต้องให้พระมหากษัตริย์ทรงเป็นที่กราบไหว้ ของชาวจักรภพทั้งหลาย ในเมื่อพระเจ้าเอ็ดเวิร์ดจะทรงเสกสมรสกับนางซิมป์สัน ซึ่งนายกรัฐมนตรีอังกฤษก็ยอมไม่ได้ การเข้าคานงออย่างยิ่งยวดของรัฐบาลอังกฤษ ในขณะนั้นรู้สึกว่าการหนักยิ่ง และในที่สุดพระเจ้าเอ็ดเวิร์ด ต้องสละราชบัลลังก์ที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในโลกกับหญิงคนหนึ่ง นั่นก็แสดงให้เห็นว่า คนที่อยู่ในตำแหน่งสำคัญๆ นั้นหญิงคู่บารมีจะต้องดีพอ

เมื่อเร็วๆ นี้ แมคมิแลนด์ นายกรัฐมนตรีอังกฤษลาออก แมคมิแลนด์เป็นนายกรัฐมนตรีมานาน แมคมิแลนด์อยู่ในวงการเมืองมาตั้งแต่หนุ่มจนแก่ พอออกจากนายกรัฐมนตรีก็มีข่าวว่าจะเข้าไปอาศัยอยู่ในนิคมคนแก่ เพราะบ้านญาติได้รับนั้นน้อยเกินกว่าจะเข้าบ้านอยู่ได้ คนอังกฤษรู้สึกภูมิใจในตัวแมคมิแลนด์ที่ดั่งหน้าดั่งตาทำงานให้ประเทศอังกฤษ จนไม่มีเวลาหาเงินไว้ใช้เมื่อแก่ แค่นี้เป็นเมืองไทยก็ไม่แน่ว่าแมคมิแลนด์ จะได้รับการสรรเสริญเช่นนั้นหรือไม่ เพราะเมืองไทยไม่เคยมีคนเสียสละเวลาทำงานให้บ้านเมือง จนกระทั่งไม่มีแม้บ้านจะอยู่ก็ไม่เห็นมีใครโยยติอะไร ตรงข้าม ถ้าใครโกงประเทศมาได้สร้างปราสาทราชวังได้ ก็ดูสังคมต้อนรับ และ เพราะสังคมต้อนรับคนมีเงินยิ่งกว่าคนชื่อสัตย์ เราจึงกำลังทำลายประเทศเราด้วยจงคนชื่อสัตย์ให้เป็นคนโกง

เพราะถ้าประเทศเราปกครองด้วยคนโกงประเทศมากเท่าไร ประเทศจะยิ่งทรุดลงเท่านั้น คนที่จะเข้ามาปกครองประเทศ แทนที่จะทำเพื่อประเทศก็มองถึงแต่ตัว มองดูรัฐมนตรีของเราหลายคน ที่หันตำแหน่งไปแล้ว บางคนเคยอาศัยกระท่อมคนอื่นอยู่ แต่ต่อมาได้อยู่ปราสาท บางคนไม่เคยมีบ้าน นอกจากมีบ้านอยู่แล้วยังมีบ้านให้เช่า บางคนไม่เคยมีธุรกิจการค้า กลับเป็นเจ้าของบริษัทใหญ่ๆมากมาย แต่สังคมก็ยังต้อนรับบุคคล เช่นนั้นอยู่ ถ้าเราปรารถนาจะกำจัดนักแสวงโชคโดยอาศัยตำแหน่งการเมือง อย่าไปหวังการแก้ไขด้วยกฎหมายเลย เพราะนักการเมืองเป็นทั้งผู้ออกกฎหมายและใช้กฎหมาย กฎหมายใดถ้าขัดประโยชน์ก็แก้เสียได้ และแม้ผิดกฎหมายก็ไม่ได้ดำเนินการตามกฎหมายเสียได้ เราแก้ทางสังคมดีกว่า ไม่มีใครสามารถจะบังคับสังคมได้ เราไม่ยกย่อง ไม่เทอดทูน ไม่สนใจใยดี กับการร่ำรวยโดยโกงประเทศมาแล้ว คนที่จะโกงจะต้องคิดถึงลูกหลานของตัวเองว่าจะถูกสังคมคัดออก เพียงเพื่อเป็นลูกคนโกง ทำตนอย่างคนอังกฤษ ที่ยกย่องเทอดทูนคนดี แล้วเราก็จะได้คนดีเอง ไม่ต้องไปรอ ไปหวังพึ่งพวกเขาเขียนรัฐธรรมนูญ ให้ได้คนดีมาปกครองประเทศ เพราะก็รู้ กันว่าถ้าสร้างคนดีให้เพียงเขียนรัฐธรรมนูญ อังกฤษไม่ได้ เขียนไว้ก็คงไม่มีคนดีปกครองบ้านเมืองมาจนถึงบัดนี้.

29 เมษายน 2507

งบบุลยการค่า

จากการประชุมนานาชาติ ที่องค์การสหประชาชาติจัดประชุมขึ้น เราได้ทราบจากคำแถลงของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐกิจแล้วดูเหมือนประเทศเราจะไม่ได้ประโยชน์อะไรนัก การพิจารณาแก้ปัญหาขาดดุลย์ระหว่างเรากับนานาชาติคงไม่ได้อะไรขึ้น เพราะที่ประชุมเพียงเสนอแนะให้ประเทศที่มีมั่งมีชื่อของๆ ประเทศที่จนมากขึ้น แต่เราเชื่อว่าไม่มีประเทศใดช่วยเราได้เลย เพราะแต่ละประเทศก็ต้องรักษาประโยชน์ของตัวเอง ประโยชน์ระหว่างประเทศนั้นต้องเป็นประโยชน์ร่วมกัน สิ่งที่ย่ายและประเทศเราควรทำ ทั้งเราเองได้เคยเสนอกระทรวงเศรษฐกิจมาแล้วว่าเราหนขาดดุลย์การค้าอย่างที่กำลังเป็นอยู่ในขณะนี้ไม่ได้ แต่ตั้งกระทรวงเศรษฐกิจและกระทรวงการคลัง ไม่เห็นด้วยกับความเห็นของเรา เราจะหนขาดดุลย์การค้าปีละ 1,000 ล้านอยู่ไม่ได้ เพราะเพียงเราขาดดุลย์มาแต่หลังสงครามโลกครั้งที่สองจนถึงปัจจุบันหนี่ที่ญี่ปุ่น เป็นหนี่เราก็กเหมือนหลุดไปเปล่า เพราะกว่าไรการค้าแล้ว เราจำเป็นต้องทำให้ดุลย์การค้าเสมอกัน มิฉะนั้นหนายจะตกแก่ประเทศเรา และไม่มีใครรับผิดชอบเหมือนเรื่องอื่นๆ ที่เสียหายมาแล้ว

ลองหาคนที่มีลักษณะชื่อคล้ายต่อชาติ ไม่ยอมเป็นทาสน้ำเงินของใครแล้ว ว่าง่ายๆ

คุณการคำก็คงจะไม่เสียเปรียบ วิธีทำนั้น คือ.-

1. สั่งห้ามสินค้าชนิดที่ญี่ปุ่นส่งมามากที่สุด แต่มีความจำเป็นน้อยที่สุดแก่ประเทศไทย ให้เด็ดขาด (ไม่มีเว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรี) สัก 2 ปี
2. อย่าเริ่มเจรจาเพราะไม่เคยได้ผลจากการเจรจาเลย เมื่อห้ามเข้าซึ่งสินค้า บางอย่างเสียได้แล้ว ถ้าจะเจรจาก็จะง่ายเข้า
3. สิ่งซึ่งญี่ปุ่นส่งเข้ามา มากที่สุดนั้น คือ รถยนต์ วิหุทรานซิสเตอร์ สิ่งเหล่านี้ก็ไม่เห็น จำเป็นเท่าไรห้ามเด็ดขาดเลย จะไม่กระเทือนการค้าประเทศอื่น แต่ลดเงินออกนอกประเทศได้มาก
4. เราต้องเตรียมหาตลาดส่งสินค้าออกไว้ ขณะนี้ญี่ปุ่นซื้อข้าวโพดเรา มาก หากเราห้าม ส่งเข้าสินค้าญี่ปุ่น ญี่ปุ่นจะงดซื้อข้าวโพดเรา ส่วนข้าวสารนั้นไม่น่าง้อ ถ้าเราจ้างข้าราชการที่ไม่ เป็นทาสพ่อค้าแล้ว เพราะคนในโลกนี้ อีก 1,000 กว่าล้านกำลังอด ทำไมเรากลัวขายอาหารไม่ได้
5. ขายข้าวให้จีนแดง ถ้าซีเกียจติดต่อกับเขาเองให้พรรคพวกเขาซื้อก็ได้ เพราะเรา มานั่งทนจนอยู่ ในเมื่ออังกฤษ ฝรั่งเศส ยอดมิตรเราก็ก้ากับจีนแดง เพราะได้เงินดี ทำไมเราจนๆ มานั่งทนดอยากอยู่ จะไปไหวหรือ? สหรัฐฯ เองก็ขายข้าวให้รัสเซีย เราประเทศไทยไม่ได้ชิงชิงจีน หรือรัสเซีย เราไม่มีเหตุชิงชิง เราชิงชิงเฉพาะลัทธิคอมมิวนิสต์เท่านั้น เราขายข้าวให้คนกิน ไม่ใช่ ให้ลัทธิกิน ไม่น่าเสียหายอะไร

ถ้าเห็นว่าถูกต้อง นายกรัฐมนตรี สั่งให้ดำเนินการทันที เพียงปีเดียวฐานะการเงิน เราจะ ดีกว่านี้ที่ว่าดีนั้นหมายถึงค่าน้ำเงิน ไม่ใช่หมายความว่าจำนวนธนบัตรที่พิมพ์ออกจำหน่าย เพราะก็รู้กัน ว่าความสำคัญของเงินไม่ใช่อยู่ที่จำนวนแต่อยู่ที่มูลค่าของเงิน

จากหิโตประเทศ

การสั่งสอนคนให้ทำให้ถูกต้องทาง "ติโตประเทศ" คงเป็นข้อความที่น่าสนใจมาก เกี่ยวกับผู้ปกครองประเทศและศาสนานั้น มีคำกล่าวที่น่าสนใจมาก คำกล่าวที่น่าสนใจนั้นมีดังนี้ "กษัตริย์ไม่โลก ฉิบหาย สมณะโลก ฉิบหาย" คำสั่งสอนนั้นก็สอนให้คนทำหน้าที่นั่นเอง คำว่ากษัตริย์โลก นั้นคงไม่หมายถึงว่าให้รีดราษฎรเพื่อเอาเงินเข้าพระคลังข้างที่ แต่ให้โลก ในการติดต่อกับนานาประเทศเพื่อแสวงหาประโยชน์ให้แก่ประเทศ สมัยติโตประเทศเป็นสมัยสมบูรณาญาสิทธิราช กษัตริย์มีหน้าที่โดยตรงในการบริหารประเทศ ส่วนสมณะนั้นคงหมายถึงสมณะในพุทธศาสนา เพราะพุทธศาสนาสอนให้มนุษย์พ้นจากกิเลส โลก เป็นกิเลสสำคัญในจำนวน 1 ใน 4 ของกิเลสที่สำคัญ. สมณะทำการติโตเพื่อสะสม ผิดหน้าที่สมณะ กษัตริย์ประเทศติโต ทำการเพื่อบริจาตประเทศนั้นฉิบหาย แต่ในปัจจุบันได้มีการบริจาต จากประเทศมั่งมี เพื่อประเทศด้อยพัฒนา การทำเช่นนั้นไม่ผิดคำกล่าวในติโตประเทศ เพราะการจ่ายของมหาอำนาจ จ่ายเพื่อให้จ่ายน้อย จึงเป็นการจ่ายลงทุน แม้จะจ่ายให้เปล่า ก็เป็นการจ่ายเพื่อสร้างปราการป้องกันศัตรู โลกวิวัฒนาการมาจนบัดนี้ ก็ควรมีข้อความเพิ่มเติมได้โดยถูกต้องอีก คือ นักการเมืองโลกเพื่อตน ประเทศนั้นฉิบหาย ข้าราชการประเทศติโตเต็มไปด้วยคนโกง ประเทศนั้นฉิบหาย มองดูไปทั้งโลกจะพบความจริงในข้อนี้ หลายประเทศในทวีปอเมริกาได้มีการปฏิวัติกันแล้ว ก็ปกครองโดยหัวหน้าคณะปฏิวัติ โดยอำนาจเผด็จการ เผด็จการไปชั่วขณะก็เกิดปฏิวัติ หอบปฏิวัติใหม่ เรื่องก็แดงขึ้นว่าผู้เผด็จการโกงประเทศไว้มากมาย เพื่อตัวผู้เผด็จการทั้งนั้น มองไปโน้มน้ำของประชาชน ประชาชนประเทศนั้นคับแค้น เตือนร้องดังก้องๆ ก็เช่นคิωμα เป็นตัวอย่าง ก่อนบาคิสตาเข้ามาปฏิวัติ ประเทศก็ยังพอไปได้ พลเมืองผู้ใจเขลาที่เชื่อคำโฆษณาชวนเชื่อว่า ถ้าเปลี่ยนรัฐบาลจะดีขึ้น สิบ เอกบาคิสตา ก็ทำการปฏิวัติสำเร็จ และเผด็จการต่อมา การเผด็จการนั้นก็เหมือนกันทั้งโลกยอมทำความเดือดร้อนให้ราษฎรอย่างไม่ต้องสงสัย มีแบบอย่าง มากี่มาก แต่มนุษย์นั้นเป็นสัตว์การเมือง พอเข้าเป็นสัตว์การเมืองก็มักเป็นทาสนักการเมือง และเพราะเป็นทาสนักการเมือง ก็เลยเป็นทาสโฆษณาชวนเชื่อไปด้วย บาคิสตาอยู่ได้ด้วยโฆษณาชวนเชื่อ ในเบื้องต้น อยู่ได้ด้วยคมอาวุธในบั้นกลาง และสูญเสียนานไปเพราะอาวุธในบั้นท้ายสุด

การสูญเสียอำนาจของบาคัสดา อเมริกา ก็เป็นผู้มีส่วนโดยหวังจะสถาปนา คิวบา ให้เป็นประชาธิปไตย สถานทูตสหรัฐในขณะนั้น ถ้าไม่เป็นทาสโฆษณาของคัสโตร ก็เป็นเครื่องมือของคัสโตรเลยรายงานไปยังสหรัฐว่า คัสโตร ไม่ใช่คอมมิวนิสต์ พอหนุนให้คัสโตรปฏิวัติสำเร็จ คัสโตรกลายเป็นคอมมิวนิสต์ และคิดจงบ้างจงบงผลาญสหรัฐ และแทนที่คิวบาจะฟื้นอำนาจเผด็จการกลับพบเผด็จการเบ็ดเสร็จไปแล้ว นี่คือการเมืองในโลกปัจจุบัน ตาม เรื่องของคิวบายังไม่ปรากฏว่าจอมเผด็จการคัสโตร โกงประเทศเพื่อตนเองเลย แต่คิวบาก็คงจะวิบัติ ถ้าคัสโตรครองเมืองอยู่ โดยความจริงข้อนี้ ถ้าพลเมืองประเทศใดรักชาติรักประเทศก็ควรขจัดเบ็ด เบ้าอย่าให้ระบอบเผด็จการเข้าไปครอบงำประเทศตน เผด็จการจะอยู่ได้ก็ด้วยคนเป็นผู้เห็นแก่ตัว และเพราะเห็นแก่ตัวจึงเป็นทาสของผู้เผด็จการ เพราะผู้เผด็จการมีทาสมากก็เลยเผด็จการได้ เรื่องจริงก็มีเท่านั้น

25 เมษายน 2507

รายได้ของผู้เพิ่มผลผลิต

ประเทศที่มีทรัพยากรธรรมชาติมากที่สุด แต่เป็นประเทศที่ราษฎรยากจนเห็นจะเป็นประเทศไทยประเทศหนึ่ง นั้นแน่นอน การพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาประเทศของเราขณะนี้ กำลังส่งเสริมไปเพื่อการโฆษณาชวนเชื่อแก่ราษฎรให้เห็นว่ารัฐบาลได้ส่งเสริมถึงขนาดเพียงไร งานโฆษณาในการพัฒนาประเทศที่สำคัญก็คืองานก่อสร้างสิ่งที่ย่อมเห็น ไม่ใช่จะไม่ได้ผลทางเศรษฐกิจ แต่ที่เราไม่ได้ทำสิ่งสำคัญที่สุดให้ได้ผลดีมากที่สุด งานที่ทำทุกอย่างดีแต่ที่ว่างานที่ทำบางอย่างลงทุนน้อย แต่ได้ผลมาก งานสำคัญที่จะพัฒนาประเทศนั้นคงไม่มีอะไรสำคัญเท่ากับรายได้ต่อคนของพลเมืองเพิ่มขึ้น แต่ทำอย่างไรรายได้พลเมืองจะเพิ่มขึ้นโดยรัฐบาลใช้จ่ายเงินน้อยที่สุด เราก็มองเห็นไปตรงจุดการเพิ่มผลผลิต การเพิ่มผลผลิตที่ขณะนี้กำลังทำก็คือเพิ่มผลผลิตทางเกษตร แต่ขณะเพิ่มนั้นเราไม่ได้ทำลายอุปสรรคขวากหนาม ที่จะเพิ่มรายได้ต่อคน อันเป็นอุปสรรคสำคัญให้หมดไป ลางที่เรากลับสร้างอุปสรรคขึ้นเสียเอง เพื่ออย่างเดี๋ยวคือ คนกลางได้กินเศษกินเลยบ้าง อย่างชนิดฆ่าช้างเพื่อเอาขนช้างเพียงเส้นเดียว คือเรายอมทำลายล้างคน 20 กว่าล้าน เพื่อได้กินเศษกินเลยเพียงเล็กน้อย อะไรเล่าคืออุปสรรคเหล่านั้น

ถ้าจะกล่าวกันก็ดูจะมีมากอย่าง ถ้าจะพูดให้คลุมไปโดยด้อยคำสั้นๆ ก็คงทำไม่ได้ ตัวอย่างน่าจะ
พึงพิจารณานั้น เช่น เรื่องข้าว

เมืองไทยสินค้าออกที่สำคัญก็คือ ข้าวสาร ข้าวโพด ยาง แร่ และไม้ ข้อเท็จจริงใน
เรื่องข้าวนี้หนีอิทธิพลโรงสีใหญ่ ในกรุงเทพฯ เป็นผู้คุมตลาด พวกโรงสีใหญ่ แต่น่าจะช่วยประเทศ
ไทยได้ คือ บริษัทข้าวไทยก็ยังใหญ่ไม่พอที่จะคุมตลาดข้าว ตลาดข้าวในกรุงเทพฯ ก็ไปตกอยู่กับ
สมาคมโรงสีข้าวสารที่เรียกว่าบีลิ่ง สิ่งที่เกิดขึ้น เป็นปัญหาประจำวันขณะนี้ก็คือ ถ้าหากข้าวส่งมา
กรุงเทพฯ น้อย ราคาข้าวสารจะสูงขึ้น พอข้าวสูงขึ้น โรงสีหัวเมืองจะซื้อข้าวจากพวกกลางข้าว
ย่อยในชนบท พอซื้อเสร็จก็จะส่งลงเรือมาขายกรุงเทพฯ พอข้าวมามากและเรือเกือบเข้า เขาคออยุธยา
ราคาข้าวจะลดลง เรือข้าวจะกลับก็กลับไม่ได้ จะจอดรอก็จอดไม่ได้ ในที่สุดก็จำเป็นต้องขาดทุน
การขายข้าวจะตกลงราคากันแน่นอนทางกรุงเทพฯ ผู้ซื้อจะไม่ยอมตกลง จะตกลงซื้อขายเฉพาะราคา
ตลาด ซึ่งพวกเขากำหนดเอาไว้เอง สมาคมพ่อค้าข้าวในกรุงเทพฯ จึงเป็นผู้ได้ประโยชน์ในการเพิ่ม
ผลผลิต ไม่ใช่ชาวนาเป็นผู้ได้ เวลานี้กรมการค้าภายในก็ซื้อข้าวขายข้าว โดยมีวัตถุประสงค์เพียง
เพื่อแก้วิกฤติการตลาดข้าว หากจะเปลี่ยนวิธีใหม่ง่ายๆ ก็จะทำลายล้างอิทธิพลผู้กำหนดราคาข้าวลงได้
และรัฐบาลจะเป็นผู้มีอำนาจอำนวยความสะดวกในเรื่องราคาข้าวได้ วิธีทำนั้น คือ

1. กำหนดให้มีคลังสินค้า เพื่อเก็บข้าวขึ้นในศูนย์การค้าตามหัวเมือง
2. รับซื้อข้าวในราคาตลาดโลก ที่กรุงเทพฯ หักค่าใช้จ่าย เช่น ขนส่ง ค่าโรงเก็บ
ค่าคนงาน ออก
3. เอาเงินจากธนาคารพาณิชย์จ่าย เป็นค่าข้าวที่ซื้อจากโรงสีหัวเมืองโดยเอาประทวน
สินค้าจำนำคลังสินค้าและธนาคารใดก็ตามที่เป็นผู้ถือหุ้นของคลังสินค้านั้นจ่ายเงินไป ขณะนี้ธนาคาร
ในหัวเมืองมีมากพอที่จะช่วยพ่อค้าข้าวได้
4. ติดต่อกับผู้ส่งข้าวออกนอกประเทศเพื่อส่งข้าวให้โดยตรง และตรวจคุณภาพข้าวกัน
ณ หัวเมืองใดหัวเมืองหนึ่ง ติดต่อกับ ร.ส.พ. หรือบริษัทขนส่งทางเรือ ให้รับมาส่งที่กรุงเทพฯ
เอาเอกสารการขนส่งการตรวจคุณภาพไปแลกเงินจากธนาคารในหัวเมือง เงินจะหมุนเร็วเข้า
เมื่อหมุนเร็วปริมาณการใช้เงินก็จะลดลง
5. ถ้าจะทำได้ก็เตรียมโครงการ และอย่ารีบดำเนินการในขณะนี้ เพราะข้าวชาวนา
หันมือไปหมดแล้ว ให้รีบทำโครงการไว้รอปีข้าวใหม่

6. โปรดอย่าใช้ข้าราชการที่ไม่เคยค้าเป็นผู้จัดการงานนี้ ขอให้ใช้พ่อค้าเป็นผู้ทำ จะให้ทำในฐานะ ลูกจ้าง ตัวแทน หรือคอมมิชชั่น เอเยนต์ก็แล้วแต่อย่างใดจะให้ประโยชน์ดี

7. สหกรณ์ชาวนา ควรได้พิจารณาจ่ายเงินค่ากินอยู่ ในฤดูทำนาในระยะสั้น และเรียกดอกเบี้ยถูกที่หาอย่างนี้เพราะในหัวเมือง ค่าดอกเบี้ยมักจะเป็น 50 % ของการทำมาหาได้

8. ถ้าการขนส่ง จำเป็นต้องอาศัยรถไฟ และประสานงานกับองค์การรถไฟ อย่าให้นายสถานีรถไฟขายตู้พิเศษเพื่อบรรจุน้ำ จะเพิ่มค่าวางไฟรถไฟนั้นได้ แต่ไม่ยอมให้เอกชนมาเกาะกินเลือดเกษตรกร

9. เพื่อความรอบคอบ ควรจะมีศูนย์ช่วยผู้เพิ่มผลผลิตในภาคใดภาคหนึ่ง เช่น ชัยนาท ซึ่งกำลังเพิ่มการทำนาขึ้นสักแห่ง จะได้ผลสองอย่าง คือ แรงให้ที่อื่นเพิ่มผลผลิตเพิ่มขึ้น

10. จงหลีกเลี่ยงเท่าที่จะทำได้ ที่จะเกิดระบบควบคุม และจงดลโหล่นักแก่เจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมถ้าดำเนินการควบคุมให้เป็นผลร้าย ถ้าบกพร่องโดยไม่ทุจริต ทั่วไปออก ผิดก็คนโล่อกให้หมด และฟ้องศาลให้ลงโทษในคดีอาญา ถ้าทำให้เสียหายเพราะทุจริต ถ้าทำกับสินค้าข้าวได้ สินค้าอื่นก็ควรจะทำได้ และหากบ่งกันเพียงสิ่งเล็กน้อยนี้ได้ การเพิ่มรายได้เฉพาะคนก็ควรจะมีขึ้น เมื่อคนมีรายได้มากขึ้น การค้าขายก็ดีขึ้น ปีนี้นักเศรษฐกิจไม่ว่าที่ไหนควรปรารถนา.

23 เมษายน 2507

จดหมายถึงนายกฯ

44 ถนนเพชรบุรี พระนคร

17 เมษายน 2507

กราบเรียน ท่านนายกรัฐมนตรี

ตามที่ท่านได้กรุณา เรียกเงินของชาติคืนมาได้หลายร้อยล้านบาท แม้จะเป็นกระทำความหน้าที่ยิ่งจริง แต่เป็นการก้าวหน้าที่ๆ ควรได้รับการสรรเสริญ ปัญหาสำคัญที่เรียกมาได้แล้ว จะนำไปใช้เพื่ออะไรต่อไป

เงินนี้ถ้าเรียกมาก็ำคั้นคั้งนั้น เป็นธรรมดา แต่ถ้าเงินงบประมาณรายรับประจำปี

พ.ศ. 2507 คงเก็บได้ตามงบประมาณแล้ว อยากรขอความกรุณาได้จ่ายเพื่อการศึกษาและขอให้เป็นการศึกษาชั้นสูง จะเป็นอาชีวะชั้นสูงหรือขยายมหาวิทยาลัยก็ได้ ในจำนวนเงินที่ได้คั้นมานั้นขอให้จ่ายโดยประหยัด และการจ่ายควรได้เป็นดังต่อไปนี้

1. ขยายอาคาร ถ้าครูอาจารย์ในประเทศหาได้และอาคารนั้นควรจะทำชนิดที่ถูกต้องที่สุด โดยมีแผนการผังว่าพออาคารที่สร้างชำรุดผุพังก็พอดี เราออมเงินไว้สร้างอาคารราคาแพงต่อไปได้ และการสร้างอาคารถาวร ควรค่อยสร้างค่อยไป อาคารชั่วคราวชนิดทำด้วยไม้ยังไม่ทาสี หลังคาสังกะสีก็คงทนได้อย่างน้อย 35 ปี เราก็อมเงินแล้ว ถ้าจะป้องกันการรั่วไหลของบ้านเมืองได้

2. ถ้าขาดครู ขาด เครื่องมือประกอบการ เรียน ควรติดต่อกับประเทศพันธมิตร ขอความช่วยเหลือในระยะหนึ่ง ซึ่งตามระดั้มของเรา เมื่อถึงขั้นนั้นก็พอจะ เริ่มดำเนินงานได้ ส่วนเครื่องมือประกอบการศึกษานั้น เข้าใจว่าทุกประเทศมีให้พร้อมที่เราจะ เปิดการเรียนขึ้นได้

3. ตามความเห็น ในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ก็ดี จุฬาลงกรณ์ก็ดี เฉพาะแผนอักษรศาสตร์ และนิติศาสตร์นั้น ถ้ามีที่เราก็อมจะขยายการรับเด็กได้ไม่น้อยกว่า 500 คน และถ้าหากรับได้แล้ว ขอความกรุณาปรับเด็กที่สอบเข้าไม่ได้เพราะที่ไม่พอให้หมด จัดการกำหนดเวลาสอนสลับกันไป เพิ่มอาจารย์ขึ้น เข้าใจว่าวงเงินเท่าที่เรียกมาได้คงจะพอ เพียงแก่การใช้ในระยะเริ่มแรก

4. วิทยาลัยเทคนิคโดยเฉพาะแผนกวิศวกรรมโยธา แผนกไฟฟ้า ช่างกล ยังขาดคนที่ จะนำมาใช้โปรดขยายออกอีกสัก 500 คน เพื่อรองานไฟฟ้าที่กำลังสร้างกันมากมายนั้นทางหนึ่งและ เพื่อเป็นคณงานโรงงานที่กำลังพัฒนาอีกทางหนึ่ง ส่วนวิศวโยธา นั้น ก็เป็นการจำเป็นมาก คณงานตามอำเภอ สร้างถนน ทำคันกันน้ำ โดยขาดหลักวิชากันทั่วไป เพียงการยกระดับผิ ดก็คิดว่าเสียเงินมากกว่าขยายโรงเรียนเพื่อเอาคนไปใช้เสียอีก

5. แพทย์นั้น ทั้งประเทศไทยไม่พอ แพทย์เป็นอาชีพซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นลูกจ้างใคร มีแพทย์เอกเทศมากเท่าไรก็เบาโรงพยาบาลรัฐบาลมากเท่านั้น ราษฎรยังขาดหมอมากมาย หมอในชนบทยังจำเป็นไม่มีทางจะขยายหมดไปได้ นอกจากจะรับนักศึกษาแพทย์เพิ่มขึ้น ถ้าไม่จำกัดได้จะดีมาก

สิ่งที่ทราบ เรียบรมาณี ถ้าไปมอบให้เจ้ากระทรวงจัดการ อาจจะไม่ไ้เรื่อง ท่านนายกรัฐมนตรี ต้องสั่งการให้ไปทำ ดัดขัดให้มา เรียบปฏิบัติต่อท่านนายกรัฐมนตรีเอง ใครว่าทำไม่ได้ เขิญเขาออกไป ใครอาสาว่าจะทำได้ เขิญเขามาทำ จะเป็นโอกาสสร้างบุญคุณไว้ต่อชาติเป็นเอนกประการ

ที่ทราบ เรียบร้อมมาไม่ใช่ว่าไม่รู้เรื่องอะไร กระผมได้เคยรู้เรื่องที่เขารับจ้างมากมาย และได้เคยประสบมาเอง เป็นเรื่องเห็นแก่ตัวของคนรับจ้างบ้าง เรื่องใจบ้าง เรื่องที่เกี่ยวหางานบ้าง เท่านั้น แต่คนในเมืองไทยไม่ใช่ชั่วไปเสียทั้งหมด คนดีก็มี คนฉลาดก็มี คนสามารถก็มี หากแต่ไม่มีโอกาส ได้รับใช้ชาติบ้านเมือง ท่านนายกรัฐมนตรีต้องคิดถึงชาติยิ่งกว่าคนสองสามคน ต้องอย่ามกใจ เชื่อว่าสิ่งที่คนหนึ่งทำไม่ได้นั้น จะไม่มีใครทำได้แล้ว แล้วประวัติศาสตร์ชาติไทยก็จะได้จารึกคุณงามความดีเหล่านี้ไว้

ขอได้โปรดพิจารณาและสั่งการให้เงินที่สูญเสียไปแล้ว แต่เรียกคืนมาได้จึงมาช่วยให้การศึกษาแก่ชาวไทย เพื่อป้องกันมิให้เขาต้องสูญเสียอะไรไปใหม่ยิ่งกว่าที่เคยเสียมาแล้วอีกเลย

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

ใหญ่ ศรีวิเศษ

วันที่ 19 เมษายน 2507

ควรแก้ไข

เรากำลัวกลัวคอมมิวนิสต์ เรากำลัวผู้คอมมิวนิสต์ วิถีกลัวและผู้ของเราคือ จับคนที่เป็นคอมมิวนิสต์มาขังบ้างฟ้องศาลขอให้จำคุกบ้าง ถ้ามีคนเป็นคอมมิวนิสต์น้อยๆ ก็พอขังกันได้ ถ้าเกิดเป็นกันขึ้นถึงแสนคน ล้านคน เกรงว่าเราจะขังกันไม่ไหว และการขังนั้น ถ้าเป็นอาชญากร ประเภทอื่นก็ดูเหมือนจะเปลี่ยนนิสัยได้ การขังคนที่คิดถึงความยุติธรรมนั้นดูจะขังได้แต่กาย แต่ใจนั้นเกรงจะขังไม่ได้ จนกว่าเราจะแก้มูลเหตุไม่ให้คนเกิดอยากเป็นคอมมิวนิสต์

เหตุหนึ่งในหลายเหตุก็เนื่องจากเรื่องดังกล่าวข้างต้น คือคนบางคนมีโดยบีบบังคับ เอาเงินคนอื่นมาด้วยการบังคับ เช่น เรื่องเก็บภาษี แต่พอเก็บมาแล้วก็มาใช้อิ้อยุ่ดูแล ผู้เสียภาษีก็อดมือกินมือ คนที่โกงก็มี ความเป็นอยู่ราวเหวคา สิ่งเหล่านี้ถ้าเราแก้ไขเสียได้ก็จะปิดทางที่คนจะเกิดอยากเป็นคอมมิวนิสต์ได้ทางหนึ่ง อีกทางหนึ่งนั้นคือความเสมอภาค ถ้าคนบางคนเท่านั้นมีสิทธิให้ลูกเรียนหนังสือได้ มีสิทธิจะปกครองประเทศโดยพลการ ทั้งมีสิทธิจะสืบมรดกในการใช้อำนาจปกครองได้ ก็จะก่อให้เกิดความคิดขึ้นว่า ในสภาพการเช่นนี้ไม่ยุติธรรม และเมื่อมีทางใดจะมองเห็นว่ายุติธรรม

ก็จะโหมพาเข้าเกาะพัน แม้สิ่งที่เกาะพันนั้นจะเรียกว่า คอมมูนิสต์ ทำไมเราไม่แก้ด้วยเหตุ ทำไมเรามาแก้ตรงปลาย เหตุคำตอบนั้นมีนานาประการ ซึ่งก็น่าคิดกันออก ในเรื่องหวงอำนาจการปกครอง เพราะผู้ปกครองนั้น ถ้ามีอำนาจก็ใช้อำนาจแสวงหาความร่ำรวย แม้จะมีคนรู้ก็ไม่มีใครกล้าทำอะไรได้ พวกบริวารที่ได้บ้างเล็กน้อย ก็ล้มเพื่อนร่วมชาติร่วมแผ่นดิน กลับเป็นเครื่องมือให้เขาเพื่อเชือดเลือดเนื้อพวกร่วมชาติ การคิดเช่นนั้นอาจเป็นไปได้ชั่วคราว เมื่อหันจุดสนใจขึ้นมาเมื่อไรสิ่งที่โกงไว้ได้ หวงไว้ได้ ก็คงไม่มีเหลือ และควรหรือที่จะให้เป็นเช่นนั้น?

คนที่โกงคนในประเทศคน มักจะคิดกันว่าเมื่อหมดทางอยู่ก็ไปอยู่ต่างประเทศ ด้วยความคิดเช่นนั้นก็วิ่งยักย้ายถ่ายเทเงินทองออกไปนอกประเทศ แต่พอไปอยู่เข้าจริง ๆ ก็เกิดสำนึกว่า คนที่โกงประเทศไปนั้น คนในประเทศที่ไปอาศัยเขาไม่ต้อนรับ เงินจะไปซื้อสิ่งของนอกประเทศนั้นไม่ได้ แต่เมื่อรู้สึกตัวก็สายเกินไปเสียแล้ว เราช่วยชาติกันอยู่ เพราะบรรพบุรุษเราเสียเลือดเพื่อพวกเรา ทำไม เขาไม่กอดคอกันช่วยให้เพื่อนร่วมชาติล้มดาอำปากได้ เหมือนคนทั้งโลกเขาทำและเป็นกันอยู่ นี้ก็เห็นจะเกิดจากผลของการศึกษาอบรมได้จิตใจคนที่มีโอกาสไปในทางชั่ว เลยเห็นความชั่วเป็นความดี จึงช่วยกันรักษาแผ่นดินไทยไว้ จึงช่วยกันรักษาเสรีภาพของเราไว้ เพราะไม่เคยมีประเทศใดในโลกจะยินยอมอยู่ได้ด้วยการโกงกันเองเลย ถ้าประเทศจีนไม่มีขุนนางอย่าง คังใต้ะ ในประวัติศาสตร์ ประเทศจีนจะเป็นสวรรค์ของชาวโลก เพราะ ใหญ่ มีวัฒนธรรมดี มีทรัพยากรธรรมชาติมาก แต่ว่า เป็นที่น่าเสียดายที่ประเทศจีนส่วนใหญ่ได้ตกเป็นทาสของคอมมิวนิสต์ เสียแล้วอย่างถอนไม่ได้ เรา จะโทษคนจีนปัจจุบันหรือ? หรือจะโทษมูลเหตุของสิ่งที่ทำให้เกิดคอมมิวนิสต์ขึ้น ถ้าเช่นนั้นอะไรเล่า? คนโกงชาตินั้นเอง คือคำตอบที่ถูกต้อง

12 เมษายน 2507

สัปดาห์แห่งความสิ้นสุด

ความคำริของกระทรวงทบวงกรมหลายแห่งมองว่าถ้าจะพัฒนางาน เรื่องของคนมีความจำเป็นต้องพัฒนา แต่การพัฒนาคนก็ไปเอาวิชาการทำงานให้สำเร็จ ความเกี่ยวข้องของงานสายต่างๆ กันว่าเกี่ยวข้องกันอย่างไร แต่สิ่งหนึ่งซึ่งสำคัญที่สุดที่ไม่ได้ปลูกขึ้นในจิตใจคน สิ่งนั้นก็คือ เกียรติยศของการทำงาน พอได้วิธีการทำงานไป คนมากที่เดียวที่มองดูงานว่าทำอย่างไรจะยกยอดค่าใช้จ่ายซึ่งเป็นเงินเอาเข้าพกเข้าห่อได้ ทำอย่างไรจะสมคบกับคนรับเหมา คนขายของ เพื่อแบ่งประโยชน์กันได้ ทำอย่างไรจะใช้ตำแหน่งหน้าที่เหล่านั้น หาเงินสร้างฐานะตนเองได้บ้าง ความรู้ที่ได้รับไปก็คือคาบแทนที่จะไปฟาดฟันศัตรูก็ไปฟาดฟันเจ้าของตาคือ ราษฎรซึ่งรวมกันเป็นชาตินั้นเอง ยิ่งนานวันยิ่งจะมีการจูงใจให้ข้าราชการหาทางยกยอด เงินแผ่นดินมากขึ้น ยิ่งนานวันคอร์รัปชันจะยิ่งทวียิ่งขึ้น เพราะตัวอย่างที่มีให้เห็น คนตำแหน่งสูงๆ ก็หาประโยชน์ใส่ตน ทำไมตำแหน่งเล็กๆ จะเอาบ้างไม่ได้ คนโกงไม่เห็นเสียเกียรติยศที่ตรงไหน เพราะถ้ามีเงินก็เข้าไหนเข้าได้ เหยียดตุ๋นก็ได้ คนโกงถ้ามีเงินมีได้ทั้งเกียรติยศ และฐานะในสังคม ทำไมจะไม่เป็นสิ่งจูงใจให้โรคนี้อำนาจรีบขึ้นต่อไป

ประเทศจีน เจริญช้า ก็ว่ากันว่ากำเนิดที่มาตั้งแต่สมัยตั้งโต๊ะอยากครองอำนาจ จึงให้สินบนรับสินบนกันให้ยุ่งวาย สิ่งนั้นได้รุ่งเรืองมาพร้อมกับกรรมวิธีของบ้านเมือง บ้านเมืองเรากำลังจะเป็นเช่นนั้นหรือเปล่า?

ตำแหน่งราชการนั้นคงเป็นตำแหน่งเกียรติยศ ไม่ใช่ตำแหน่งอาชีพเหมือนอาชีพอื่นๆ ถ้าเราทำให้ตำแหน่งราชการเป็นตำแหน่งเกียรติยศได้ การแก้ไขก็คงไม่ยากนัก และตำแหน่งเกียรติยศนั้นให้คนทำงานด้วยความภาคภูมิใจว่า รับผิดชอบต่อชาติเป็นประโยชน์แก่ชาติยิ่งกว่าค่าตอบแทนที่เป็นเงิน เดือน ฟังจากขณะนี้ข้าราชการไม่ว่าการเมืองหรือประจำ ทำผิดหนักที่ละ เลยนหน้าที่ ทำให้เกิดเสียหายแก่ชาติบ้านเมืองเพียงเพื่อจะอยู่ในตำแหน่ง ใครจะสั่งผิดสั่งถูกไม่สนใจ แม้ตำแหน่งนั้นบางทีก็สูงถึงอธิบดีต่อข้าราชการที่ผิดพลาดที่จะตัดทอนผู้มีอำนาจที่ใช้อำนาจในทางที่ผิด จนถ้าตัดทอนไม่ไหวก็ลาออกไปจากตำแหน่งนั้น เรายังหาไม่ เหตุที่หาไม่ได้เพราะการลาออกเพื่อประโยชน์ของบ้านเมืองนั้น ประชาชนไม่ได้ยกย่องสรรเสริญอย่างหนึ่ง อีกอย่างหนึ่งผู้ออกไปแล้วไม่มีอาชีพอื่นที่จะเลี้ยงชีวิต อย่างน้อยเท่ากับเมื่อกำลังทำงานอยู่ ผิดกับคนในทำเนียบขาวของอเมริกา เพราะคนที่เข้าไปอยู่ในนั้นหลายคน ไม่ถือว่าการทำเนียบขาว

เป็นที่หาเงิน แต่เป็นที่ทำงานเพื่อเกียรติยศแก่ตน วงศ์ตระกูลของตนและชาติบ้านเมือง

เราจะทำอะไรกับการสร้างคน หรือที่เรียกกันว่าพัฒนาคน ที่กำลังพัฒนาคนนั้นให้เกิดความสำนึกถึงคุณค่าของความสุจริต และมีเกียรติในงานการ เพราะตำแหน่งราชการขณะมีอยู่ ก็ให้เงินคนงานไม่ผิดไปจากงานกฏีมากนัก การวัดเกียรติยศของงานราชการด้วยเงินเห็นจะไม่มีทางเป็นได้ การพัฒนาคนให้เกิดเข้าใจถึงคุณค่าของการมีเกียรติ ซื่อสัตย์และสามารถรับใช้ประชาชนให้ดีกว่าใครๆ เป็นสิ่งควรภูมิใจ สิ่งเหล่านี้จะประดังชาติบ้านเมืองไม่ให้ออกกาลวิบัติเร็วนัก

จงระมัดระวังการขอเหรียญตราให้ราษฎรที่กินสินบนร่วมกับข้าราชการ แบ่งเงินเศษเลยให้บ้าง แล้วมาอ้างว่าเป็นคุณความดี เพราะว่ามันคือการบ่อนทำลายชาติ ตามมาตรา 17 แห่งธรรมนูญการปกครองแผ่นดิน

อย่ามัวสับสนเลยการอบรมพัฒนาคนบางครูบางคราวนั้นไม่มีทางแก้สันดานคนได้ เร่งขยายมหาวิทยาลัย ปรับปรุงกรรมการมหาวิทยาลัย เอาคนที่มีหลัก เพาะคนให้มีเกียรติ ให้มีความซื่อสัตย์ต่อชาติบ้านเมืองไว้มากเข้าเถละ ได้คนที่มีรากฐานที่ดีกว่ามาอบรมกันชั่วคราวช่วยยาม ขยายมหาวิทยาลัยกันเถิด เพื่อผลิตคนดีๆ มารักษาชาติบ้านเมืองของเรา.

6 เมษายน 2507

ประหยัดกันอีกดีกว่า

เราชวนกันประหยัด แต่รัฐบาลไม่ประหยัดราชการประหยัดได้เท่าไร ถ้ารัฐบาลไม่ประหยัด ก็เป็นไปว่า ประหยัดจากคนใช้น้อยๆ เอามาให้รัฐบาลใช้สุรุ่ยสุร่ายมากๆ ที่ว่าสุรุ่ยสุร่ายนั้นก็อย่าง เรื่องที่รู้ๆ กันว่าสำนักรัฐบาลหลายแห่งเงินกำลังรั่วไปสู่มือเอกชนบ้าง ชื่อของแพงบ้างปล่อยให้เอกชน บางกลุ่มทำผิด และรัฐบาลถูกปรับ เอาเงินราชการเสียหายไปบ้าง เช่น เรื่องส่งแรมออกโดยไม่ได้รับ อนุญาต ชื่อ เซลิตอปเตอร์แพง ชื่อของเข้าโรงงานรัฐบาลแพง จ่ายกันไม่สมควร นี่เพียงที่เปิดเผย เท่านั้น ถ้าไปขุดค้นเรื่องก่อสร้างออกมาจะปรากฏว่ารัฐบาลเทศบาล องค์การ รัฐบาลไม่ประหยัด ราวๆ 2-3 พันล้านบาท คิดไม่ยาก ยิ่งก่อสร้างยิ่งคิดง่ายกางแบบออกดู คิดว่าเป็นเหล็กเป็นปูน เป็นหิน หวายเท่าไร ราคาเท่าไร ค่าแรงงานก็แรงๆ ละเท่าใด ก่อไรเท่าไร ก็รู้อย่างใกล้เคียงแล้วดูต่อไปว่า บริษัทไหน ใครเป็นเจ้าของหุ้น เป็นกรรมการ ก็รู้ว่าไม่ประหยัดจริงๆ นั่นเป็นเรื่องการไม่ประหยัด ในวงการรัฐบาล ประเภทชื่อของจ้างค่าแรง ส่วนการไม่ประหยัดในการบริหารงานนั้นมีสุดจะคณนาทีเดียว เรื่องการบรรจุข้าราชการ เรื่องคุณภาพข้าราชการ เรื่องระเบียบปฏิบัติราชการล้วนไม่ได้ประหยัดเลย

ถ้าคิดว่าข้าราชการในสหรัฐอเมริกาจะมีมาก ใช้ข้าราชการราวๆ 1 ล้านสองแสนคน ในจำนวนพลเมือง 171 ล้าน ในธุรกิจสารพัด เมืองไทยคิดว่าพลเมือง 26 ล้านคน คิดตามบัญญัติ ไตรยางค์ก็ประมาณราวๆ 180,000 คน แต่ข้าราชการไทยดูๆ ก็ตกสามแสนคนเศษ นี่เป็นตัว เลข เมื่อ 4-5 ปีมาแล้ว ขณะนี้เท่าไรแล้วไม่รู้ คิดอย่างนี้เราก็มีข้าราชการมากเกินไป

ถ้าไปตามตามสำนักราชการดู ก็จะไม่ค่อยค่อยๆ ก็ว่าคนไม่พอ ที่จริงบางตำแหน่งก็ไม่พอจริง เช่นผู้พิพากษาศาลฎีกาไม่พอ แต่คดีที่ศาลรับไว้ก็นั่นแน่นอนเราคิดกันว่า คดีมาถึงศาลฎีกาปีละ 2,000 เรื่อง ผู้พิพากษามี 24 คน ประธานศาลฎีกา 1 คน เป็น 25 คน แบ่งเป็นคณะ คณะละ 3 คน ก็มีแปดคณะ เอาแปดทหาร 2,000 เรื่อง คณะหนึ่งจะต้องพิจารณาตัดสินถึง 250 เรื่อง ปีหนึ่งมี 365 วัน หยุดประจำ สัปดาห์ปีละ 96 วัน คิดอย่างเดือนละ 8 วัน ถ้าคิดว่าปีหนึ่งมี 52 สัปดาห์ สัปดาห์ๆ ละ 2 วัน ก็ถึง 104 วัน ถ้าคิด 104 วัน คงทำงานเพียง 260 วัน วันหยุดอื่นๆ อีกคิดว่า 11 วัน ก็คงทำงาน 250 วัน ไม่มีใครจะพิจารณาตัดสินได้วันละเรื่อง เรื่องอย่างนี้ก็ได้ว่าคนน้อยกว่างานแต่ก็ไม่เพิ่ม การไม่เพิ่มเลย

เป็นเรื่องไม่ประหัต เพราะเป็นการเสียหายแก่ราชการและเป็นการสูญเสียคนธรรมดาจะทำให้แล้วเสร็จไปได้ ถ้าเพิ่มผู้พิพากษาศาลฎีกาอีก 24 คน งานก็จะพออุทธรณ์ได้โดยปราศผิด เรียบร้อยและรวดเร็วขึ้นอีกมาก.

1 เมษายน 2507

ประวัติศาสตร์จะบันทึกไว้

THAI NATIONAL ASSEMBLY LIBRARY

3961 105476

ตามที่นายกรัฐมนตรีปัจจุบันและรัฐมนตรีในคณะบางคนแสดงทรรศนะที่จะให้ประเทศไทยให้มีรัฐธรรมนูญปกครองประเทศไทยเร็วที่สุดนั้น ได้ยังความปลื้มปิติให้แก่ราษฎรหลายคน อาจกล่าวได้ว่าเกือบร้อยละ 99 คน ของคนที่สนใจในกิจบ้านการเมือง ถ้าจะมีคนไม่เห็นด้วยบ้างก็คงมีน้อยจนไม่น่าสนใจ 4 ปีของการปกครองโดยใช้ธรรมนูญปกครองแผ่นดินนั้น ถ้าว่าไปแล้วก็ไม่ค่อยจะได้มีความเดือดร้อนเท่าไรนัก แต่ถึงกระนั้นความต้องการให้มีรัฐธรรมนูญเป็นหลักนั้น เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็น หลังจากเปลี่ยนแปลงการปกครองจากสมบูรณาญาสิทธิราชมาเป็นระบอบรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2475 ได้เคยมีการปิดสภา และมีประกาศใช้ธรรมนูญปกครองแผ่นดินครั้งหนึ่ง ระยะไม่กี่เดือนก็ได้เคยถูกจารึกไว้ในประวัติศาสตร์หลักสูตรการสอนประวัติศาสตร์การศึกษาการปกครองประเทศไทย ก็เคยสอนนักเรียนในมหาวิทยาลัย เพราะเหตุการณ์เช่นนี้เป็นเหตุใหญ่ ที่ประวัติศาสตร์จะต้องบันทึกไว้ นายกรัฐมนตรีปัจจุบัน ถ้าสามารถทำให้เหตุการณ์ไปตามเจตนาได้ ประวัติศาสตร์ก็จะบันทึกไว้ในประวัติการปกครองประเทศไทย จึงเป็นสิ่งที่ควรทำอย่างยิ่ง แม้จะแม้ประวัติศาสตร์จะบันทึกผู้ปรารถนาให้มีรัฐธรรมนูญปกครองแผ่นดินก็คงจะบันทึกผู้ขัดขวางโดยปรารถนาจะไม่มี การปกครองโดยราษฎรเหมือนกัน รัฐธรรมนูญจำเป็นสำหรับประเทศในยุคปัจจุบัน เพราะว่า

1. เมื่อจะปกครองโดยคณะบุคคล ความผิดพลาดถ้าเกิดขึ้น คณะบุคคลนั้นจะต้องรับผิดชอบในทางเกียรติยศชื่อเสียง บางทีก็ถูกประจานอย่างทารุณโหดร้ายเช่น ครอบเวด ถูกขูดกระดูกมาพิจารณาโทษ ทั้ๆ ที่ครอบเวดทำประโยชน์ให้อังกฤษมาก มุสสลิมี่ ถูกประจานด้วยการแขวนศพไว้กลางถนน ทั้ๆ ที่มุสสลิมี่ทำประโยชน์สำคัญให้อิตาลีโดยรวมรัฐต่างๆ เข้าไว้ได้มากมาย นั้น เฉพาะผู้ปกครอง ส่วนความเสียหายนั้นประชาชนทั้งชาติต้องรับผิดชอบ เช่น การนำเยอรมันเข้าสงครามโดยฮิตเลอร์คนเดียว แต่ประชาชนชาวเยอรมันทั้งชาติต้องยอมกู้ฐานะของประเทศ ภายหลังจาก

หยาดเหงื่อและน้ำตา เขอร์มันยังแยกกันอยู่ จะแยกกันไปอีกนานเท่าไรใครก็ไม่รู้

2. เหตุผลของความรู้สึก ถ้าราษฎรมีแต่หน้าที่ แต่ไม่มีสิทธิ ราษฎรก็คือ ทาสติดแผ่นดิน ความรักชาติจะมีขึ้นไม่ได้ ในเมื่อคนในชาติ 2-3 คนมีสิทธิ แต่หน้าที่มีแก่ทุกคน คนทั้งโลกรู้ดีว่าการมีรัฐธรรมนูญให้สิทธิ เสรีภาพแก่ชุมชนนั้นทำให้คนในชาติรู้สึกห่วงแหนและรักชาติ เพราะทุกคนมีสิทธิในชาติของตนเท่าเทียมกัน การโฆษณาแต่ลมปากไม่เคยช่วยให้รักชาติได้ เพราะคนโง่เขลาดี คนพังกี่ดี ต่างรู้เท่าเทียมกัน การทำนั้นดีกว่าการพูด

3. รัฐธรรมนูญนั้น รายละเอียดเท่านั้นที่แตกต่างกัน สารสำคัญนั้นคือมีหลักประกันอันมั่นคงว่าไม่มีใครมีสิทธิเหนือใคร ใครมีหน้าที่แค่ไหนจะควบคุมคนที่มอบให้ใช้อำนาจเพียงไรเท่านั้น

จากการเขียนหลักการกันมา 4 ปี ไม่มีอะไรใหม่เลยของเก่าๆ ทั้งนั้น จะว่าเลือกสรรหลักเกณฑ์อะไรให้เหมาะแก่เมืองไทย พังการอภิปรายก็ไม่เห็นมีอะไร แม้เช่นนั้นก็ว่ากันมาถึง 4 ปี ก็จะเป็นจริงอย่างนายพจน์ สารสิน รัฐมนตรีว่า ร่างกันอย่างนี้ 10 ปีก็ไม่เสร็จ

ท่านนายกรัฐมนตรีว่าอยากให้เสร็จ แสดงว่าเป็นผู้ห่วงใยในบ้านเมือง ไม่อยากคุมอำนาจแต่อยากให้อำนาจ เป็นของราษฎร และยังเป็นผู้รู้ความประสงค์ของราษฎร ว่าทุกคนเขาเป็นห่วงบ้านเมืองเขาเหมือนกัน

ขอให้ความดีของนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีบางคนที่จะให้รัฐธรรมนูญออกมา ได้ถูกจารึกชื่อไว้ในประวัติศาสตร์ และท่านนายกรัฐมนตรี ย่อมทำให้รัฐธรรมนูญออกมาได้ เพราะกรรมการร่างร่างก็เป็นรัฐมนตรีคนหนึ่งในคณะรัฐมนตรี และท่านเคยพูดว่า การยกร่างนั้นไม่ควรช้า เพราะเคยร่างมาหลายครั้งแล้ว สมาชิกในสภาร่างรัฐธรรมนูญ ส่วนมากก็เป็นคนที่ท่านนายกรัฐมนตรีมีส่วนในการแต่งตั้ง เป็นข้าราชการเสียมาก หากโดยพฤตินัยท่านนายกรัฐมนตรีอาจขอร้องให้รัฐธรรมนูญออกได้ทันชีวิตรัฐบาลของท่านได้ เพราะอนิจจัง นั้นมีประจำโลก การประมาท การรอเวลา บางทีเราก็กวาดโอกาสที่จะทำดีได้เหมือนกัน

สิ่งที่ยังไม่ค่อยมีใครพูดถึง แต่เป็นสิ่งที่คนบางคนปรารถนา นั่นคือสถานการศึกษาชั้นสูงของประเทศ ได้แก่อาชีวศึกษาชั้นสูงและมหาวิทยาลัย ถ้าหากรัฐบาลนี้จะขยายการรับนักศึกษาในมหาวิทยาลัยให้มากขึ้นได้ แล้วจะได้รับการสรรเสริญเยินยอ และประวัติการศึกษาของประเทศก็จะจารึกประวัติท่านนายกรัฐมนตรีไว้ เหมือนได้ เคยจารึกชื่อเจ้าพระยาพระเสด็จฯ กรมพระยา-ดำรงราชานุภาพและเจ้าพระยาธรรมาศกัณฐ์มนตรี เป็นผู้วางรากฐานการศึกษาของประเทศไทย เฉพาะงานด้านมหาวิทยาลัยนั้น เป็นสิ่งน่าสนใจมากเพราะ

1. ท่านนายกรัฐมนตรีได้เคย เป็นคณะบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์อยู่ 1 แห่งแล้ว
ย่อมรู้ดีทางดีว่าจะขยายไปได้อย่างไร เท่าที่เรามีคนและเงินอยู่เท่านี้

2. มหาวิทยาลัยทุกแห่งขึ้นอยู่กับสำนักปลัดบัญชาการซึ่งใกล้ชิดท่านนายกรัฐมนตรีอยู่แล้ว

3. เราจะขยายงานโดยไม่เพาะคนนั้นไม่มีทางจะเป็นไปได้ การขยายมหาวิทยาลัย
ดีกว่าอบรมข้าราชการ เพราะถูก ไม่เสียกำลังปฏิบัติงานของข้าราชการ เป็นการขยายคนในทุกสาขา
ของงาน แม้นอกราชการ

4. คนงานในสำนักราชการต่อไป ควรจะเปลี่ยนแปลงหลักการได้แล้วว่า ขึ้นหัวหน้า
แผนกงานนั้นไม่ควรรับคนที่ไม่ผ่านมหาวิทยาลัยมา

การจะดำเนินงานให้สำเร็จไปได้ตามความประสงค์นี้ หากกรรมการมหาวิทยาลัยที่มีอยู่
ไม่มีปัญญาคิดก็ควร เปลี่ยนคนที่มีปัญญาคิดมาเป็นเสียบ้าง เพราะอาจมีคนทำได้ แต่ไม่มีโอกาสทำ

งานปกครองของสหรัฐนั้น เขาเปลี่ยนคนงานตามรัฐบาล นี่ก็เปลี่ยนรัฐบาลใหม่แล้ว คนงาน
ที่ทำอะไรไม่ก้าวหน้าก็ควร เปลี่ยนไป รัฐบาลเราต่างกับรัฐบาลของประธานาธิบดี เคน เนดีที่เราไม่มี
การ เลือกสรรคนงาน เข้าบรรจุงาน เพื่อให้นโยบายสำเร็จ และท่านนายกรัฐมนตรีปัจจุบัน เข้ามา
ดำรงตำแหน่งโดยไม่ได้เตรียมตัวล่วงหน้า จึงไม่ได้ เตรียมคนและงานไว้ล่วงหน้า แต่แม้จะ เริ่มปัจจุบัน
ก็คงไม่สายเกินไป

หลักการ เลือกคนมาทำงานนั้น เคน เนดีถือว่า

1. ให้เลือกบุคคลในพวกของท่านก่อน

2. แต่ถ้ามีคนดีกว่าคนในพวกของท่านแล้ว แม้จะเป็นใครก็ไปงอนง้อขอให้เข้ามา เป็น

3. คนที่เลือกสรรมานั้น ดูความสำเร็จในงานที่เขาเคยได้ทำมาแต่ก่อน อย่าได้เลือก

ตามคำแนะนำตามที่คาดหมาย หรือตามความอยากของคนมาทำงาน

ถ้าหากขยายมหาวิทยาลัยได้ รับเด็กที่ค้างไว้ได้ อย่างน้อยสักครึ่งหนึ่ง จะเป็นการแผ่
บารมีแก่ตัว และวงศ์ตระกูลของท่านนายกรัฐมนตรีด้วย ทั้งจะทำให้การสร้างชาติไทยสำเร็จลงด้วย
ศึกษากาการเมืองเป็นสิ่งสำคัญเพียงไร อย่าจริง เกียจคำว่า การเมือง จนถึงกับลบชื่อมหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์ และการเมืองเสีย ประเทศไทยถ้ามีการปกครองก็หึงการเมืองไม่ได้ ไม่ว่าจะการเมือง
ภายในและภายนอก การจะคัดเลือกนักการเมืองได้ ก็ต้องเปิดสอนการเมืองอย่างกว้างขวาง และ
ประเทศจะได้คัดเลือกผู้ปราชญ์เปรื่องในทางการเมืองเข้าปกครองบ้านเมือง ที่ไหนๆ เขาก็เพาะ

นักการเมืองทั้งนั้น การกีดกัน คนที่ไม่ใช่ นักการเมือง เข้าไปยุ่งวุ่นวายในวงการเมืองนั้น ไม่ใช่กีดกัน ด้วยการเขียนรัฐธรรมนูญ แต่จะต้องทำด้วยการเพาะนักการเมือง สถานที่ๆ เพาะนักการเมือง ควรเป็น มหาวิทยาลัย เมื่อมีนักการเมืองที่เรียนการเมืองมาเยอะ ราษฎรก็เลือกคนที่เรียนการเมืองเข้าไปทำงานการเมือง สถาบันอันสูงสุดทางการเมืองก็จะพ้นจากลึงน่าเบื่อหน่ายอย่างที จอมพลสฤษดิ์ ณะรัฐ อดีตนายกรัฐมนตรี้ได้เห็นและ เบื่อหน่ายมา มาก

ข้อคิดเห็นนั้นนอกจากจะชี้ให้ท่านนายกรัฐมนตรี้ตัดสินใจทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ วางรากฐาน การปกครองบ้านเมืองที่ถูกทางแล้ว ยังจะเป็นการส่งเสริมท่านนายกรัฐมนตรี้ด้วย คนเราจะได้เป็น นายกรัฐมนตรีนั่นหนึ่งใน ๓๐ ล้านคน เมื่อมีโอกาสก็ไม่ควรทิ้งโอกาสทองเสีย

เป็นการเข้าใจผิดมากที่คิดว่าถ้าสร้างฐานะ เศรษฐกิจดีแล้ว การปกครองประเทศจะดีไปเอง เพราะจะเป็นเหมือน เศรษฐี สร้างสมทรัพย์สมบัติไว้ให้ลูกแต่ไม่ยอมสร้างวิชา รักษาทรัพย์ไว้ให้อยู่ ในที่สุดทรัพย์สมบัตินั้นจะพินาศไป เราจะเร่งรัดพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ แต่คนรักษาประเทศ เราไม่สร้างก็คงไม่ผิดกับ เศรษฐีหาทรัพย์ไว้ให้ลูก แล้วไม่ยอมให้ลูกศึกษาเล่าเรียนวิชาการ ประเทศ จะต้องปกครองด้วยคนฉลาดมีความสามารถ วิชาการปกครองนั้นคือการเมือง จงเร่งระดมนักการเมือง ไว้แต่เดี๋ยวนี้ เพื่อให้เขารักษาประเทศของเขาไว้ได้ไม่ใช่เป็นเหยื่อคนทั่วโลกให้มาเถิดกิน

1 มกราคม 2507

เรื่องที่จะหนักใจรัฐบาล

นี่อีกไม่กี่เดือนภาระหนักจะมาเผชิญรัฐบาล ถ้าคิดว่าเป็นภาระหนักและคิดแก้ก็ไม่เกินความสามารถ และวิธีแก้การบริหารประเทศนั้น ขออย่างเดี๋ยวนั้น อย่าเสี่ยงคนไม่สามารถไว้เป็นลูกค้ำ ถ่วงความเจริญ ใครสามารถแก้ปัญหาได้แต่งตั้งเสี่ยงเข้าไว้ ใครไม่สามารถกรุณาเชิญเขาออกไปเสีย ดีกว่าจะปล่อยให้ชาติไทยต้องพินาศไปเพราะความเห็นแก่ตัวของเขา เพราะความไม่คิดถึงชาติบ้านเมือง ของเขา บางทีเพียงวิธีนี้ วิธีเดียวจะช่วยให้รัฐบาลฝ่าฟันอุปสรรคไปได้ เคนเนดี อดีตประธานาธิบดี เคยเตือน โรเบิร์ต เคนเนดีน้องชาย ในการบรรจุข้าราชการ 5,000 กว่าคน ในท่าเรือยิว ซึ่งต้อง รูดองถ่ายกันออกกว่า จงอย่ามองข้ามคนคว่ำหน้างเล็ก ๆ ไป เพราะงานจะสำเร็จได้ไม่ใช่เพียงตำแหน่งใดๆ

ขอให้คิดถึงคนตำแหน่งเล็กๆ ให้มาก และด้วยนโยบาย เช่นนั้นทำให้งานประธานาธิบดีสำเร็จ
จนโลกยกย่องสรรเสริญและรักใคร่ประธานาธิบดี ท่านนายกรัฐมนตรีของเราก็เหมือนกัน โอกาสทอง
กำลังมีให้ท่านทำคุณให้แก่ชาติ ให้แก่คนไทย แต่ถ้าจะให้ได้ผลดีจำเป็นต้องคำนึงถึงคนขัดขวางเพราะ
เห็นแก่ตัวไว้ให้มาก

อารัมภบทเรื่องนี้ยาวไปหน่อย เพราะภาระของรัฐบาลที่ว่าจะมาอีก 2 เดือนข้างหน้า
คือปัญหาเรื่องการศึกษา ปัญหาที่ว่านั้นคือ เด็กจบเตรียมแล้วไม่มีที่ให้เด็กเรียนต่อ ไม่ว่าจะมหาวิทยาลัย
อาชีวะชั้นสูง หรือวิชาอะไร นั้นเป็นปัญหาแรก ปัญหาที่จะตามมาก็คือ เด็กจบมัธยมบริบูรณ์แล้วไม่มี
โรงเรียนอาชีวะต่อให้พอ และไม่มีโรงเรียนเตรียมให้ได้เรียนพอ

วิธีที่แล้วๆ มาที่มีการสอบแข่งขัน ก็ดูจะเป็นทางแก้ไขปัญหามีอยู่ในขณะนี้ทางเดียวและ
คงจะซ้ำซากกันโดยวิธีนี้ตลอดไป เมื่อคนมากขึ้นที่เรียนมีน้อยลง จะคิดกันบ้างหรือเปล่านั้นจะเกิด
ได้เกิดขึ้นแล้วและจะเกิดต่อไปในเรื่องทุจริตในการสอบไล่แข่งขัน คนจนปนผู้เขียนก็คงมีลูกมีหลาน
เกี่ยวข้องในเรื่องนี้อยู่บ้าง ก็พอรู้ว่ามีมาแล้วที่เรียนไม่มีเสียเงินแล้ว เข้ามหาวิทยาลัยได้ เขาเคย
มาชวนหลานผู้เขียนให้เสียเงินไม่เชื่อเขาเลยเข้าไม่ได้แต่เขาเข้าได้ เลยสงสัยว่าน่าจะจริงเสียแล้ว
ลงว่าสถานศึกษา เริ่มสอนการทุจริตให้แก่นักเรียนแล้ว ไปแก้คอร์รัปชันข้าราชการดูจะเป็นปลายเหตุไป
นโยบายสำคัญของรัฐบาล เรื่องการปราบคอร์รัปชันจะไปไม่ได้เพื่อไปปราบคอร์รัปชัน เมื่อเขาได้สอน
กันมาตั้งแต่ยังไม่ทำงาน ถ้าคิดว่าการปราบคอร์รัปชันต้องสำเร็จก็อย่าเลยเรื่องนี้ไป และถ้าแก้ไม่ได้
นั่นคือภาระอันหนักของรัฐบาล

อดัมสมิธ นักเศรษฐศาสตร์โบราณ ซึ่งตำราของเขาคงไม่ค่อยมีใครนับถือนักเขาว่า ความ
ต้องการกับการสนองให้มันกำหนดซึ่งกันและกัน ผมพูดอย่างไม่ใช่ นักเศรษฐศาสตร์ก็ว่ากฎของตีมานด์
และซัพพลาย ถ้าโรงเรียนมากคนต้องการน้อยก็ไม่เกิดคอร์รัปชัน ถ้าเชื่อคือแบบความคิด ผู้เขียนก็ต้อง
ขยายสถานการศึกษา ถ้ามีแล้วก็ไม่มีการคอร์รัปชันแน่นอน พูดง่าย แต่ทำคงยาก แต่ทั้งโลกเขาทำกันได้
เขาไม่ได้ไปเชิญเทวดาลงมาจากฟ้าให้มาทำให้คนเดินดินเรานี่เอง ทำแค่เอาคนมีความรู้ทำ ถ้าเรา
เอาคนสามารถทำก็คงทำได้

ในประเทศไทย งานของรัฐบาลเกี่ยวกับก็ขัดหอดกันได้ และมีแม้แต่ผู้ใหญ่ในตำแหน่ง เช่น
เรื่องสลากกินราคา เคยได้ยินเขาพูดกันว่าเป็นหน้าที่ตำรวจ เพราะสำนักงานสลากกินแบ่งไม่รับรู้
ราวกับว่าเราอยู่คนละประเทศ งานศึกษาก็เหมือนกัน ขอย่าให้ใครที่เป็นคนไทยมีว่แค่ขัดหอดกันเลย
ร่วมมือกันศึกษา เราก็ไทยกันเองด้วยกันทั้งนั้น

พอถึงหน้าสอบไล่ ปัญหาสำคัญที่พวกสอบเตรียมปีสอง ที่มีอายุรุ่นราวคราวเดียวกับผู้ถูก
เกณฑ์ทหาร เด็กก็ไปคัดเลือกเข้ารับราชการทหาร และวันคัดเลือก บางทีก็ไปตรงวันเกณฑ์ทหาร
จะเป็นศึกษาหรือกลาโหม ควบคุมหรือติดต่อกันเสียแล้ว กำหนดเวลาอย่าให้ตรงกันได้ก็จะดี เพราะ
ไม่มีอะไรเสียหายเลย จะเกณฑ์ทหารเดือนเมษายนก็สอบเสียเดือนมีนาคม จะเกณฑ์ทหารเดือนมีนาคม
ก็สอบเสียเดือนอื่น อย่าทำเป็นไม่รู้ในสิ่งที่ควรรู้ เพราะถ้าเราตัดอนาคตเด็กที่จะเป็นคนชั้นมันสมอง
ของประเทศลงเท่าไร ก็แปลว่าเรากำลังเดินแข่งโลกด้วยวิธีถอยหลัง ถ้าความเห็นนี้ไม่ถูกเกลียวแฉ
เมื่อเวลาเลยไปแล้ว นายกรัฐมนตรีซึ่งหวังดีต่อชาติก็จะมีแต่โหม่นไสใจไปเท่านั้น

หมายเหตุนั้นออกไปแล้ว เปลี่ยนทางกลาโหมไม่ได้ แต่การสอบนั้นยังไม่ได้กำหนด จึงควร
เป็นหน้าที่กระทรวงศึกษาที่จะติดตามถามข่าวแล้วมาคำนวณ อย่าให้เสียราชการทหารและเสียประโยชน์
การศึกษาที่จะได้ชื่อว่าเราช่วยกันหนุนบำรุงราษฎรที่ออกสแดงค่ามาจ่ายเป็นเงินเดือนให้ พูดความจริง
อย่างนี้บางคนก็ไม่ชอบ แต่ผู้เขียนก็กินเงินราษฎร ก็ต้องเขียนเพื่อราษฎรม้างให้คุ้มกับที่เขาเสีย

15 มกราคม 2507

แผนการปรับปรุงงานบริหาร

สหรัฐอเมริกาพิจารณาเห็นว่าการบริหารงานของรัฐบาลเราไม่ค่อยมีประสิทธิภาพ จึงให้
เงินส่งคนไปเรียนวิชาการบริหาร แต่ผู้เรียนมาแล้วไม่เคยปรับปรุงแก้ไขระเบียบบริหารเลย บางคนไป
เรียนมาหลายปีไม่ได้เอาแบบอย่างที่เราเรียนมาใช้ บางคนหลงอำนาจอยากขยายงานเพื่ออำนาจ ผู้มี
ตำแหน่งใหญ่ๆ ไม่ค่อยรู้เรื่องก็ยอม ระเบียบบริหารของเราเลยเต็มไปด้วยคน ด้วยตำแหน่ง ก.ต.ภ.
ตั้งขึ้นหมด เปลืองเงินมาก กองตรวจกรมสรรพากรมีไว้ก็ไร้ประโยชน์ ถ้าจะมี ก.ต.ภ. ก็ยุบกองตรวจ
กรมสรรพากรเสีย ถ้าจะมีกองตรวจสรรพากรก็ยุบ ก.ต.ภ. เสีย งานก็ไม่มากเท่าที่เป็นอยู่

นายกรัฐมนตรีกำลังปราบคอร์รัปชัน ตั้งแต่เป็นนายกรัฐมนตรีมาจนบัดนี้ ยังไม่ปรากฏว่า
ปลดใครหรือเอาใครเข้าคุกเพราะคอร์รัปชันเลยนั้น ไม่ใช่แปลว่าไม่มีคอร์รัปชัน หากแต่ไม่มีคน
ร่วมมือกับนายกรัฐมนตรี ถ้าปราบได้คนจะต้องออกอีกมากในปีนี้ เพราะตัวเลขนี้ คราว
หลวงอรรถสิทธิสุนทร เป็นอธิบดีกรมมหาดไทย เคยปลดข้าราชการกรมนี้ถึง 500 คน ถ้าปลด
ข้าราชการทุจริตปีละ 1,000 คน 5 ปี ก็ลดข้าราชการได้ 5,000 คน แก่บ้าง ตายบ้าง ก็ต้องอยู่

ในราวๆ 8 พันคน ก็พอดีเราเอาพวกจากมหาวิทยาลัยบ้าง วิทยาลัยบ้าง โรงเรียนข้าราชการบ้าง เข้าสวมแทน แผนการผลิตข้าราชการ เพิ่มเงินเดือนข้าราชการผู้น้อยก็คงเป็นไปได้ตามปรารถนา

การใช้คนจำนวนน้อยทำงานก็ต้องเปลี่ยนแบบงานใหม่ งานอย่างนี้เคยใช้กันแม้ในทำเนียบ ขาวของสหรัฐอเมริกา สมัยไอเซนเฮาว์เป็นประธานาธิบดีก็ทำงานคล้ายๆ กับของเราคือ มีการเสนอ กันเป็นชั้นๆ จนถึงหัวหน้าใหญ่ แล้วจึงเสนอประธานาธิบดี เคนเนดีไม่เห็นด้วย มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ก็ไม่เห็นด้วย ได้มีการสอนในมหาวิทยาลัยนั้น ในวิชาวิทยาศาสตร์การเมืองว่า วิธีที่ดีที่สุดควรทำอย่างไร นอยสตัด เป็นผู้เขียนตำรา เคนเนดีเอาไปไว้ทำเนียบขาว และจัดระบบงานใหม่ ปรากฏว่างานดีขึ้น เร็วขึ้นผิดพลาดน้อย ผู้น้อยได้แสดงความสามาถให้ประธานาธิบดี เห็นได้เร็วเข้า การเลือกคน เลือกคน ให้เหมาะแก่งานมีมากเข้า จนบางคนเห็นเค้นขีด ดิ้นรั้ง เป็นรัฐมนตรีต่างประเทศ เพราะเคยมีคนเห็น ผลงานเมื่อเป็นหัวหน้าแผนก 2-3 หมู่ จากหัวหน้าแผนกถูกเชิญมาเป็นรัฐมนตรี ถ้างานยังคงเป็นไปตาม ระเบียบนี้ เราจะไม่รู้ได้ง่ายว่า ใครสามารถและระบบโยงความดีของคนอื่นจะไม่หมดไป แต่มันยากหน่อย ที่ถ้าเปลี่ยนระบอบบริหารใหม่ คนไม่รู้จะอะไรจะมา เป็นอธิบดีไม่ได้ ข้อเสียมีเท่านี้ แต่ข้อที่ตีนั้นอธิบดีทุกกรม ของเราจะ เป็นสมอบให้รัฐบาลโดยไม่ต้องไปตั้งกรมการที่ปรึกษา

ถ้าท่านนายกรัฐมนตรียังไม่แน่ใจ จะพิจารณาในสำนักทำเนียบขาวรัฐบาลก็ได้ว่า เงินคงเติม งานต้องเร่งขึ้น ลดคนลงอีกครั้งหนึ่ง ถ้าทำได้ยอมให้เขาทำ ปลดคนออกอย่าเสียหาย เพราะเขาได้ บำนาญเกือบเท่า เงินเดือนกันทุกคน แล้วถ้าทำได้ให้ทุกกรมทำ ใครทำไม่ได้ออกไป ใครทำได้อยู่ไป ก็คงสำเร็จ

เป็นการพัฒนาประเทศทางหนึ่ง และเป็นทางที่สำคัญที่สุดที่จะต้องปรับปรุงการบริหารงาน เพราะงานจะสำเร็จอยู่ที่ผู้บริหาร การไม่ลืมหืมตาในการปรับปรุงจะได้คนไม่สามารถเข้าไปขัดขวาง ความสำเร็จ และเพราะผู้ปรับปรุงก็มัก เป็นผู้ที่ไม่รอบรู้การบริหาร การปรับปรุงจึงไม่อาจสำเร็จได้ ข้อที่ไม่สำเร็จนั้นมีดังนี้

1. ถ้าข้อ เสนอนี้มีผู้ เห็นด้วยจะลดปริมาณคนลง คนปรับปรุงไม่รู้ปริมาณงานในหน่วยงาน ที่จะลด ก็ถามกรมต่างๆ ไป ได้กล่าวแล้วว่ายังมีข้าราชการมากตำแหน่งซึ่งจะต้องปลดออก พวกนั้น จะรายงานไปว่าควรมีคนเท่าไร คนมีอยู่แล้วพอดีหรือยังขาด ถ้าทุกกรมรายงานไปอย่างนี้ คนปรับปรุง ซึ่งไม่รู้งานก็ตัดสินใจไม่ถูก บางทีก็ทำแบบเสียงไซค์ ตัดเอาคือๆ เลยไปตัดเอาในหน่วยงานที่จะใช้คน มากออก แต่คงไว้ในหน่วยงานที่มีคนน้อย การปรับปรุงนอกจากไม่สำเร็จแล้วยัง เป็นการม้อนทำลาย การบริหารงาน

2. ข้าราชการที่หวังดีต่องานก็มี แต่ที่เป็นโรคเพื่ออำนาจก็มี พวกเป็นโรคเพื่ออำนาจต้องการบังคับบัญชาคนมากๆ ต้องการมีอำนาจตามกฎหมายมากๆ ให้คนเข้าสืบนอบพิเทาบ้าง ระบบแย่งงานจึงเกิดขึ้นและเกิดมานานแล้ว กรมไหนกระทรวงไหนเสียงแข็งก็ลากเอางานไป ตั้งกรมโดยไม่จำเป็นขึ้นมากมาย บางทีข้าราชการในกรมตำแหน่งดันเลื่อนไม่ได้ เกิดขยายตำแหน่งเพื่อเลื่อนชั้นบุคคล ส่วนราชการที่ขยายออกเช่นนี้ตัวรูปเล็ก และกำหนดเงินเดือนขั้นสูงของตำแหน่งไว้ โดยคิดว่าถ้าใครดำรงตำแหน่งนั้นก็พร้อมที่จะพอใจไม่ตื่นร่นชวนขวยหาทางขยายตำแหน่งกันใหม่ ขอให้สังเกตดูข้าราชการชั้นพิเศษซึ่งเดิมมีไม่ถึง 50 คน เวลาที่หลักให้พ้นเกือบไม่ได้ ชั้นพิเศษค่อยๆ ลดความหมายลงไป เพราะตำแหน่งเพื่อ เรื่องนี้ต้องปรับปรุงเหมือนกัน

3. มีคนในวงข้าราชการเป็นอันมาก ได้เลื่อนชั้นและตำแหน่งขึ้นไปโดยมูลเหตุต่างๆกัน เหตุที่เลื่อนนั้นมีดังนี้

ก. เป็นคนมีคุณงามความดี ได้เลื่อนเพราะชื่อเสียงสุจริต สามารถในงาน บุคคลเหล่านี้ได้เลื่อนช้า ตัวอย่างที่พอนึกออก เช่น ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงพัฒนาการ กว่าจะมาได้ก็ทำงานด้วยยึดมั่นในหลัก พวกนี้เป็นพวกที่น่าไว้วางใจในเรื่องความเข้าใจในงาน

ข. เลื่อนมาด้วยอิทธิพลทางการเมือง คือ เมืองไทยนับแต่เปลี่ยนแปลงการปกครอง มาก็มีพวกนักการเมือง เข้าไปพัวพันในการบริหารงานเสมอมา เดิมก็พวกก่อการ พ.ศ. 2475 ต่อมาก็พวกรัฐประหาร พ.ศ. 2490 และต่อมาจนบัดนี้ก็พวกปฏิวัติ พ.ศ. 2501 การเลื่อนชนิดนี้ก็ได้อันบ้างไม่ได้อันบ้าง ถ้าได้คนดีก็ดีไป ถ้าได้คนไม่ดีก็ทำให้งานบริหารตกอยู่ในความรับผิดชอบของผู้ไม่รู้ ผู้ไม่รู้ถ้าไม่มีอำนาจก็ไม่เป็นอันตราย ถ้าผู้ไม่รู้มีอำนาจ ผู้ไม่ฉลาดแต่ขยัน แล้วความเสียหายมีเอนกประการ บุคคลประเภทนี้ ปลดก็ยาก ปรับปรุงก็ยาก นี่จะเป็นอุปสรรคอันสำคัญข้อหนึ่ง

ค. บุคคลอีกประเภทหนึ่ง เลื่อนขึ้นเพราะอยู่นาน คนชนิดนี้ก็มีทั้งใจและฉลาด บุคคลประเภทนี้ มักรอวันออก งานทำไปพอพันทหน้าได้ะ ดีแล้วคอยชดคนข้างล่าง การปรับปรุงบริหารหัวหน้าควรเป็นที่ปรึกษารัฐบาลได้ แม้แนะนำรัฐบาล ไม่ใช่ยื่นรอกำสั่ง ถ้ายังมีคนมีตำแหน่งสูง แต่รอกำสั่งอยู่ งานก็ไม่มีประสิทธิภาพ ยิ่งใช้คนที่ไม่สามารถ การบริหารก็มีแต่ทรุดโทรมลงทุกวัน

4. พวกได้เลื่อนเพราะสอบไล่ พวกนี้ก็มีหลายทาง สอบตามพระราชบัญญัติข้าราชการพลเรือน สอบได้มาจากสถานการศึกษาต่างๆ ไป โดยเฉพาะพวกนักเรียนต่างประเทศ

ตั้งแต่อังกฤษ ฝรั่งเศส เป็นผู้ปกครองเมืองขึ้นทางเอเชียมา เราเป็นโรคกลัวฝรั่งและ
นับถือฝรั่ง โรคนี้มันติดต่อมาจนถึงคนปัจจุบันก็มีเหตุผลบ้าง เพราะวิทยาการในเมืองฝรั่ง ก้าวหน้า
กว่าเรามาก โดยเฉพาะเศรษฐศาสตร์มีมานาน แต่ในประเทศเราเพิ่งแพร่หลายเมื่อ 29 ปีมาแล้ว
คือ เปิดสอนเปิด เผยแพร่ในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมือง ทางวิทยาศาสตร์เขาก้าวไปไกล
เราเพิ่งขยายการศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์ ในมหาวิทยาลัยไม่กี่ปีมาแล้ว การสอนก็ไม่ได้ก้าวหน้าไป
จากชั้นปริญญาตรีเราก็ต้อยฝรั่งในวิชาการ พอใครไปเรียนเมืองฝรั่งมา เข้ารับราชการ ก็มีสิทธิเลื่อน
ชั้นเร็ว บางคนเก่งไปเร็ว ก็ทำงานได้ประโยชน์ บางคนเลื่อนไปเร็ว แต่ไร้สมรรถภาพก็ทำให้งานเสีย
คนรู้อะไร ไม่ใช่ทำอะไรได้ดี ม.จ. สกลวรรณภากร วรบรรณ ทรงสอนลูกศิษย์ว่า คนที่ "ทำได้ก็ทำไป
คนที่ทำอะไรไม่ได้ก็มาเป็นครูสอนเขาไป" หมายถึงองค์ท่านขณะเป็นที่ปรึกษากระทรวงมหาดไทย
หมายความว่า บางคนรู้ แต่ทำไม่ได้ ฉะนั้นหลักเกณฑ์การเลื่อนคนโดยถือปฏิญยานั้นต้องดูการปฏิบัติด้วย
ไม่ใช่คนมีปฏิญญาแล้วทำงานเก่งทุกคนไป จึงจำเป็นต้องแก้ไขการเลื่อนชั้น ตำแหน่งกันใหม่ว่า ปฏิญญา
นั้น เป็นกุญแจไขทอง เข้าไปทำงานเท่านั้น ส่วนงานจะมีผลดีไม่ดี อยู่ที่ทำและคิด

เมื่อถึงหลักอย่างนี้ การปรับปรุงก็อาจใกล้ความสำเร็จเข้าไป

เราทำงานที่ไม่มีประโยชน์กันอยู่มากอย่าง งานรายงานของนายอำเภอส่งกระทรวงมหาดไทย
ซึ่งขึ้นมาเห็นจะสัก 50 ปีได้ รายงานกันละเยียดทีเดียว ว่าไปตรวจการที่ไหน ประชุมคนที่คน เรื่อง
อะไร ได้ผลอย่างไร เขียนกันไป 400 กว่าอำเภอส่งไปกรมก็ไม่มีใครอ่าน ก็ไม่รู้ว่าเขียนกันไปทำไม
เดิมคนเป็นนายอำเภอก็ไม่รู้ว่าเขาอ่านไม่อ่าน ต่อมาพวกเป็นนายอำเภอไปจากกรมก็รู้ เลยทำอย่าง
โกหกกันไป เวลาที่เสียไปเพราะเขียนหนังสือไปเก็บ งานอย่างนี้ก็ต้องปรับปรุง คืออย่าให้ต้องทำงาน
โดยไม่มีผลอันคุ้มค่า และขอให้เลิกใช้วิธีการส่ง เหวี่ยงแหกันขี้ดไปตีหนึ่ง ที่มีเรื่องขำๆ เกิดขึ้นมาแล้วใน
กระทรวงมหาดไทย เคยสั่งให้สำรวจว่าข้างโนบ่าในท้องที่ไคมีกี่ตัว ปลาในน้ำมีกี่ชนิด ตกไข่ฤดูไหน
ก็ถามกันส่งเดช ตอบส่งเดชกันไปก็เคยมี เรื่องอย่างนี้เกิดขึ้นเพราะคนสั่งงานไร้ความคิด สั่งพอมันได้ะ
ไม่รู้ว่าใครจะทำได้ไม่ได้ ผลจะมีไม่มีทั้งนี้ ก็เนื่องจากเอาคนไม่เอาใจใส่ในงานไปเป็นหัวหน้างาน
ถ้าสะสางงานเหล่านี้ออก เราจะประหยัดลดคนงานลงได้ เวลางานจะมีผลต่องานที่ทำยิ่งกว่านี้.

ความดีกับความไม่ดี

โบราณมักจะมีคำพังเพยว่า น้ำกับน้ำมันปนกันไม่ได้ ก็หมายความว่า คนดีกับคนเลวนั้น คบกันไม่ได้ เหมือนน้ำกับน้ำมัน ก็ถูกเหมือนกัน แต่คนดีนั้นย่อมมีความเลวอยู่ในตัวเขาได้ เช่นเดียวกับคนเลวนั้นย่อมมีส่วนดีได้เหมือนกัน

ในรัฐธรรมนูญ ฉบับที่คิดว่าจะได้ออกมาในสมัย จอมพล ถนอม กิตติขจร ก็อาจจะมีทั้งดี และทั้งไม่ดีเหมือนกัน แต่ถ้าออกมาได้แล้วก็ดีและทั้งไม่ดีเหมือนกัน แต่ถ้าออกมาได้แล้วก็ดีกว่าไม่มีเลย ความคิดเห็นของคนที่แสดงทรรศนะออกมานั้น ก็ดีเสียเรื่อง ถ้าจะมีสองสภา แต่สภาหนึ่งไม่ให้ราษฎรได้เห็นชอบ รัฐบาลจะไม่อยู่ในความควบคุมของราษฎร ทั้งราษฎรก็ไม่มีสิทธิเลือกรัฐบาลได้ แม้ข้อดำเนินการนี้มีส่วนถูก แต่ความคิดของการที่ไม่ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เข้าเกี่ยวข้องกับรัฐบาล ก็มีเหมือนกัน ประโยชน์นั้นคือ

1. ประวัติที่เป็นมา เมื่อรัฐธรรมนูญฉบับก่อนๆ เขียนไว้สมาชิกสภาผู้แทนเลือกรัฐบาล ควบคุมรัฐบาลด้วยตั้งกระทู้ถาม ด้วยลงมติไม่ไว้วางใจ จนเป็นเหตุให้รัฐบาลออกไปปรากฏการณ์ ในเรื่องนี้ที่เกิดขึ้นนั้น ท่านนายกรัฐมนตรีในโกฐ ได้ประสพมาว่าพวกท่านเองหาทางรีดไถนายกรัฐมนตรีจนเสียจมไปเลย เช่น จะเอาสดางค์ เอาอภิสิทธิ์ เอาตำแหน่ง ถ้าไม่ให้ก็รวมกลุ่มกัน ไม่สนับสนุนบ้าง เปิดอภิปรายบ้าง เลยเป็นเครื่องมือหากินของสมาชิกสภาไป สภานั้นเลยเป็นช่อง หากิน หรือรวมกันใช้อ่านาจนหน้าที่กรรโชกทรัพย์ไป ถ้าหากตัดอำนาจสมาชิกสภาผู้แทนเสียแล้ว ปัญหา ผู้เชิญรัฐบาลจะได้หมดไป ถึงจะเขียนรัฐธรรมนูญไว้ว่า ไม่ให้เปิดอภิปรายทั่วไป หรือห้ามลงมติไว้วางใจหรือไม่ไว้วางใจรัฐบาล ถ้ายังให้เสนอญัตติอะไรๆ ได้ รัฐบาลที่ไม่ดีก็หลีกเลี่ยงการว่ากล่าวจากสมาชิก ไปให้พ้น เขาจะเสนอญัตติอะไรสักอย่าง ที่เขาทำได้แล้วก็จะอภิปรายต่อไปถึงเหตุผลที่เสนอว่าเพราะ รัฐบาลทำไม่ตัวอย่างไร ฉ้อโกงใคร ที่ไหน ซึ่งจะยิ่งรุนแรงเสียกว่าเรื่องลงมติไว้วางใจ ไม่ไว้วางใจเสียอีก เพราะเรื่องอย่างนี้จะเคาใจประชาชนคนไทยซึ่งมีมากถึงเกือบ 30 ล้านคน และถ้ารัฐบาลมีอายุยาว จะต้องระมัดระวังต่อไปที่จะไม่ทำชั่วผลดีจึงมีอยู่

2. ถ้ามีการเลือกตั้งรัฐบาลในสภา เริ่มแต่การเลือกตั้งจะแสดงทรรศนะออกมาทีเดียว ว่า ถ้าใครชนะจะเอาใครเป็นนายกรัฐมนตรี คนที่อยากเป็นมากๆ ก็โกงเลือกตั้งถ้าโอกาสจะให้ โกงได้ และถ้าผลของการเลือกตั้งคู่กัน พวกข้างน้อยจะเป็นผู้มีอำนาจมาก ศัพท์ในสภาที่กล่าวว่า "ความทารุณของเสียงข้างมาก" จะเป็นที่ "ความทารุณของเสียงข้างน้อย" ถ้าเสียงข้างน้อยมีอำนาจ การปกครองก็จะเป็นไปตามความคิดเห็นของคนข้างน้อย นั่นจะไม่ทำให้ราษฎรพอใจได้เลย และถ้า เสียงข้างน้อยเป็นคอมมิวนิสต์ ก็จะต้องมีการต่อรองนโยบายการเมืองกันบ้าง ในที่สุดคอมมิวนิสต์จะเข้ามา มีบทบาทในสภาในรัฐบาลเสมอ เพราะผลของการเลือกตั้งนั้นคอมมิวนิสต์มักมีสมาชิก เข้ามาในสภาเสมอ

3. นักการเมือง ในเมืองไทยจะรับรู้จักรวมกัน เลือกคนที่ เป็นนายกรัฐมนตรีที่ควรจะเป็น ได้เสียที เพราะถ้าไม่ให้ดำเนินการ เช่นนี้แล้วบางทีจะเอาแต่คนดี ซึ่งอยู่ไม่ได้ หรือไม่ก็เอาคนเลวเกินไป จนอยู่ไม่ได้เหมือนกัน หรืออยู่ได้ก็ต้องให้ราษฎรทรมาณกายและใจมากที่สุด

ถ้าระบบการเลือกตั้งตามแนวรัฐธรรมนูญใหม่นั้นมีขึ้นตามรูปร่างที่พอมองเห็นในขณะนี้ ใครจะ สมัครรับเลือกตั้งด้วยความมุ่งหมายเพื่อบ้านเมืองแล้ว ก็จะต้องแจ้งให้ราษฎรทราบว่า จะเลือกใคร เป็น นายกรัฐมนตรี เป็นรัฐมนตรี ถ้าราษฎรเห็นด้วย และเลือกเข้ามามากก็จะเท่ากับราษฎรเลือกรัฐบาลเอง เมื่อเขาเลือกของเขาเองแล้ว ผู้แทนราษฎรก็จะลดความรับผิดชอบที่เลือกรัฐบาลไม่ดีเข้าไป หมายความว่าไม่เป็น ประชาธิปไตยเสียเลยก็พูดไม่ได้ถนัดนัก

4. ความมุ่งหมายของท่านนายกรัฐมนตรีในโอกาสที่ว่าไม่อยากจะให้มีพรรคการเมืองก็จะเกิดขึ้นเอง แต่ว่าสมาชิกในสภาทุกคน หรือทั้งหมดเป็นผู้เลือกรัฐบาล แต่แม้โดยนิตินัยสมาชิกสภาผู้แทนจะ บังคับรัฐบาลไม่ได้ แต่โดยพฤตินัยรัฐบาลก็ต้องเกรงใจสมาชิกสภาข้างมากอยู่ในตัว เพราะแม้เขา เบียดเบียนไม่ได้ เขาก็ตั้งกฎหมายได้ และกฎหมายนั้นอาจรุนแรงถึงให้ทำงานไปไม่ได้ก็ได้ ในที่สุดก็ เกรงกลัวกันไปเอง

5. โดยข้อเท็จจริงนั้น ถ้าจะให้ประธานสภาผู้แทนราษฎร รับสนองพระบรมราชโองการ ตั้งนายกรัฐมนตรีแล้ว ถ้าพระมหากษัตริย์จะตั้งคนที่สภาไม่สนับสนุนย่อมตั้งไม่ได้อยู่แล้ว เพราะไม่มีใคร รับสนองพระบรมราชโองการ และใครจะเป็นประธานสภา ก็ต้องตกลงกับผู้ตั้งคนว่าจะตั้งใครเป็น นายกรัฐมนตรีเสียก่อน เรื่องมันก็เป็น การคุมกันเองอยู่แล้ว

ความดี ความเลวนั้นอาจปนอยู่ในสิ่งเดียวกันได้ เหมือนคนดีบางอย่างแต่เสียบางอย่าง ก็ เป็น เรื่องธรรมดาของปวงชนทั้งนั้น .

เกี่ยวแก่นโยบายของรัฐบาล

เนื่องจากการแถลงนโยบายของรัฐบาลปัจจุบัน ที่ว่าจะปราบปรามการฉ้อโกงของวงราชการ นั้นได้ยังความพอใจให้เกิดแก่คนไม่โกงทั่วไป แต่ฟังดูตามคำแถลงดูจะเพ่งไปถึงเฉพาะแต่เรื่อง ข้าราชการโดยเฉพาะ แต่ความจริงอาจมีอยู่ในที่อื่นๆ ด้วย

ตัวอย่างที่อาจยกมากล่าวอ้างได้ก็คือ การที่รัฐบาลถือหุ้นในบริษัทหลายๆ แล้วแต่งตั้งบุคคลที่เป็นพรรคพวกของรัฐบาล เข้าบริหารงานแทนที่จะขนทรายเข้าวัด กลับขนทรายเข้าใต้ถุนบ้านของตัวเอง ก็คือใช้อำนาจหน้าที่หาประโยชน์ใส่ตัวเองนั่นเอง เช่น รัฐบาลถือหุ้นในธนาคาร แต่กรรมการข้างมากของธนาคารไม่มีหุ้น เลยหรือมีเล็กน้อยตามหลักธรรมดา คนบริหารชั้นหัวหน้าเกือบไม่มีส่วนเสียในผลงาน ก็มักจะใช้หน้าที่หาประโยชน์ใส่ตัว เรื่อยอย่างนี้ก็ต้องดูด้วยเหมือนกัน

ธนาคารที่รัฐบาลถือหุ้นใหญ่อยู่บางธนาคาร ประธานกรรมการธนาคารนั้นๆ ไม่ใช่ผู้ถือหุ้นใหญ่ และบางคราวผู้จัดการก็ไม่ใช่เป็นผู้ถือหุ้น การที่ผู้จัดการก็ตี กรรมการก็ตีไม่ใช่ผู้ถือหุ้นนั้นตามหลัก ถ้าเป็นคนดีก็ไม่เป็นไร แต่ถ้าเป็นคนไม่ดีก็ต้องคอยดูแลเหมือนกัน

นานมาแล้ว ธนาคารบางแห่งเคยให้ลูกค้ายืมเงินไปและสูญไปหลายล้านบาท เพราะการให้หนี้ไม่ใช่เพื่อวัตถุประสงค์ของธนาคาร ทั้งไม่ใช่เพื่อประโยชน์ของธนาคาร หลักประกันไม่คุ้มเงิน และเรียกคืนไม่ได้ ผู้ถือหุ้นใหญ่ไม่เรียกร้องเอาการละเมิดที่กรรมการทำแก่ธนาคาร เฉพาะธนาคารนั้นๆ เข้าใจว่าเสียไป 50 ล้านบาทเศษ เงินนั้นโดยความยุติธรรมควรเป็นของแผ่นดิน เพราะเมื่อราษฎรทั่วประเทศเสียภาษี เราก็ควรได้เอาเงินสูญเสียนั้นมาเข้าคลัง แทนภาษีที่จะเรียกเก็บจากราษฎร หลักทรัพย์บางอย่างราคา 3-4 ล้าน แต่มาประกันเงินกู้เป็น 4-5 สิบล้าน วิธีทำก็ง่ายๆ คือ ตีราคาทรัพย์ให้สูง และวิธีจะหาประโยชน์เข้าตนก็ง่ายเข้าพอหักกลบลบหนี้ได้ก็เอาไปขายเสียราคาถูกๆ เพื่อมาแบ่งกัน เช่น โรงงานแห่งหนึ่งมาจำนองธนาคารไว้เพื่อประกันหนี้เงินกู้ธนาคาร พอหลุดเป็นของธนาคาร แล้วขายไปเพียง 1 ในสี่ของราคาที่ตั้งจริง ธนาคารขาดประโยชน์ไปสองหน หนแรกให้เงินไปเกินราคาของเมื่อได้ของมาแล้วขายของไปราคาถูกกว่าราคาที่แท้จริง นี่เป็นความจริงที่เกิดขึ้นเมื่อไม่นานมานี้ ถ้าเรียกคืนมาได้ก็อาจเป็นตัวอย่างแก่รัฐวิสาหกิจทั้งหลายที่รัฐบาลใหม่ปรารถนาจะดำเนินการบริหาร ในเรื่องไม่ปรารถนาให้มี "คอร์ปชั่น"

เป็นที่น่าประหลาดใจที่รัฐมนตรีหลายคน แสดงความจริงที่รู้กันทั่วไป ไปว่า ถ้าผู้ใหญ่ไม่โกง
เด็กๆ ก็ละการโกงลงเอง ความจริงข้อนี้รู้กันมานาน จะพูดไปก็ขัดใจกัน เมื่อรัฐมนตรีพูดขึ้นก่อน
คนอื่น ๆ ก็สนับสนุนได้

เป็นที่เปิดเผยกันทุกวงการว่าคนชั้นอธิบดีรู้ เช่นอธิบดีกรมตำรวจก็เปิดเผยว่า ยังมีตำรวจ
บีบบังคับเอาเงินจากราษฎร ฉะนั้นเมื่อเรื่องเกิดขึ้นว่ามีการทุจริต ขณะตำรวจสอบสวนก็ต้องระวังดูแล
อย่าให้ตำรวจเอาสินบนปิดข้อเท็จจริง เมื่อตำรวจสอบสวนเสร็จส่งอัยการก็ต้องระวังดูแล อย่าให้
อัยการรับสินบนเพื่อปล่อยคน และเมื่อฟ้องศาลก็ตามไปดูกันต่อไป จนสุดหนทางเช่นนี้ได้ การโกงก็
คงจะลดลงมา ขณะรัฐมนตรีมีนโยบาย เช่นนี้ก็ขอร้องอย่ายกย่องคนฉ้อโกง คนร่ำรวยมาด้วย ให้สินบน
อย่าขอเหรียญตรา อย่าเชิดชูในงานสโมสรเกียรติยศ คนโกงก็จะหมดความสนใจเท่ากับว่ารัฐบาลนี้ได้
วางรากฐานของประเทศไว้เพื่ออนาคต

28 ธันวาคม 2506

นำสรรเสริญ

ผู้เขียนละอายใจ ถ้าจะสรรเสริญคนที่มีความเลว แต่จะภูมิใจที่จะสรรเสริญสิ่งที่ดี ข้าพเจ้า
จะสรรเสริญนโยบายของรัฐบาล เรื่องปราบคอร์รัปชัน ก็คงไม่มีใครว่าประจบรัฐบาลเพื่อแสวงหา
ประโยชน์เพราะคนที่รู้จักผู้เขียนพอสมควรแม้ในวงรัฐบาลนี้ก็มีหลายคนคงจะเป็นพยานได้ ว่าไม่เคย
มีนิสัยชั่วถึงขนาดนั้น การปราบคอร์รัปชัน นำสรรเสริญเพราะว่าคอร์รัปชันเป็นสิ่งดั่งตุคตคนไทยชาติไทย
ให้เสื่อมโทรมลงไปทุกทาง เราได้รับการช่วยเหลือจากสหรัฐน้อยก็ เพราะเราเคยมีรัฐบาลคอร์รัปชัน
เราด้อยเกียรติยศในนานาประเทศกว่าประเทศเล็กๆ ขนาดเดียวกันก็เพราะเรามีคอร์รัปชัน เราผู้
ฐานะ เศรษฐกิจของประเทศไม่ทันประเทศอื่น ก็เพราะคอร์รัปชันมีอีกหลายประการที่คอร์รัปชันทำลาย
คนไทยทั้งชาติให้ตกต่ำอยู่จนโลกเรียกเราว่า ประเทศด้อยพัฒนา แต่ที่พึงจะมีรัฐบาลนี้แสดงออกมาว่า
จะปราบคอร์รัปชัน จึงจำเป็นต้องสรรเสริญ ประเทศเล็กๆ เท่าเรามีฐานะ เศรษฐกิจดี เห็นจะเป็น
สวิสเซอร์แลนด์ เขาเป็นประเทศชั้นนำในทางเศรษฐกิจ เพราะเขาไม่มีคอร์รัปชันมากมาย ผู้นำฐานะ
ของประเทศได้ก็เพราะคน ในผู้นำร่วมมือกับรัฐบาลทุกวิถีทาง เยอรมันตะวันตกเองก็เหมือนกัน ฐานะ

ประเทศซึ่งล้มละลายเนื่องจากสงครามโลกครั้งที่สองได้ และอยู่ในฐานะประเทศชั้นนำก็เพราะ
คอร์รัปชันไม่มี ในวงการชั้นผู้ใหญ่ของราชการ คนชั้นรัฐมนตรี และคนในทำเนียบขาวของสหรัฐนั้น
เกือบไม่เข้าใจว่าเป็นใหญ่กันเพื่อแสวงหาประโยชน์ สหรัฐเป็นประเทศเกิดที่หลังประเทศไทย
เกือบ 200 ปี แต่รุ่งเรืองกว่าเราก็คเพราะไม่มีคอร์รัปชันเหมือนกัน รัฐมนตรีทุกคนของสหรัฐ
ล้วนแต่เสียสละประโยชน์ส่วนตัวทั้งนั้น นายแมคนามารา เองเสียรายได้ที่เคยได้เพราะมาเป็น
รัฐมนตรี คิดเป็นเงินไทยก็หลายล้านบาท และด้วยเหตุนี้เหตุหนึ่งที่ทำให้สหรัฐก้าวหน้ามาโลก
ในเวลานี้ ถ้าหากรัฐบาลนี้ปราบคอร์รัปชันได้ ไม่ช้านัก ประเทศไทยอาจเป็นประเทศหนึ่งในโลก
ที่เทียบเท่าเทียมไต่กับนานาประเทศทุกๆ ทางและถ้าเป็นไปได้ รัฐบาลนี้ก็จะถูกจารึกไว้ในประวัติศาสตร์
ว่าได้เป็นยุคหนึ่งซึ่งสร้างไทยให้รุ่งเรือง ซึ่งคนไทยต่อไปจะไม่มีวันลืมเลือน แต่ปัญหาที่ว่าจะปราบ
อย่างไร จะสำเร็จเพียงไร เป็นสิ่งที่น่าสนใจ

การจับพวกคอร์รัปชันเข้าคุก การริบทรัพย์สินพวกคอร์รัปชันทางเดียวไม่มีทางทำให้คอร์รัปชัน
หมดไปได้ การเพาะนิสัยคนไทยให้ตั้งรังเกียจการคอร์รัปชันได้เป็นสิ่งที่จะทำให้เมืองไทยดีขึ้น การ
ตัดการสังคมนับกับพวกคอร์รัปชัน เป็นทางหนึ่งซึ่งควรเริ่มทำเพราะใครโกงเขามาแล้วรวบ ให้ถือว่า
เป็นบุคคลพึงรังเกียจของสังคม คนมีทริโอดัปะระ ควรละอายและเกรงกลัวต่อคอร์รัปชัน สิ่งนี้จะต้อง
ฝังในจิตใจของคนไทยต่อไป

ขณะที่ใครไม่โกงไว้ คนไม่โกงถูกเหยียดหยามว่าโกง คนโกงถูกยกย่องกว่าคนซื่อสัตย์
สุจริต แล้วทำไมเด็กรุ่นใหม่จะไม่นิยมยกย่องคนโกง

สิ่งใดในโลกนี้ ไม่เคยเกินความพยายามของมนุษย์ รัฐมนตรีในรัฐบาลนี้เป็นมนุษย์ ถ้ามี
ความตั้งใจจริง บานะอดทนก็จะปราบคอร์รัปชันสำเร็จเพียงแสดงเจตนาจะปราบคอร์รัปชัน ก็นำ
สรรเสริญอยู่แล้ว ถ้าปราบได้จะได้รับการเทอดทูนเป็นอย่างยิ่ง.

เศรษฐกิจ - การรถไฟ

ถ้าคนไม่มีปัญญา เศรษฐศาสตร์ มาพูดเรื่องเศรษฐกิจ คนฟังก็ส่งสารว่าคนพูดพูดในสิ่งที่คนไม่รู้ แต่ว่าเจ้าลัทธิเศรษฐกิจ ที่เขย่าโลก เช่น คาร์ล มาร์กซ ก็ดี เลนิน ก็ดี ไม่ได้เรียน เศรษฐศาสตร์มาก่อน เอาความคิดคำนึงมาปรับกับ เหตุการณ์ ขณะนั้นแล้วแสดงความคิดเห็นของคนลงไปก็กลายเป็นลัทธิ เป็น เจ้าตำรับไป แล้วก็เหมือนศาสตร์อื่นนั่นเอง

เหตุที่ต้องพูดถึง เรื่องเศรษฐกิจก็ เพราะรัฐบาลนี่ เป็นชุดพัฒนาประเทศ แต่เป็นสิ่งที่แปลกกว่าหน้าทีของราษฎรคือทำงาน ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต อย่ายู่งิ่งเฉยโดยไม่ทำงาน ที่จริงหน้าทีของราษฎร ได้ดูการทำงานของผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาการต่างๆ แล้ว ชี้ข้อบกพร่องไปด้วยก็คงจะดีกว่า กับหน้าทีมาทำงานไปโดยไม่ดูผลวิบัติของบ้าน เมือง เสียเลย

ทะเลทรายย่อมมาจากมวล เม็ดทราย เล็กๆ ฉันทไต เศรษฐกิจของประเทศก็มาจากส่วนย่อยของแต่ละบุคคล การส่งเสริมโดยโครงสร้างที่ใหญ่โตแต่ปล่อยให้แต่ละแห่งทำลาย ก็ไม่มีทางพัฒนาไปได้ เพราะ

1. นักวิจัยค้นคว้า จะหาหลักฐานที่แท้จริงมาวางโครงการไม่ได้
2. ไม่มีทางที่ผู้เชี่ยวชาญ คนใดจะหยิ่งรู้ข้อบกพร่องในส่วนย่อย ควรฟังรายงานจากราษฎร

บ้างอาจจะดีกว่าการฟังจากลูกจ้างรัฐบาล

ตัวอย่าง การพัฒนาทางประดิษฐ์กรรม ที่นครสวรรค์ เดิมการปลูกถั่วเหลืองในประเทศไทย เชียงใหม่เป็นหนึ่งใน ต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2505 ปรากฏตัวเลขจากกองการเศรษฐกิจกระทรวงเกษตรว่านครสวรรค์เป็นหนึ่งในต่อมาก็ข้าวโพด ทองที่ๆ ผลิตผลคืออ่า เกอคาคลี เป็นส่วนใหญ่ ราษฎรจาก 20,000 คน เพิ่มขึ้นเป็น 80,000 คน ในเวลารวดเร็ว ที่ซึ่งเป็นป่ากลายเป็นเมือง นั่นคือผลของการพัฒนาส่วนย่อย มูลเหตุแห่งความสำเร็จประการแรก เพราะถนนที่ตัดผ่านดงพระยาเย็นสาย กรุงเทพฯ-เชียงใหม่ ประการที่สอง การริเริ่มทำทางรถไฟสายชุมทางหัวทวาย-ท่าตะโก ผลที่เกิดขึ้นนี้ไม่ใช่สภาเศรษฐกิจที่เราตั้งขึ้นภายหลังเหตุการณ์เหล่านั้น เราจึงควรวิเคราะห์ได้ว่า ความสำเร็จในห้อมหนึ่งของประเทศไทยที่นครสวรรค์นั้น เริ่มขึ้นด้วยการเปิดการไปมาที่ถูกต้อง

เมื่อประมาณ 50 ปีมาแล้ว รถไฟที่เดินเป็นเชื้อเพลิง ฟืนส่วนใหญ่เอาจากดงพระยาเย็น จะขนฟืนมากก็ต้องสร้างรถไฟเข้าไปขน รถไฟเล็กๆ จากหัวหวายจึงตัดเข้าไปในดง ค่าลากจูงแพง ขนได้น้อย แต่เราก็ถูกลูกกักกันมาได้เกือบ 60 ปี เมื่อ พ.ศ. 2485 ผู้เขียนให้ความเห็นกรมรถไฟ ในขณะนั้นว่า ถ้าเปลี่ยนรถเล็กๆ เหล่านั้นมาเป็นรถไฟใหญ่ รับขนสินค้าคนโดยสารจากท่าตะโกมา กรุงเทพฯ จะทำให้ราษฎร 5-6 หมื่นคน อยู่เย็นเป็นสุข กรมรถไฟก็สำรวจนายเปลื้อง กะสิวิวัฒน์ นายช่างรถไฟ เป็นผู้สำรวจก็ได้ระยะทาง 45 กิโลเมตร ประมาณค่าสร้างคำนวณผลที่จะได้ไว้ดี กระทรวงคมนาคม ก็ประกาศพระราชกฤษฎีกาเวนคืนที่ดินทำมา 3 ปีไม่เสร็จ ผู้เขียนเองได้มาเป็น ผู้เสนอร่างพระราชบัญญัติเวนคืนที่ดินแปลงนี้ต่อไป เมื่อมาเป็นรัฐมนตรีสั่งราชการกระทรวงคมนาคม สมัยนายปุ่น สุกุนตนา เป็นอธิบดีกรมรถไฟ การรถไฟก็สร้างทางกันต่อมาตามเดิมไว้ตลอดสาย วางรางชั่วคราวไว้ถึงขณะนี้ 15 กิโลเมตร พอพินพินริมทางรถไฟหมดไม้ได้ปลูกไม้แทนที่ตัดที่ก็เขียน ราษฎรก็เข้าปลูกพืชไร่อาศัยรถไฟทำงานขนส่งทั้งอาหารการกิน และผลผลิตที่ปลูกได้มาที่หัวหวาย รายได้ของราษฎรเพิ่มขึ้น เฉพาะปีนี้ตั้งแต่เดือนที่แล้วมาถึงเวลานี้ การค้าที่หัวหวายดกวันละเกือบ 5 แสนบาท เฉพาะพืชไร่หัวหวาย การต้องการการขนส่งเพิ่มขึ้น รถยนต์บรรทุกเข้าไปขนกันนับเป็น ลินๆ คันก็ไม่พอ รถไฟขนของที่มารวมไว้ก็กลายเป็น 1,800 ตู้บรรทุก ก็ส่งไม่ทันรถไฟเรียกคำสั่ง จากในดงมาหัวหวายกระสอบละ 1 บาท ถ้าแอบขโมยรถบรรทุกกันมา ราษฎรเสียกระสอบละ 20 บาท ถ้าคิดกันดูทำไมราษฎรนิยมขโมย ก็เพราะการขโมยไม่ต้องเสียให้ ร.ส.พ. ตู้ละ 50 บาท นอกเขต สถานี เพราะในสถานีชาวบ้านเสียให้รถไฟตู้ละ 35 บาท เมื่อความคิดที่จะขายของมีมากขึ้น การหา ตู้นอกจากเสียค่าระวางเหมาแล้ว ราษฎรหลายคนเสียเงินค่าได้ตู้ๆละ 100 บาท ที่หัวหวาย ที่ช่องแค ตู้ละ 50 บาท ถ้าที่หัวหวายปีกลายนี้ใช้ตู้ 1,800 ตู้ เงินที่ราษฎรเสียไป 180,000 บาท ที่ไม่เข้า บัญชีรถไฟก็เป็นภาระเพิ่มราคาของโดยไม่จำเป็น หรือไม่ก็ลดรายได้ผู้เพาะปลูกไป ทางใดทางหนึ่ง หรือทั้งสองทาง ฝืนไม่ใช้การพัฒนาประเทศ แต่เป็นการทำลายความเจริญของบ้านเมือง และคงจะเข้า ฐานบ่อนทำลายเศรษฐกิจของชาติที่เปิดโอกาสให้นายกรัฐมนตรี ขณะนี้ประหารชีวิตผู้บ่อนทำลายได้ แต่ไม่มีข้อเท็จจริงมาถึง เรื่องก็คงเป็นไปและเป็นต่อไป

เมื่อเร็วๆ มานี้เอง ผู้ว่าการรถไฟได้รับรายงานให้เลิกสร้างทางสายนี้ งดเดินรถงาน ผู้ว่าการไปดูด้วยตนเอง แต่ยังไม่ได้สั่งการ จึงรีบเขียนเรื่องนี้ไว้ให้เป็นเครื่องประกอบการพิจารณา ว่า ถ้าเลิกจะเสียหาย และเท่าที่ไปคู่นั้นไม่อาจรู้หรือเห็นอะไรบางอย่างได้

ถ้ารถไฟเล็กก็แปลว่าไร้หัวขบวนที่ทำเงินให้ประเทศเป็นจำนวนมาก กำลังจะกลายเป็นป่า เพราะราษฎรไม่อาจชนพืชผลออกมาได้ และไม่สามารถขนอาหารที่ทำไม่ได้เข้าไปกินได้

เหตุผลที่รถไฟจะเล็ก เพราะรายงานนั้นว่าค่าเดินทางค่อไปจะขาดทุน ถ้าคนธรรมดาอย่าง ผู้เขียนเห็นแล้วว่าไม่ควรเล็ก เพราะไม่มีทางขาดทุน ตามที่ว่ากันนั้น ถ้ารถไฟทำไม่ได้ผู้เขียนจะเช่า และให้โตเกินทุนก็ยังทำได้ วิธีทำนั้นง่าย คือ

1. ซ่อมทางให้ดี รถงานนั้นเพิ่มรถโดยสารเข้าไป เก็บค่าโดยสารด้วย ตั้งที่พักรถกลางดง ขนสินค้าที่นั่น ห้าม ร.ส.พ. ไปเก็บดงกลางทาง เมื่อขนของขึ้นรถแล้ว จะไปเหนือไปได้ต่อรถสินค้า ไปเลย ไม่ขนสินค้าขนลงบ่อยๆ เพิ่มค่าระวางเข้าอีกเท่าตัวผู้บรรทุกก็ยังไม่เสียเงินน้อย เก็บค่าโดยสาร ทุกคน ถ้าคิดกิโลเมตรละ 20 สตางค์ ก็ตกคนละ 3 บาท เฉลี่ยก็เสียว่า คนละ 2 บาท วันหนึ่ง คนไปมาราว 200 คน ก็ได้ 400 บาทต่อวัน ค่าระวางขาไปก็ได้ถึงครึ่งของค่าบรรทุกสินค้าออกมา เพียงเท่านี้ก็ไม่ขาดทุนแล้ว

2. ขณะนี้รถจักรไปมาจากสถานี นครสวรรค์ ซึ่งทางเดิม 45 กิโลเมตร รถวิ่งไปเปล่าๆ เหตุผลก็เพียงไปเอาน้ำ ถ้าจะเอาน้ำให้ถูกกว่านั้น ไปเอาที่สถานีโพ้นทอง ซึ่งจะลดเข้าไปมาได้ครึ่งหนึ่ง ค่าใช้จ่ายหาลดลงครึ่งหนึ่ง ในแผนกเดินรถถ้าจะให้ถูกกว่านั้นก็ทำได้ วางท่อเอาน้ำจากสนามบินดาคลี ไม่ถึง 6 กิโลเมตร ค่าท่อคงถูกกว่าค่าไปมาของรถไฟ จะประหยัดลงได้อีก

สิ่งสำคัญที่สุดนั้น คือ เรากำลังจะพัฒนาประเทศ แต่เราจะทำลายการผลิตทางอ้อม หน้าที่ ขององค์การรัฐบาลควรช่วยรัฐบาลเพิ่มความความสุขให้ราษฎรอย่างนี้ จะดีกว่าลະกะมัง?

ใกล้ๆ สถานีหัวขบวน มีสถานีรถไฟใหญ่ๆ หลายสถานีที่น่าพิเคราะห์คือ สถานีดาคลี-นครสวรรค์ ตะพานหิน ชุมแสน บางมูลนาก ทำไมสถานีใหญ่ เช่น ดาคลี นครสวรรค์ จึงแสดงว่าการใช้รถไฟขนส่ง น้อยลง หรือเพิ่มขึ้นน้อย หรือไม่เพิ่มขึ้น ในทางการวิจัยของรถไฟจะเป็นอย่างไรไม่ทราบ ตามข้อเท็จจริง เป็นว่า การเสียเงินโดยไม่เป็นธรรม จาก ร.ส.พ. 1 การมีทางอื่นที่ทำได้ แม้จะแพงก็สะดวกกว่า 1 ทำให้ปริมาณการขนส่งสินค้าทางปากน้ำโพ-นครสวรรค์ ดาคลี ไม่มากขึ้น ส่วนหัวขบวน ช่องแค ตะพานหิน บางมูลนาก ถูกมัดมือชก เพราะใช้อะไรขนไม่ได้ก็ต้องรถไฟ

ที่จริงการขนส่งทางเรื่อนั้นถูก แต่พ่อค้าก็มาได้ในเวลาจำกัด ถ้าแก้ไขเล็กๆ น้อยๆ ก็คงมา กันได้ทั้งๆ แก้กคือ ยกกระต๋บน้ำเขื่อนชัยนาทไว้ ขุดต่อในแม่น้ำที่ย่านมัทรี เหนือพยุหะคีรี ขุดร่องน้ำได้ เกาะญวน นครสวรรค์ เรือจะเดินได้ตลอดปี และที่เขื่อนเปิดปิดประตูให้เร็วขึ้น ให้ทำงาน 24 ชั่วโมง

ก็จะได้ชื่อว่าช่วยกันสร้างฐานะ เศรษฐกิจของประเทศ ตามนโยบายของรัฐบาลได้

ตัวอย่างที่ 2 เรื่องสดๆ ร้อนๆ ที่เกิดขึ้นก็ในนครสวรรค์อีกเหมือนกัน เกี่ยวกับอะไร ไม่ทราบ ยี่สิบนาในจังหวัดนั้นทำนาได้มาก นาที่ดีที่สุดก็คือ อำเภอท่าตะโก ซึ่งเดิมคาดหมายว่าจะได้ขนส่งข้าวทางรถไฟที่ปลายราง แต่เริ่มทำนาจนบัดนี้ก็ขนข้าวไม่ได้คงต้องขนจากรถยนต์ ไปลงท่าเรืออยุธยาเหมือนเคยอีก ยิ่งกว่านั้นขณะนี้ข้าวสุกแล้ว แต่บึงบรเพ็ดปิดน้ำไว้ท่วมข้าว ถ้าไม่เปิดก็คงเสียหายสักแสนไร่เศษ ข้าวแถวนั้นไร่ละประมาณ 30 ถัง ถ้าข้าวเสียหายเพราะปิดประตูระบายน้ำก็คงเสียข้าวไปสักล้านถัง ราคาเดี๋ยวนี้ก็ราวๆ 30 ล้านบาท ก็ไม่ทราบเหมือนกันว่าทำไมทำงานกันอย่างนั้น บึงบรเพ็ดเป็นที่สงวนพันธุ์ปลา แต่เวลาน้ำท่วมปลาก็ออกได้ เวลาน้ำลดปิดน้ำไว้จนท่วมข้าว คิดว่าเหตุผลนั้นก็ลืบลากออก ก็คงผิดธรรมชาติ เพราะตามปกติปลาอาจฉลาดกว่าคน เพราะวิ่งเข้าหาแหล่งน้ำ ถ้าเกิดมีปลาวิปริตขนาดออกจากบึงก็คงลงแม่น้ำเจ้าพระยาไม่ไปไหนคงอยู่ในน้ำในประเทศไทยนั่นเอง ถึงแม้ปลาจะออกหมดบึง ราคาปลาในบึงก็คงไม่ถึง 30 ล้านเท่าราคาข้าวเสีย แต่ไม่เห็นมีใครเอาใจใส่ นอกจากพวกทำนา เรื่องอย่างนี้จะว่าร่วมมือกับรัฐบาล พัฒนาเศรษฐกิจของชาติ ก็ฟังดูชอบกล ตามข้อเท็จจริงน้ำในบึงเคยเปิดทิ้งเพื่อให้นักจับปลาก็มีปลาไม่หมด แต่ขณะนี้ปิดน้ำไว้คนจับปลาไปปลุกบ้านอยู่กลางบึงก็มี ผลัดเวรกันตีอวนก็มี เงินเสียไป เพราะการจับปลาก็ไม่เข้าคลังใครเอาไปก็ไม่รู้ อย่างนี้จะเรียกว่าเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้นโยบายรัฐบาลสำเร็จไปก็ดูผิน เต็มทน

เรื่องเหล่านี้เป็นเรื่องซึ่งอาจเกิดขึ้นทั่วประเทศ ซึ่งเป็น เม็ดทราย เม็ดหนึ่งของทะเลทราย ถ้าแต่ละแห่งของประเทศเป็น เช่นนี้ การพัฒนาเศรษฐกิจของชาติ จะ เป็นไปตามเจตจำนงของรัฐบาลได้หรือ

จากพฤติการณ์ที่เล่ามา ถ้าคิดว่าเป็นการร่วมมือกันหมู่บ้านเมืองที่ช่วยกัน อ้อยอยู่นี้งเฉยโดยไม่ดูคนทำงานแล้วบ้านเมืองอาจดีขึ้น

อาจมีผู้อ่านเห็นว่าผู้เขียนอยู่ไม่สุข เทียว เกะกะคนอื่น เพราะไม่มีส่วนได้เสีย ก็ขอกราบอ้อนวอนผู้เห็นตั้งนั้นว่า ผู้เขียนและคนไทยทุกคนมีส่วนได้เสียโดยเหตุที่ว่าถ้า เศรษฐกิจดีทุกคนดี ถ้าเศรษฐกิจทรามทุกคนไม่ดีไปด้วย เฉพาะที่เห็นได้ถนัดชัด เจนนั้น ถ้ากีดกันการผลิตรายได้ของประเทศลดลง ถ้าจะเสียหายก็ตามรายได้ที่ลดลงเงินไม่พอใช้ก็เพิ่มภาษี และทุกคนก็มาช่วยกัน เสียภาษี นี่คือส่วนได้เสีย เฉพาะตัวบุคคล คนที่ทนได้ก็ทนไป คนที่ทนไม่ได้ก็บ่นไป แต่ผู้เขียนไม่อยากบ่นและไม่อยากทนก็เขียนขึ้น เสนอเหมือนการร้องเรียน เท่านั้น .

ทำไมญี่ปุ่นจึงมีความสำเร็จในการพัฒนา

ในจำนวนพลเมืองขณะนี้มีของญี่ปุ่นที่มีอยู่เพียง 95 ล้านคนนั้น เขาสรรหานักวิชาการมาพัฒนาประเทศของเขา ให้อุ่นเรื่องได้อย่างไรในระยะหลังสงครามโลกครั้งที่สองมาถึงบัดนี้ นายช่างในประเทศญี่ปุ่นมีมากกว่าทุกประเทศนอกจากรัสเซียและสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่นหาช่างมาจากไหน ถ้าดูจำนวนสถานศึกษาต่อพลเมืองแล้ว คนญี่ปุ่น 95 ล้านคนนั้นมีมหาวิทยาลัย 239 แห่ง ในจำนวนมหาวิทยาลัย 239 แห่งนั้น ถ้าเทียบเป็นส่วนสัมพันธ์ระหว่างพลเมืองแล้ว คนญี่ปุ่นมีมหาวิทยาลัยทุกๆ จำนวน 2 ล้าน 5 แสนคน เมื่อเป็นเช่นนั้น พลเมืองจึงพร้อมเพรียงกันพัฒนาตนเองและประเทศได้รวดเร็ว ผลของการพัฒนาประเทศด้วยการสร้างสรรค์พลเมืองนั้น ทำให้การยกระดับการครองชีพขึ้นได้อย่างประหลาด ภายหลังจากการอดทนแล้ว นับวันนับเขาจะยกมาตรฐานการครองชีพได้สูงขึ้น ดุลย์การค้าของญี่ปุ่นได้เปรียบทุกปี โดยเหตุผลเช่นนั้น ฐานะเศรษฐกิจของประเทศจึงฟื้นตัวรวดเร็ว ความคิดประดิษฐ์สิ่งต่างๆ ก้าวหน้า แม้แต่โทรทัศน์สีก็คิดขึ้นได้ ประเทศญี่ปุ่นเป็นประเทศที่มีที่ดินน้อย แต่เป็นประเทศหนึ่งซึ่งส่งอาหารที่หาได้จากทะเลส่งเป็นสินค้าออก สินค้าเช่นเครื่องซักผ้าไฟฟ้า โทรทัศน์สี แม้อิหรณ์ก็ยังสามารถส่งไปขายยังสหรัฐอเมริกาได้ จริงอยู่เมื่อถูกยึดครองใหม่ๆ ญี่ปุ่นไม่ต้องจ่ายเงินค่าป้องกันประเทศ ทำให้มีโอกาสบูรณะประเทศได้กว้างขวาง แต่เมื่อดูรากฐานการก้าวหน้าแล้ว สรุปได้ว่าเพราะญี่ปุ่นเพาะคนที่มีความรู้ และสามารถไว้ทำงานมากมาย ถ้าเทียบกับประเทศไทย ในเรื่องส่งเสริมการศึกษาขั้นสูงแล้ว ถ้าประเทศไทยจะต้องมีมหาวิทยาลัยถึง 42 แห่ง ขณะนี้เรามีอยู่น้อยแห่ง และแต่ละแห่งบางแห่งเล็กกว่าวิทยาลัยของญี่ปุ่นเสียอีก หากแต่ถ้าเราจะวิ่งตามญี่ปุ่นอย่างพอเห็นหลังเขาย่างไม่ถึงให้ตามทัน การขยายการศึกษาขั้นสูง จะต้องมียังน้อยอีก 20 แห่ง นโยบายการจัดการศึกษาของญี่ปุ่นหาได้อย่างไร เราคงศึกษาและเอาเยี่ยงอย่าง ถ้าเราเดินอยู่อย่างนี้ ถ้าเราจะตามญี่ปุ่นให้ทัน บางทีจะต้องใช้เวลาอีกหลายร้อยปี

ความก้าวหน้าที่เราของเรา เราจะ เป็นประเทศด้อยพัฒนาไม่รู้จักจบสิ้น ทำไมฐานะของประเทศเราจึงเป็นอย่างนั้น? คำตอบที่น่าจะถูกต้องเห็นจะเป็นเพราะเรามองถึงเหตุที่จะทำให้ประเทศเจริญต่างกับนานาประเทศ ข้อแตกต่างอันสำคัญที่สุดของเรากับนานาประเทศนั้น คือ

1. เราคิดว่าประเทศจะเจริญได้ต้องข้าราชการ ซึ่งความจริงนั้นประเทศจะเจริญรุ่งเรืองนั้นไม่ใช่ข้าราชการอาจทำได้ แต่ราษฎรเท่านั้นจะทำให้ประเทศเจริญได้ ประเทศที่เจริญเกือบทั่วโลก จึงส่งเสริมบริษัทผู้ผลิตผู้ค้า และนักธุรกิจ

2. เรามักเชื่อกันว่าการตั้งกระทรวงทบวงกรม การเพิ่มข้าราชการ เป็นการสร้างความเจริญได้ ซึ่งก็ผิดอีกเหมือนกัน เพราะว่าปริมาณข้าราชการ ความคิดของข้าราชการ ถ้าไม่ได้ส่วนสัมพันธ์กับความเจริญของพลเมืองแล้วเราลากไม่ไหว นโยบายของรัฐบาลที่ดีๆ มากมายหลายอย่างต้องล้มเหลวเพราะข้าราชการ ไม่อาจพารราษฎรที่อ่อนการศึกษาให้ไปได้ตามความประสงค์

3. เนื่องจากเราคาดและหวังกันว่า การพัฒนาประเทศจะสำเร็จได้ด้วยข้าราชการ จึงเพิ่มข้าราชการ ส่งเสริมความรู้แก่ข้าราชการ เงินงบประมาณของประเทศที่ต้องจ่ายไปเพื่อข้าราชการ เช่น เงินเดือน เงินช่วยเหลือต่างๆ เกือบถึง 70 ใน 100 ของเงินงบประมาณ

เป็นความจริงที่ว่านโยบายของรัฐบาลนั้น เป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยพัฒนาประเทศ เพราะถ้านโยบายไม่ดี ประเทศก็มีแต่ทรุดและโทรมลงทุกวัน ถ้ารัฐบาลจะมีนโยบายดีได้ก็อาศัยบุคคลเหมือนกัน บุคคลที่กล่าวนั้นคือ นักวิชาการ นักการเมือง ข้าราชการ ต้องเป็นคนดีมีความรู้ คนมีความรู้ไม่ตีก็เป็นโง่ คนดีแต่ไม่มีความรู้ก็เป็นโง่ คนที่ทั้งดีและมีความรู้จึงเป็นบุคคลหาได้ยาก เพื่อให้หาได้ง่ายก็ต้องเพาะด้วยการศึกษาให้มากพอแก่การเลือก และจะเพาะคนดีให้มากพอ ก็มีอยู่ทางเดียวเท่านั้นคือขยายการศึกษาขั้นสูง ทุกสาขาวิชาการเพาะไว้ เพื่อให้คัดเลือก เอายอดคนมาช่วยกันสร้างชาติบ้านเมือง เมื่อเราทำได้สักครึ่งหนึ่งของญี่ปุ่น เราจะลดปริมาณข้าราชการสำนักราชลงได้มากกว่านี้ แต่ผลงานจะทำได้ดีกว่าและมีประสิทธิภาพกว่า

นานมาแล้ว และยังเป็นอยู่ในขณะนี้ ที่ถ้าที่ใดผู้ใดมีอำนาจ มีความเชื่อแก่รัฐบาล ก็มีแต่จะขยายสำนักงาน เพิ่มคนโดยไม่มีคิดประหยัดตัดทอน หรือปรับปรุงวิธีการที่จะทำให้เกิดผลดีแก่งานของชาติบ้านเมืองเลย เหตุที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะเราไม่อาจสรรคนที่เป็นหัวหน้าสามารถปรับปรุงงานได้ คนทำงานในตำแหน่งใหญ่ๆ เป็นจำนวนมาก คงทำ "ตามเคย" กันเรื่อยมา อะไรติดขัดก็ขอเงินเพิ่มคนเพิ่ม และที่ทำแต่เพียงเพื่อก่อสร้างอาคารก็มาก แล้วเราจะหันประเทศที่เขาเจริญได้อย่างไร

นำโมทนา

โครงการขยายการศึกษา ด้วยเงินกู้ กว่า 1,000 ล้านบาทนั้น เป็นที่น่าสรรเสริญรัฐบาล ว่าได้มุ่งดีต่อประเทศชาติถึงขนาด ที่จริงรัฐบาลนี้ได้จ่ายเงินเพิ่มขึ้นในงบใช้จ่ายทางกระทรวงศึกษาธิการมากที่สุด จะนับว่าตั้งแต่มีงบประมาณของประเทศมากกว่าได้ แต่เหตุที่การศึกษาเป็นปัญหาไม่รู้จบนี้ก็มีมูลมาจากสามประการ

1. แต่เดิมมา รัฐบาลมิได้เพิ่มเงินตามจำนวนเพิ่มของพลเมืองเด็กไม่ได้หยุดเพิ่ม เมื่อมาแก้ตอนปลายมือจึงแก้ไม่ทัน ท่วมเหเงินเข้าไปเท่าไรก็แก้ไม่ตก
2. การใช้จ่ายเงินที่เพิ่มขึ้นไม่เป็นไปตามหลักวิชาการคลัง
3. ปริมาณคนเพิ่มขึ้น แต่ฐานะทางเศรษฐกิจของแต่ละครอบครัว ไม่ได้เพิ่มรายได้ให้มีเงินขยายการศึกษา

ตามประเด็นข้อหนึ่งเราจะต้องรับกันว่า การศึกษาของพลเมืองหลังปฏิวัติ พ.ศ. 2475 ขาดรากฐาน การเปลี่ยนแปลงนโยบายการเมืองมาจูงการศึกษาให้หันเหไป สิ่งเหล่านั้นได้แก่

ก. การแก้หลักสูตร เพื่อให้เหมาะสมแก่การปกครอง ให้ราษฎรลดความจงรักภักดีต่อพระประมุขของประเทศ ให้คำนึงถึงสิทธิของราษฎรในระบอบประชาธิปไตย ให้เกิดชาตินิยมอย่างนาซี เยอรมันมีเลิกถูกเลือกตั้งกรมยุวชนแทน เพื่อเชิดชูการทหาร เพราะขณะนั้นเราจะเอาดินแดนทางอินโดจีนคืน เด็กได้ถูกอบรมไปอีกทางหนึ่ง ก็พอดีสงครามโลกครั้งที่สองเกิด ฐานะความเป็นอยู่ของพลเมืองแร้นแค้น ข้าราชการแสวงหาประโยชน์ส่วนตัวไป และกระทรวงศึกษาธิการในขณะนั้น เริ่มหาบียงด้วยข้าราชการบางคนคิดหากินทางแต่งตั้งข้าราชการ ตำราเปลี่ยนกันไม่หยุด เราคิดพลาดมาหลายอย่าง พอแก้ไขจึงเปลืองและเสียเวลา

ข. สถานการศึกษาถูกภัยสงครามทำลาย เมื่อได้เงินมาจึงไม่ได้แก้ที่คุณภาพ แต่ต้องไปซ่อมแซมและขยายการศึกษา ต้องสร้างอาคารเงินหมดไปโดยไม่ได้ใช้ในทางปรับปรุงคุณภาพของการศึกษา

ค. จิตใจผู้บริหารอาจจะเสื่อมโทรมลงเพราะสงครามมาก การแก้จึงต้อง เริ่มต้นใหม่ และเรื่องสำคัญก็คือครู มีจำนวนน้อย คุณภาพต่ำ จึงต้องเริ่มไปในเรื่องครู คือ เพาะครูเพิ่มขึ้น อบรมครูที่มีอยู่ให้ดีขึ้น

ประเด็นข้อ 2 เมื่อได้รับเงินมามาก กระทรวงศึกษาธิการก็ใช้เงินไม่ประหยัดที่ว่าไม่ ประหยัดนั้นคือ ไม่ใช่ในสิ่งจำเป็นแก่การแก้ไข การสร้างสถานที่ในกระทรวง การเพิ่มตำแหน่งงาน ในกระทรวง การเพิ่มเงิน บำเหน็จ บำนาญครู เริ่มก่อนเงินได้มาก็หมดไป ในทางนี้อุปกรณ์การศึกษา ซึ่งเจริญขึ้นตามความเจริญของโลก ไม่ได้เตรียมและขยายไว้ ไม่มีการสำรวจการเพิ่มของเด็กที่จะเข้า ศึกษา เงินหมดไปแต่ก็แก้ปัญหาการศึกษาไม่ตก เด็กประพฤติไม่ดีเพิ่มขึ้น ร้ายแรงขึ้น เกิดสอบไล่ได้ เข้า มหาวิทยาลัยไม่ได้มากขึ้น โรงเรียนอาชีวะไม่พอแก่ความต้องการเพิ่มขึ้น ปัญหาเหล่านี้เป็นปัญหาที่ต้อง เตรียมตัวล่วงหน้า เมื่อมาแก้ปัจจุบันทันด่วน จึงไม่ได้ผลและเงินที่หมดไปก็ได้น้อย จึงเป็นการใช้เงิน ไม่ประหยัดในทางวิชาการคลัง

เมื่อจะ เริ่มวางแผนขยายการศึกษาใหม่ จึงจำเป็นมากที่จะให้นักการคลังจัดสรรการเงิน เพราะมีฉะนั้นแล้วเงินที่ถูกขี้นมาจะให้ประโยชน์น้อย จนบางที่ไม่คุ้มดอก เบี้ยเงินกู้

ผู้จัดสรรการใช้จ่ายนั้น จะต้องเป็นผู้รู้ทั่วในทางเศรษฐกิจ การศึกษา และการคลัง ถ้าเอา นักการคลังที่ไม่ค่อยรู้เรื่องการศึกษา ก็จะเป็นอุปสรรคแก่การศึกษาเหมือนกัน นักการศึกษา ซึ่งไม่รู้ เรื่องการคลังกับนักการคลังที่ไม่รู้เรื่องการศึกษา นั้นมีผลร้ายแก่การจัดสรรเงินต่างๆ กัน

ประเด็นข้อ 3 นั้น เกี่ยวข้องกับการจัดสรรเงินกู้ เพราะคนที่เพิ่มขึ้นปีละเท่าไรนั้น ขณะนี้ เรามีสำนักสถิติช่วยอยู่ สำนักสถิติจะบอกให้รู้ว่าเด็กเท่าไร จะมีในปีไหน กระทรวงศึกษาธิการ จะต้องใช้เงินรอรับการเพิ่มของผลเมือง ถ้าเราทำได้รอบคอบเช่นนี้แล้ว อีก 20 ปีข้างหน้าเราจะมี คนมารับช่วงงานที่เราพัฒนาอะไรต่ออะไรไว้ในขณะนี้.

การปรับปรุงระเบียบบริหารราชการ

ตั้งแต่สหรัฐอเมริกาให้ทุนประเทศไทยส่งคนไปเรียนระเบียบบริหารราชการหลายปีมาแล้ว ผู้ไปเรียนสำเร็จมาหลายคน แต่ระเบียบบริหารประเทศก็ไม่ได้ปรับปรุงกันเลย ผู้เรียนสำเร็จมาก็ไปสอนตามมหาวิทยาลัยบ้าง ไปทำงานราชการบ้าง ไปประกอบอาชีพส่วนตัวบ้าง งานที่ไปทำก็ไม่มีโอกาสจะใช้วิชาการเหล่านั้นเพื่อปรับปรุงระเบียบบริหาร มีอยู่คนหนึ่งซึ่งอาจช่วยให้มีการเปลี่ยนแปลงได้ เพราะเป็นรัฐมนตรี คือนายบุญชนะ อัดถากร แต่ก็คงมีงานด้านอื่นมากเกินไปจนไม่สามารถมาบริหารงานที่ไปเรียนมาได้ จึงเป็นเรื่องที่ยังไม่บังผลตามความประสงค์ของผู้ให้ทุนและผู้ไปศึกษาเล่าเรียนมา ทำให้เป็นอุปสรรคแก่การบริหารงาน ที่จะให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ในการพัฒนาประเทศ การสอนนักเรียนในมหาวิทยาลัยก็ดี การเปิดอบรมข้าราชการบางครั้งบางคราวก็ดี ไม่มีทางจะเปลี่ยนแปลงระเบียบเดิมของเราได้ เพราะการแก้ไขเปลี่ยนแปลงนั้นจะต้องไปจากส่วนกลางสั่งการ การบริหารที่ไม่ดี ทำให้ล่าช้า ไม่รัดกุม หมดเปลืองแรงงานโดยไร้ประโยชน์ และใช้คนมากไปเปล่าๆ โดยไม่จำเป็น ถ้าไม่ปรับปรุงแล้วเราอาจลดรายจ่ายในการบริหารลง งานดีขึ้น และความสะดวกราบรื่นดีขึ้น ถ้านายบุญชนะ อัดถากร รัฐมนตรีเริ่มเสนอแนะขึ้นในคณะรัฐมนตรี อาจได้มีการเริ่มต้นที่ดีต่อไป ในการปรับปรุงนั้น อาจทำได้ด้วยวิธีดังต่อไปนี้

1. เริ่มสำรวจปริมาณงาน จำนวนคนทำงาน สำรวจผลของงานทุกกรม ทุกแผนก แล้วพิจารณาว่าอะไรควรแก้ไขอย่างไรเป็นรายการ คนหนึ่งในกรมการควรเป็นผู้ได้รู้เห็นงานในกรมนั้นพอเพียงและได้ไปศึกษาวิชาการบริหารมา
2. ให้คนที่ทำงานอยู่ในกรมนั้น รายงานข้อบกพร่องในระเบียบที่เป็นอยู่ พร้อมให้ความเห็นว่าอะไรคืออยู่แล้ว อะไรควรแก้ไข วิธีการที่แก้ไข ควรทำประการใด
3. เมื่อได้ความคิดเห็นทั้งสองทางดังกล่าวมาให้ได้มีการประชุมกัน เพื่อคัดเลือกความเห็นที่ดีที่สุด เสนอกรรมการต่อไป
4. เมื่อทุกกรมกองได้ทำมาดังกล่าวข้างต้นแล้ว ให้กรรมการกลางประชุมปรึกษาพิจารณาที่จะแก้ไขเปลี่ยนแปลงเป็นรายการ และกรมที่เกี่ยวข้อง ในเวลาไม่ช้านัก งานจะเรียบร้อย

5. งานใดไม่แน่ใจในผลของการเปลี่ยนแปลง อาจทดสอบโดยลองปฏิบัติการดูบางแห่ง โดยประกาศให้ราษฎรทราบ และบันทึกผลของการปฏิบัติตามระเบียบใหม่ หากมีข้อขัดข้องประการใด ก็แก้ไขและทดสอบอีกจนไม่เกิดปัญหาแล้ว ก็ประกาศเป็นระเบียบปฏิบัติราชการไปด้งานของประเทศ จะดีขึ้น

ข้อที่ควรคิดนั้น คือกรรมการพิจารณาระเบียบบริหารนั้น ไม่ควรเป็นผู้ที่มีภาระหน้าที่ประจำ ถ้าจะเอาผู้แทนกระทรวงมหาดไทย ก็ควรเป็นตำแหน่งผู้ตรวจราชการกระทรวง ที่ได้ผ่านงานมามาก และจะเปลี่ยนแปลง และให้ผู้ช่วยที่เป็นผู้ตรวจราชการกรมต่างๆ เช่น กรมปกครอง กรมที่ดิน กรมประชาสัมพันธ์ กรมการคลัง กรมศุลกากร กรมตำรวจ ผู้แทนกรมมีหน้าที่ค้นคว้างานที่ปฏิบัติอยู่ และให้ผู้ที่ปราศจวญ่เรื่องเป็น เลขานุการของคณะ มีเครื่องมือ เครื่องใช้ให้พร้อมงานก็จะเป็นผลดี

ที่ได้ปรารถนาเรื่องนี้ขึ้นก็เพราะว่า ได้ไปติดต่อกับส่วนราชการหลายแห่ง เห็นข้อบกพร่อง ไม่สะดวกมากมาย ซึ่งถ้าแก้ไขแล้วก็จะรวดเร็วขึ้นงานบางอย่างทำกันโดยไม่เกิดผล และงานบางอย่างเปิดโอกาสให้ทุจริต จึงมองเห็นว่าทราบใดที่เรายังถือระเบียบอันโบราณของเราอยู่ ไม่แก้ไขเปลี่ยนแปลง เราก็คงจะเดินไปไม่ช้า เสมือนเราเอารถเครื่อง เป็นสนิม เดินบนถนนที่วิเศษ ถนนจะดีเท่าไร รถก็ไม่วิ่งเกินความสามารถของมันไปได้

การปรับปรุงควรพิจารณาเป็นสองประการจะปรับปรุงจากข้างล่างขึ้นมาหาข้างบน หรือทำจากข้างบนลงไปยังข้างล่าง จะปรับปรุงทางไหนนั้นอาจวาง เป็นกฎตายตัวไม่ได้ แล้วแต่ราชการเป็นแห่งๆ ไปโดยคำนึงถึงผลเป็นสำคัญ งานกระทรวงมหาดไทย เป็นงาน เกี่ยวข้องกับประชาชน เกือบทั้งหมด กรมราชทัณฑ์กรมเดียว ติดต่อกับโดยตรงกับผู้ เป็นนักโทษ และผู้ต้องขัง แต่ผลของบุคคลเหล่านั้น เกี่ยวข้องไปถึงบุคคลข้างนอก อย่างน้อยก็บุตรภรรยา และเครือญาติของคนที่อยู่ ในเรือนจำ ยิ่งกว่านั้น เมื่อบุคคลเหล่านั้นออกไป ยังไปเกี่ยวข้องกับสังคมรอบๆ ตัวเขา ข้อควรพิจารณา ก็คือทำอะไรจะให้ผลที่เกิดแก่ การคุมขังนั้น บังเกิดตามความมุ่งหมาย เพราะสักแต่ว่าขังกัน เพื่อไม่ให้ออกไปนอกที่คุมขังก็จะมีผลน้อย เกินไป กรมอัยการถ้าดูงานแล้ว ก็ดูเกี่ยวแก่จำเลย หรือผู้ต้องหา เท่านั้น แต่ความจริงผลของงาน เกี่ยว ถึงความสงบเรียบร้อยของห้องที่ด้วยระเบียบราชการบริหารของอัยการอาจมีเพียง เล็กน้อยในการเกี่ยวข้อง เช่น คดีสั่งฟ้อง สั่งไม่ฟ้อง ออกหมายเรียกพยาน แจ้งคำสั่งไม่ฟ้อง สั่งผู้ต้องหา สั่งประ เติ้น ไปสืบศาลอื่น เสนอความเห็นถึงผู้ว่าราชการจังหวัด เสนอสำนวนไปให้กรมชู้ชาติ ในเมื่อเกิดมีความเห็นขัดกัน

ระหว่างผู้ว่าราชการจังหวัดกับอัยการ ดูๆ ไปก็ไม่น่าจะมีปัญหาที่เปลี่ยนแปลงแก้ไข แต่ยังมีหัวใจของงานอยู่อีกว่า ทำอย่างไรจะให้อิสระแก่อัยการในการสั่งคดี ว่าคดี เรื่องนี้ก็เกี่ยวโยงไปถึงระเบียบบริหารเหมือนกัน อาจรวมไปถึงการให้ความดีความชอบ การลงโทษพนักงานอัยการได้

เรื่องที่สำคัญที่สุดเห็นจะได้แก่เรื่องของกรมปกครอง เพราะกรมปกครองมีข้าราชการที่เป็นหัวหน้างานทุกกรมอยู่ที่อำเภอ คือนายอำเภอ นายอำเภอเป็นหัวหน้าข้าราชการส่วนภูมิภาค แต่นายอำเภอขึ้นแก่กรมปกครอง ทำอย่างไรจะให้นายอำเภอได้ควบคุมข้าราชการทุกแผนกในอำเภอได้เด็ดขาดจริงจัง และถ้าเป็นเช่นนั้น ผลดีที่สุด ที่จะเกิดคืออะไร เกิดได้อย่างไร เวลาที่มีความโน้มเอียงไปในทางที่จะลดอำนาจนายอำเภอลง แต่ความรับผิดชอบมีคงเดิม ตามกฎหมายระเบียบราชการบริหาร นายอำเภอเป็นหัวหน้าข้าราชการทุกฝ่าย แต่ทางปฏิบัติไม่เป็นเช่นนั้น เพราะมีระเบียบยกเว้นระเบียบ แม้ระเบียบนั้นจะขัดกฎหมายก็เห็นปฏิบัติกันมาเรื่อยๆ ไม่ต้องเรื่องอะไร เรื่องตำรวจกับอำเภอเกิดขัดกัน ดูแก้กันไม่ได้ เหตุที่เป็นเช่นนั้นก็เกิดมาจากระเบียบบริหารส่วนภูมิภาค ตำรวจขึ้นกองบังคับการต่างๆ ที่กฎหมายให้ขึ้นแก่ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอเมื่อไม่ขึ้นแก่กัน ก็ว่ากันไม่ได้ จะมีจะชั่วไม่ฟังเสียงกันละ เลยทะเลาะกัน ความเสียก็เกิดแก่งาน เกิดแก่ประชาชน

แต่นั้นแหละขึ้นชื่อว่าอำนาจแล้วเป็นกิเลส การให้อำนาจนายอำเภอ ผู้ว่าราชการจังหวัด มากเกินไปก็ไม่ดีเหมือนกัน นายอำเภอมักไม่ค่อยขึ้นกรมการจังหวัด ตำแหน่งอื่น แต่ขึ้นกับผู้ว่าราชการจังหวัดโดยตรง งานแผนกอื่นเสียไม่รับผิดชอบ ใหม่ๆ ที่กฎหมายให้รับผิดชอบเรื่องอย่างนี้ ก็ต้องหาทางถ่วงอำนาจ ควบคุมการใช้อำนาจตามสมควร จึงจะคมีงานมากแห่งเราต้องแก้ จะแก้อย่างไรควรเป็นเรื่องของรัฐบาล โดยกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาต่างๆ ที่ได้รวบรวมไว้มากมายพอใช้แล้ว

25 กรกฎาคม 2506

แผนการณ์

การทำงานมีแผนการณ์ ทำให้ประหยัดเวลา มีอุปสรรคน้อย เพราะเตรียมแก้ไขล่วงหน้า ได้ผล และประหยัดค่าใช้จ่าย งานมักมีผลดีกว่าการทำงานโดยแก้ปัญหาเฉพาะหน้า เดิมสหรัฐอเมริกา เป็นเมืองขึ้นอังกฤษ เกิดมาเพียงไม่ถึง 200 ปี แต่เจริญก้าวหน้ากว่าอังกฤษ เพราะทรัพยากรธรรมชาติ ประการหนึ่ง สองคนในชาติมีการสืบต่อความคิดมาจากนานาชาติในยุโรป และจัดการปกครองประเทศ โดยมีแผนการณ์ตลอดมาเดิมมาความคิดเห็นของคนก็มากกลุ่ม กาลเวลานานเข้า ผลของการโฆษณา ศึกษา ผลของการพิสูจน์แนวความคิด ให้รวมความคิดของคนในสหรัฐอเมริกาให้แตกแยกกันน้อยเข้า จนในปัจจุบัน กลุ่มบุคคลในสหรัฐก็น้อยลง จนแยกเป็นกลุ่มใหญ่ๆ ได้เพียงสองกลุ่มเท่านั้น เพราะฉะนั้น พรรคการเมืองในสหรัฐอเมริกา จึงมีการแข่งขันกันเพื่อนำประเทศเพียงสองพรรคในอังกฤษยังมีกลุ่มใหญ่ๆ เพียง 3 กลุ่ม คือ คอนเซอร์เวตีฟ โซเชียลิสต์ และ รีเบอรัล การมีพรรคการเมืองช่วยให้ประเทศก้าวหน้ารวดเร็ว เพราะพรรคที่ไม่ได้ปกครองประเทศ ก็นั่งดูผลงานของพรรคที่กำลังปกครองอยู่ ในขณะที่เดียวกันก็เตรียมแผนการณ์ที่ตนจะเข้าปกครองว่า ถ้าได้ปกครองประเทศแล้วจะทำอะไร ทำอย่างไร สิ่งบกพร่องที่เห็นอยู่จะแก้ไขอย่างไร ในสหรัฐอเมริกา และในอังกฤษจึงพร้อมที่จะตั้งรัฐบาลที่พร้อมแล้ว จะเข้าปกครองประเทศเสมอ เมื่อได้เข้าปกครองก็ไม่มีอะไรจะทำให้หนึ่งคิดรอลงงานของชาติ ทำได้เลย เพราะได้วางแผนการณ์บริหารไว้แล้ว ได้เตรียมตัวคนสำหรับจะทำอะไร ทำอย่างไรไว้แล้ว ยิ่งกว่านั้นยังเตรียมคนสำรองไว้อีก เป็นการล่วงหน้า ถ้าพลาดหลังจากคนที่ 1 คนที่ 2 คือ ใครก็เตรียมการไว้ล่วงหน้า การทำเช่นนั้นไม่จำเป็นต้องใช้ทำเนียบรัฐบาล เป็นโรงเรียนรัฐศาสตร์สอนรัฐมนตรี และเลขาธิการรัฐมนตรี ในสหรัฐอเมริกาได้สร้างขนบธรรมเนียมขึ้นใหม่ว่า คณะไหนก็ตาม ถ้าหากเข้ามาเป็นรัฐบาลก็ต้องแก้ตัวประธานกรรมการบริษัท พอร์ด ไครสเลอร์ หรือ เยเนราลมอเตอร์ อะไรพวกนี้เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม คนที่เป็นประธานบริษัท เหล่านั้นอาจสำนึกเสมอว่า คนอาจถูกเรียกไปเป็นรัฐมนตรีภายหลังการเลือกตั้ง ฐานฐานการศึกษาของคนเหล่านั้นไม่ต้องท่วง แม้ความสามารถไม่ต้องท่วงนัก จะเป็นที่แน่นอนว่าเขาสามารถแน่ ถ้าไม่แน่เขาคงไม่ สามารถจะหากำไรให้บริษัทได้ ในเดนมาร์ค ประธานหรือผู้จัดการใหญ่บริษัท อีเอสเอเซียติก มีบทบาท สำคัญสำหรับปัญหาเศรษฐกิจของประเทศ ใครเข้าไป เป็นก็สำนึกตัวอยู่เสมอว่าอาจต้องให้ค่าปรึกษาแก่รัฐบาลหรือ เข้าไป เป็นรัฐมนตรีเสียเอง

ประเทศที่ไม่มีพรรคการเมือง การเตรียมตัวเข้ารับตำแหน่งของบุคคลไม่มี เมื่อไม่มีแผนการฉกฉวยครองประเทศล่วงหน้าก็ไม่มี แม้จะจับพลัดจับผลูเข้าไปเป็นรัฐบาลก็ขาดสมรรถภาพจะต้องไปงองอูอยู่ชั่วคราว และข้อเท็จจริงทั่วโลกมีประวัติศาสตร์ใหญ่ ว่าไม่มีใครจะยืนอยู่คู่ประเทศได้นานไปเสีย นโปเลียน บิสมาร์ค ฮิตเลอร์ มุสโสลินี ล้วนแต่ต้องทิ้งประเทศให้ตกกระกำลำบากไว้เบื้องหลังทั้งนั้น ในรัสเซียแม้จะเป็นเผด็จการ สิทธิการปกครองประเทศเป็นของคนกลุ่มเดียว คือ คอมมิวนิสต์ แต่การเตรียมบุคคลได้รับช่วงก็มีอยู่ พอสิ้นสตาลินแล้วใครจะเป็น แล้วต่อไปใครจะเป็นพรรคคอมมิวนิสต์ก็เตรียมเหมือนกัน ผิดกับประเทศประชาธิปไตยแต่เพียงว่า ในรัสเซียนั้นต้องฆ่ากัน เพื่อข้ามศพเข้าไปปกครอง คนในประเทศเสรีจึงเกิดการฆ่าคนเข้าไปปกครอง

อำนาจก็เป็นความจำเป็นสำหรับการปกครอง เมื่อการปกครองจะขาดอำนาจเสียมิได้ แต่เมื่อมีอำนาจอยู่ในบุคคลคนเดียวก็มักเป็นอันตรายต่อมนุษย์ข้างมาก ลัทธิอำนาจสูงสุด เป็นของราษฎรทั้งหลายจึงเกิดขึ้นในระบอบประชาธิปไตย เพราะราษฎรทั้งหลายจะไม่มีอันตรายแก่ราษฎรเลย ถึงอย่างไรราษฎรทั้งหลายก็ไม่สามารถจะใช้อำนาจสูงสุดได้ จึงต้องมอบให้บุคคลคณะใดคณะหนึ่งไปใช้ แต่ถ้าใช้เพียงคณะเดียวก็อันตราย จึงแยกอำนาจนั้นๆ ออกจากกัน ประเทศที่ปกครองราษฎรทั้งหลาย ความระบอบประชาธิปไตย จึงนิยมแยกอำนาจสูงออกจากกัน เสียกลางประเทศก็แยกเป็น 5 เช่น สาธารณรัฐจีน แต่โดยมากแยกเป็นสามเท่านั้น คือนิติบัญญัติ บริหารและตุลาการ

22 กรกฎาคม 2506

เตรียมช่วยเหลือตัวเอง

เนื่องจาก นายอดโต ทาสส์แมน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และประธานอนุกรรมการงบประมาณแห่งสภาผู้แทนสหรัฐอเมริกา ได้ชี้ให้สภาผู้แทนราษฎรเห็นว่า เงินที่สหรัฐอเมริกาช่วยเหลือประเทศต่างๆ สิ้นเงินไปแล้ว 120,000,000.000 เหรียญอเมริกัน เป็นการใช้จ่ายช่วยเหลือประเทศต่างๆ ถึง 104 ประเทศ และเป็นการใช้เงินที่ปราศจากประโยชน์ ล้มเหลวในประวัติศาสตร์ของสหรัฐอเมริกา ตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่สองเป็นต้นมา นายทาสส์แมนยังได้เขียนบทความลงในหนังสือพิมพ์ เพื่อชี้เหตุผลของคนต่อประชาชนชาวอเมริกันด้วย ถึงอย่างไรก็ดี นายเดเนตต์

ประธานาธิบดีเองก็ต้องฟังความคิดของ นายทาสส์แมน แม้จะเป็นลูกพรรคของตัวเอง ส่วนคนอเมริกันนั้นจำเป็นต้องยังคิดเหมือนกัน เพราะเป็นหยาดเหงื่อของเขาเอง คนอเมริกันนั้นจะยอมเสียเงินก็ต้องเห็นประโยชน์ด้วย แต่เมื่อเสียเงินไปมากมายได้ประโยชน์น้อยแล้ว ก็อาจเกิดปฏิกิริยาขึ้นบ้าง การทักท้วง การไม่เห็นด้วยของชาวอเมริกัน นั้นไม่เป็นสิ่งเสียหายและถือกันว่าเป็นสิทธิอันชอบธรรมที่จะไม่เห็นด้วยกับรัฐบาล ครกกันข้ามเป็นหน้าที่ของรัฐบาลที่จะต้องโอนอ่อนผ่อนตามความคิดเห็นของราษฎร ยิ่งเป็นเวลาใกล้การเลือกตั้ง รัฐบาลจำเป็นต้องให้ราษฎรนิยมนับถือยิ่งขึ้น เพราะมิฉะนั้นราษฎรก็จะไม่เลือกพวกรัฐบาลในตำแหน่งสำคัญๆ เช่น นายกเทศมนตรี ข้าหลวงประจำรัฐสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และประธานาธิบดีรองประธานาธิบดี ซึ่งมีการเลือกพร้อมๆ กัน ด้วยอิทธิพลของความคิดของนายทาสส์แมน ทำอย่างไรเสียประธานาธิบดีก็ต้องลดจำนวนประเทศที่ช่วยเหลือลงไปยัง เราเป็นประเทศหนึ่งที่ได้รับการช่วยเหลือจากสหรัฐอเมริกา เมื่อปริมาณการช่วยเหลือลดลง เราก็ต้องได้รับน้อยลงเป็นธรรมดา การงานของเราจะชะงักงันลงไปยัง แต่ผลแห่งการพัฒนาที่เราได้ดำเนินงานมาแล้วก็คงผลิดอกออกผลบ้างแล้ว เราก็คงจะไม่เดือดร้อนอะไรนัก ยิ่งกว่านั้นมีมิตรประเทศอื่นๆ ก็อาจให้ความช่วยเหลือเราได้บ้าง ถ้าเราได้เตรียมตัวเจรจาเสียแต่บัดนี้

นโยบายช่วยเหลือประเทศด้อยพัฒนานั้น แม้นายทาสส์แมนเองก็คงเห็นว่า เป็นนโยบายถูกต้องและดีแก่โลกและแก่สหรัฐอเมริกาเอง แต่วิธีดำเนินงานนั้นอาจผิดพลาดไปได้ เหตุที่จะทำให้เกิดผิดพลาดนั้นอาจมีได้หลายกรณี คือ

1. ไปช่วยโดยไม่ถึงมือราษฎรเลย เหตุเช่นนี้เกิดขึ้นในประเทศหลายประเทศ และเหตุที่เกิดขึ้นเช่นนั้นได้ก็เพราะข้าราชการอเมริกันที่ส่งไปไม่เข้าใจคนในประเทศนั้นดีพอ
2. มีประเทศบางประเทศได้รับความช่วยเหลือจากทุกฝ่ายและทำที่ท่าว่าใครช่วยมาก ก็จะมีน้ำใจต่อประเทศนั้นมาก เลยแข่งกันให้ความช่วยเหลือ แต่แล้วก็ไม่ใช่ดีต่อการช่วยเหลือ เงินทองเสียไปเปล่า อิทธิพลของสหรัฐ ไม่มีต่อประเทศเหล่านั้นเลย เป็นการสูญเสียไปอย่างไรประโยชน์เสมือนนายทาสส์แมนกล่าว
3. อาจเป็นการเข้าใจผิดคิดว่า ผลของความช่วยเหลือจะสามารถจูงใจประเทศเหล่านั้นให้เป็นประเทศเสรีได้ พอการช่วยเหลือไปถึงจุดหนึ่งก็แสดงตนออกโดยชัดแจ้งไป เข้าในค่ายคอมมิวนิสต์เสียเลย นอกจากไม่ได้ประโยชน์ในการช่วยเหลือแล้ว เป็นเสมือนยื่นดาบให้ศัตรู

4. รัฐบาลสหรัฐก็เหมือนรัฐบาลประเทศอื่น จำเป็นต้องฟังรายงาน รายงานผิดก็ทำให้ช่วยผิดได้เหมือนกัน ความผิดพลาดที่ช่วย คัสโตร์ ให้ล้มเผด็จการบาติสตาลงนั้น กลับเป็นอันตราয় แก่สหรัฐฯ และโลกเสรีเป็นอย่างยิ่ง

หากสหรัฐได้เลือกเฟ้นให้ความช่วยเหลือและพุ่งไปตรงจุดที่มีประโยชน์แล้ว ผลของการช่วยเหลืออาจมีขึ้นได้และคุ้มค่า ประเด็นของเรื่องการช่วยเหลือจึงอยู่ที่การเลือกเฟ้นการช่วยเหลือให้ถูกต้อง

คนอเมริกัน บางคนมีตำแหน่งแห่งที่ใหญโตในประเทศที่คนไปให้ความช่วยเหลือ ไม่ยอมฟังเสียงมนุษย แม้ที่หวังดี และทำไปทั้งผิดๆ ก็เป็นเหตุให้ผิดพลาดได้ ผู้เขียนเคยเขียนข้อหักท้วงการทุ่มเทเงินของสหรัฐที่ไม่ได้ผล แทนที่เขาจะฟังกลับโกรธ สิ่งเหล่านี้เมื่อก่อนมีเสมอ แม้ในประเทศไทย แต่ในระยะ 4-5 ปีมานี้ ผู้รับผิดชอบที่เป็นชาวอเมริกันในประเทศไทยเข้าใจประเทศไทยดีขึ้น และการช่วยเหลือก็เข้าใจว่าเป็นผลดียิ่งขึ้น การเทียบเพียงตัวอย่างในอดีตกับปัจจุบัน เราก็อาจเห็นจุดถูกจุดผิดได้ แต่อย่างไรก็ดี ประเทศไทยควรสำนึกเสมอว่า เราจะต้องยืนอยู่บนขาของเราเอง การช่วยของมิตรประเทศ เป็นการชั่วคราวชั่วคราวเท่านั้น .

17 กรกฎาคม 2506

“บารมีพระมากพ้นรำพัน”

พวกคอมมิวนิสต์นั้นรังเกียจพระมหากษัตริย์ เหตุผลก็ไม่มีอะไร แต่คำอ้างนั้นก็เพราะว่าเป็นการแบ่งชั้นของบุคคล แต่ทฤษฎีนี้ขัดเหตุผลและข้อเท็จจริงในทางวิชาการ เพราะแม้ฝูงสัตว์ก็มีหัวหน้า กลุ่มคนก็ต้องมีประมุข หากแต่ว่าจะเลือกเอาใครเป็นประมุข ในระบอบสาธารณรัฐ มีการเลือกประมุขกันทุกๆ ระยะ ตามธรรมดาที่ 4 ปี แต่ในระบอบประชาธิปไตยที่มีองค์ประมุขเป็นผู้สืบสันตติวงศ์นั้น ประมุขของประเทศเป็นโดยเตรียมพระองค์มาแต่กำเนิด

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของเรา ได้เตรียมพระองค์ หรืออาจกล่าวได้ว่าทรงรู้และเห็นงานของพระมหากษัตริย์มาแต่รัชกาลที่ 8 เพราะโดยเสด็จด้วยเสมอ เมื่อดำรงตำแหน่งองค์พระประมุขของประเทศแล้ว ยังทรงพระอุทิศหา ทรงบำเพ็ญหน้าที่โดยไม่หยุดยั้ง และพระราชภารกิจ

ของพระองค์นั้น บางทีคนธรรมดาสามัญไม่อาจทำได้เลย

งานในประเทศ ทรงเป็นที่ยึดเหนี่ยวของพลเมืองทั้งชาติ ให้รวมกันอยู่โดยไม่แตกแยก ทรงนำประชากรของพระองค์ประกอบกิจสาธารณะต่างๆ ทรงมีพระราชดำริสวามิภักดิ์ และพระราชดำรินั้น เป็นที่เหนี่ยวแน่นน้ำใจประชากร ให้หันเหไปในทางเดียวกัน ถ้าหากเรานอนอยู่ที่บ้าน ก็จะไม่ทราบว่ ราชกิจของพระองค์นั้นไม่มีว่างเว้น บางทีมีติดต่อกันตามลำดับไม่ขาดสาย

ที่โลกทั้งโลกยกย่องพระองค์และพลอยนิยมนับถือชนชาติไทย ประเทศไทยไปตัวนั้น ก็เมื่อทรงเสด็จประพาสทั่วโลก อาจนับได้ว่าไม่เคยมีพระมหากษัตริย์พระองค์ใดในแผ่นดินไทย ได้เสด็จเป็นทางราชการติดต่อกันมากมายเท่าพระองค์เลย และภารกิจที่ทรงบำเพ็ญนั้น เป็นงานหนักที่ต้องอดทนติดต่อกันเป็นเวลานาน งานผูกมิตรกับทุกๆ ประเทศเป็นไปอย่างสมพระราชประสงค์ คือได้ทำให้ประเทศที่เป็นมิตรอยู่กลับเป็นมิตรที่สนิทยิ่งขึ้นไปอีก อาจภาคภูมิใจได้ว่าในฐานะประเทศที่เท่าเทียมกัน ไม่มีประเทศใด ได้ทำสำเร็จเท่าล้นเกล้าฯ ของเราเลย

ทรงมีพระบารมีมาก่อน ทรงเสริมสร้างบารมีเหล่านั้นให้เพิ่มขึ้น ฉะนั้น ไม่ว่าชนชาติใด เมื่อได้เฝ้าพระองค์ก็เกิดเลื่อมใสศรัทธา ซึ่งยากยิ่งที่จะมีผู้ใดทำได้เท่าเทียมพระองค์

ตั้งแต่นางพยาบาลที่เป็นพระอภิบาลเจ้าฟ้าทั้ง 4 พระองค์ ดำรงที่ถวายความอารักขาพระองค์ เมื่อจะจากพระองค์ไป เพราะพันหน้าที่ก่นองน้ำตาด้วยความจงรักภักดีด้วยใจสุดจริง การผูกน้ำใจคนนั้นทรงปรีชาสามารถ เป็นล้นพ้นที่สุดแล้ว

เพราะพระองค์ทรงสามารถรับสั่งภาษาต่างประเทศได้หลายภาษา การรับสั่งภาษาฝรั่งเศส ในเบลเยียมในฝรั่งเศส ทำให้เกิดการสนิทสนมกับประเทศที่ประทับอยู่ แม้ในประเทศเยอรมันนี่ ซึ่งการแสดงออกของประชาชนในประเทศนั้น ที่ได้ถวายการต้อนรับเป็นอย่างดี ก็เพราะพระองค์ทรงรับสั่งเป็นภาษาเยอรมันได้ สิ่งเหล่านี้เป็นพระบารมีที่ได้สร้างสมมาแต่เดิม

อดีตนายกรัฐมนตรีนองคมนตรี นายแมคมิลแลนค์เคยพูดกับราชบริพารที่โดยเสด็จว่า ตั้งแต่พระมหากษัตริย์ของเขาได้ต้อนรับประมุขต่างประเทศมา จะหาสักครั้งเดียวไม่พบที่ได้เห็นพระราชินีของเขาทรงพระเกษมสำราญเท่าเสด็จในงานพระราชทานเลี้ยงรับรองที่ล้นเกล้าฯ ของเราจัดถวาย เป็นไม่มี ทรงสำราญพระราชอิริยาบถ และทรงสนิทชิดชอบกับองค์ประมุขของเราเป็นอย่างยิ่ง

ในงานเสด็จพระราชดำเนินนานาประเทศนั้น อาจไม่มีใครทราบว่าบางคราวทรงประพรวพระทนต์ ซึ่งคนทั่วไปที่เคยปวดฟันจะทราบดีว่าพิษสงมีขนาดไหน แม้กระนั้นก็ทรงวิริยะอุตสาหะปฏิบัติภาระกิจจนผ่านพ้นไปด้วยดี นี่ก็เป็นส่วนหนึ่งซึ่งแสดงให้เห็นว่า มิได้ทรงคำนึงแต่ความผาสุกส่วนพระองค์ แต่ทรงปฏิบัติภารกิจด้วยความอดทนเป็นอย่างยิ่ง

แต่เดิมมาโลกทั้งโลก ดำเนินการพูดด้วยส่งหนังสือไปยังทูตประจำประเทศนั้น ความไม่รอบคอบของการสั่งการอาจมีการย้อนถามกันไปถามกันมา บางทีงานกว่าจะเสร็จ เหตุการณ์ก็ผ่านพ้นไป และเปลี่ยนแปลงไป การทูตสมัยใหม่เพื่อมิให้เกิดผลลัด และล่าช้า ประมุขของรัฐบาลหรือประเทศจะต้องไปยังประเทศที่ปรารถนาดำเนินการเมืองบางประการเอง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของเราเสด็จเพื่อภารกิจของประเทศ มีรัฐมนตรีต่างประเทศโดยเสด็จงานใดควรทำเพียงไร อย่างไร จึงพร้อมที่จะดำเนินการให้เสร็จเด็ดขาดไปได้ พระองค์จึงทรงเป็นผู้เหนี่ยวนำใจนานาประเทศ เพื่อผลสำเร็จทางการทูต ภารกิจของพระองค์จึงยิ่งใหญ่มาก และสำเร็จมาด้วยดี สมควรแก่ที่ประชากรของพระองค์ผู้จงรักภักดี จะถวายพระราชทินนามว่า "มหาราช" แล้ว

วาระดิถีนี้ เป็นวันครบรอบ 3 รอบปี แห่งพระราชสมภพ ขอให้พระองค์ทรงเกษมสำราญ เสด็จมีพระชนม์ยืนนาน เพื่อเป็นหลักชัยของประเทศต่อไป

5 ธันวาคม 2506

โรงเรียนไม่มีให้เด็กเรียน

เรื่องนี้ไม่ใช่เขียนจากการเดา เป็นการเขียนจากเรื่องจริงที่ได้พบมาแล้วด้วยตัวผู้เขียนเองว่า เหตุที่แก้ไขกันไม่ได้นั้น เนื่องจากความเข้าใจผิดสับสนของข้าราชการส่วนหนึ่ง การตามอย่างกันโดยไม่เป็นการร่วมมือกันส่วนหนึ่ง การทำงานเพื่อความชมเชย ในปัจจุบันโดยไม่มีถึงผลของอนาคตของส่วนรวมหนึ่ง เรื่องเหล่านี้ทางส่วนราชการชั้นสูงของกระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงมหาดไทยทราบดี แต่แม้กระนั้นก็ลากเชือกความมุ่งหมายไปไม่สำเร็จ เพราะคนที่ เป็นข้าราชการไม่พร้อมแต่ราษฎรหลายแห่ง อาจพร้อมที่จะร่วมมือแก้ปัญหาเรื่องโรงเรียนแล้ว

เมื่อ 5 ปีมาแล้ว ปัญหาเรื่องโรงเรียนไม่พอได้มีขึ้นทั่วไป ระบบเรียกแม่เจี๊ยะเกิดขึ้น แก่โรงเรียนราษฎร์ที่มีชื่อเสียงก่อน แต่ปัญหาเรื่องเพิ่มครู เพิ่มโรงเรียนยังไม่แก้ไข ไรคระबाट ซึ่งร้ายแรงที่สุดก็เข้าโรงเรียนเกิดการคอร์รัปชันกันขึ้น และอาจจะกำลังลามปามไปถึงสถาบันชั้นสูงๆ เนื่องจากการกระเสือกกระสนของคนอยากเรียน สถิติทั่วไปลูกคนจีนได้เข้าโรงเรียนวิทยาลัย มหาวิทยาลัย คิดตามส่วนแล้วมากกว่าคนไทย

ได้มีการแก้ไข เรื่องที่เรียนไม่มีขึ้นแห่งหนึ่งใช้ระบบง่ายๆ ว่า ที่นั้นมีสถานที่เรียนดีพอใช้ มีครูพอ และมีห้องเรียนพอ แต่มีกฎเกณฑ์ว่า เด็กจะเข้าเรียนได้ มีสองประเภทเท่านั้น คือ เด็กนักเรียนโรงเรียนนั้นหากเรียนที่เดิม เด็กที่สอบเข้าโรงเรียนราษฎร์ โรงเรียนรัฐบาลไม่ได้ มีสิทธิก่อนเด็กประเภทอื่นด้วยวิธีนี้ในจำนวนนักเรียน 15,000 คน ในบริเวณนั้นที่เคยขาดที่เรียน ก็ไม่ขาดแคลนโรงเรียนยังคงมีให้เรียน และวิธีดำเนินการขึ้นต่อไปก็ คือ คุณสถิติ คนเกิด คนตาย คนเพิ่ม และเด็กที่ถูกเกณฑ์ก็คาดหมายได้ว่า ในปีต่อไปเด็กจะเพิ่มขึ้นเท่าไร สร้างอาคาร ทาครู รอไว้สำรองเด็ก เพิ่มค่าใช้จ่ายไม่หมดเปลือง ความกังวลของผู้ปกครองหมดไป แต่หลักการเช่นนี้ ข้าราชการไม่เข้าใจก็จริงเท็จเริ่มแต่ครู เห็นว่าเด็กของตนสอบตกมาก ผู้บังคับบัญชานำไปตีเคียนว่า เปอร์เซนต์เด็กสอบไล่ตกมาก ซึ่งไม่ยอมเข้าใจว่า โรงเรียนของตนรับเด็กที่โง่ที่สุดไว้ยอม เป็นธรรมดาจะต้องตกมากกว่าโรงเรียนที่สอบคัดเลือกเด็กๆ ดีเข้าไว้ ความจริงเด็กฉลาดเราช่วยเขา แต่น้อยก็พอไปได้ แต่เด็กโง่เราจะทอดทิ้งไม่ได้ จะต้องใส่ใจเป็นพิเศษ สิ่งเหล่านี้ในชั้นข้าราชการ คำๆ ไม่เข้าใจการแก้ปัญหาเหล่านี้จึงไปไม่รอด

โรงเรียนที่สร้างขึ้นเป็นรูปร่าง ถ้าให้ชาวบ้านเป็นเจ้าของชาวบ้านจะใส่ใจ ซ่อมแซม ดูแลการอบรมสั่งสอน คอยช่วยเหลือในการให้ความอุปการะ แต่โรงเรียนในชนบทมักถูกกีดกันด้วยทางราชการไม่ว่าส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่นว่าคนนั้นเป็นเจ้าของทำไปโดยลำพังขาดความร่วมมือ เงินก็ใช้แพง คนช่วยก็ไม่ค่อยมี จะขยายก็ขอแค่เงินงานการศึกษาจึงช้า

การศึกษาในวัดดีกว่าเป็นเอกเทศ แต่ข้าราชการไม่ชอบ เพราะเมื่อเจ้าอาวาสที่ห่วงใยโรงเรียนมักเข้าไปช่วยสอนศีลธรรม เด็กที่จริงพระสอนศีลธรรมจรรยา ให้เปล่าเด็กไม่อายุที่จะกราบพระ รับศีล สวดมนต์ ซึ่งโรงเรียนเอกเทศผู้เด็กวัดไม่ได้ ข้อนี้อาจารย์ชนบทก็ไม่ใส่ใจเหมือนกัน

โลกยุ่งเพราะองค์การสหประชาชาติหรือ?

ส่วนต่างๆ ของโลกเริ่มยุ่งเพียง ภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่สองนี้ก็มีก็ เรื่อง เอกอัครราช การแบ่งการรวม และตั้งประเทศหลายแห่ง แห่งที่แบ่งประเทศแห่งแรกและใหญ่มากเห็นจะเป็น การแบ่งญวนเป็นญวนเหนือญวนใต้ ค่อมาก็ เกาหลีเหนือและใต้ ส่วนการรวมก็คือ การรวมเมอญ พม่า ไทยใหญ่ และกะเหรี่ยง เข้าเป็นสหภาพ การแบ่ง เช่น เอาดินแดนไทยบางส่วนไปเป็นกับพม่า และลาว และ เรื่องการยกให้เป็นเอกอัครราชแล้วยุ่งก็มีลาว กองโก และแอลจีเรีย ซึ่งรบกันเกือบล้มเกือบตาย พาเอาชีวิตมนุษยทรัพย์สินไปล้างผลาญเสียมากต่อมา แม้การไถ้อิสราเอลได้มีดินแดน เป็นของตนก็ไม่เคย ได้สงบมาเลยจนถึงบัดนี้ ถ้าจะพูดกันอย่างจริงจัง อาจกล่าวได้ใหม่ว่าการคาดคะเน การเล็งผลเลิศ ขององค์การสหประชาชาติผิด หรือไม่ก็ เป็นการจูงใจเพื่อผลของชาติสมาชิกผู้ถืออภิสิทธิ์ 5 ประเทศ ในองค์การสหประชาชาติ ? ไม่มีคนยุติธรรมคนใดจะมองไปได้ว่า องค์การสหประชาชาติไม่ดี แม้ ผู้เขียนก็ว่าดี แต่ในองค์การสหประชาชาตินั้นทำงานด้วยคนขึ้นชื่อว่าคนแล้วก็ย่อมมีผิดมีถูก แม้พระพุทธองค์ ซึ่งเป็นจอมปราชญ์ของโลกในตอนนั้น ก็ทรงกระทำทุกข์กิริยาก่อนซึ่งเป็นทางผิดพระองคจึงทรงละเสียบ หันมาเดินทางใหม่ จนช่วยสัตว์โลกให้พ้นทุกข์ไปมากมาย ในท่านองเดียวกัน ถ้าหากองค์การสหประชาชาติ ผิด ก็อาจแก้ไขให้ถูกต้องได้เหมือนกัน

ผู้เคารพตนเองมักจะมีความคิดเห็นของตัวเอง ส่วนผิดหรือถูก เป็น เรื่องของสังขจะ คือ ความจริงซึ่งอนาคตเท่านั้นจะตัดสินชี้ขาดความคิดเห็นของคน

ที่กล่าวว่า การรวม แบ่งให้เอกอัครราชแก่ประเทศต่างๆ ผิดนั้น เหตุผลมีดังนี้

1. ลาว เดิมมาก็เป็นส่วนหนึ่งของราชอาณาจักรไทย ฝรั่งเศสเอาไปด้วยกำลังอำนาจ ถ้าให้ลาว เป็นส่วนหนึ่งของประเทศไทยเสีย ปัญหาอย่างที่เกิดอยู่ก็จะไม่เกิด ความสงบในซีกโลกนี้ ก็จะมี แม่ดินแดนบางส่วนของกับพม่าก็เช่นเดียวกัน เกาะบางเกาะคนไทยทั้งเกาะมีสัญชาติเขมร เพราะ ถูกบังคับให้เป็นเช่นนั้น
2. ไทยใหญ่ กะเหรี่ยง ไม่ยอมเป็นพม่า ไม่ยอมเป็นแม้แค่สหภาพ แต่ไทยใหญ่ไม่มีกำลัง เช่นกะเหรี่ยง การต่อสู้ดิ้นรนก็ทำไม่ได้ กะเหรี่ยงจึงรบกับรัฐบาลสหภาพพม่าอยู่จนทุกวันนี้ ก็เกือบร่วม 20 ปี เข้าไปแล้ว และจะรบกันต่อไปสักเพียงไร ไม่มีใครรู้มอญก็เหมือนกันพูดก็คนละภาษา วัฒนธรรม

ก็คนละอย่าง เหตุที่รวม เป็นสหภาพขึ้นก็เพราะรัฐต่างๆ เหล่านี้ อังกฤษเข้าครอบครอง เมื่อปล่อยไม่ยอม ปล่อยให้แต่ละรัฐปกครองตัวเอง ผลก็คือความไม่สงบ

3. ญี่ปุ่น เมื่อฝรั่งเศสครอบครองก็พยายาม เหนียวรี้งการรี้งการดินรนของญี่ปุ่นที่จะ เป็นเอกราช ญี่ปุ่นได้เอกราชเพราะ เลือดและชีวิต แต่เหตุการณ์ดินรนนั้นเกิดขึ้นทางภาคเหนือ การต่อสู้สิ้นสุดลง เพราะ ฝรั่งเศสแพ้ การเอาคนญี่ปุ่นที่ทุนฝรั่งเศสมาปกครองทางใต้ในเบื้องต้น ทำให้ญี่ปุ่นแบ่งแยกและรวมกันเอง มา 20 ปีแล้ว

4. เกาหลี ญี่ปุ่นยึดครองเอามา เมื่อจะบุกมองโกเลีย พอญี่ปุ่นแพ้สงครามรัสเซีย จีนต่างก็ แย่งอิทธิพลกัน สหรัฐก็ไม่อยากเสียอิทธิพลก็เข้าช่วยเลย เกาหลีแยกออกเป็นสอง ปัญหาเรื่องเกาหลี นี้ ถ้าหากรัฐบาลของประธานาธิบดี ทรูแมน เชื่อแมคคอาเธอร์ก็คงไม่เรื่องอย่างนี้ ไม่เกิดสงครามใหญ่ เกาหลีก็คงมีประเทศเดียว

5. แอลจีเรีย เป็นปัญหาสำคัญที่สุด ก็เพราะฝรั่งเศสถูกบีบ เช่นเดียวกับ เบลเยียมถูกบีบ ให้คงโกเป็นเอกราช แต่แอลจีเรียนั้น คนข้างมากเป็นคนฝรั่งเศส คนฝรั่งเศสก็อยากขึ้นแก่ประเทศ ฝรั่งเศส เพราะไปเป็นประเทศเล็กๆ นั้นไม่อาจรุ่งเรืองและปลอดภัย แต่ก็ถูกบังคับคนฝรั่งเศสเป็นคน ถือว่ามีเสรีภาพ เมื่อถูกบังคับก็สู้เลยรบกันไม่สิ้นสุดมานาน

6. คองโก นั้นราษฎรไม่ได้ดินรน เพราะแม้จะดินรนก็ยังไม่พร้อมที่จะปกครองตัวเอง เบลเยียมเป็นประเทศเล็กเกินไป ที่จะหลีกเลี่ยงการบีบคั้นในที่สุดก็ต้องรบกัน เพราะแทนการรวมกัน เกิดคนในคองโกแย่งอำนาจกัน

7. มีนิวซีแลนด์ แคนาดา ออสเตรเลีย ซึ่งเป็นกำลังได้เอกราชเท่านั้นที่เป็นเอกราช แล้วสงบ เพราะราษฎรที่นั่นพร้อม ถ้าหากองค์การสหประชาชาติจะบังคับให้ประเทศทั้งสามคืนดินแดน ให้เจ้าของเดิม คือ แคนาดา คืนให้อินเดียนแดง ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์คืนให้เจ้าของแผ่นดินเดิม ก็คงยุ่ง และถ้าเป็นเช่นนั้นสหรัฐฯ จะต้องคืนให้อินเดียนแดง เผ่าอินคา และแอสเตค แล้วโลกนี้จะ ยุ่งยุ่งใหญ่

ถึงเหล่านี้เราเห็นแล้วว่าที่เกิดยุ่งขึ้น เพราะมิได้จัดให้เข้ารูปเข้ารอย และบางแห่งอาจ เรียบร้อยไปได้ แต่บางแห่งอาจไม่เรียบร้อย ทางที่ดีควรให้มีบุคคลให้มีสังคายนานาในเรื่องอาญาของ- ประเทศ ในเรื่องสัญชาติพลเมืองในอีกประเทศหนึ่ง แล้วทำความตกลงกันจะด้วยวิธีใดๆ ก็ดีก็เป็น เหตุแห่งความสงบ แต่ผู้ริเริ่มที่เหมาะสมที่สุด น่าจะเป็นสหรัฐอเมริก รัสเซีย ซึ่งมีได้มีอาณาเขต ที่เคยยึดครองมาเป็นเวลานาน แต่ว่าการริเริ่มในเรื่องนี้ กว่าที่จะจงใจประเทศสมาชิกให้เห็นด้วย ก็คงทำการโฆษณาชวนเชื่อกันไปอีกนาน บางทีทั้งผู้เขียนและผู้อ่าน เรื่องนี้ตายไปแล้วก็ได้.

วันที่กระวนกระวาย

วันที่ 25 เมษายน พ.ศ. นี้ ก็คงเหมือนกันรู้ผลการสอบไล่เตรียมอุดมของปีก่อนๆ คือ ได้ก่อให้เกิดความกระวนกระวายใจแก่เด็กและผู้ปกครองเด็ก เป็นจำนวนมาก กระวนกระวายที่จะรู้ว่า สอบไล่ได้ไม่ได้ กระวนกระวายว่าถ้าสอบได้แล้วจะเข้ามหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัยได้หรือไม่ ความกระวนกระวายใจนี้มีมาตั้งนานแล้ว คือนับแต่วันที่เรามีการคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยผู้รับผิดชอบในการศึกษาของชาติน่าจะได้อาคถการล่วงหน้าได้ และคงเตรียมรับสถานการณ์นี้เสียแต่เนิ่นๆ และถ้าเราได้เตรียมการไว้ก่อนนี้สัก 10 ปี เหตุการณ์ที่กำลังเกิดก็จะไม่เกิดขึ้น การปกครองบ้านเมืองก็เป็นเรื่องยากอยู่ตรงนี้ ภัยทาบอย่างแก้ไขเฉพาะหน้าได้ แต่บางอย่างแก้ไขไม่ได้ และแม้จะเริ่มแก้ก็แพงและมักไม่ใคร่ดี การขยายการศึกษาชั้นสูงของคนไทย ก็มีเสียงแยกออกเป็นสอง คือ

1. การขยายวิทยาลัยอาชีพ ตามอัธยาศัยของเด็ก 2. ขยายมหาวิทยาลัยขึ้นอีก แต่ผู้เขียนเห็นเป็นทางที่ 3 คือ เห็นว่าต้องขยายทั้งวิทยาลัย โรงเรียนอาชีพ และมหาวิทยาลัย ทำไมจึงเห็นเช่นนั้นก็เพราะ

1. วิชาชีพเบื้องต้น คือ เกษตร นั้นควรได้ขยายรับนักศึกษาที่จบประถมศึกษา สอนให้เหมาะแก่ท้องถิ่น ที่เด็กจะไปประกอบอาชีพ แม้ความรู้เท่านี้ถ้าไม่มีการเตรียมล่วงหน้าในที่สุดก็ทำอะไรไม่ได้ เพราะไม่มีคนสอนเด็ก งานนี้ควรได้มีสีกิมวางไว้ เพราะเมื่อเปิดใหม่ๆ คงไม่มีคนนิยมเรียน แต่พอเห็นประโยชน์จะแย่งกันเข้าเรียน แล้วเกิดปัญหาอย่างที่เกิดนี้อีก สิ่งที่ต้องเตรียมก็คือ คนสถานที่ เครื่องมือประกอบการสอน วิชาช่างไม้เมื่อเริ่มเปิดก็ไม่ค่อยมีคนเรียน เวลานี้ก็เต็มหมดทุกแห่ง และเด็กที่เรียนเสร็จก็ทำงานได้ เวลาช่างไม้ก็หายาก วิชาใดควรเตรียมไว้เท่าไร จะขยายอย่างไร ต้องมีโครงการ

2. วิทยาลัยต่างๆ นั้น ขณะนี้ก็มีคนนิยมเรียน แต่ขยายไม่ออก หรือไม่ขยาย ไม่ทราบควรได้เริ่มขยายให้รับเด็กที่จบเตรียมอุดมได้ทั้งหมด เพราะพวกนี้จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ เขามีสีกิมจะสร้างทาง สร้างอาคาร สร้างประปา ไฟฟ้า แต่เราไม่สร้างคนไว้ทำงาน เหล่านั้น เราจะเอาใครมาสร้าง สร้างแล้วจะเอาใครมาใช้ วิทยาลัยนี้ จึงจำเป็น เรามีตัวเลขอยู่แล้วว่า เด็กจบเตรียม จะมีเท่าไร จะเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยเท่าไร ที่เหลือควรมีวิทยาลัยชั้นสูง

ไว้รับเด็กให้พอเพียง ปัญหาจะไม่เกิด ความหมดเปลือกจะมีน้อย เพราะตั้งไว้รับเด็กของงบประมาณที่คำนวณไว้

3. ขึ้นมหาวิทยาลัย ประจักษ์พยานสำคัญของเรื่องเราชาวคนที่มีความรู้มันได้แก่เรายอมรับหน่วยอาสา เป็นจำนวนมากทุกปีมาเราต้องส่งคนไปเรียนและไปทำงานเมืองนอกเท่าไร และเราขาดคนงานเท่าไร ในทันทีที่เริ่มขยายงานนั้นจะเพิ่มแพทย์ปีละ 1000 คน วิศวกรทางโยธา 1000 คน วิศวกรไฟฟ้าปีละ 500 คน เกษตรปีละ 1000 คน เพียงเท่านี้ก็เพิ่มเด็กเข้ามหาวิทยาลัยได้ถึง 3500 คน คนไม่มีที่เรียนก็ลดลง ส่วนสัมพันธ์ของความต้องการคนและเราสามารถผลิตคนออกมาใช้ได้ ก็จะใกล้เคียง เมื่อปะทะปัญหาเฉพาะหน้าได้ เท่านั้นแล้ว เราก็เริ่มมีแผนงานขึ้นต่อไป แล้วปัญหาเรื่องเราค่อยพัฒนาจะหมดไป

ทำไมเราส่งคนไปเรียนในอังกฤษสหรัฐอเมริกา? ทำไมไม่เอาอาจารย์ที่สอนในสหรัฐอเมริกาและอังกฤษมาสอนในเมืองไทย ซึ่งเราทำได้ถูกและดีกว่าเราเสียเงินปราบแหล่งเสื่อมโทรมได้ นับเป็นร้อยล้าน ถ้าเราใช้เงิน 100 ล้านบาทสร้างคน คนเหล่านั้นจะกำจัดแหล่งเสื่อมโทรมได้หรือไม่ก็นำคิดการก่อสร้างคนดีกว่าสร้างตึก เพราะตึกสร้างคนไม่ได้ แต่คนสร้างตึกได้

ไหนๆ ปีนี้ก็ผ่านพ้นจนไม่อาจแก้ไขได้แล้วปีหน้า ลองคิดกันต่อไป ถ้าแก้ได้จะขจัดความโหมหนัสของคนจำนวนหมื่นได้ ได้กุศลและได้ชื่อว่าวางรากฐานของประเทศไว้เป็นอย่างดี

การแนะนำของฝรั่ง บางทีก็ดีน่าชม แต่เรื่องสร้างคนของเรานั้นไม่ควรฟังใคร นอกจากตัวเราเอง ถ้าเราไม่สร้างคนให้เหนือฝรั่ง ฝรั่งก็จะอยู่เหนือเราและต้องช่วยเราตลอดไปชั่วชาติ ตราบใดเรามีสิ่งที่เหนือเขาแม้สักอย่างสองอย่าง ตราบนั้นเราจะได้รับความนับถือ

ข้าพเจ้าเห็นและเขียนในหนังสือพิมพ์มานานว่า การคบค้าระหว่างประเทศนั้นต่างก็เอาเปรียบกันคนฉลาดมาก ได้เปรียบมาก เราไม่พูดเราก็คงจะแยءตลอดไป มหาวิทยาลัยผลิตนักรัฐประศาสนศาสตร์ออกมามาก แต่กระทรวงต่างประเทศไม่ได้เอามาฝึกไว้คัดเลือก เพื่อสำรองงาน เราจะไม่สามารถมีพูดที่ดีเทียมเขาได้เลย เลิกระบอบเดิมเก็บเอาเด็กจากมหาวิทยาลัยมาเข้าฝึกงานอบรมแล้วคัดเลือกสักปีละ 50 คน 10 ปี เราก็จะมีคนในกระทรวงต่างประเทศที่ฝึกแล้วถึง 500 คนที่จ้างฝรั่งไว้ในต่างประเทศ ก็เลิกเสีย จ้างพวกเรามากกว่า ปีเก่าผ่านไปแล้ว ขอให้ปีใหม่จงเจริญด้วยการศึกษาเทอญ.

1 พฤษภาคม 2506

ภาษีจะขึ้นอีกไหม?

ในคราวขอตั้งงบประมาณเพิ่มเติมนายกรัฐมนตรีรับว่า จะไม่มีการขึ้นภาษีกันอีกแน่ แต่ทางกระทรวงการคลังเตรียมร่างพระราชบัญญัติแก้ไขประมวลรัษฎากรกันอยู่ และถ้าผ่านคณะรัฐมนตรีมาได้ รัฐมนตรีคลังก็คงว่า เหมือน เมื่อเคยว่ามาแล้วว่าไม่ขึ้นภาษี แต่เป็นการปรับปรุงภาษี คือมีทั้งลดทั้งเพิ่ม แต่เมื่อหักกลบลบกันแล้ว เงินภาษีปรับปรุงก็คงได้มากขึ้น จะว่าปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอะไรก็ตาม ในที่สุดก็คือขึ้นภาษีนั่นเอง

ดูเหมือนว่ากระทรวงการคลังจะเก็บภาษี จากอาชีพอิสระ จากคนสองประเภทให้ได้ คือ แพทย์และทนายความซึ่ง เคย เสนอไปแล้ว ตกลงมาหนหนึ่งแล้วเมื่อเร็วๆ นี้ ที่จริงทั้งแพทย์และทนายความก็เสียภาษีเงินได้ในประเภทค่าจ้างอยู่แล้ว และค่าจ้างนั้นถ้าเงิน 3 แสนบาทก็เสียภาษีถึง 150,000 บาท ซึ่งก็คงไม่น้อยนัก ถ้าจะเร่งกันขึ้นไปอีกแล้ว ถ้าจะก่อให้เกิดการหลีกเลี่ยงกันขึ้น เพราะหลักการเก็บภาษีนั่น เขาว่ากันว่า จะคิดว่า $2 + 2$ จะเป็น 4 เสมอไปไม่ได้ บางทีเป็น 3 เท่านั้น ถ้าหากจะเพิ่มกันจริงๆ ราษฎรก็หนีไม่พ้น เพราะว่าทั้งหมดความและหมอยานั้น มีรายได้จากความทุกข์ของคนอื่น คนไม่เป็นไข้หมอกไม่ต้องรักษา หมอไม่รักษาไม่ได้เงิน หมอความก็เช่นเดียวกัน ถ้าไม่มีใครเป็นความกันก็ไม่ได้เงิน การเรียกเงินของบุคคลสองประเภทนี้ ถ้าไม่มีธรรมประจำใจอยู่ข้างก็เกือบเป็นหารุณ หลักการใหม่อีกประการหนึ่ง ซึ่งจะเปลี่ยนแปลงไปก็คือคดียาเสพติดจะไม่ให้ขึ้นศาลธรรมดา อาจตั้งศาลพิเศษขึ้น หรือมาในรูปกรรมการ ถ้าหากการนี้ออกมาได้ก็จะเกิดคอร์รัปชันกันอย่างร้ายแรงภายหลังการใช้กฎหมายนี้ไม่เกินปี เพราะถ้าไม่ได้ฟังศาลคนก็ไม่อยากถูกฟ้อง วิสัยจะพันไปใครก็เสียเงินให้พนักงาน นั่นแหละที่นั่นอะไรจะเกิดขึ้น

ทกสมัยที่เรามีรัฐธรรมนูญ การตั้งศาลพิเศษขึ้น เป็นการมีขอบกฎหมาย เรื่องการเพิกถอนโฉนดเมื่อเร็วๆ นี้ก็เคยตั้งตันออกกันมาหนหนึ่งแล้วก็ผลเป็นอย่างไรเราก็คงรู้กัน การดำเนินการทางภาษีอากรนี้อาจเป็น เพราะว่าขณะนี้การที่ขาดข้ออุทธรณ์ของผู้อุทธรณ์ไม่ค่อยเป็นผล จึงใช้สิทธิทางศาลและพอถึงศาล กรมสรรพากรแพ้กกว่าชนะ อาจเป็นเพราะเหตุนี้ก็ได้ ที่คิดจะตั้งศาลพิเศษกันขึ้นถึงหากกระทรวงการคลังจะพิจารณา เราคิดว่าคณะรัฐมนตรีก็ดี สภาร่างรัฐธรรมนูญก็ดี คงจะพิจารณาเรื่องนี้ด้วยดี พอกกรมสรรพากรมีศาลเอง ศาลการก็มีศาลเอง และสรรพสามิตก็จะมีศาลบ้างในที่สุดกระทรวงคลังก็จะมีศาลขึ้นอยู่อีก ซึ่งคงจะปกครองให้เป็นไปตามระบอบประชาธิปไตย หลัทธิเลิศ

ความจริงตามกระแสข่าวจะมีเพียงไม่กี่ตาม เวลาในไม่ช้านักอาจมีข่าวในเรื่องภาษีเกิดขึ้น นายกรัฐมนตรีก็ต้องการยกระดับการครองชีพของราษฎร รายได้ราษฎรยังไม่ทันเพิ่มขึ้น แต่เก็บภาษีเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เราจะมี การครองชีพดีขึ้นได้อย่างไร ?

ประเทศต้องใช้จ่ายเงิน ภาษีก็ต้องเก็บ แต่การเก็บภาษีต้องสัมพันธ์กับรายได้ของผู้เสีย ถ้าจะ ใช้อำนาจเก็บและใช้ดุลพินิจเฉพาะผู้เก็บ ผู้เสียไม่มีเสียงแล้ว ในที่สุดภาษีจะเป็นประเภทที่ดีไม่ได้ เฉพาะอย่างยิ่งระบบภาษีเกี่ยวโยงกับฐานะ เศรษฐกิจของประเทศ ถ้าผลาดหลังลงไปจะพากันลำบาก ทั้งประเทศ.

20 เมษายน 2506

รถไฟไทย

ให้เลิกกระเบียดคร่ำครีในรถไฟ ต้องทำตัวเป็นพ่อค้ากว่าราชการตั้งแต่กระเบียดขยายตัว เรื่อยไปจนด้านอื่นๆ ว่าคนเอาเงินไปให้ตอมไหนก็ต้องรับเอาไว้ทันที

การแก้ปัญหาเรื่องรถไฟในปัจจุบัน อาจจะมีอยู่อีกหลายแง่หลายทาง เพื่อให้กิจการด้านนี้ ก้าวหน้าออกไปโดยรวดเร็ว เพราะการปรับปรุงงานรถไฟก็คือการทำเพื่อประโยชน์สองอย่าง อย่าง หนึ่งนั้นเพิ่มความสะดวกสบายให้แก่เจ้าของรถไฟ คือ ราษฎรที่โดยสาร อีกอย่างหนึ่งก็เพื่อกำไรที่จะ นำไปใช้หนี้เงินกู้เขามาปรับปรุงรถไฟ ตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่สองนี้เสื่อมลงไปมาก เมื่อดำเนิน เพื่อกิจสองประการนี้แล้ว ผลสำคัญยิ่งของรถไฟก็มีแต่เศรษฐกิจของประเทศตามมา คือทำให้ธุรกิจ การค้าของประเทศรุ่งเรืองตามมาด้วย รถไฟของเอกชนในนานาประเทศมุ่งประโยชน์ กำไรเป็นที่ ตั้งจึงต้องให้รัฐควบคุม เพื่อประโยชน์สาธารณะด้วย เช่น ความสะดวกสบายและเป็นผลแก่เศรษฐกิจ ส่วนรวม

เรามีรถไฟครั้งแรกโดยรัฐบาลจัด ถึงเช่นนั้นการรถไฟก็ต้องตรากฎหมายพิเศษขึ้นใช้ กฎหมายฉบับแรกออกในสมัยสมบูรณาญาสิทธิราช แต่ก็มีหลักให้ยึดเยี่ยงสาธารณูปโภคทั้งหลายรวมอยู่ ด้วย มาเมื่อ พ.ศ. 2476 รถไฟถูกเปลี่ยนแปลงไปเหมือนราชการธรรมดา ไม่ใช่ราชการแบบ รัฐพาณิชย์ โดยกฎหมายระเบียบราชการบริหาร พ.ศ. 2476 เพราะรถไฟเป็นกรมฯ หนึ่ง ผู้บัญชา

การรถไฟฟ้ากลายเป็นอริบดี เมื่อ เป็นกรมที่ต้องมีอริบดี กองต่างๆ แขนกต่างๆ เหมือนราชการทั่วไป ผลที่ติดตามมา รถไฟฟ้าขาดทุน รถไฟไม่สามารถก่อสร้างตัวจากภัยสงครามจนกู้เงินใครมาบูรณะเขาก็จะไม่เต็มใจมีเงินต้องมาเป็นองค์การอิสระ คือ เป็นองค์การอย่างที่เป็นอยู่ แต่เพราะตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2485 มาคนที่มีอิทธิพลทางการเมือง จึงเข้าไปวุ่นในกิจการรถไฟ คนในวงการรถไฟเองเลยไม่มีอิสระจะดำเนินงาน เพื่อความรุ่งเรืองของรถไฟ เลยต้องมาตั้งข้อห้ามกันขึ้น ว่าในตำแหน่งกรรมการรถไฟนั้นห้ามตั้งนักการเมือง และทั้งกำหนดคุณสมบัติไว้ต้องเป็นผู้มีความรู้ในทางเศรษฐกิจการขนส่ง แต่กฎหมายนี้ก็ไม่ว่าจะมีใครถือสาอะไรกันนัก รถไฟเราก็จริฎขึ้นช้าๆ เหมือนเต่าเดิน โดยอาศัยเวลานานหนอยก็มาได้ไกลพอใช้ คือ เคี้ยวนี้มีขบวนรถเดินมากขึ้น รับผิดชอบคนงานได้เงินค่าจ้างเพิ่มขึ้น แต่ก็ยังไม่ทันกับความต้องการของประชาชน

อย่างไรก็ดี ผู้เคยผ่านงานทางนี้มาและต้องใช้รถไฟเป็นพาหนะติดต่อดูธุรกิจ เสนอความเห็นในการปรับปรุงรถไฟบางอย่างว่า ที่จริงยังมีวิธีการต่างๆ ที่ควรจะปรับปรุงอีกมาก ที่ไม่ควรต้องอาศัยเวลาเลย เช่น เพิ่มขบวนเดินรถขึ้น เปลี่ยนวิธีการขายตั๋วเสียใหม่ เลิกระเบียบที่เก่าคร่ำคร่าเสียบ้าง บางที่เราจะไปได้ไกลกว่านี้

สิ่งที่น่าแก้ไข นั่นคือ เรื่องตั๋วโดยสารชนิดเอาคนไปนั่งเขียน ไม่ว่าจะรถไฟหรือขบวนรถเล็กให้หมด ตั๋วมีประเภทเดียว คือตั๋วแข็งค่าธรรมเนียมรถเร็ว รถด่วน เลิกเสียเวลาว่าตั๋วใบไหนไปกับตั๋วเลขที่เท่าไร หรือถ้าเลิกมีตั๋วสองใบเสียได้ยิ่งดี คือ ถ้าตั๋วรถด่วนทุกใบพิมพ์ใหม่หมดบวกราคาลงไป 20 บาท ก็น่าขายเร็วขึ้น ตรวจจ่ายขึ้น ประหยัดเวลาขึ้น ตั๋วรถเร็วก็เช่นเดียวกัน ไปเสียสดางค์พิมพ์ทำไม ถ้าข้อเสนอนี้ถูกนำไปใช้มีหนึ่งก็จะลดค่าพิมพ์ตั๋วค่าธรรมเนียมลงมาก คนที่บ่นจนหนฟังไม่ไหวเมื่อซื้อตั๋วก็จะเบาบางลง ตัวลดราคาดูไม่มีเหตุผลที่จะต้องไปนั่งเขียนคำร้อง เขียนทำไมเสียกระดาษเสียเวลา ถ้าจะลดให้ใคร เห็นบัตรก็ขายตั๋วอีกชนิดหนึ่งให้ใครขึ้นรถมีตั๋วชนิดนั้นต้องมีบัตรแสดง เรื่องก็ง่าย รวดเร็วขึ้น ถ้าหากรัฐติดใจที่ห้าบัญชีไว้ เวลาตรวจตั๋วสิ่งเหล่านี้แม้จะเป็นเรื่องเล็กน้อย ถ้าทำได้เราก็จะมีกำไร เพราะประหยัดเงินเป็นจำนวนมาก

นักธุรกิจคนเดียวที่กล่าวคือไปอีกว่า ปัจจุบันเข้าใจว่าผู้ใหญ่ที่ไปออฟฟิศตรงวัดเทพศิรินทร์ คงไม่เคยไปดูงานบริเวณสถานีกรุงเทพ ผมเคยไปซื้อตั๋วรถไฟสามหนซื้อไม่ได้ ครั้งแรกไปขอซื้อชั้นสอง เขาว่าหมด ไปซื้อชั้นหนึ่งซื้อได้ แต่เขากำหนดที่นั่งในชั้นสองให้ ครั้งที่สองไปซื้อแต่เข้า เขาว่าต้องมาซื้อเขียน พอเขียนไปเขาเปิดขายช่องเดียว หนยืนอยู่ 28 นาที แล้วก็ประกาศว่าตั๋วหมดที่นั่ง เลยไปหาซื้อพนักงานประจำรถว่า จะทำอย่างไรงานเสียหมด เขาว่าขึ้นไปให้เขาปรับเสียสองเท่า ไปเพียงบางชื่อ

แล้วซื้อบางชื่อไปจดหมาย ก็เลยต้องทำ คือถูกปรับและเสียเงินเพิ่มแล้วทุกครั้ง เลพิติกต้องค่อมาก็เลย
นัดงานทางเหนือให้ตรงวันศุกร์วันพุธ เพราะเพื่อซื้อตั๋วรถไฟไม่ได้ จะได้จับเครื่องบินไปได้
เวลาเย็นๆ เราไปดูการขายตั๋วจะเห็นว่าน่าทุเรศคนโดยสารรถไฟ เพราะยื่นเรียงแถวยาว
คนขายตั๋วทำให้ไม่ทัน ทั้งๆ ที่ช่องขายตั๋วมีอีกมากมายที่เปิดไว้ ถ้าผู้ใหญ่ไปถูกทวารเพิ่มช่อง เพิ่มคน
ขายตั๋วขึ้น เรื่องที่น่าจะเรียบร้อยกว่านี้ ตัวไปฝากพ่อค้าขาย ขายได้ทุกวันทุกเวลา ส่วนรถไฟขายเอง
มีกำหนดเวลานี้ก็แปลก ที่จริงค่าส่วนลดที่ฝากขายนั้นมากกว่าค่าจ้างคนงานขายตั๋วประจำรถไฟ เสียอีก
วิธีแก้ก็ง่ายๆ ภารขายตามเวลาเดิมก็ขายไป แต่จะเปิดตัวยขายตลอดเวลาสัก 1 ช่องก็ได้ ใครจะเอา
เงินไปให้เวลาไหนเมื่อไรรถไฟรับ เรื่องก็ง่ายๆ ฉะนั้นการเปลี่ยนรถไฟมาเป็นองค์การ จึงว่ายังคิด
ราชการอยู่เสมอ เอาออกไม่ได้ รถไฟคือพ่อค้า แต่เป็นพ่อค้าที่กระตือรือร้นต่อความสุขสบายของ
สาธารณชน จึงต้องมีความรู้สึกนึกคิด เป็นพิเศษกว่าพ่อค้าทั่วไป ที่จริงนั้นพนักงานรถไฟ เดียวนี้ดีขึ้น
มาก สุภาพอดทน เรียบร้อย ก็เลยชวนให้ผู้โดยสารเบาบางลงไปมาก ลองมาแก้ไข เรื่องนี้อีกสักหน่อย
แล้วคิดเพิ่มขบวนรถที่คนโดยสารล้นรถจะดีกว่านั่งกันอยู่เฉยๆ

1 เมษายน 2506

โชคดียังเป็นของเรา

ขณะที่รอบๆ ประเทศเรากำลังยุ่งเรื่องการเมืองจะเข่นฆ่ากันเองในบ้านเราสงบดี
เป็นกุศลที่ทุกคนไม่ต้องนอนผวาเกรงเหตุร้ายจะเกิด เรื่องนี้ก็จะเกิดขึ้นโดยอะไรและโดยใครก็ตาม
ก็เป็นบุญคุณแก่พวกเรา ในสหพันธรัฐมาลายา นายกรัฐมนตรีควนกูอับล ราห์มัน ซึ่งได้รับการสนับสนุน
จากสมาชิกในสภาตลอดมา มีข่าวว่าพวกสมาชิกเกิดจับกลุ่มจะทำลายล้างแผนมาเลเซียให้โต
ซึ่งที่จริงนั้นสหพันธรัฐมาลายากำลังวิกฤติการณ์ นอกประเทศกับฟิลิปปินส์ และอินโดนีเซียอยู่ แก้นอกประเทศ
ยังไม่เสร็จจะต้องมาแก้เหตุการณ์ภายใน เรื่องเดียวกันอีก ดูน่าวิคกกังวล ทางเขมรระหว่างสีหนุกับ
รัฐบาลว่ากันกลับไป กลับมาจนดูๆ ก็น่าจะกลายเป็นเหตุร้ายที่สุดที่ญวนได้ แต่ก่อนก็เกิดกบฏกันบ่อย
อยู่ๆ คณะทหารเอาระเบิดไปทิ้งลงใส่ทำเนียบประธานาธิบดีก็แก้กันได้ด้วยยอมให้มีการเลือกตั้ง
ที่พม่าเลิกสภาเลิกมืออะไรต่ออะไรกัน มีสภาปฏิวัติ โดยทหารก็มาแตกออกกัน ในระหว่างคนสำคัญอีก
เรื่องยังไม่จบสิ้นลงไป ทางลาวกองแลกับพัน เอกเตือน ซึ่งเคยร่วมเป็นตายกันมา ต่างประกาศทำทนาย

กันขึ้นทั้งๆที่ประเทศลาวยุ่งอยู่แล้วจะมายุ่งภายในกันอีก เกาหลีหลังจากทหารยึดอำนาจจากประชาชน มาเป็นสภาปฏิวัติคล้ายๆ พม่า ทหารเองเกิดไม่ลงรอยอย่างรุนแรง นายพลบักจุงฮี ผู้ยึดอำนาจการปกครองมาว่าจะปรับปรุงบ้าง เมืองให้ดีขึ้น พอยึดได้เกิดจะไม่ให้มีการเลือกตั้งขึ้นก็เกิดมีพวกคิด ทำลายอำนาจนายพลบักจุงฮี คนสำคัญซึ่งไม่ยอมกลัวอำนาจอะไรๆ คือ เป่ซุนยุน อดีตประธานาธิบดี บักจุงฮี จับบุคคลมากมายเข้าคุกเข้าตะราง ทั้งมีพวกสนับสนุนให้ยึดอำนาจการปกครองต่อไปอีก แต่ไปซุนยุนเกิดไม่กลัวคุกตะรางขึ้นมา เขาห้ามเดินขบวน ก็จะไม่เดิน ห้ามคิดเขียนรัฐบาลก็ประณามรัฐบาลอย่างรุนแรง ว่าทรยศหักหลังประชาชน เขายู่จะเอาเข้าคุกก็ไม่กลัว ลงจนถึงขนาดนี้แล้วถ้า ไม่ปรองดองกัน หรือไม่ตายลงไปข้างใดข้างหนึ่งน่ากลัวจะยุ่ง และคนสำคัญขนาดทำรัฐบาล เบียดเหยียด อย่างนี้ก็คงไม่ใช่หมุนขึ้นเขียนแน่ คงมีพวกมากพอที่จะเชื่อถือ เรื่องจะไม่จบสิ้นลงง่ายๆ ถ้าเกิดรุนแรงกันขึ้น

ประเทศที่น่ากลัวที่สุดสองประเทศ คือ เกาหลีใต้ และพม่า เพราะดูพวกที่ขัดขวางรัฐบาล นั้นดูจะเชื่อว่าคนมีประชาชนหนุนหลัง ส่วนมลายานั้นไม่เป็นไร รัฐบาลแพ้อ้าวออกไปก็ให้ราษฎรเลือกตั้งกันใหม่ ไม่ต้องฆ่าแกงกัน ถ้าเกิดนายพลเนวินทำกับคู่แข่งของคนเข้า หรือบักจุงฮีเล่น ไปซุนยุน เข้าเรื่องมันจะเกิดศึกกลางเมือง ซึ่งประเทศทั้งสองเรามีส่วนเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ ไม่สงบของเขาด้วย เราเป็นมิตรประเทศและเฉพาะ เกาหลี เราส่งทหารไปช่วย เขารักษาประเทศไว้ ถ้าเขาเกิดรบกันเอง เราจะทำอีท่าไหน เราส่งทหารไปก็เพื่อให้เกาหลีใต้ไม่ต้องเป็นคอมมิวนิสต์ ถ้าเขาเกิดรบกัน โอกาสสุรุกรานทางคอมมิวนิสต์ก็ง่ายเข้า เราก็ก็น้อยเปล่าที่ส่งทหารทั่วโลกไปช่วย เขามาตั้งหลายปี และเราสนับสนุนระบอบประชาธิปไตย เราสนับสนุนเสรีภาพ ถ้าบักจุงฮีจะยึดอำนาจ เพื่อคณะของตัวเองไม่ใช่หลักการ แล้วจะอยู่รอดไปได้อย่างไร เพราะหัวหน้าใหญ่ช่วยป้องกันเกาหลีใต้ คือ สหรัฐก็ประกาศไว้ว่า ส่งทหารไปรบเพื่อเสรีภาพของพลโลก การปฏิบัติการณ์ของบักจุงฮีจะเป็นไป เพื่อเสรีภาพหรือ? ถ้าหากยืนกรานในพิธีของตนอยู่ต่อไป และแล้วตอนท้ายอะไรจะเกิดขึ้น?

พม่ามีชายแดนติดต่อกับเรา ถ้ายุ่งขึ้นถึงเราที่ทำของนายพลเนวินดูจะเอียงซ้ายเข้าไปทุกที ทุกครั้งที่เกิดเรื่องยุ่งในพม่า เราเสียท่าทุกที คนไทยเท่านั้นถูกจับท้าวว่า เข้าไปในน่านน้ำ เราเท่านั้น ถูกบอมบ์ทางชายแดนคนไทย เท่านั้นถูกกระเหยิงปล้น พม่าไม่เคยถูกไทยปล้นเลย ถ้าเกิดจลาจลใน พม่าเราก็มีหวัง เตือดร้อน หรือถ้าพม่าเกิด เปิดประตูให้จีนแดงหรือญวนคอมมิวนิสต์ บ้านเราจะมีอะไร เกิดขึ้น

ขณะนี้เรากับพม่ากำลังประชุมกันอยู่ การติดค่อมปะกันครั้งนี้เราไม่ควรมุ่งเฉพาะเรื่อง
อาณาเขตทะเล ที่ทำในการปกครองของพม่าที่เป็นภัยแก่เรา ควรได้หาทางเท่าที่จะสามารถอย่าให้
นาทืทองผ่านไปได้จะดีมาก

เหตุการณ์รอมม้าน เราจึงดู เป็นสิ่งน่าวิตกกังวลเหลือเกิน เราจะ เป็นประเทศที่รอดอยู่ได้
โดยผาสุก ก็ด้วยเราไม่ผิงนอนใจ เราจะต้องร่วมมือร่วมใจกันคิดและทำอะไรลงไป เพื่อความรอดอยู่
และความผาสุกของเรา

28 มีนาคม 2506

เรื่องของป่าไม้

ข่าวโครมครามในหน้าหนังสือพิมพ์นั้น มีอยู่บ่อย ๆ ว่าอิทธิพลทำลายป่า รัฐบาลก็วิตกถึง
เรื่องการทำลายป่า จนประกาศทุกวันว่า ผู้ใดทำลายป่า เป็นผู้เสมือนทำลายประเทศทีเดียว แต่ถึง
เช่นนั้นก็ยังมีการลักลอบตัดไม้ในป่ากันเสมอ ๆ ทำไม้ถึงเป็นเช่นนั้น ?

คำตอบอะไรจะไม่ถูกตียิ่งไปกว่าตอบว่า เพราะไม้ขาดตลาด ความต้องการไม้มีมากขึ้น
ราคาไม้แพงขึ้น คนคิดค้าขายทางขโมยไม้มาขายจึงมากขึ้น ราษฎรทั่ว ๆ ไปไม่ร่วมมือ ไม่ร่วม
ความ เข้าใจว่าป่าไม้นั้นราษฎร เป็นเจ้าของด้วย ทำไมราษฎรจึงไม่รู้สึกรู้ว่าป่าไม้เป็นของตน เพราะ
ความจริงที่ปรากฏนั้น จะให้เขาคิดเช่นนั้นไม่ได้ วิธีการทำไม้ เราให้สัมปทาน ให้ผูกขาด คน
ผูกขาดอยู่ที่ไหนไม่รู้ มาตัดไม้ได้คนเดียว คนข้าง ๆ ต้นไม้แตะต้องไม่ได้ ใครก็ไม่คิดจะหวงแทน
เพราะหวงไว้ให้คนอื่นที่ไม่เคยรู้จักหน้าค่าตา บางทีเป็นฝรั่งมังค่ามาแต่ไหนก็ไม่รู้ ชั้นประการหนึ่ง
ประการที่สอง หลักสูตรประถมศึกษาของเราไม่สอนเด็กให้รู้จักป่าดีกว่านี้ เด็กเรียนธรรมชาติวิทยา
ปีละมากชั่วโมง แต่เด็กเหล่านั้นไม่ได้ถูกชักจูงให้เห็นคุณค่าของป่า จนกระทั่งจบประถมศึกษาก็ออกไป
โดยไม่รู้จักรูปลูกค่าของป่าเลยสักนิดเดียว ยิ่งตอนยังอยู่ในโรงเรียนต่อไปก็ไม่ได้ถูกอบรมให้รักป่าจน
แล้วจนรอด ในที่สุดเข้ามหาวิทยาลัยเลยลืมป่า แม้นักศึกษาวนศาสตร์ในมหาวิทยาลัยก็เรียนแต่วิชาการ
เรื่องดิน เรื่องพฤกษศาสตร์ เรื่องวิทยาศาสตร์และโรคพืช แต่ไม่ได้ปลูกฝังให้รักป่า และเห็นคุณค่า
ของป่า เมื่อออกไปหางานบุคคลเหล่านั้นก็ยังไม่รักป่า มหาวิทยาลัยพยายามพานักศึกษาวนศาสตร์ออก
ป่าทุกปี ปีละเดือน รวมเวลาตลอดเวลาการศึกษา เด็กอาจเข้าอยู่ในป่า 5 เดือน แต่การเข้าป่า

ของนักศึกษา บางคนก็เจ็บป่วย แต่สิ่งเกิดแล้วยังไม่รักษาพอที่จะเป็นเจ้าหน้าที่คุ้มครองบำรุง
สงวนป่า เราเคยฝันหวานมาครั้งหนึ่งว่า ถ้ามีป่าไม้แขวงแล้วจะเป็นประโยชน์ในการสงวนป่า
พอดีไปก็ต้องเลิก เพราะวิธีการอบรมชั่วคราวไม่ทำให้การเป็นป่าไม้ แขวง รักษาได้ ในที่สุดก็
ล้มที่ทำการ เงินทองสูญไปมากมายและงานไม่ได้ นั่นไม่ใช่โครงการ ผิดแต่เพราะการเชื่อใน
สิ่งไม่ควรเชื่อ เพราะคิดว่าคนทุกๆ ไปเข้ามาอบรมสองสามเดือนจะรักษา พอดีก็ทำลายป่า
โครงการรักษาป่าด้วยตั้งป่าไม้แขวงก็ต้องล้มลงอย่างน่าเสียดาย งานบางอย่างไม่ใช่ว่าเรียน
ได้แล้วก็จะทำให้ใช้งานได้ เช่นจะตั้งพวกสำเร็จวนศาสตร์เป็นผู้รักษาป่าจะต้องอบรมกันก่อน ไม่ใช่
สอบไล่ได้แล้วจะทำงานได้ดี ต้องอบรมคัดเลือกจนรักษาแล้วจึงจะคุ้มครองป่าได้ ผู้เขียนรู้จักพนักงาน
ป่าไม้คนหนึ่ง คือ พระยาอนุวิดิวนรักษา เป็นคนรักษาป่ารักษาป่า จนเขาพูดกันว่า เจ้าคุณเป็นลูกจ้าง
ที่ดี แต่เป็นนายที่ไม่ดี เพราะเจ้าคุณรักษา รักษาโดยไม่ฟังเสียงใคร ได้เคยคุยกับเจ้าคุณถึงเรื่อง
ป่าไม้ ท่านปรารถนาว่า ถ้าหากพวกคุ้มครองสัตว์ป่าจะนึกถึงนกสักชนิดหนึ่ง คือนกหัวขวานว่า ได้ทำ
ประโยชน์ให้แก่กรมป่าไม้มีละไม่น้อยกว่า 10 ล้านบาท เพราะนกตัวนั้นกินตัวหนอนที่เจาะไม้สัก ซึ่ง
ถ้าไม่มีนกกินหนอน หนอนจะทำให้ไม้สักเป็นรูและเสียราคาได้มากมาย และหนอนที่นกกินนั้น คนก็ไม่
มีทางจะกำจัดได้ดีเท่านก ความคิดเห็นที่วิตกกังวลเหล่านี้แสดงให้เห็นว่า แม้ออกจากงานแล้วก็ยัง
รักษาอยู่ในเรื่องนี้ ถ้าเราจะสงวนป่าแล้ว ก็จะต้องทำเป็นสองประการ คือ

1. สอนให้คนไทยรักษาป่าแต่เล็กๆ
2. อบรมพนักงานที่จะไปคุ้มครองป่าจนเห็นคุณค่าของป่า แล้วจึงแต่งตั้ง

มีฉะนั้น เราก็มีแต่จับกุมฟ้องร้องผู้ลักลอบตัดฟันไม้ทำลายป่ากันอยู่ไม่รู้จักจบสิ้น และแม้จับ
ได้ไม้ก็ไม่สามารถจะฟื้นคืนดีขึ้นมาได้.

27 มีนาคม 2506

การพัฒนา “คน”

รัฐบาลอยากพัฒนาประเทศทุกๆ ทาง ได้ตั้งสภาวิจัยขึ้นเพื่อศึกษาค้นคว้าหาสมุฏฐานของ
อุปสรรค ก็มองเห็นว่า “คน” เป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาประเทศ คนเป็นส่วนมากที่จะช่วยทำงาน
พัฒนาเป็นไปด้วยดี คือ ข้าราชการกระทรวงมหาดไทย จึงเรียนผู้ว่าราชการจังหวัดมาอบรมผล

ของการอมรมก็คงเกิดมากพอใช้ หากแต่เหตุที่เรายังมีคนเลวปอนอยู่ในจำนวนคนลึมากมาย จึงควรที่จะสอดส่องว่าพวกที่ถูกเรียกมาอบรมนั้นมีเท่าไร ที่ผลของการอบรมมิได้เกิดขึ้นตามความมุ่งหมาย แล้วกระทรวงมหาดไทยก็จะพบและเห็นว่า ยังมีคนอีกมากที่เหลววิสัยที่จะเสี่ยงไว้ คนเช่นนั้นควรได้ปลดออกไปเสีย จะเกิดผลดีสองประการคือ

(1) ทำให้คนดีได้เข้าทำงานแทน

(2) เป็นเยี่ยงอย่างที่คนจะทำชั่วจะได้เกรงขาม หากสภาวิจัยกิติ กระทรวงมหาดไทย

กิติ พิจารณาแล้วจะเห็นว่าข้าราชการฝ่ายปกครองที่ยังบกพร่อง เป็นอุปสรรคแก่การพัฒนา นั้น มีมูลเหตุสำคัญอันเดียวที่ทำให้เขาไม่เข้าแนวที่รัฐบาลต้องการ มูลเหตุหนึ่งคือการทุจริตต่อหน้าที่ หมายความว่า เขายังปรารถนาอย่างรุนแรงที่จะใช้อำนาจหน้าที่หาเงินมาเข้า พก เข้าห้อง

ผลของการกระทำต่างๆ ที่เกิดขึ้นนั้นก็คือ ข้าราชการชนิดนั้นจะทำหน้าที่อย่างไร ๆ ก็มักมีแผนงานไว้วางหน้า เพื่อมีเอาเงินจากราษฎรด้วยวิธีที่มีมาแล้วก็ได้แก่ เรื่อง คดีทั้งแพ่งและอาญาที่เกิดขึ้นในชนบทเรื่องที่ดินทำมาหากินของราษฎร

มีอยู่มากแห่งที่เดียวที่คดีเกิดขึ้น เจ้าหน้าที่ๆ เกี่ยวข้องจะเพิกเฉยไม่ใส่ใจจะดำเนินงานทั้งคดีแพ่งและอาญา จนกว่าเจ้าทุกข์จะให้เงิน และเมื่อเจ้าทุกข์ให้เงินแล้ว จำเลยหรือผู้ต้องหา ก็ให้บ้าง และความยุติธรรมที่ใครๆ จะได้รับก็แล้วแต่จำนวนเงินที่เขาให้สิ่งเหล่านี้ปรากฏเปิดเผย ไม่มี ความกระตือรือร้นอย่างไร คนจนก็ปล่อยให้ไปไปตามชะตากรรม คนมีก็เลสต้องแก้แค้น เมื่อมีโอกาส ขอให้คิดดูก็แล้วกันว่าทำไมสถิติคดีในศาลจึงมาก เหตุหนึ่งในหลายเหตุหนึ่ง เพราะไม่ได้รับความยุติธรรมในเบื้องต้น

ขณะนี้ราษฎรกำลังเดือดร้อนเรื่องที่ดิน การเดือดร้อนนั้นมีมากประการด้วยกัน คือ

1. ที่ทำกินไม่มีพอ ก็อพยพไปหาที่ทำกินข้างถิ่น มีเงินก็ซื้อที่ดินมือเปล่า ซื้อไปก็ขาด

เอกสารสิทธิที่จะคุ้มครอง พอที่จะเจริญรุ่งเรืองก็โกงกัน เป็นความกัน ทมดเนื้อหมดตัว คนที่พอมิอันจะกินก็เป็นคนอนาถา เร่รอนต่อไป

2. ที่ๆ มีอยู่แล้วพอเลี้ยงชีพอยู่ได้ ก็ถูกรีดเงิน มีการรูดถ้ากันบ้างมีเอกสารสิทธิซ้ำกัน

บ้าง บางทีที่ๆ ครอบครองมาเป็นสิบๆ ปี กลายเป็นที่หลวงห้ามบ้าง ฉวนแต่เรื่องเดือดร้อนทั้งนั้น

เหตุที่เป็นเช่นนั้นก็เกิดขึ้นเพราะเหตุสองประการ คือ เจ้าหน้าที่ที่ทุจริต ราษฎรผู้โง่เขลาเหล่านั้น

ไปซื้อหาที่สาธารณะ พอรู้เข้าก็เดือดร้อน อีกประการหนึ่งซึ่งมีความจริงเหมือนกันว่า พอราษฎร

ถิ่นใดทำผิดกฎหมาย เจ้าหน้าที่ก็ถือเอาเหตุนี้ เป็นเหตุเรียกจ่ายเงิน ถ้าให้เรื่องก็เจียม ถ้าไม่ให้ ก็ฟ้องร้อง ถ้าร้องเรียน ผู้ใหญ่ก็หาเรื่องว่าร้องเรียนเท็จ และเป็นถ้อยร้อยความกัน สิ่งเหล่านี้ เป็นความจริง ที่เป็นอุปสรรคแก่การพัฒนาเหลือเกิน

รัฐบาลกำลังจะตั้งกระทรวงพัฒนา ก็เพื่อหวังผลในงาน แต่กระทรวงพัฒนา ก็เพื่อหวังผลในงาน แต่กระทรวงอะไรก็ตามที่ตั้งขึ้นนั้นความสำคัญอยู่ที่คนในกระทรวง ถ้าคนที่ควรจะไปจะไปจะเป็นโคลนติดล้อ ล้อจะหมุนไปได้ยาก

ถ้าเราสำรวจตรวจสอบข้าราชการทุกวันนี้ เพียงในหน่วยของกระทรวงมหาดไทยหน่วยเดียว และเรารักษาติบ้านเมืองยิ่งกว่าตัวบุคคลแล้ว เราก็จะเห็นว่าคนที่ควรให้ออกไปให้พ้นจากทางก้าวหน้า จะมิไม่น้อยเมื่อเราปลดออกไปแล้ว เลือกเฟ้นบรรจุใหม่ เราจะก้าวไปเร็วกว่านี้

บุคคลประเภทที่ควรรูดออกก่อนคือ พวกใช้หน้าที่แสวงหาประโยชน์ ประเภทสองก็คือ พวกเห็นราษฎรเป็นทาส ลองดูสัก 500 ตำแหน่งก่อนก็จะเห็นผล วิธีที่จะให้คำสั่งศักดิ์สิทธิ์ควรรสำรวจและหาหลักฐานไว้ให้พร้อมสัก 1000 ราย ก็ประกาศตกเดือนให้เวลา 1 เดือน ถ้าเขาไม่ทำดีก็ปลดทั้ง 1000 ราย ครั้งเดียวเท่านั้น คำสั่งให้สั่งวรรณะจะศักดิ์สิทธิ์ที่เดือนกว่าซบกันแล้วเล่าไม่ได้ผลเลย อย่างไรก็อย่างนั้นจนบัดนี้

22 เมษายน 2506

เรื่องพัฒนาตัวบุคคล

รัฐบาลปรารถนาจะพัฒนาประเทศ ได้มีการอบรมข้าราชการชั้นต่างๆ รวมไปถึงจนถึงกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน นอกจากนั้นยังมีคำสั่งกำชับให้ปฏิบัติตามในทางที่ชอบควร รัฐบาลปรารถนาจะให้ราษฎร อยู่เย็นเป็นสุขปรา้งและขอร้องหรือเข้าราชการให้ทำตามนโยบาย แต่ผลที่เกิดขึ้นก็ดูเหมือนยังไม่ สมเจตนาของรัฐบาล เราจะต้องวิจัยกันเหมือนกันว่า ทำไมจึงเป็นเช่นนั้น เพราะการทำตามความ ประสงค์ของรัฐบาลในเรื่องนี้ย่อม เป็นผลดีทั้งสิ้น ดีแก่ตัวข้าราชการเองที่จะได้ปูนบำเหน็จความชอบ รุ่งเรืองในหน้าที่ราชการ ราษฎรจะนิยมรักใคร่เป็นทางให้เกิดผลดี ในสังคมแก่ตัวปฏิบัติ ทั้งในขณะที่ ยังรับราชการอยู่ และเมื่อออกไป ดีแก่ชาติบ้านเมืองของตัวเอง ซึ่งจะรุ่งเรืองไปในอนาคต ทั้งๆ ที่

การปฏิบัติตามความมุ่งหมายของรัฐบาลตีทุกประการ เช่นนี้ ข้าราชการก็ยังไม่ปฏิบัติกันพร้อมเพรียง
ที่เป็น เช่นนี้ เพราะ

1. นิสัยชั่ว ซึ่งได้พอกพูนมานานจนไม่สามารถแก้ไขได้เสียแล้ว ข้าราชการที่ท่าคนเป็น
นายราษฎร ถืออำนาจที่กฎหมายมอบไว้ให้แสดงความใหญ่โตข่มขู่ราษฎร หาเรื่องข่มเหงราษฎร คน
จำพวกนี้เอาไว้ไม่ได้ เพราะไม่มีทางแก้ การย้ายไปไว้ในตำแหน่งใดๆ ไม่ช่วยให้ราชการดีขึ้น ทาง
ที่ดีที่สุดรัฐบาลจะต้องปลดออกให้หมด เลิกส่งสารคนจำนวนน้อย เพื่อคน 25 ล้านยอมเป็นเหตุผลที่เหมาะสม
สมควรกว่า เพราะ เด็กใหม่ๆ ที่สำเร็จมาจากมหาวิทยาลัยยังมีมาก และเด็กพวกนั้นยังไม่ได้รับนิสัย
เสียมาย่อมจะพัฒนา যায় ยิ่งเขาไม่ได้เห็นตัวอย่างชั่วก็ยิ่งจะร่วมมือกับรัฐบาล และถ้าทำตามนี้ แม้จะ
ต้องปลดข้าราชการไม่ต้อออกสัก 1000 คน ก็ยังดีกว่าที่ปล่อยไว้ให้เป็นเครื่องกีดขวางงานชาติบ้านเมือง

2. มูลเหตุอีกข้อหนึ่งก็คือ เรื่องการใช้อำนาจหน้าที่แสวงหาประโยชน์ ข้อนี้อุรัฐบาลก็
ตระหนักดีถึงกับตรากฎหมายลงโทษจนจริงจังไปถึงประหารชีวิต แต่ข้าราชการทุจริตบางตำแหน่ง กฎหมาย
เท่านั้นยังไม่เพียงพอ การถูกลงโทษตามกฎหมายจะต้องมีพยานหลักฐานแน่ชัด การทุจริตที่แน่ชัดจาก
กฎหมายลงโทษได้นั้นมักจะมีน้อย แต่การทุจริตย่อมมีมากกว่า การสะกดรับฟังของผู้ที่รัฐบาลเชื่อ
ได้เท่านั้นที่พอจะช่วยได้ วิธีการที่ดีคือ การเลือกบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งผู้ตรวจราชการจะต้องเลือก
ผู้ที่ชื่อตรงต่อหน้าที่ รักชาติบ้านเมืองยิ่งกว่าเพื่อนฝูง บุคคลชนิดนี้เท่านั้นจะช่วยรัฐบาลได้ ขณะนี้มี
ตำแหน่งผู้ตรวจราชการมากตำแหน่ง เลื่อนกันขึ้นเพราะรับราชการนาน เพราะมีเงินเดือน เข้าชั้น
เช่นผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย มีหลายคนมีคุณลักษณะเหมาะสม แต่ก็มีหลายคนไม่เหมาะสม
ควรจะได้สับเปลี่ยนให้เหมาะสม และเป็นหูเป็นตาของรัฐบาล แม้ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี
ก็เช่นเดียวกัน อธิบดีผู้พิพากษา อัยการเขต ที่ดินเขต ป่าไม้เขต ผู้บังคับการตำรวจภูธรเขต เจ้าหน้าที่
ดังกล่าวควรให้มีหน้าที่สำคัญที่จะเสนอปลดผู้มีรีวว่าทุจริต แม้จะจับไม่ได้ไล่ไม่ทันก็ขอให้คงความดี
ความชอบให้ ข้าราชการในสังกัดของตน งดเลื่อนขั้นเลื่อนอันดับ บางตำแหน่งมีคนทำงานคนเดียว
ดูแลไม่ไหว เช่น อธิบดีผู้พิพากษาก็เพิ่มรองอธิบดีเข้าอีกสักคน อย่างอัยการเขตมีคนเดียว ก็คุมไม่
ไหวเหมือนกัน การดำเนินงานปรับปรุงอย่างนี้ อาจทำให้ข้าราชการที่ทุจริตสังวรยิ่งขึ้น งานบาง
กรมหวงอำนาจ เช่น ป่าไม้เขตไม่อาจบังคับบัญชาข้าราชการในเขตได้ ก็เปลี่ยนหลักการเสียใหม่
ให้เขามีเสียงใน ก.ก.อ.ก.ด. หรือ อ.ก.พ. ให้มาก ความเชื่อฟังระมัดระวังจะดีขึ้นแล้ว การ
พัฒนาบุคคลจึงจะเป็นไปทันใจรัฐบาล ถ้าหึงไว้แม้จะรับคนใหม่ คนเก่าก็จะสั่งสอนความไม่ดีให้คนใหม่

เราไม่มีทางจะบรรลุวัตถุประสงค์ไปได้ เราต้องทำคราวแรกให้เฉียบขาดรุนแรงสักทีสองทีในที่สุด ก็จะมีการเกรงกลัวกัน

๓. การรับคนเข้ารับราชการ วิธีการของ ก.พ. ต้องเปลี่ยนแปลง เรื่องการสอบ โดยเขียนตอบคำถามเท่านั้นไม่เพียงพอ ควรคำนึงถึงความรู้สึกรับผิดชอบต่อหน้าที่เป็นใหญ่ โรงเรียน เลขาธิการควรเกิดขึ้น นอกจากสอบงานให้เข้ารับราชการได้แล้วคนที่จะสอบไม่ได้ อาจารย์ต้องแน่ใจว่า ความรู้สึกต่อประชาชน เขาดีพอแล้วจึงได้ผ่านการอบรม เช่นนั้น เท่านั้นที่เราจะได้คนดีมากขึ้น แก้กฏหมายข้าราชการพลเรือนเสีย เลิกสอบเสมียนเอาคนที่มาจากโรงเรียน เลขาธิการเท่านั้น เป็น ถ้าเปิดโรงเรียนเลขาธิการขึ้นเป็นภาค เราจะแก้ปัญหาเด็กจบมัธยมแล้วไม่มีที่เรียนได้อีก มากกระทรวงทบวงกรมจะไม่ต้องจ้างคนไม่ เป็นงานไปตั้งงาน เป็น เวลานาน ทั้งเราจะได้ข้าราชการ ที่มีคุณลักษณะดียิ่งกว่าที่เป็นอยู่

ตำแหน่งต่างๆ ควรมีการอบรมและดูนิสัยใจคอเบื้องต้น เช่น ตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ ผู้บังคับกองตำรวจ ตำแหน่งเหล่านี้สำคัญที่สุดที่จะ เป็นหูเป็นตาให้ทุกกระทรวงทบวงกรม ไม่ใช่เงินเดือนครบก็ตั้งกัน

เมื่อได้พัฒนาคนโดยวิธีดังกล่าวโครงการพัฒนาประเทศจะเดินไปรวดเร็วสมความมุ่งหมายของเรา

26 เมษายน 2506

๕
๖
๗
๘
๙
๑๐
๑๑
๑๒
๑๓
๑๔
๑๕
๑๖
๑๗
๑๘
๑๙
๒๐
๒๑
๒๒
๒๓
๒๔
๒๕
๒๖
๒๗
๒๘
๒๙
๓๐
๓๑
๓๒
๓๓
๓๔
๓๕
๓๖
๓๗
๓๘
๓๙
๔๐
๔๑
๔๒
๔๓
๔๔
๔๕
๔๖
๔๗
๔๘
๔๙
๕๐

พิมพ์ที่ ห้างหุ้นส่วนจำกัด เรืองชัยการพิมพ์
โทร. 2340087

